

**Akcijski program Strategije upravljanja
morskim okolišem i obalnim područjem:**

**PROGRAM MJERA ZAŠTITE I UPRAVLJANJA
MORSKIM OKOLIŠEM I OBALNIM PODRUČJEM
REPUBLIKE HRVATSKE DO 2027.**

PREDGOVOR

Program mjera sastavni je dio Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem te se izrađuje temeljem Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18, čl. 55. i 56.) i Uredbe o izradi i provedbi dokumenta Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17 i 112/18), (dalje u tekstu: Uredba). Navedenom Uredbom, kojom se u nacionalno zakonodavstvo prenose obveze iz: (I) Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (SL L 164, 25.6.2008.), (dalje u tekstu: ODMS) koja je dopunjena i izmijenjena Direktivom Komisije (EU) 2017/845 od 17. svibnja 2017. o izmjeni Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu okvirnog popisa elemenata koje treba uzeti u obzir pri pripremi pomorskih strategija i Odlukom Komisije (EU) 2017/848 od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju kriterija i metodoloških standarda za dobro stanje okoliša morskih voda, kao i specifikacija standardiziranih metoda za praćenje i procjenu te o stavljanju izvan snage Odluke 2010/477/EU (SL L 125, 18.5.2017.) i (II) Protokola Barcelonske konvencije o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 8/12), i uređuju polazne osnove i mjerila za izradu, razvoj i provedbu Strategije. Sukladno odredbama Uredbe (čl. 18.), Programom mjera se određuju mjere koje je potrebno poduzeti radi postizanja i/ili održavanja dobrog stanja okoliša te mjere koje je potrebno poduzeti radi ostvarivanja ciljeva upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem.

U prvom ciklusu provedbe obveza iz čl. 18. Uredbe izrađen je Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske temeljem prethodno izrađenih pripremnih dokumenata Strategije. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Program mjera iz 2017. donošenjem Odluke o donošenju Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 97/17). Pored novodefiniranih mjera, Programom mjera iz 2017. g. uzete su u obzir već postojeće mjere donesene slijedom primjene posebnih propisa RH (iz područja vodnog gospodarstva, zaštite prirode, prostornog uređenja, upravljanja pomorskim dobrom, ribarstva i dr.) te međunarodnih sporazuma.

Obzirom na šestogodišnji ciklički karakter revidiranja Strategije, odnosno svih dokumenata koji su njeni sastavni dijelovi, ažuriranjem postojećeg Programa mjera iz 2017., s ciljem izrade novog Programa mjera za drugo programsko razdoblje, po njegovom usvajanju od strane Vlade Republike Hrvatske određuje se i početak njegove primjene.

Temeljem provedene analize vezane uz status provedbe mjera iz Programa mjera iz 2017. g. i potrebe za njihovim ažuriranjem, utvrđeno je da većina mjera iz prethodnog ciklusa nije provedena u cijelosti, neke su mjere provedene potpuno, a neke od mjera je potrebno ažurirati. U tom smislu, a u svrhu ažuriranja cjelovitog dokumenta i povećanja učinkovitosti mjera, izrađen je Akcijski program Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske do 2027. (dalje u tekstu: Program mjera do 2027.). Provedene mjere iz Programa mjera iz 2017. izuzete su iz dokumenta.

Dokument je načinjen u skladu sa smjernicama Europske komisije „Recommendations for implementation and reporting for the Article 17 updates in the 2nd cycle – MSFD Guidance document 10 – update in June 2020“. Prema navedenim smjernicama elementi koji su uzeti u obzir pri ažuriranju Programa mjera iz 2017. godine su: usklađenost programa s okolišnim ciljevima (čl. 10. ODMS), analiza nedostataka postojećeg programa (eng. “gap analysis“), identifikacija i odabir novih mjera, interakcija s klimatskim promjenama, poveznice s drugim politikama, regionalna suradnja i prekogranični utjecaji te javno savjetovanje i administrativni procesi.

PREGOVOR	ii
UVOD	1
<i>Metodološki pristup izradi programa mjera prema ODMS</i>	<i>8</i>
<i>Polazišta za integralno upravljanje obalnim područjem.....</i>	<i>22</i>
<i>Analiza troškova provedbe Programa mjera</i>	<i>24</i>
<i>Interakcija s klimatskim promjenama.....</i>	<i>25</i>
<i>Poveznice s drugim politikama</i>	<i>28</i>
<i>Regionalna suradnja i prekogranični utjecaji</i>	<i>29</i>
<i>Javno savjetovanje i administrativni procesi</i>	<i>29</i>
MJERE	33
1. Unaprjeđenje operativnog okvira za koordinirano upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem	34
1.1. <i>Mjere za uspostavu sustava za koordinirano, participativno i transparentno dogovaranje i odlučivanje o korištenju obalnih i morskih resursa</i>	<i>35</i>
1.1.1. <i>Uspostaviti funkcionalni Koordinacijski mehanizam za učinkovito provođenje Strategije zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem</i>	<i>35</i>
1.1.2. <i>Ojačati koordinaciju u izradi normativnih, strateških i planskih dokumenata za upravljanje i zaštitu morskog okoliša i obalnog područja na nacionalnoj i županijskoj razini*</i>	<i>39</i>
1.1.3. <i>Ojačati koordinacijsku i integrativnu ulogu sustava prostornog uređenja u postupku izrade prostornih planova te u postupku izrade sektorskih i višesektorskih strateških dokumenata</i>	<i>39</i>
1.1.4. <i>Promovirati kvalitetnije uključivanje i pravovremeno reagiranje zainteresirane javnosti u procesima zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem</i>	<i>41</i>
1.1.5. <i>Formulirati prioritetne potrebe za pograničnu i širu međunarodnu suradnju u zaštiti morskog okoliša i upravljanju obalnim područjem u okviru postojećih regionalnih koordinacijskih tijela te EU programa teritorijalne suradnje.....</i>	<i>44</i>
1.2. <i>Mjere za unaprjeđenje regulatornog okvira i usklađivanje pojmova koji se tiču upravljanja i zaštite morskog okoliša i obalnog područja</i>	<i>48</i>
1.2.1. <i>Integrirati principe integralnog upravljanja u normativni okvir o upravljanju pomorskim dobrom*</i>	<i>48</i>
1.2.2. <i>Razraditi dodatne normativne preduvjete za daljnji razvoj prostornog planiranja mora</i>	<i>48</i>
1.2.3. <i>Pratiti i primijeniti institut prilagodbe (adaptacije) obalnog odmaka u skladu s odredbama Protokola o IUOP-u</i>	<i>50</i>
1.2.4. <i>Uskladiti postojeće i izraditi nove planske i provedbene podzakonske propise nužne za učinkovito upravljanje zaštićenim područjima*</i>	<i>52</i>
1.2.5. <i>Izrada prijedloga Uredbe o standardu kakvoće morskog okoliša (nova mjera)</i>	<i>52</i>
2. Jačanje kapaciteta za provedbu upravljanja i zaštite morskog okoliša i obalnog područja.....	57
2.1. <i>Mjere za uspostavu usklađenog sustava praćenja stanja obalnih i morskih ekosustava i procesa.....</i>	<i>58</i>
2.1.1. <i>Usklađeno provoditi nacionalni program praćenja u skladu s Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji s ostalim nacionalnim programima praćenja koja se provode u jadranskim vodama pod suverenitetom Republike Hrvatske*</i>	<i>58</i>
2.1.2. <i>Uspostaviti transnacionalni (jadranski) program praćenja stanja morskog okoliša*</i>	<i>58</i>
2.1.3. <i>Sistematski pratiti, istraživati i ocjenjivati stanja i procese u prostoru obalnog područja</i>	<i>58</i>
2.1.4. <i>Uskladiti pristupe izrade i provedbe dokumenata Strategije na podregionalnoj razini Jadranskog mora (nova mjera)</i>	<i>61</i>
2.2. <i>Mjere za učinkovito upravljanje informacijama u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem.....</i>	<i>66</i>
2.2.1. <i>Postojeće relacijske i prostorne baze podataka koje sadrže informacije o stanju morskog okoliša povezati i proširiti u svrhu integralnog upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem</i>	<i>66</i>
2.2.2. <i>Izrada procedura i protokola u svrhu operativne i automatizirane razmjene podataka od strane postojećih prema Informacijskom sustavu More.....</i>	<i>69</i>

2.3.	<i>Mjere za identificiranje i valoriziranje prioritetnih područja za očuvanje bioraznolikosti morskog okoliša i obalnog područja</i>	73
2.3.1.	Zaštiti morska staništa smanjenjem antropogeno uzrokovane eutrofikacije, onečišćenja i drugih aktivnosti*	73
2.3.2.	Ažurirati i dopunjavati kartu rasprostranjenosti morskih staništa, posebice naselja morskih cvjetnica, koraligenske zajednice i maerla, sustavno provoditi nacionalne programe praćenja stanja njihove očuvanosti	73
2.3.3.	Ograničiti ili regulirati aktivnosti koje mogu utjecati na koraligensku zajednicu, crveni koralj i naselja morskih cvjetnica	75
2.3.4.	Izraditi prostornu analizu i kartirati aktivnosti/pritiske na morski okoliš i obalno područje	78
2.3.5.	Identificirati prioritetna područja za zaštitu obnovljivih resursa mora	79
2.4.	<i>Mjere za unaprjeđenje kvalitete prostornog i razvojnog planiranja i procjena utjecaja na okoliš i prirodu u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem</i>	82
2.4.1.	Razviti metode i kriterije prostornog i zaštitnog planiranja s naglaskom na polidisciplinarnu pristupe (integralno krajobrazno vrednovanje, analiza ranjivosti i pogodnosti, analiza nosivog kapaciteta obalnih i morskih ekosustava i prostora)	82
2.4.2.	Unaprijediti rezultate postupaka strateških procjena utjecaja na okoliš za prostorno-planske dokumente	85
2.4.3.	Unaprijediti studije utjecaja na okoliš s naglaskom na njihovo korištenje u upravljanju i zaštiti morskog okoliša i obalnog područja*	87
2.5.	<i>Mjere za podizanje učinkovitosti kapaciteta za zaštitu i upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem</i>	88
2.5.1.	Jačati stručne kapacitete koordinacijskog mehanizma za participativno planiranje, međusektorsku suradnju i održivo upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem	88
2.5.2.	Jačati stručne kapacitete za upravljanje pomorskim dobrom	90
2.5.3.	Oснаžiti kapacitete za nadzor pomorskog dobra i prostora ograničenja obalnog područja kroz jačanje nadležnih inspeksijskih i čuvarskih službi, te kroz uključenje javnosti putem informacijskih platformi	91
2.5.4.	Jačanje kapaciteta i razrada sustava primjene, praćenja i ocjenjivanja provedbe odredbi ZPDML-a koje su u funkciji sveobuhvatne zaštite pomorskog dobra (nova mjera)	93
3.	Poboljšanje provedbe instrumenata za postizanje dobrog stanja morskog okoliša i	97
3.1.	<i>Mjere za usavršavanje postojećih i uvođenje novih instrumenata provedbe prostorno-planskih dokumenata u obalnom području</i>	98
3.1.1.	Poboljšati kvalitetu buduće izgradnje i izgrađenog okoliša te stvarati distribucijsku pravednost kroz korištenje instrumenata upravljanja građevinskim zemljištem u naseljima	98
3.1.2.	Razraditi metodologiju za izradu planova urbane sanacije i urbane preobrazbe kojima se rješavaju dominantni infrastrukturni, ekološki, oblikovni i socioekonomski problemi obalnih naselja	100
3.2.	<i>Mjere za unaprjeđenje upravljanja pomorskim dobrom</i>	103
3.2.1.	Utvrđiti granice pomorskog dobra na cijelom Jadranu i osigurati njihovo evidentiranje u zemljišnim knjigama	103
3.2.2.	Unaprijediti sustav upravljanja i zaštite pomorskog dobra u općoj upotrebi	104
3.3.	<i>Mjere za unaprjeđenje sustava upravljanja otpadom u moru</i>	107
3.3.1.	Izraditi nacionalni plan upravljanja otpadom u moru*	107
3.3.2.	Prikupljati podatke i procijeniti razinu štetnih utjecaja otpada u moru*	107
3.3.3.	Prikupljati otpad u moru putem ronilačkih akcija i putem kočarenja*	107
3.3.4.	Osnivanje Stručnog radnog tijela za otpad u moru u okviru Koordinacijskog mehanizma (nova mjera)	107
3.3.5.	Unaprjeđenje informacijskog sustava gospodarenja otpadom u moru (nova mjera).....	110
3.3.6.	Provedba informativno-edukativnih kampanja za zainteresiranu javnost na temu sprječavanja nastanka otpada u moru i upoznavanja s novim tehnologijama za sprječavanje i/ili uklanjanje otpada u moru (nova mjera)	113
3.3.7.	Uspostava sustava za prikupljanje i prihvata pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem kočarenja (nova mjera)	117
3.4.	<i>Mjere za smanjivanje utjecaja ribarstva na morski okoliš</i>	121
3.4.1.	Praćenje obnove živih resursa Jadrana u kritičnim područjima – područja mriješta i rasta	121
3.5.	<i>Mjere za ublažavanje utjecaja marikulture na morski okoliš</i>	123

3.5.1. Izrada okvira za određivanje standarda kakvoće stanja okoliša na područjima pod utjecajem marikulture.....	123
3.5.2. Promicati zaštitu bioraznolikosti i izvornosti morskih zajednica pod pritiskom marikulture	126
3.5.3. Izraditi Pravilnik o reguliranju prijenosa vrsta u uzgoju, uzgojnih alata i uzgojnih kaveza iz jednog područja u drugo područje uzgoja*	128
3.6. Mjere za smanjivanje rizika unosa stranih i invazivnih stranih vrsta putem pomorskog prometa (balastne vode i brodski obraštaj)	129
3.6.1. Izraditi i provoditi podregionalni – jadranski protokol o primjeni Međunarodne konvencije o upravljanju i nadzoru brodskih balastnih voda i taloga na Jadranskom moru	129
3.6.2. Uspostaviti provedbu redovitog pregleda područja luka (<i>Port Control Survey</i>).....	131
3.6.3. Uspostaviti sustav upozorenja, ranog otkrivanja i brzog uklanjanja unesenih invazivnih stranih vrsta	133
3.7. Mjere za smanjivanje unosa energije u morski okoliš uključujući podvodnu buku.....	135
3.7.1. Uspostaviti registar impulsnih antropogenih izvora buke u frekvencijskom području 10Hz do 10kHz .	135
3.7.2. Analiza stanja razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) kao podloge za planiranje morskog područja.....	138
3.7.3. Uspostaviti podregionalnu suradnju na koordiniranom pristupu Deskriptoru 11 u Jadranskom moru te jačati znanje i osigurati dijeljenje iskustava o mogućem utjecaju buke na morske organizme u Jadranskom moru	140
3.8. Mjere zaštite i očuvanja bioraznolikosti	143
3.8.1. Analizirati rizike slučajnog ulova morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže) u različitim ribolovnim alatima.....	143
3.8.2. Izraditi plan za smanjenje slučajnog ulova zaštićenih vrsta kralježnjaka (morski sisavci, morske ptice, morske kornjače i ribe hrskavičnjače (morski psi i raže) ribolovnim alatima	145
3.8.3. Donijeti ribolovne odredbe kojima bi se utjecalo na smanjenje slučajnog ulova	147
3.8.4. Identificirati najugroženije dijelove morskog ekosustava kojima je potrebna obnova, s posebnim fokusom na obalno more (nova mjera).....	148
3.9. Mjere osmišljavanja i provođenja metoda i tehnologija prilagodbe na promjene u morskom i obalnom ekosustavu pod utjecajem klimatskih promjena	152
3.9.1. Provoditi biološko-ribarstvena istraživanja vezana uz iskorištavanje nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta	152
3.9.2. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije ribolova radi izlova nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta	154
3.9.3. Provoditi prilagodbe vezane uz uvođenje novih autohtonih toploljubnih vrsta u marikulturu i povećanje proizvodnje (uzgoja) toploljubnih vrsta	155
3.9.4. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije uzgoja	157
3.9.5. Jačati otpornosti obale i obalnih naselja na pojavu ekstremnih vremenskih i klimatskih hazarda	159
3.9.6. Razvijati prilagodbu obalnog područja na porast razine mora*.....	162
PRILOZI.....	163
Prilog 1: Postojeće mjere za unaprjeđenje operativnog okvira za koordinirano upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem	164
<i>Postojeće mjere za uspostavu sustava za koordinirano, participativno i transparentno dogovaranje i odlučivanje o korištenju obalnih i morskih resursa</i>	<i>164</i>
<i>Postojeće mjere za unaprjeđenje regulatornog okvira i usklađivanje pojmova koji se tiču upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem</i>	<i>166</i>
Prilog 2: Postojeće mjere za jačanje kapaciteta za provedbu integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem.....	171
<i>Postojeće mjere za uspostavu usklađenog sustava praćenja stanja obalnih i morskih ekosustava i procesa.....</i>	<i>171</i>
<i>Postojeće mjere za učinkovito upravljanje informacijama u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem.....</i>	<i>187</i>
<i>Postojeće mjere za identificiranje i valoriziranje prioriternih područja za očuvanje bioraznolikosti morskog okoliša i obalnog područja.....</i>	<i>189</i>

<i>Postojeće mjere za unaprjeđenje kvalitete prostornog i razvojnog planiranja i procjena utjecaja na okoliš i prirodu u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem</i>	<i>190</i>
<i>Postojeće mjere za podizanje učinkovitosti kapaciteta za upravljanje obalnim područjem i morskim okolišem .</i>	<i>197</i>
Prilog 3: Postojeće mjere za poboljšanje provedbe instrumenata za postizanje dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja (1a i 1b mjere).....	198
<i>Postojeće mjere za usavršavanje postojećih i uvođenje novih instrumenata provedbe prostorno-planskih dokumenata u obalnom području</i>	<i>198</i>
<i>Postojeće mjere za unaprjeđenje upravljanja pomorskim dobrom</i>	<i>198</i>
<i>Postojeće mjere za unaprjeđenje sustava upravljanja morskim otpadom</i>	<i>199</i>
<i>Postojeće mjere za smanjivanje utjecaja ribarstva na morski okoliš.....</i>	<i>200</i>
<i>Postojeće mjere za promicanje marikulture koja pruža visoku razinu zaštite morskog okoliša</i>	<i>202</i>
Prilog 4: Detalji revizije programa mjera	208
Prilog 5: Mjere koje doprinose ostvarivanju ciljeva ODMS predstavljene po deskriptorima.....	221
Prilog 6: Poveznice s postojećim strateškim dokumentima vezanih na adaptaciju na klimatske promjene .	235
Prilog 7: Zakonska regulativa i reference.....	241
<i>Zakoni i provedbeni propisi.....</i>	<i>242</i>
<i>Međunarodni propisi</i>	<i>245</i>
<i>Poveznice i reference</i>	<i>249</i>
Prilog 8: Popis kratica.....	251

* mjere označene zvjezdicom su povučene iz dokumenta

UVOD

Uredbom o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17 i 112/18), (dalje u tekstu: Uredba) predviđena je procedura izrade Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (dalje u tekstu: Strategija) koja, uz ostale dokumente, nalaže i izradu programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (dalje u tekstu: program mjera).

Strategiju čini skup dokumenata koji integriraju provedbu dvaju propisa koje je Republika Hrvatska obvezna provoditi: (I) Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008.), koja definira pomorsku strategiju kao dokument koji reflektira stanje i perspektivu određene morske regije ili podregije i koja rezultira poduzimanjem mjera definiranih s ciljem ostvarivanja dobrog stanja morskog okoliša; (II) Protokol Barcelonske konvencije o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 8/12), (dalje u tekstu: Protokol o IUOP) kojim se od država članica traži izrada nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem (IUOP) kao dokumenta koji postavlja ciljeve i utvrđuje obalne ekosustave kojima je potrebno upravljanje te određuje prioritete i mjere koje će se poduzeti za ostvarivanje ciljeva. Oba navedena dokumenta koje Strategija obuhvaća, zahtijevaju izradu Programa mjera kao ključnog elementa za postizanje njihovih ciljeva.

Uredba propisuje da se programom mjera određuju mjere koje je potrebno poduzeti radi postizanja i/ili održavanja dobrog stanja okoliša (u daljnjem tekstu: DSO) te mjere koje je potrebno poduzeti radi ostvarivanja ciljeva upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem. Uredba također daje i okvirni sadržaj programa mjera. U definiranju mjera sudjelovala su tijela nadležna za provedbu Uredbe (Prilog VII. Uredbe).

U prvom ciklusu provedbe Uredbe izrađen je Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Program mjera iz 2017.) temeljem prethodno izrađenih pripremnih dokumenata Strategije. Vlada Republike Hrvatske 2017. godine usvojila je Program mjera iz 2017. donošenjem Odluke o donošenju Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 97/17). Pored novodefiniranih mjera, Programom mjera iz 2017. uzete su u obzir već postojeće mjere donesene slijedom primjene posebnih propisa RH (iz područja vodnog gospodarstva, zaštite prirode, prostornog uređenja, upravljanja pomorskim dobrom, ribarstva i dr.) te međunarodnih sporazuma.

U izradi Programa mjera iz 2017. primijenjen je integrirani postupak koji je: (a) uzeo u obzir ono što je do tada bilo napravljeno u provedbi ODMS i (b) definirao okvire za izradu mjera koje se odnose na upravljanje obalnim područjem. Ovaj postupak je imao sljedeće faze:

1. Participativnim putem su utvrđena problemska područja od posebnog interesa za Strategiju:

- (a) prostorni razvoj, zaštita i korištenje ekosustava obalnog i morskog područja,
- (b) sustav upravljanja obalnim područjem i
- (c) procjena mogućih šteta od podizanja razine mora za Republiku Hrvatsku;

2. Utvrđena su polazišta za definiranje strateških prioriteta;

3. Dogovoreni su sljedeći **strateški prioriteti** zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem:

- (a) unaprijediti operativni okvir za koordinirano upravljanje,
- (b) jačati kapacitete za provedbu zaštite i integralnog upravljanja obalnim i morskim područjem i
- (c) poboljšati provedbu instrumenata za postizanje dobrog stanja obalnog područja i morskog okoliša.

Strateški prioriteti su bili temeljne odrednice pri izradi Programa mjera iz 2017., a postavljeni su dovoljno široko da omoguće razradu mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i da omoguće ugradnju mjera koje se odnose na integralno upravljanje obalnim područjem.

Svaki strateški prioritet bio je definiran kroz posebne strateške ciljeve (ukupno 16 ciljeva) kojima se osiguravalo postizanje dobrog stanja okoliša prema Uredbi, s time da je svaki posebni cilj sadržavao određeni broj mjera, ukupno njih 51.

Obzirom na šestogodišnji ciklički karakter revidiranja dokumenata Strategije, ažuriranje postojećeg Programa mjera iz 2017., s ciljem izrade novog Programa mjera do 2027. godine, započelo je je 2021. godine.

U Programu mjera do 2027. zadržana je struktura dokumenta vezana uz ranije definirane strateške prioritete i posebne strateške ciljeve, dok je Privremenim izvješćem o napretku u provedbi Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem izrađenim 2019. godine temeljem čl. 24. Uredbe definiran status provedbe mjera. U skladu s obvezom ažuriranja Programa mjera utvrđeno je da su neke mjere iz prethodnog ciklusa provedene u cijelosti, da većina mjera nije provedena u cijelosti te da je neke od mjera potrebno ažurirati. U tom smislu, a u svrhu ažuriranja cjelovitog dokumenta i poboljšanja učinkovitosti mjera, Program mjera do 2027. predstavlja ažuriranu verziju Programa mjera iz 2017. godine. Mjere koje su provedene izuzete su iz dokumenta, mjere koje su kontinuiranog karaktera, kao i mjere koje nisu provedene, su zadržane i ažurirane. Sve su mjere u dokumentu revidirane u skladu s važećim zakonodavstvom Republike Hrvatske. Detalji revizije Programa mjera iz 2017. se nalaze u Prilogu 4.

Cjeloviti popis **strateških prioriteta, posebnih strateških ciljeva i mjera** naveden je u Tablici 1.

Radi lakšeg pregleda mjere su u dokumentu prikazane ujednačeno u tablicama gdje je za svaku mjeru razrađen određeni broj elemenata (poglavlje Mjere).

Elementi svake pojedine mjere su: **Naziv, Tip mjere, Opis mjere, Aktivnosti, Očekivani rezultat, Opravdanje za mjeru, Veza s ciljevima DSO, Veza s kvalitativnim deskriptorima ODMS, Područje obuhvata, Period primjene mjere, Veza s drugim strategijama, Veza s drugim mjerama Programa mjera do 2027., Pretpostavke i rizici za provedbu, Zaduženje za provedbu mjere, Zakonodavni okvir, Procjena troškova provedbe, Izvori financiranja, Pokazatelji za praćenje provedbe mjere.**

Nadalje, različitim bojama su označene mjere koje pripadaju skupini mjera usmjerenih zaštiti morskog okoliša (ODMS mjere), prostornim mjerama usmjerenim zaštiti obalnog područja (Protokol o IUOP) te skupini upravljačkih mjera.

Tablica 1. Strateški prioriteti, posebni strateški ciljevi i mjere

Legenda:

Mjere	Broj
ZAJEDNIČKE – UPRAVLJAČKE MJERE	14
MJERE ZA MORSKI OKOLIŠ – ODMS	25
MJERE ZA OBALNO PODRUČJE – PROTOKOL O IUOP	8
MJERE IZ PROGRAMA MJERA IZ 2017. KOJE VIŠE NISU MJERE PROGRAMA MJERA DO 2027.	12

*nove mjere su podvučene i u boldu te uključene u ukupan broj mjera

1. STRATEŠKI PRIORITET: UNAPREĐENJE OPERATIVNOG OKVIRA ZA KOORDINIRANO UPRAVLJANJE MORSKIM OKOLIŠEM I OBALNIM PODRUČJEM

POSEBNI CILJEVI	MJERE
1.1. USPOSTAVA SUSTAVA ZA KOORDINIRANO, PARTICIPATIVNO I TRANSPARENTNO DOGOVARANJE I ODLUČIVANJE O KORIŠTENJU OBALNIH I MORSKIH RESURSA	1.1.1. Uspostaviti funkcionalni Koordinacijski mehanizam za učinkovito provođenje Strategije zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem
	1.1.2. Ojačati koordinaciju u izradi normativnih, strateških i planskih dokumenata za upravljanje i zaštitu morskog okoliša i obalnog područja na nacionalnoj i županijskoj razini
	1.1.3. Ojačati koordinacijsku i integrativnu ulogu sustava prostornog uređenja u postupku izrade prostornih planova te u postupku izrade sektorskih i višesektorskih strateških dokumenata
	1.1.4. Promovirati kvalitetnije uključivanje i pravovremeno reagiranje zainteresirane javnosti u procesima zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem
	1.1.5. Formulirati prioritetne potrebe za pograničnu i širu međunarodnu suradnju u zaštiti morskog okoliša i upravljanju obalnim područjem u okviru postojećih regionalnih koordinacijskih tijela te EU programa teritorijalne suradnje
1.2. UNAPREĐENJE REGULATORNOG OKVIRA I USKLAĐIVANJE POJMOVA KOJI SE TIČU UPRAVLJANJA I ZAŠTITE MORSKOG OKOLIŠA I OBALNOG PODRUČJA	1.2.1. Integrirati principe integralnog upravljanja u normativni okvir o upravljanju pomorskim dobrom
	1.2.2. Razraditi dodatne normativne preduvjete za daljnji razvoj prostornog planiranja mora
	1.2.3. Pratiti i primijeniti institut prilagodbe (adaptacije) obalnog odmaka u skladu s odredbama Protokola o IUOP-u
	1.2.4. Uskladiti postojeće i izraditi nove planske i provedbene podzakonske propise nužne za učinkovito upravljanje zaštićenim područjima
	<u>1.2.5. Izrada prijedloga Uredbe o standardu kakvoće morskog okoliša (nova mjera)</u>

2. STRATEŠKI PRIORITET: JAČANJE KAPACITETA ZA PROVEDBU UPRAVLJANJA I ZAŠTITE MORSKOG OKOLIŠA I OBALNOG PODRUČJA

POSEBNI CILJEVI	MJERE
2.1. USPOSTAVA USKLAĐENOG SUSTAVA PRAĆENJA STANJA OBALNIH I MORSKIH EKOSUSTAVA I PROCESA	2.1.1. Usklađeno provoditi nacionalni program praćenja u skladu s Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji s ostalim nacionalnim programima praćenja koja se provode u jadranskim vodama pod suverenitetom Republike Hrvatske
	2.1.2. Uspostaviti transnacionalni (jadranski) program praćenja stanja morskog okoliša
	2.1.3. Sistematski pratiti, istraživati i ocjenjivati stanja i procese u prostoru obalnog područja
	2.1.4. Uskladiti pristupe izrade i provedbe dokumenata Strategije na podregionalnoj razini Jadranskog mora (nova mjera)
2.2. UČINKOVITO UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA U FUNKCIJI INTEGRALNOG UPRAVLJANJA OBALNIM PODRUČJEM I MORSKIM OKOLIŠEM	2.2.1. Postojeće relacijske i prostorne baze podataka koje sadrže informacije o stanju morskog okoliša povezati i proširiti u svrhu integralnog upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem
	2.2.2. Izrada procedura i protokola u svrhu operativne i automatizirane razmjene podataka od strane postojećih prema Informacijskom sustavu More
2.3. IDENTIFICIRANJE I VALORIZIRANJE PRIORITETNIH PODRUČJA ZA OČUVANJE BIORAZNOLIKOSTI MORSKOG OKOLIŠA I OBALNOG PODRUČJA	2.3.1. Zaštititi morska stanšta smanjenjem antropogeno uzrokovane eutrofikacije, onečišćenja i drugih aktivnosti
	2.3.2. Ažurirati postojeću kartu rasprostranjenosti te kartirati naselja morskih cvjetnica, koraligena i maerla, provoditi nacionalne programe praćenja stanja njihove očuvanosti
	2.3.3. Ograničiti ili regulirati aktivnosti koje mogu utjecati na koraligensku zajednicu, crveni koralj i naselja morskih cvjetnica
	2.3.4. Izraditi prostornu analizu i kartirati aktivnosti / pritiske na morski okoliš i obalno područje
	2.3.5. Identificirati prioritetna područja za zaštitu obnovljivih resursa mora
2.4. UNAPREĐENJE KVALITETE PROSTORNOG I RAZVOJNOG PLANIRANJA I PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ I PRIRODU U FUNKCIJI INTEGRALNOG UPRAVLJANJA OBALNIM PODRUČJEM I MORSKIM OKOLIŠEM	2.4.1. Razviti metode i kriterije prostornog i zaštitnog planiranja s naglaskom na polidisciplinarnu pristupe (integralno krajobrazno vrednovanje, analiza ranjivosti i pogodnosti, analiza nosivog kapaciteta obalnih i morskih ekosustava i prostora)
	2.4.2. Unaprijediti rezultate postupaka strateških procjena utjecaja na okoliš za prostorno-planske dokumente
	2.4.3. Unaprijediti studije utjecaja na okoliš s naglaskom na njihovo korištenje u upravljanju i zaštiti morskog okoliša i obalnog područja

2.5. PODIZANJE UČINKOVITOSTI KAPACITETA ZA ZAŠTITU I UPRAVLJANJE MORSKIM OKOLIŠEM I OBALNIM PODRUČJEM	2.5.1. Jačati stručne kapacitete koordinacijskog mehanizma za participativno planiranje, međusektorsku suradnju i održivo upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem
	2.5.2. Jačati stručne kapacitete za upravljanje pomorskim dobrom
	2.5.3. Osnajiti kapacitete za nadzor pomorskog dobra i prostora ograničenja obalnog područja kroz jačanje nadležnih inspekcijskih i čuvarskih službi
	<u>2.5.4. Jačanje kapaciteta i razrada sustava primjene, praćenja i ocjenjivanja provedbe odredbi ZPDML-a koje su u funkciji sveobuhvatne zaštite pomorskog dobra (nova mjera)</u>

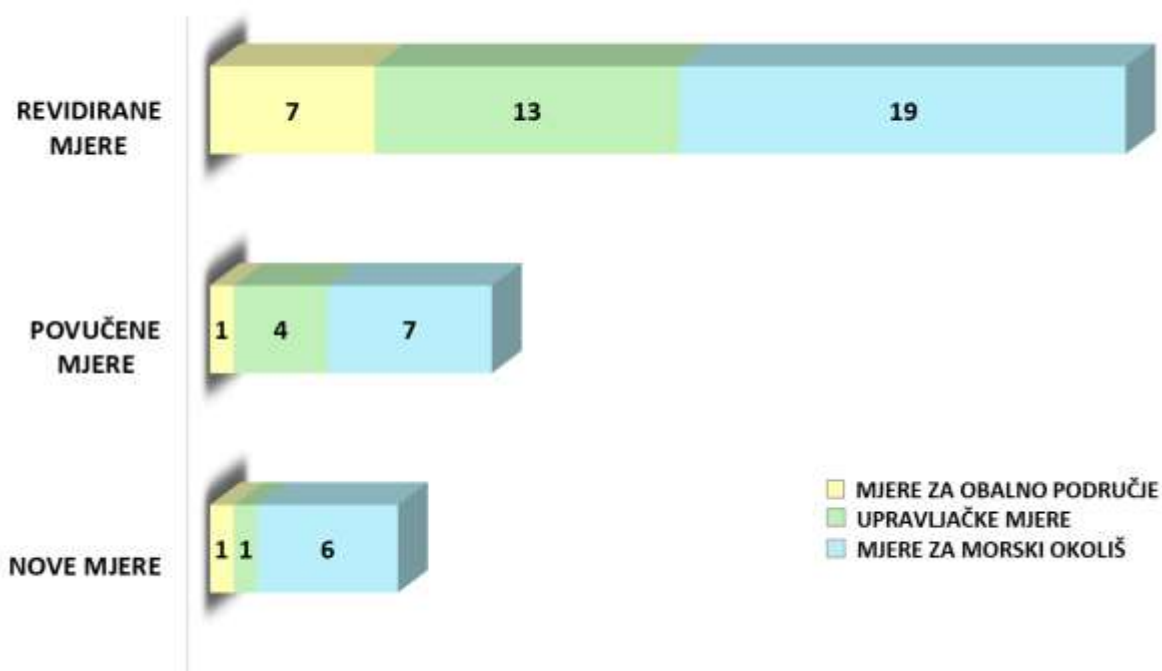
3. STRATEŠKI PRIORITET: POBOLJŠANJE PROVEDBE INSTRUMENATA ZA POSTIZANJE DOBROG STANJA MORSKOG OKOLIŠA I OBALNOG PODRUČJA

POSEBNI CILJEVI	MJERE
3.1. USAVRŠAVANJE POSTOJEĆIH I UVOĐENJE NOVIH INSTRUMENATA PROVEDBE PROSTORNO-PLANSKIH DOKUMENATA U OBALNOM PODRUČJU	3.1.1. Poboljšati kvalitetu buduće izgradnje i izgrađenog okoliša te stvarati distribucijsku pravednost kroz korištenje instrumenata upravljanja građevinskim zemljištem u naseljima
	3.1.2. Razraditi metodologiju za izradu planova urbane sanacije i urbane preobrazbe kojima se rješavaju dominantni infrastrukturni, ekološki, oblikovni i socioekonomski problemi obalnih naselja
3.2. UNAPREĐENJE UPRAVLJANJA POMORSKIM DOBROM	3.2.1. Utvrditi granice pomorskog dobra na cijelom Jadranu i osigurati njihovo evidentiranje u zemljišnim knjigama
	3.2.2. Unaprijediti sustav upravljanja i zaštite pomorskog dobra u općoj upotrebi
3.3. UNAPREĐENJE SUSTAVA UPRAVLJANJA OTPADOM U MORU	3.3.1. Izraditi nacionalni plan upravljanja otpadom u moru
	3.3.2. Prikupljati podatke i procijeniti razinu štetnih utjecaja otpada u moru
	3.3.3. Prikupljati otpad u moru putem ronilačkih akcija i putem kočarenja
	<u>3.3.4. Osnivanje Stručnog radnog tijela za otpad u moru u okviru Koordinacijskog mehanizma (nova mjera)</u>
	<u>3.3.5. Unaprjeđenje informacijskog sustava gospodarenja otpadom u moru (nova mjera)</u>
	<u>3.3.6. Provedba informativno-edukativnih kampanja za zainteresiranu javnost na temu sprječavanja nastanka otpada u moru i upoznavanja s novim tehnologijama za sprječavanje i/ili uklanjanje otpada u moru (nova mjera)</u>
	<u>3.3.7. Uspostava sustava za prikupljanje i prihvata pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem kočarenja (nova mjera)</u>
3.4. SMANJIVANJE UTJECAJA RIBARSTVA NA MORSKI OKOLIŠ	3.4.1. Praćenje obnove živih resursa Jadrana u kritičnim područjima

3.5. UBLAŽAVANJE UTJECAJA MARIKULTURE NA MORSKI OKOLIŠ	3.5.1. Izrada okvira za određivanje standarda kakvoće stanja okoliša na područjima pod utjecajem marikulture
	3.5.2. Promicati zaštitu bioraznolikosti i izvornosti morskih zajednica pod pritiskom marikulture
	3.5.3. Izraditi Pravilnik o reguliranju prijenosa vrsta u uzgoju, uzgojnih alata i uzgojnih kaveza iz jednog područja u drugo područje uzgoja
3.6. SMANJENJE RIZIKA UNOSA STRANIH I INVAZIVNIH STRANIH VRSTA PUTEM POMORSKOG PROMETA (BALASTNE VODE I BRODSKI OBRAŠTAJ)	3.6.1. Izraditi i provoditi podregionalni – jadranski protokol o primjeni Međunarodne konvencije o upravljanju i nadzoru brodskih balastnih voda i taloga na Jadranskom moru
	3.6.2. Uspostaviti provedbu redovitog pregleda područja luka (<i>Port Control Survey</i>)
	3.6.3. Uspostaviti sustav upozorenja, ranog otkrivanja i brzog uklanjanja unesenih invazivnih stranih vrsta
3.7. MJERE ZA SMANJIVANJE UNOSA ENERGIJE U MORSKI OKOLIŠ UKLJUČUJUĆI PODVODNU BUKU	3.7.1. Uspostaviti registar impulsnih antropogenih izvora buke u frekvenzijskom području 10Hz do 10kHz
	3.7.2. Analiza stanja razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) kao podloge za planiranje morskog područja
	3.7.3. Uspostaviti podregionalnu suradnju na koordiniranom pristupu Deskriptoru 11 u Jadranskom moru, te jačati znanje i osigurati dijeljenje iskustava o mogućem utjecaju buke na morske organizme u Jadranskom moru
3.8. ZAŠTITA I OČUVANJE BIORAZNOLIKOSTI	3.8.1. Analizirati rizike slučajnog ulova morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže) u različitim ribolovnim alatima
	3.8.2. Izraditi plan za smanjenje slučajnog ulova zaštićenih vrsta kralježnjaka (morski sisavci, morske ptice, morske kornjače, ribe hrskavičnjače (morski psi i raže)) ribolovnim alatima
	3.8.3. Donijeti ribolovne odredbe kojima bi se utjecalo na smanjenje slučajnog ulova
	3.8.4. Identificirati najugroženije dijelove morskog ekosustava kojima je potrebna obnova, s posebnim fokusom na obalno more (nova mjera)
3.9. OSMIŠLJAVANJE I PROVOĐENJE METODA I TEHNOLOGIJA PRILAGODBE NA PROMJENE U MORSKOM I OBALNOM EKOSUSTAVU POD UTJECAJEM KLIMATSKIH PROMJENA	3.9.1. Provoditi biološko-ribarstvena istraživanja vezana uz iskorištavanje nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta
	3.9.2. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije ribolova radi izlova nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta
	3.9.3. Provoditi prilagodbe vezane uz uvođenje novih autohtonih toploljubnih vrsta u marikulturu i povećanje proizvodnje (uzgoja) toploljubnih vrsta
	3.9.4. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije uzgoja
	3.9.5. Jačati otpornosti obale i obalnih naselja na pojavu ekstremnih vremenskih i klimatskih hazarda
	3.9.6. Razvijati prilagodbu obalnog područja na porast razine mora

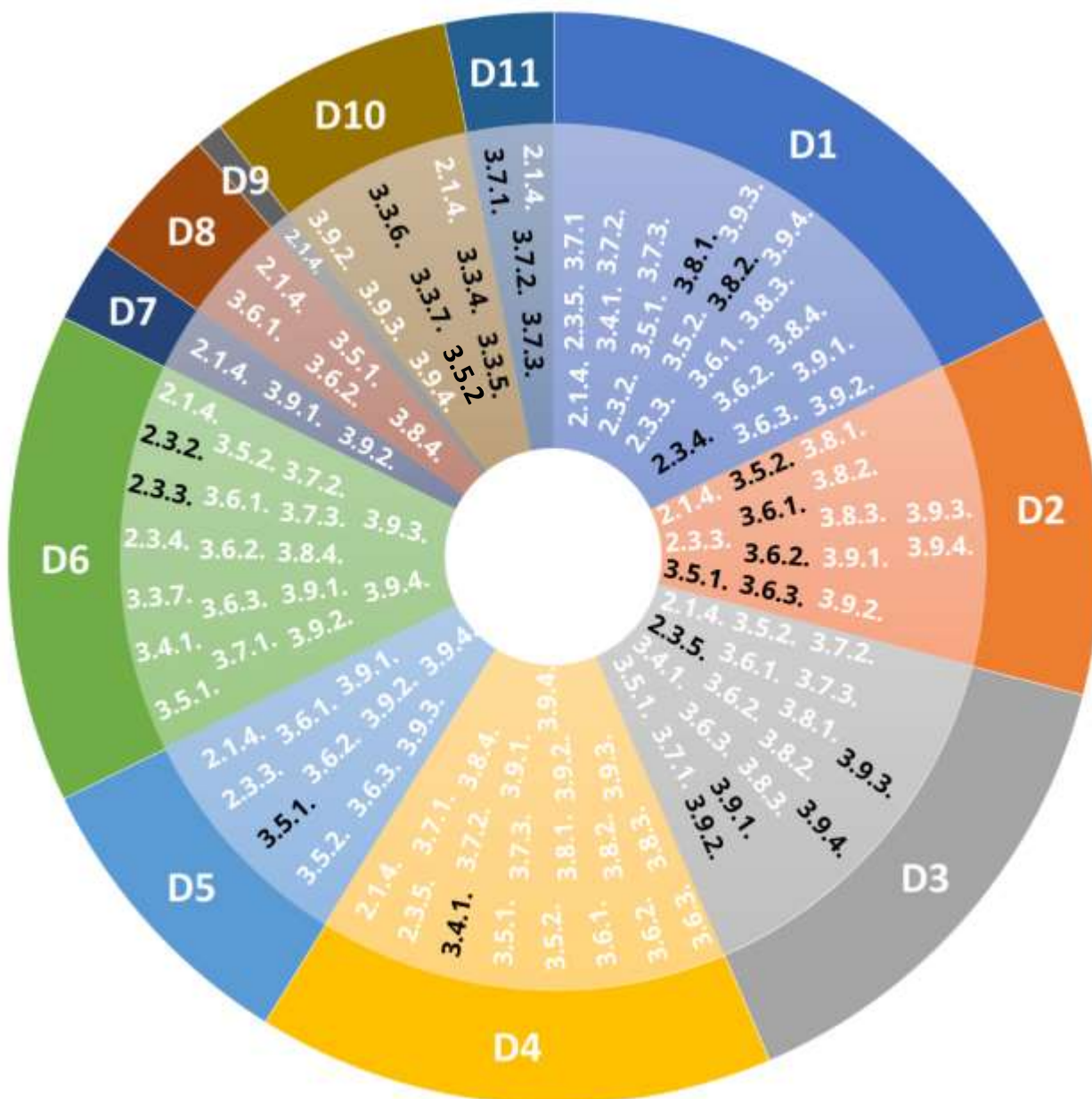
Obzirom na šestogodišnji ciklički karakter revidiranja dokumenata Strategije, 2021. godine pokrenuto je ažuriranje postojećeg Programa mjera iz 2017., odnosno izrada novog Programa mjera za predstojeće programsko razdoblje do 2027. Kroz navedeni postupak ažuriranja od nadležnih tijela zatražene su informacije o relevantnosti postojećih mjera, njihovoj provedbi, potrebi njihovog ažuriranja ili izrade novih mjera iz njihove nadležnosti čija bi provedba doprinijela uspostavi i/ili održavanju dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja.

Temeljem provedene analize vezane uz status provedbe mjera iz Programa mjera iz 2017. i potrebe za njihovim ažuriranjem, utvrđeno je da većina mjera iz prethodnog ciklusa nije provedena u cijelosti, neke su mjere provedene potpuno te su izuzete iz dokumenta, a za neke mjere je utvrđena potreba za ažuriranjem. Detalji revizije Programa mjera iz 2017. se nalaze u Prilogu 4. Na Slici 1 je grafički prikaz broja revidiranih mjera, mjera koje su izuzete iz dokumenta (povučene mjere) kao i broj novih mjera u Programu mjera do 2027.

Slika 1. Grafički prikaz broja revidiranih mjera, mjera koje su izuzete iz dokumenta (povučene mjere) i broj novih mjera u Programu mjera do 2027.

Na Slici 2 je grafički prikaz povezanosti MJERA ZA MORSKI OKOLIŠ – ODMS s deskriptorima ODMS (D1 Bioraznolikost; D2 Nezavičajne vrste; D3 Populacije komercijalno iskorištavanih riba i školjkaša; D4 Pelagičke hranidbene mreže; D5 Eutrofikacija; D6 Integritet morskog dna; D7 Hidrografski uvjeti; D8 Koncentracije onečišćujućih tvari; D9 Onečišćujuće tvari u hrani iz mora; D10 Otpad u moru; D11 Unos energije uključujući podvodnu buku) (Prilog 5). Crnom bojom su naznačene mjere koje su u izravnoj vezi s pojedinim deskriptorom, dok su bijelom bojom označene mjere koje su u indirektnoj vezi (Slika 2).

Slika 2. Grafički prikaz povezanosti MJERA ZA MORSKI OKOLIŠ – ODMS s deskriptorima ODMS

Metodološki pristup izradi programa mjera prema ODMS

Program mjera akcijski je program Strategije koji se odnosi na konkretne i operativne aktivnosti s ciljem postizanja dobrog stanja morskog okoliša. Prema ODMS program mjera je skup mjera koje pridonose postizanju ili održavanju DSO, vezanih na okolišne ciljeve za čiju je provedbu odgovorna pojedina država članica EU. Sukladno čl. 13 (1) ODMS, Program mjera uključuje postojeće i nove mjere.

Postojeće mjere podrazumijevaju mjere donesene u okviru relevantnih sektorskih politika koje potpuno ili dijelom pridonose postizanju DSO u okviru Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992.) (dalje u tekstu: Direktiva o staništima), Direktive 2009/147/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26.1.2010.) (dalje u tekstu: Direktiva o zaštiti ptica), Direktive 2000/60/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području

vodne politike (SL L 327, 22.12.2000) (Okvirna direktiva o vodama, dalje u tekstu: ODV), Direktive Vijeća od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEZ) (SL L 135, 30.5.1991.) (dalje u tekstu: Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda), Direktive 2006/7/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o upravljanju kvalitetom vode za kupanje i stavljanju izvan snage Direktive 76/160/EEZ (SL L 64, 4.3.2006.) (dalje u tekstu: Direktiva o vodama za kupanje), ili neke od sektorskih politika kakva je primjerice EU zajednička ribarstvena politika (EU Common Fisheries Policy, CFP; Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ (SL L 354, 28.12.2013.) (dalje u tekstu: CFP) i na nju vezani dokumenti). U svrhu izvješćivanja prema EU, „postojeće mjere“ su kategorizirane kao 1a i 1b mjere (Slika 3).

Novе mjere podrazumijevaju mjere neophodne za postizanje DSO u slučajevima kada se provedbom postojećih mjera ne osigurava u dovoljnoj mjeri postizanje DSO. To mogu biti mjere koje nadopunjuju postojeće ili su u cijelosti nove, a mogu sadržavati i preporuke za aktivnosti koje se mogu primijeniti na nacionalnoj, EU ili međunarodnoj razini. U svrhu izvješćivanja prema EU, „nove mjere“ su kategorizirane kao 2a i 2b mjere (Slika 3). Kod izrade programa mjera svrha nije izraditi listu svih željenih aktivnosti u zaštiti morskog okoliša, već definirati mjere i aktivnosti za koje se utvrdi da su značajni za postizanje ciljeva definiranih pripremnim dokumentima Strategije.

Slika 3. Dijagram tipova postojećih i novih mjera u dokumentu Program mjera do 2027.

Izrada Programa mjera iz 2017. temeljila se na pripremnim dokumentima Strategije:

Početna procjena stanja i opterećenja morskog okoliša hrvatskog dijela Jadrana (čl. 8. ODMS, iz 2012. godine)¹;

- Skup značajki dobrog stanja okoliša za morske vode pod suverenitetom Republike Hrvatske i skup ciljeva u zaštiti morskog okoliša i s njima povezanih pokazatelja (čl. 9. ODMS, izrađeno 2014., prihvaćeno u siječnju 2015.)²;

¹https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/NASLOVNE%20FOTOGRAFIJE%20I%20KORI%20C5%A0TENI%20LOGOTIPOVI/doc/pocetna_procjena_stanja_i_pritisaka_na_morski_okolis_hrvatskog_dijela_jadrana.pdf

²https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morem/skup_znacajki_dobrog_stanja_okolisa_i_skup_ciljeva_u_zastiti_morskog_okolisa.pdf

- Akcijski program Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (čl. 11. ODMS, prihvaćen 2014. godine)³;

uvažavajući pri tome postojeće preporuke razvijene u okviru Zajedničke provedbene strategije EU zemalja članica o provedbi ODMS (Marine Strategy Framework Directive Commonn Implementation Strategy, MSFD CIS) za uspostavu i provedbu programa mjera i prateće izvješćivanje („Recommendations for establishment and implementation of programs of measures and related reporting, 2015“).

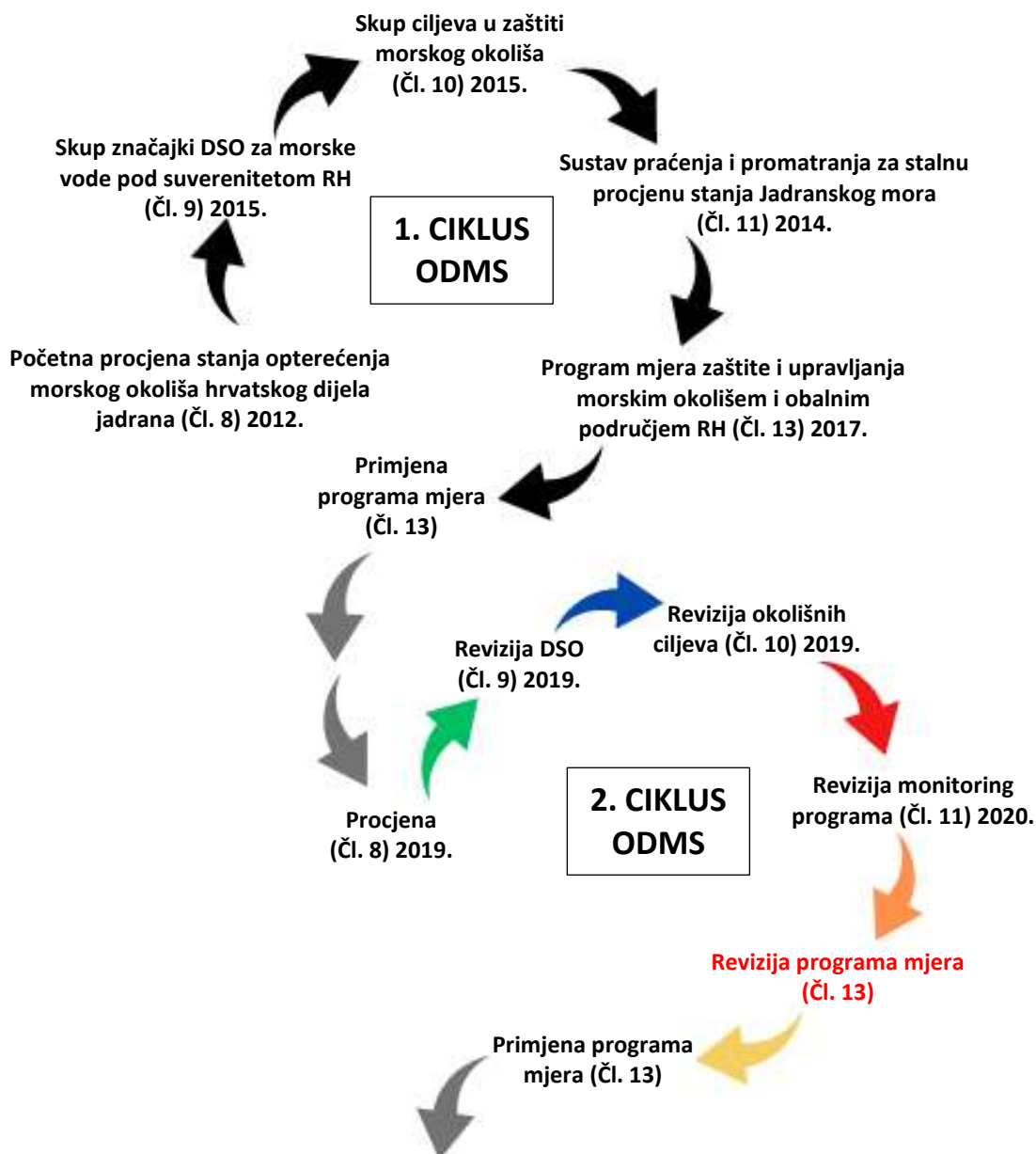
Ažurirani dokumenti Strategije u drugom šestogodišnjem ciklusu provedbe ODMS, temeljem kojih je izrađen Program mjera do 2027. uključuju:

- Ažuriranje dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem temeljem obveza iz čl.8, čl.9. i čl.10. Okvirne direktive o morskoj strategiji (2008/56/EZ), prihvaćen 2019.⁴;
- Akcijski program Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021.-2026.) (Narodne novine, br. 28/21)⁵ (Slika 4).

³https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_12_153_2892.html

⁴https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morem/Izvjescje_Azuriranje_dok_Strategije_2019.pdf

⁵https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morem/Akcijiski%20program%20Sustav%20pra%C4%87enja%202021_2026.pdf

Slika 4. Provedba ciklusa ODMS u Republici Hrvatskoj

Program mjera do 2027. izrađen je u skladu sa smjernicama Europske komisije „Recommendations for implementation and reporting for the Article 17 updates in the 2nd cycle – MSFD Guidance document 10 – update in June 2020“⁶ i s Common Implementation Strategy, GUIDANCE DOCUMENT „Reporting on the 2021 update of Articles 13 and 14, and the 2024 update of Article 18, for the Marine Strategy Framework Directive“⁷.

Prema gore navedenim Smjernicama elementi koji su uzeti u obzir pri ažuriranju postojećeg Programa mjera iz 2017. i izradi Programa mjera do 2027. su:

- Usklađenost programa s *okolišnim ciljevima* (čl. 10. ODMS)

⁶https://circabc.europa.eu/sd/a/6dfa915a-af46-4a21-a545-1c1bda9909a4/200612-Final_updated_GD10_POM_after_Written_Procedure_clean.pdf

⁷<https://circabc.europa.eu/rest/download/346ad8cf-6b47-48ab-8d56-78e8f99b3038>

- Analiza nedostataka (eng. “gap analysis“)
- Identifikacija i odabir novih mjera u drugom ciklusu
- Interakcija s klimatskim promjenama
- Iznimke (ako postoje)
- Poveznice s drugim politikama
- Regionalna suradnja i prekogranični utjecaji
- Javno savjetovanje i administrativni procesi.

Okolišni ciljevi koji su revidirani u dokumentu Ažuriranje dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem temeljem obveza čl.8, čl.9. i čl.10. ODMS, odnosno iz čl. 12. 13. i 14. Uredbe⁸ i njihova povezanost s kriterijima predviđenim Odlukom Komisije (EU) 2017/848 od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju kriterija i metodoloških standarda za dobro stanje okoliša morskih voda, kao i specifikacija standardiziranih metoda za praćenje i procjenu te o stavljanju izvan snage Odluke 2010/477/EU (SL L 125, 18.5.2017.), (dalje u tekstu: Odluka Komisije (EU) 2017/848) za Deskriptore D1 do D11 (Slika 5) navedeni su u Tablici 2.

Slika 5. Kvalitativni deskriptori (D1-D11) dobrog stanja okoliša prema ODMS

⁸https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morem/Izvjescje_Azuriranje_dok_Strategije_2019.pdf

Tablica 2. **Okolišni ciljevi** čl. 10. ODMS i njihova povezanost s kriterijima predviđenim Odlukom Komisije (EU) 2017/848 za Deskriptore D1 do D11 (iz dokumenta Ažuriranje dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem temeljem obveza iz čl.8, čl.9. i čl.10. Okvirne direktive o morskoj strategiji (2008/56/EZ)).

CILJEVI ZA KRITERIJ D1 – Plankton

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci Komisije (EU) 2017/848 D1T1
D1C6 – Primarni	Taksonomska raznolikost nije značajnije promijenjena u odnosu na prirodne vrijednosti. Relativna brojnost i planktonska biomasa nisu značajnije promijenjeni u odnosu na prirodne vrijednosti.

CILJEVI ZA KRITERIJ D1 – Gmazovi

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci D1T2
D1C1 – Primarni	Smrtnost vrste <i>Caretta caretta</i> uslijed slučajnog ulova je smanjena i ne utječe značajno na veličinu populacije.
D1C2 – Primarni	Brojnost populacije vrste <i>Caretta caretta</i> u Jadranskom moru se ne smanjuje.
D1C3 – Sekundarni	Sastav populacije i demografske značajke nisu promijenjene.
D1C4 – Primarni	Područje i uzorak rasprostranjenosti se ne mijenja i ne smanjuje u odnosu na trenutnu vrijednost.

CILJEVI ZA KRITERIJE D1 – Morske ptice

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci D1T3
D1C1 – Primarni	Na nacionalnoj razini: usputni ulov ne povećava značajno (>1%) prirodnu smrtnost jedinki; Na regionalnoj razini: nepoznato
D1C2 – Primarni	Brojnost pojedinih gnijezdećih populacija ptica u Jadranu je stabilna ili se povećava. Na regionalnoj razini: nepoznato.
D1C3 – Sekundarni	Stradavanje ptica zbog predacije štakora, mačaka i galebova klaukavaca ne povećava značajno (>1%) prirodnu smrtnost ptica. Na regionalnoj razini: nepoznato.
D1C4 – Primarni	Na nacionalnoj razini: Nema statistički značajnog smanjenja područja rasprostranjenosti praćenih vrsta. Na regionalnoj razini: nepoznato.
D1C5 – Primarni	Na nacionalnoj razini: raspoloživost plijena (sitne plave ribe i glavonožaca) na područjima mora na kojima se ptice hrane osigurava dovoljno hrane za ptice. Na regionalnoj razini: nepoznato.

CILJEVI ZA KRITERIJE D1 – Ribe

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci D1T4
D1C2 – Primarni	Obilje i biomasa populacija odabranih vrsta su unutar njihovih utvrđenih bioloških granica te osiguravaju održivost populacija
D1C3 – Sekundarni	Demografska obilježja populacija odabranih vrsta su unutar njihovih utvrđenih bioloških granica te osiguravaju održivost populacija
D1C4 – Primarni	Dubinska i geografska rasprostranjenost odabranih praćenih vrsta je unutar njihovih utvrđenih bioloških granica te osigurava održivost populacija

CILJEVI ZA KRITERIJE D1 – Morski sisavci

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci D1T5
D1C1 – Primarni	Stopa smrtnosti uzrokovana slučajnim ulovom uključena je u redovno praćenje stanja populacije
D1C2 – Primarni	Brojnost u lokalnim populacijama dobrih dupina koje se prate u priobalnim i otočkim područjima (Vis-Hvar-Lastovo; Kornati-sj. Dalmacija; Kvarnerić) te u područjima predloženim kao *SCI je stabilna ili se povećava. Ukupna brojnost dobrih i prugastih dupina u Jadranu je stabilna ili se povećava.
D1C3 – Sekundarni	Brojnosti mladunaca dobrih dupina u tri praćene populacije u priobalnim i otočkim područjima (Vis-Hvar-Lastovo; Kornati sj. Dalmacija; Kvarnerić) i u *pSCI područjima je stabilna ili se povećava.
D1C4 – Primarni	Nema statistički značajnog smanjenja područja rasprostranjenosti praćenih vrsta. Rasprostranjenost praćenih vrsta slijedi očekivani uzorak u cijelom području rasprostranjenosti.

CILJEVI ZA KRITERIJE D2

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci D2T1
D2C2 – Sekundarni	a) Uspostaviti redovito praćenje u područjima povećanog rizika (luke, područja za akvakulturu), kako bi dobili informaciju o pojavi novih nezavičajnih vrsta (NIS) i stekli nova znanja vezano za biologiju i ekologiju nezavičajnih i invazivnih vrsta i to ne samo za Jadransko već i za Sredozemno more. Uspostaviti program praćenja i ocjenu učinkovitosti postojećih mjera u odnosu na unos nezavičajnih i invazivnih vrsta koje su posljedica antropogenih aktivnosti, te na osnovi stečenih znanja o tim vrstama putem predloženih privremenih ciljeva, poduzimati takve mjere i dalje, ako je potrebno. b) Razvoj akcijskih planova za upravljanje ključnim visokorizičnim vrstama.

- c) Smanjenje rizika od uvođenja nezavičajnih vrsta putem međunarodnog broskog prometa što je jedan od ključnih putova unosa nezavičajnih i invazivnih vrsta kroz primjenu Konvencije o upravljanju balastnim vodama (BWC).
- d) Smanjenje rizika unosa i širenja nezavičajnih vrsta drugim putovima i provedba akcijskih planova za kontrolu širenja visokorizičnih vrsta.
- e) Smanjiti broj pojedinih nezavičajnih vrsta komercijalnim ribolovom.

CILJEVI ZA KRITERIJE D3

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D3C2 – Primarni:	<p>Održavanje dugoročne stabilnosti stokova pridnene, pelagičke i priobalne ribe i školjkaša</p> <p>D3T1:</p> <p>a) Pridnene ribe: Dugoročna stabilnost raspodjele, biomase i abundancije ciljanih vrsta na području procjene.</p> <p>b) Pridnene ribe: Dugoročna stabilnost pridnenih zajednica na područje procjene.</p> <p>c) Pelagična riba - incun: Dugoročna stabilnost brojnosti jaja i ličinki incuna.</p> <p>d) Školjkaši: Dugoročna stabilnost pokazatelja biomase ciljanih vrsta</p>
D3C3 – Primarni	<p>D3T2:</p> <p>a) Pridnene ribe: Dužinska i starosna struktura je nepromijenjena.</p> <p>b) Pelagična riba - incun: Dužinska i starosna struktura te omjer spola su više ili manje stabilni tijekom vremena.</p> <p>c) Pelagična riba - srdela: Dužinska i starosna struktura te omjer spola su više ili manje stabilni tijekom vremena.</p> <p>d) Priobalne ribe: Dugoročna stabilnost sastava, biomase i dužinske strukture ciljanih vrsta.</p> <p>e) Školjkaši: Demografska struktura ciljanih vrsta je više ili manje stabilna tijekom vremena.</p>

CILJEVI ZA KRITERIJE D4

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D4C1 – Primarni:	D4T1: Raznolikost i sastav vrsta nisu značajno promijenjeni.
D4C2 – Primarni	D4T2: Dugoročna stabilnost brojnosti/biomase i produktivnosti komponenata hranidbene mreže nije značajno poremećena.
D4C3 – Sekundarni	D4T3: Veličinska raspodjela nije značajno promijenjena.
D4C4 – Sekundarni	D4T2: Dugoročna stabilnost brojnosti/biomase i produktivnosti komponenata hranidbene mreže nije značajno poremećena.

CILJEVI ZA KRITERIJE D5

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D5C1 – Primarni:	D5T1: Održavati postojeće razine hranjivih soli u stupcu vode. Poticati pravilno korištenje gnojiva u poljoprivredi kako bi se smanjio unos hranjivih soli u okoliš
D5C2 – Primarni	D5T2: Koncentracije klorofila a su unutar graničnih vrijednosti za postizanje DSO-a.
D5C5 – Primarni	D5T3: Odsustvo hipoksije i pomora morskih organizama.

CILJEVI ZA KRITERIJE D6

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D6C1 – Primarni:	D6T1: Površina i rasprostranjenost fizičkog gubitka prirodnog morskog dna se ne povećava u mjeri koja ugrožava funkcioniranje ekosustava.
D6C2 – Primarni	D6T2: Prostorni opseg i rasprostranjenost pritisaka na morsko dno u obliku fizičkih smetnji su u mjeri koja omogućava održivo korištenje ekosustava.
D6C3 – Primarni	D6T4: Mediolitoralno čvrsto dno i stijene: a) Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na čvrstim dnima se ne smanjuje. b) rasprostranjenost biocenoza je održana. Biocenoza infralitoralnih alga: a) Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na čvrstim dnima se ne smanjuje. b) Rasprostranjenost biocenoza je održana.
D6C4 – Primarni	D6T3: <i>Posidonia oceanica</i> : Područje rasprostranjenosti naselja vrste <i>Posidonia oceanica</i> se ne smanjuje. Ekološka kvaliteta naselja vrste <i>P. oceanica</i> se ne smanjuje.
D6C5 – Primarni	D6T5: <i>Posidonia oceanica</i> : Područje rasprostranjenosti naselja vrste <i>P. oceanica</i> se ne smanjuje. Ekološka kvaliteta naselja vrste <i>P. oceanica</i> se ne smanjuje. D6T6: Biocenoza infralitoralnih alga: a) Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na čvrstim dnima se ne smanjuje. b) Rasprostranjenost biocenoza je održana. c) Sastav vrsta je održan i u skladu s prirodom supstrata i uvjetima okoliša. Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja: a) Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na mekim dnima se ne smanjuje. b) Rasprostranjenost biocenoza je održana. c) Sastav vrsta je održan i u skladu s prirodom supstrata i uvjetima okoliša. Infralitoralni krupni pijesci s više ili manje mulja: a) Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na mekim dnima se ne smanjuje. b) Rasprostranjenost biocenoza je održana. c) Sastav vrsta je održan i u skladu s prirodom supstrata i uvjetima okoliša. Cirkalitoralni muljevi: Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na mekim dnima se ne smanjuje. b) Rasprostranjenost biocenoza je održana. c) Sastav vrsta je održan i u skladu s prirodom supstrata i uvjetima okoliša. Cirkalitoralni pijesci: a) Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na mekim dnima se ne smanjuje. b) Rasprostranjenost biocenoza je održana. c) Sastav vrsta je održan i u

skladu s prirodom supstrata i uvjetima okoliša. Batijalni muljevi: a) Dobro ekološko stanje bentoskih zajednica na mekim dnima se ne smanjuje. b) Rasprostranjenost biocenoza je održana. c) Sastav vrsta je održan i u skladu s prirodom supstrata i uvjetima okoliša.

CILJEVI ZA KRITERIJE D7

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D7C1 – Sekundarni	D7T1: Budući da nema trajnih promjena pod utjecajem ljudskih aktivnosti u okviru D7, možemo reći da se DSO postiže u hrvatskom dijelu Jadranskog mora. Cilj je očuvati DSO na sadašnjoj razini.
D7C2 – Sekundarni	

CILJEVI ZA KRITERIJE D8

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D8C1 – Primarni:	D8T1: Održati sadašnje stanje u vodnim tijelima gdje je postignuto DSO, te postići poboljšanje stanja u vodnim tijelima u kojima je procijenjeno kemijsko stanje nije dobro s obzirom na koncentracije onečišćujućih tvari u vodi, bioti i sedimentu. Postići i održavati koncentracije onečišćujućih tvari u skladu s standardima kakvoće vodnog okoliša propisanim Uredbom o standardu kakvoće voda (Narodne novine, br. 73/13, 151/14, 78/15, 61/16 i 80/18). Koncentracije nesintetičkih onečišćujućih tvari koje se prirodno pojavljuju u okolišu trebale bi se kretati blizu njihovih prirodnih koncentracija, bez trenda povišenja tijekom vremena. Koncentracije sintetičkih onečišćujućih tvari u morskom okolišu trebale bi biti u području granice detekcije metoda mjerenja.
D8C2 – Sekundarni	D8T2: Postići razinu bioloških ili ekoloških učinaka onečišćujućih tvari nižu od toksikoloških standarda koji su određeni gore kao prag za postizanje DSO i zadanih SMART ciljeva: U područjima Jadrana u kojima je postignuto DSO potrebno je održati razinu prije navedenih pokazatelja bioloških učinaka tijekom idućih 6 godina (potrebno je praćenje). U područjima Jadrana u kojima je postignuto stanje ozbiljne razine onečišćenja ili GEP potrebno je smanjiti razinu ranije navedenih pokazatelja bioloških učinaka za najmanje 10% tijekom idućih 6 godina (potrebno je praćenje). Uvesti nove biomarkere i/ili bioindikatore te potvrditi njihovu valjanost za određivanje DSO.
D8C3 – Primarni	D8T3: Održavanje stanja bez znatnih akutnih onečišćenja u unutarnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske.
D8C4 – Sekundarni	

CILJEVI ZA KRITERIJE D9

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D9C1 – Primarni	D9T1: Održati ustanovljene razine onečišćujućih tvari. Ne povećavati broj onečišćujućih tvari čije su izmjerene vrijednosti iznad utvrđenih graničnih vrijednosti.

CILJEVI ZA KRITERIJE D10

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D10C1 – Primarni:	D10T1: Smanjiti ukupnu količinu vidljivog morskog otpada na obali i u moru. D10T2: Razviti pokazatelje za praćenje količine i trendova otpada na morskom dnu i razine utjecaja na ljude i morski ekosustav. Razvoj aktivnosti za bolje gospodarenje otpadom u regiji
D10C2 – Primarni	D10T3: Razviti pokazatelje za praćenje količine i trendova mikroplastike u vodenom stupcu i na obali te razinu utjecaja na ljude i morski ekosustav.
D10C3 – Sekundarni	D10T4: Razviti pokazatelje za praćenje količine mikroplastike u sadržaju želuca morskih organizama.

CILJEVI ZA KRITERIJE D11

Kriterij prema Odluci	Ciljevi prema Odluci
D11C1 – Primarni:	D11T1: Uspostaviti registar kojim bi se evidentirala i procjenjivala prostorna i vremenska raspodjela impulsnih antropogenih izvora buke u frekvencijskom području 10 Hz do 10 KHz.
D11C2 – Primarni	D11T2: Nastaviti mjerenja kontinuirane podvodne buke na više postaja i uspostaviti prostorno-vremensku rekonstrukciju buke pomoću numeričkog modela, te nadzirati trendove razina buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) i pri tome nastaviti prekograničnu suradnju sa zemljama koje okružuju Jadransko more.

Pri izradi mjera bilo je potrebno uzeti u obzir značajnu povezanost i međuovisnost aktivnosti predviđenih ODV i ODMS. ODMS je usmjerena na postizanje dobrog stanja morskih voda u cjelini, a cilj ODV je postizanje dobrog ekološkog i kemijskog stanja voda, uključujući prijelazne i priobalne vode. Iako definicija dobrog stanja okoliša morskih voda nije sasvim ekvivalentna dobrom ekološkom i kemijskom stanju voda, postoje značajna preklapanja, osobito u odnosu na kemijsku kakvoću tj. obogaćivanje hranjivim solima i u odnosu na neke aspekte ekološke kakvoće i hidromorfoloških osobina. Deskriptor D5 (Eutrofikacija) i D8 (Onečišćujuće tvari) predstavljaju deskriptore opterećenja s obalnog područja i obuhvaćeni su uglavnom mjerama izrađenim u okviru ODV. ODMS usvaja podudaranja s ODV, osobito u priobalnim vodama pa je izrada novih mjera za potrebe ODMS usmjerena na pritiske koji nisu pokriveni s ODV. U Tablici 3. su navedeni antropogeni pritisci na morski okoliš od posebne važnosti za čl. 8. stavak 1. točke (a) i (b) te čl.

9., 10. i 11 ODMS, a u Tablici 4. upotrebe i ljudske aktivnosti u morskom okolišu ili s utjecajem na njega (Prilog II Uredbe⁹).

Tablica 3. Antropogeni pritisci na morski okoliš od posebne važnosti za čl. 8. stavak 1. točke (a) i (b) te čl. 9., 10. i 11 ODMS

TEMA	PRITISAK
Biološki	Unošenje ili širenje neautohtone vrste
	Unos mikrobnih patogena
	Unos genetski promijenjenih vrsta i premještanje zavičajnih vrsta
	Gubitak, ili promjena, prirodnih bioloških zajednica zbog uzgoja životinjske ili biljne vrste
	Uznemiravanje vrsta (npr. na mjestu razmnožavanja, odmora i hranjenja) zbog ljudske prisutnosti
	Uklanjanje divljih vrsta ili smrtnost/ozljeda kod divljih vrsta (komercijalnim i rekreacijskim ribolovom i drugim aktivnostima)
Fizički	Fizičko remećenje morskog dna (privremeno ili reverzibilno)
	Fizički gubitak (zbog stalnih promjena supstrata ili morfologije morskog dna i vađenja supstrata morskog dna)
	Promjene hidroloških uvjeta
Tvari, otpad i energija	Unos hranjivih tvari – raspršeni izvori, točkasti izvori, atmosfersko odlaganje
	Unos organskih tvari – raspršeni izvori i točkasti izvori
	Unos drugih tvari (npr. sintetičke tvari, nesintetičke tvari, radionuklidi) – raspršeni izvori, točkasti izvori, atmosfersko odlaganje, akutni događaji
	Unos otpada (krute otpadne tvari, uključujući mikrootpad)
	Unos antropogenih zvukova (impulsni, kontinuirani)
	Unos drugih oblika energije (uključujući elektromagnetska polja, svjetlost i toplinu) ^a
	Unos vode – točkasti izvori (npr. slana voda)

^(a) Svjetlosno onečišćenje u kontekstu ovog programa mjera nije elaborirano jer za sada na razini EU nema definiranih metodologija praćenja i mjerenja, kao ni dostupnih izvješća zemalja članica o rezultatima navedenog pritiska na morski okoliš. U sklopu mjere 3.7.3. svjetlosno onečišćenje je navedeno unutar sljedeće Aktivnosti: *Uspostaviti suradnju na međunarodnoj razini vezano uz istraživanja učinaka unosa različitih oblika energije na morske organizme, uključujući podvodnu buku i svjetlosno onečišćenje u perspektivi.*

Tablica 4. Upotrebe i ljudske aktivnosti u morskom okolišu ili s utjecajem na njega

TEMA	AKTIVNOST
Fizičko restrukturiranje rijeka, obale ili morskog dna (upravljanje vodama)	Pridobivanje zemljišta
	Usmjeravanje i ostale izmjene vodotokova
	Obrana priobalnih područja i zaštita od poplava*
	Odobalni objekti (osim za naftu/plin/obnovljive izvore)*

⁹https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_12_112_2171.html

	Restrukturiranje morfologije morskog dna, uključujući jaružanje i odlaganje materijala*
Vađenje neživih resursa	Dobivanje minerala (kamen, metalne rudače, šljunak, pijesak, ljuštore)* Vađenje nafte i plina, uključujući infrastrukturu* Vađenje soli* Dobivanje vode*
Proizvodnja energije	Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora (vjetar, valovi i plima i oseka), uključujući infrastrukturu* Proizvodnja energije iz neobnovljivih izvora Prijenos električne energije i komunikacija (kabeli)*
Vađenje živih resursa	Izlov ribe i školjkaša (profesionalni, rekreacijski)* Prerada ribe i školjkaša* Prikupljanje morskih biljaka* Lov i prikupljanje u druge svrhe*
Uzgajanje živih resursa	Akvakultura – morska, uključujući infrastrukturu* Akvakultura – slatkovodna Poljoprivreda Šumarstvo
Promet	Prometna infrastruktura* Promet – brodski* Promet – zračni Promet – kopneni
Gradska i industrijska upotreba	Gradska upotreba Industrijska upotreba Obrada i zbrinjavanje otpada*
Turizam i slobodno vrijeme	Infrastruktura za turizam i slobodno vrijeme* Turističke aktivnosti i aktivnosti u slobodno vrijeme*
Sigurnost/obrana	Vojne operacije (u skladu s člankom 2. stavkom 2.)
Obrazovanje i istraživanje	Istraživanje, prikupljanje podataka i obrazovne aktivnosti*

Temelj za koordinirano izvješćivanje prema obvezama iz obje navedene direktive (ODMS i ODV) je bila uporaba zajedničkog skupa ključnih tipova mjera. Ključni tipovi mjera – KTM, (eng. „key type of measures“) su definirane kategorije mjera koje su izravno povezane s glavnim pritiscima ili generičkim vrstama pritiska i mnogi KTM iz ODV su relevantni za morski okoliš, odnosno postizanje DSO. KTM su definirane radi lakšeg organiziranja mjera u svrhu izvješćivanja prema EU.

Unutar Smjernica za izvještavanje prema ODV iz 2016. g. (WFD Reporting Guidance 2016¹⁰ razvijena je skupina od 25 KTM-a (Tablica 5.); i dodatne KTM (Tablica 6.) za potrebe ODMS da bi se uklonili ili smanjili pritisci i druge vrste djelovanja na morske vode.

Zajednički skup KTM relevantnih za morski okoliš koji se koristi za koordinirano izvještavanje između ODV i ODMS naveden je u Tablicama 5. i 6.

¹⁰https://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016/Guidance/WFD_ReportingGuidance.pdf

Tablica 5. Ključni tipovi mjera KTM definiranih prema ODV (WFD Reporting Guidance 2016.¹¹, a relevantnih za morski okoliš

Ključni tip mjere	Naziv
KTM01	Izgradnja ili unapređenje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
KTM02	Smanjenje onečišćenja hranjivim tvarima iz poljoprivrede
KTM03	Smanjenje onečišćenja pesticidima iz poljoprivrede
KTM04	Sanacija kontaminiranih lokacija (povijesna onečišćenja, uključujući sedimente, podzemne vode, tlo)
KTM05	Poboljšavanje uzdužnog kontinuiteta (npr. stvaranje ribljih prolaza, rušenje starih brana)
KTM06	Poboljšavanje drugih hidromorfoloških uvjeta vodnih tijela, osim uzdužnog kontinuiteta
KTM07	Poboljšanja režima protoka i/ili uspostavljanje ekološki prihvatljivih protoka
KTM08	Učinkovito korištenje vode, tehničke mjere za navodnjavanje, industriju, energiju i domaćinstva
KTM09	Mjere politike određivanja cijena vode za provedbu povrata troškova za vodne usluge od domaćinstava
KTM10	Mjere politike određivanja cijena vode za provedbu povrata troškova za vodne usluge od industrije
KTM11	Mjere politike određivanja cijena vode za provedbu povrata troškova za vodne usluge od poljoprivrede
KTM12	Savjetodavne službe za poljoprivredu
KTM13	Mjere zaštite vode za piće (npr. uspostavljanje zaštitnih zona, tampon zona itd.)
KTM14	Istraživanja, poboljšanje baze znanja radi smanjenja nesigurnosti
KTM15	Mjere za isključivanje emisija, ispuštanja i gubitaka prioritetnih opasnih tvari ili smanjenje emisija, ispuštanja i gubitaka prioritetnih tvari
KTM16	Poboljšanja ili unapređenja uređaja za pročišćavanje industrijskih otpadnih voda (uključujući one iz poljoprivrednih gospodarstava)
KTM17	Mjere za smanjivanje količine sedimenta od erozija tla i površinskog otjecanja
KTM18	Mjere za sprečavanje ili suzbijanje štetnih učinaka invazivnih stranih vrsta i unesenih bolesti
KTM19	Mjere za sprečavanje ili suzbijanje štetnih učinaka rekreacijskih aktivnosti, uključujući udičarenje
KTM20	Mjere za sprečavanje ili suzbijanje štetnih učinaka ribarstva i drugih načina iskorištavanja/uklanjanja životinja i biljaka
KTM21	Mjere za sprečavanje ili suzbijanje unošenja onečišćenja iz urbanih područja, prometa i izgrađene infrastrukture
KTM24	Prilagodba klimatskim promjenama
KTM25	Mjere za sprečavanje zakiseljavanja (u slatkovodnim sustavima)
KTM99	Ostali ključni tipovi mjera prijavljeni u okviru programa mjera – KTM992

¹¹https://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016/Guidance/WFD_ReportingGuidance.pdf

Tablica 6. Ključni tipovi mjera KTM, potrebnih za ODMS, koje još nisu pokrivena s ODV (dodatne za popis ODV mjera u Tablici 5.)

Ključni tip mjere	Naziv
KTM26	Mjere za smanjenje fizičkog gubitka staništa u morskim vodama
KTM27	Mjere za smanjenje fizičkog oštećenja
KTM28	Mjere za smanjenje unosa energije, uključujući podvodnu buku, u morski okoliš
KTM29	Mjere za smanjenje morskog otpada u morskom okolišu
KTM30	Mjere za smanjenje promjena hidroloških procesa
KTM31	Mjere za smanjenje onečišćenja opasnim tvarima
KTM32	Mjere za smanjenje iznenadnih onečišćenja mora
KTM33	Mjere za smanjenje hranjivih soli i organskih tvari u morskom okolišu
KTM34	Mjere za smanjenje i kontrolu unosa stranih vrsta u morski okoliš
KTM35	Mjere za smanjenje bioloških smetnji u morskom okolišu uzrokovanih odstranjivanjem vrsta, uključujući neciljane ulove.
KTM36	Mjere za smanjenje bioloških smetnji, uključujući ugibanje, oštećenja, premještanje prirodnih morskih vrsta, unošenja patogena i genetski modificiranih morskih vrsta (aktivnostima marikulture)
KTM37	Mjere oporavka i očuvanja morskih ekosustava, uključujući staništa i vrste
KTM38	Mjere koje se odnose na zaštićena područja (nisu obuhvaćena drugim mjerama)
KTM39	Mjere prilagodbe klimatskim promjenama, zaštite od nadiranja mora, ranog uzbunjivanja i obavješćavanja. Druge mjere (ako za njih postoji potreba)

Polazišta za integralno upravljanje obalnim područjem

Očuvanje morskog okoliša u značajnoj mjeri ovisi o stanju i pritiscima koji dolaze s kopna. Stoga je jedan od ključnih zadataka Strategije i Programa mjera prepoznavanje i zaustavljanje onih procesa u obalnom prostoru koji su i najznačajniji pokretači negativnih promjena morskog i obalnog okoliša.

Stanje u prostoru prije svega obilježava ubrzana potrošnja prirodnih i krajobrazno vrijednih područja unutar Zaštićenog obalnog pojasa (ZOP) i posebno prostora ograničenja. Prema nedavno objavljenoj studiji (PAP/RAC (2022) A test of the applicability of the NEAT assessment tool for GES for the Coast and hydrography EOs in the Adriatic¹²) o dobrom stanju obalnog okoliša jadranskih zemalja, u pojasu unutar 10 km od obalne linije, izgrađenost površina u Hrvatskoj porasla je za 5,77 km² (0,94%) u razdoblju između 2012. i 2018. godine. U istom periodu gubitak šumskog pokrova i poluprirodnog zemljišta u tom pojasu iznosio je 16 km² (0,17%) što je najveći zabilježeni pad među jadranskim zemljama. Unutar 300 m od obalne linije izgrađenost je porasla za 2,16 km² (1,21%) u razdoblju između 2012. i 2018. što predstavlja najveći porast izgrađenosti po površini pojasa te ukazuje da je potrošnja prostora izraženija bliže obalnoj liniji.

Bespravna gradnja (u značajnom broju slučajeva izvan građevinskih područja) i drugi zahvati u prostoru (kao što je nasipanje mora) kojima se devastiraju najvrjedniji dijelovi obale na kopnu i otocima i dalje je prisutna. Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske (Vlada Republike Hrvatske (2021) Izvješće o

¹²<https://iczmplatform.org//storage/documents/bEid8oyBdUKMmKy6h03pydKxSRH3L11mZYLcqjBt.pdf>

stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2013. – 2019. godine¹³ navodi da je u razdoblju od 2013. do 2018. broj prijava bespravne gradnje u Hrvatskoj varirao od oko 4000 do preko 4800 godišnje (ukupno 26252 prijave u navedenom periodu), dok je ukupni broj uklonjenih objekata u istom periodu iznosio tek 2159.

Nadalje, kvaliteta izgrađenih prostora često je i dalje niska, s neadekvatnim površinama u javnom korištenju i s ograničenim mogućnostima za potpuno uklanjanje otpadnih voda. Iako neki instrumenti za sprječavanje bespravne i ograničavanje neprimjerene gradnje postoje u sustavu prostornog uređenja, treba naglasiti da su kapaciteti i djelovanje građevinske inspekcije te drugi postojeći instrumenti nedostatni i u potpunom neskladu s razmjerima i ozbiljnošću ovog problema.

Nekontrolirani rast izgradnje obalnog područja posebno je značajan uzimajući u obzir ukupan pad stanovništva u obalnim županijama Republike Hrvatske u periodu 2011. – 2019. od 8%. Dodatno, prema podacima EUROSTAT-a (za 2022. godinu), regija EU-a s najvišom razinom sezonalnosti koncentriranom u srpnju i kolovozu bila je Kalabريا u Italiji sa 64,8%, slijedila je obalna regija Rumunjske (64,5%), bugarske regije Yugoiztochen (64,3%) i Severoiztochen (60,9%) te hrvatska regija Jadranska Hrvatska (60,2%) koja je također jedna od najposjećenijih regija u EU. Na prisutnu sezonalnost u Hrvatskoj, upućuju i podaci Državnog zavoda za statistiku za 2023. godinu, prema kojima je udio ostvarenih noćenja turista, od ukupnih ostvarenih noćenja u 2023., u komercijalnom smještaju, u srpnju iznosio 27,1%, odnosno 29,1% u kolovozu. Također, prema podacima temeljenim na međunarodnim „booking“ sustavima za nautički čarter¹⁴, Hrvatska je 2022. godine bila najpopularnija nautička destinacija u svijetu, s preko 38% ukupnog svjetskog prometa u nautičkom čarteru. Navedeni podaci upućuju da je turizam najznačajniji pokretač navedenih negativnih trendova kao i da je Hrvatska još uvijek destinacija čije su najvažnije atrakcije more, sunce i plaže. Takvim turističkim razvojem koji se osniva na sebi specifičnim principima održivosti, područje pomorskog dobra je najizloženije pritiscima. Istovremeno, upravljanje pomorskim dobrom primarno je usmjereno na gospodarsko upravljanje, dok se zaštita, posebice ekosustava i krajobraza, uglavnom spominje deklarativno.

Postojeće sektorske politike, koje uglavnom vrše pritisak na morski okoliš i obalno područje, te politike vezane uz upravljanje pomorskim dobrom i prostorno planiranje potrebno je, kroz integralni pristup zajedničkog strateškog planiranja usmjeriti k donošenju konkretnih mjera obuzdavanja gradnje u funkciji turizma (posebno privatnog smještaja) kao i zaustavljanja daljnjeg rasta potrošnje vrijednih obalnih prostora. U takav pristup i planiranje trebaju biti istovremeno uključeni različiti resori koji samo zajedno mogu kreirati cjelovite i konkretne mjere, prije svega one na nacionalnoj razini, kojima će se adresirati ovaj trenutno najizraženiji problem obalnog područja. U tom smislu, pozitivan primjer je zakonski utemeljena (Zakon o turizmu, Narodne novine, br. 156/23) obveza izrade studija prihvatnog kapaciteta definirana Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. (Narodne novine, br. 2/23) te pokretanje aktivnosti vezanih uz uspostavu Sustava satelitskih računa održivog turizm^{15,16}.

Upravo stoga što stanje morskog okoliša velikim dijelom ovisi o antropogenim pritiscima te o utjecajima koji dolaze s kopna, vrlo brzo je prepoznato da se u izradi mjera za postizanje njegova dobrog stanja treba voditi načelima integracije koja propisuje Protokol o IUOP, a to su:

¹³https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2021-02-25/154403/IZVJ_STANJE_U_PROSTORU_RH_2013-2019.pdf

¹⁴www.sail-croatia.com

¹⁵<https://mint.gov.hr/odrzivoturizam/projekti-23009/23009>

¹⁶<https://www.iztzg.hr/hr/projekti/?tid=249>

- potreba sagledavanja cjelovitog ekosustava u okvirima definicije obalnog područja iz čl. 3. Protokola, po kojem obalno područje znači “geomorfološko područje s obje strane obale u kojem se međusobno djelovanje između pomorskih i kopnenih dijelova odvija u obliku složenih ekoloških sustava i sustava resursa koje čine biotske i abiotske komponente koje koegzistiraju i u međusobnom su djelovanju s ljudskim zajednicama i relevantnim društveno-gospodarskim aktivnostima“;
- potreba uspostavljanja višeslojnog upravljačkog mehanizma koji će osigurati koordinaciju sektorskih politika i olakšati njihovu provedbu na nižim administrativnim razinama; i
- potreba usklađivanja i pravovremenog reguliranja aktivnosti na moru i na kopnu, odnosno preventivnog djelovanja na ono čime se u ekosustavu jedino i može učinkovito upravljati, a to je njegovo korištenje od strane čovjeka.

Ovakav pristup, korišten u izradi Programa mjera iz 2017. koji se nastavlja kroz Program mjera do 2027., u skladu je ne samo s Protokolom o IUOP, nego i s Ekosustavnim pristupom (*Ecosystem Approach – EcAp*) kojim se, putem Barcelonske konvencije, transponira ODMS na cijelu mediteransku regiju i koji je prepoznao neraskidivu vezu između morskog i obalnog okoliša uvođenjem specifičnih obalnih indikatora. Treba napomenuti da sama ODMS propisuje da se njena provedba vrši u okviru i putem konvencija za regionalna mora Europe, u našem slučaju kroz Konvenciju o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija; Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93, 17/98).

Analiza troškova provedbe Programa mjera

Iskustva zemalja članica pokazuju da prilikom ispunjenja zahtjeva ODMS postoje određene prepreke u pogledu dostupnosti informacija o razini utjecaja, koristi i troškova, kao i ograničene dosadašnje spoznaje o uzročno-posljedičnim vezama i ekološkim procesima, što znatno otežava određivanje ekonomskih i društvenih učinaka mjera. Stoga su mnoge zemlje u izradi svojih programa mjera u prvom ciklusu provedbe ODMS, primijenile pragmatični pristup, odnosno procjenu troškova i koristi koje su se često temeljile na pretpostavkama i mišljenjima stručnjaka (Oinonen et al, 2016a; 2016b). Isti pristup je primijenjen i u izradi ovog Programa mjera do 2027. s fokusom na zaštitu morskog okoliša i obalnog područja, a ne na ekonomsku komponentu.

Na temelju identificiranih aktivnosti mjera, troškovi su analizirani prema sljedećim kategorijama: pregovaranje, istraživanje, provedba i upravljanje. Potrebno je naglasiti da mjera obično ne sadrži sve navedene kategorije troškova. Pri izračunu su se koristile stručne procjene za određivanje utroška rada koji je bio izražen danima rada. Informacije o ostalim utrošcima su se također prikupljale na temelju stručne procjene ili na temelju podataka prethodnih projekata. Troškovi po jedinici utroška su procijenjeni na temelju objektivnih pokazatelja, poput podataka Državnog zavoda za statistiku i drugih dokumenta popraćenih ekspertnom procjenom. Na temelju prikupljenih podataka o utrošcima i troškovima po jedinici utroška, određeni su ukupni troškovi mjera. Treba naglasiti da je, za razliku od financijskih troškova, procjena ostalih troškova, koji nisu lako vidljivi i/ili imaju obilježje oportunitetnih troškova, bila otežana, a često i nemoguća. S obzirom da su u dokumentu procjene troškova provedbe mjera iskazane kao rezultati trenutnih podataka, prilikom realizacije mjera mogu se značajno promijeniti.

U Državnom proračunu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja na proračunskoj poziciji A779046 – Zaštita i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem planiraju se sredstva za provedbu Programa mjera do 2027. Na navedenoj proračunskoj poziciji u 2024. godini osigurana su sredstva u iznosu od 9.954 eura (za provedbu mjere 1.1.1. i 1.1.5.). Isti iznosi na navedenoj poziciji planirani su i u projekcijama za

2025. i 2026. godinu. Ostala tijela državne uprave provedbom aktivnosti u okviru svojih nadležnosti također participiraju u provedbi aktivnosti Programa mjera do 2027. te planiraju sredstva na svojim pozicijama. Koliko je to bilo moguće, dostupne informacije o planiranim sredstvima na njihovim proračunskim pozicijama naznačene su u razradi mjera.

Interakcija s klimatskim promjenama

Jedan od najvećih globalnih izazova današnjice su klimatske promjene jer utječu na sve aspekte okoliša i gospodarstva i ugrožavaju održivi razvoj društva. Klimatske promjene utječu na učestalost i intenzitet ekstremnih vremenskih nepogoda (ekstremne padaline, poplave i bujice, erozije, oluje, suše, toplinski valovi, požari) i na postupne klimatske promjene (porast temperature zraka, tla i vodenih površina, podizanje razine mora, zakiseljavanje mora itd.). Nizom međunarodnih rezolucija i sporazuma je s aspekta znanosti i politike potvrđeno da su klimatske promjene evidentne, a utjecaji klimatskih promjena se osjećaju u svim dijelovima svijeta. Prilagodba klimatskim promjenama u smislu jačanja otpornosti i smanjenje rizika zahtijeva integrirani pristup znanstvenih, stručnih, društvenih i ekonomskih institucija.

Unutar Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20), prilagodba klimatskim promjenama je definirana kao proces koji „podrazumijeva procjenu štetnih utjecaja klimatskih promjena i poduzimanje primjerenih mjera s ciljem sprječavanja ili smanjenja potencijalne štete koje one mogu uzrokovati“. Ublažavanje klimatskih promjena se odnosi na postupke smanjenja emisija stakleničkih plinova, koji doprinose klimatskim promjenama.

Jedan od najvažnijih klimatskih pokazatelja je povećanje srednje temperature zraka, a podaci za Republiku Hrvatsku mogu se preuzeti sa službenih internetskih stranica DHMZ-a gdje su vidljiva odstupanja srednje temperature zraka u razdoblju 2018. – 2022. godine u odnosu na tridesetogodišnja razdoblja (1961. – 1990. te 1981. – 2010.) pri čemu su temperature zraka bile više od višegodišnjeg prosjeka (kategorije: ekstremno toplo, vrlo toplo i toplo)¹⁷.

Za potrebe izrade navedene Strategije prilagodbe klimatskim promjenama RH izrađene su klimatske simulacije i projekcije buduće klime. Korišten je regionalni atmosferski klimatski model RegCM i primjena predloženih scenarija koncentracija stakleničkih plinova kojim su opisane četiri moguće buduće klime, (Moss i sur., 2010). Prema rezultatima modela očekivani godišnji porast srednje maksimalne temperature za RH do 2040. je 1,1°C do 1,3°C, a za razdoblje 2041. – 2070. projiciran je porast od 1,9 do 2,0°C te 2,4 do 2,5°C, ovisno o scenariju.

Podaci mjerenja na glavnim meteorološkim postajama DHMZ-a u posljednjih 30 godina potvrđuju ova predviđanja pokazujući vrlo izražen trend povećanja i srednje i maksimalne temperature zraka tijekom cijele godine i ljeti, kao i značajan trend povećanja minimalne temperature zraka u zimskom periodu. U skladu s projekcijama porasta temperature do 2040. očekuje se stagnacija i/ili smanjenje broja sušnih razdoblja ovisno o scenarijima za 1 do 2 dana. Za razdoblje 2041. – 2070. godine očekuje se suprotan trend, odnosno povećanje broja sušnih razdoblja za 1 do 4 dana na većini promatranog područja RH.

Morski okoliš i obalno područje Republike Hrvatske su osobito izloženi utjecaju klimatskih promjena. U izvješću o klimatskim i okolišnim promjenama u mediteranskom slivu (Climate and Environmental Change

¹⁷https://meteo.hr/klima.php?section=klima_pracenje¶m=ocjena&el=msg_ocjena&MjesecSezona=godina&Godina

in the Mediterranean Basin, Current situation and risks for the future¹⁸; Grupe mediteranskih stručnjaka za klimatske i okolišne promjene (MedECC-Mediterranean Experts on Climate and environmental Change) iz 2020., procjenjuje se da će oko 2100., ovisno o scenariju, srednja razina mora na slivnom području Mediterana, vjerojatno biti 37-90 cm viša nego na kraju 20. stoljeća, s malom vjerojatnošću da će biti iznad 110 cm.

Povećana izloženost obalnog područja povećanju učestalosti i intenzitetu ekstremnih oborina dovodi do opasnosti od poplava. Sve teže poplave uzrokovane oborinskim vodama zabilježene su u posljednjih nekoliko godina na više mjesta u obalnom području. Dodatna opasnost od poplave obalnih područja dolazi i od olujnih uspora (tzv. meteoroloških tsunamija ili šćiga) – naglih oscilacija razine mora uzrokovanih naglim poremećajima tlaka zraka i vjetra u atmosferi koje u uvalama mogu rezultirati katastrofalnim poplavama. Povećanje razine mora uzrokuje intenzivniju intruziju mora u površinske i podzemne vode i tlo, što uzrokuje smanjenje učinkovitosti priobalne infrastrukture, uključujući i funkcionalnost postojećih sustava za odvodnju otpadnih i oborinskih voda.

Izloženost obalnih područja učincima klimatskih promjena ima niz neželjenih posljedica i izazova. Utjecaji se mogu znatno smanjiti odgovarajućim mjerama prilagodbe uključujući preventivnu uspostavu zone odmaka ili tzv. „set-back“ zone ("The effectiveness of setback zones for adapting to sea-level rise in Croatia"¹⁹, kao što propisuje Protokol o IUOP u kojoj je zabranjena, odnosno vrlo ograničena, gradnja te gradnja obrambenih struktura na obali.

Klimatske promjene vidljive su i kroz progresivno zakiseljavanje mora kao posljedicu povećane razine stakleničkih plinova i globalnog zatopljenja što utječe na morske ekosustave i riblje resurse. Zakiseljavanje mora je vrlo kompleksno i ovisi o nizu čimbenika u određenim dijelovima svjetskih oceana, kao što su dotok slatke vode rijekama, fizikalno-kemijske karakteristike morske vode, sastav planktona te fizička interakcije zraka i mora. Međuvladina oceanografska komisija UNESCO (IOC) je prepoznala da je zakiseljavanje oceana jedan od najvažnijih problema u cilju zaštite i održivog korištenja oceana, mora i morskih resursa za održivi razvoj, a što je definirano Glavnim ciljem 14 u Agendi 2030.

Utjecaj klimatskih promjena kao globalno zatopljenje utječe na promjene u morskim ekosustavima, bilo da se radi o unosu novih vrsta ili u promjenama u strukturi postojećih biocenoza. Prema procjeni stanja morskog okoliša u skladu s ODMS obavezama zadnjeg izvješća RH iz 2019.²⁰ vidljivo je da je RH i dalje suočena s izazovom unosa nezavičajnih vrsta u Jadransko more. Sveukupan broj novih nezavičajnih vrsta u hrvatskom dijelu Jadrana bio je 16, od čega je 5 zabilježeno u kategoriji planktona, 4 makroalge, 5 kod bentoskih beskralješnjaka te 2 kod riba.

Pored klimatskih promjena, ostali bitni uzroci širenja invazivnih stranih vrsta u moru i na kopnu uključuju povećanje globalne trgovine, razvoj prometa i turizma i dr. Negativni utjecaj invazivnih stranih vrsta očituje se kroz destabilizaciju ekosustava u kojima se pojave jer u njima nemaju prirodnih neprijatelja što rezultira promjenama uvjeta na staništu i potiskivanjem autohtonih vrsta.

U cilju ujednačenog pristupa rješavanju problematike invazivnih stranih vrsta na razini EU donesena je Uredba (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta. Osnovu ove Uredbe čini popis invazivnih stranih

¹⁸https://www.medecc.org/wp-content/uploads/2021/05/MedECC_MAR1_SPM_ENG.pdf

¹⁹<https://link.springer.com/article/10.1007/s10113-020-01628-3>

²⁰https://mingor.gov.hr/UserDocImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morem/Izjesce_Azuriranje_dok_Strategije_2019.pdf

vrsta koje izazivaju zabrinutost na razini Unije tzv. „Unijin popis“. Vrste uključene u ovaj popis podliježu mjerama ograničavanja držanja, uvoza, prodaje, uzgoja i puštanja u okoliš.

Navedena regulativa u RH provodi se kroz zakonodavni okvir zaštite prirode (Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima (Narodne novine, br. 15/18, 14/19) te kroz akcijske planove: (Akcijski plan o kontroli putova nenamjernog unosa invazivnih stranih vrsta spontanim širenjem i Akcijski plan o kontroli putova nenamjernog unosa i širenja invazivnih stranih vrsta transportom) donesene odlukama ministra nadležnog za zaštitu okoliša u studenom 2021. godine.

Promjene u ekosustavu i štetni učinci nastali klimatskim promjenama stvaraju značajne nove i stalne izazove za uspostavljanje ciljeva upravljanja kako bi se zaštitio morski okoliš i osigurala održivost usluga ekosustava kroz socio-ekonomske aktivnosti. Učinci klimatskih promjena dalekosežni su i za očekivati je da će utjecati na održivo korištenje mora (npr. za ribolov i akvakulturu).

U Prilogu 6. Programa mjera do 2027. prikazane su poveznice s postojećim strateškim dokumentima vezanim uz adaptaciju na klimatske promjene na razini RH: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20)²¹; Strategija niskouglijičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu²² i Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku²³.

U Tablicama 1., 2. i 3. Priloga 6. su uz poveznice i kratka obrazloženja kroz koje elemente su 2a i 2b mjere iz dokumenta Program mjera do 2027. povezane s mjerama predloženim u navedenim strategijama.

Uvažavajući mjeru proizašlu iz postupka SPUO Programa mjera do 2027., a u cilju smanjenja ranjivosti prirodnih i društvenih sustava na učinke klimatskih promjena, jačanja otpornosti na klimatske promjene (priprema infrastrukture za klimatske promjene), kao i stvaranja preduvjeta za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine, prilikom razvoja projekata te izrade elaborata zaštite okoliša (postupci ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš) i studija utjecaja na okoliš (postupci procjene utjecaja na okoliš), nužno je uvažavati pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanja klimatske neutralnosti kao i prilagodbi na klimatske promjene.

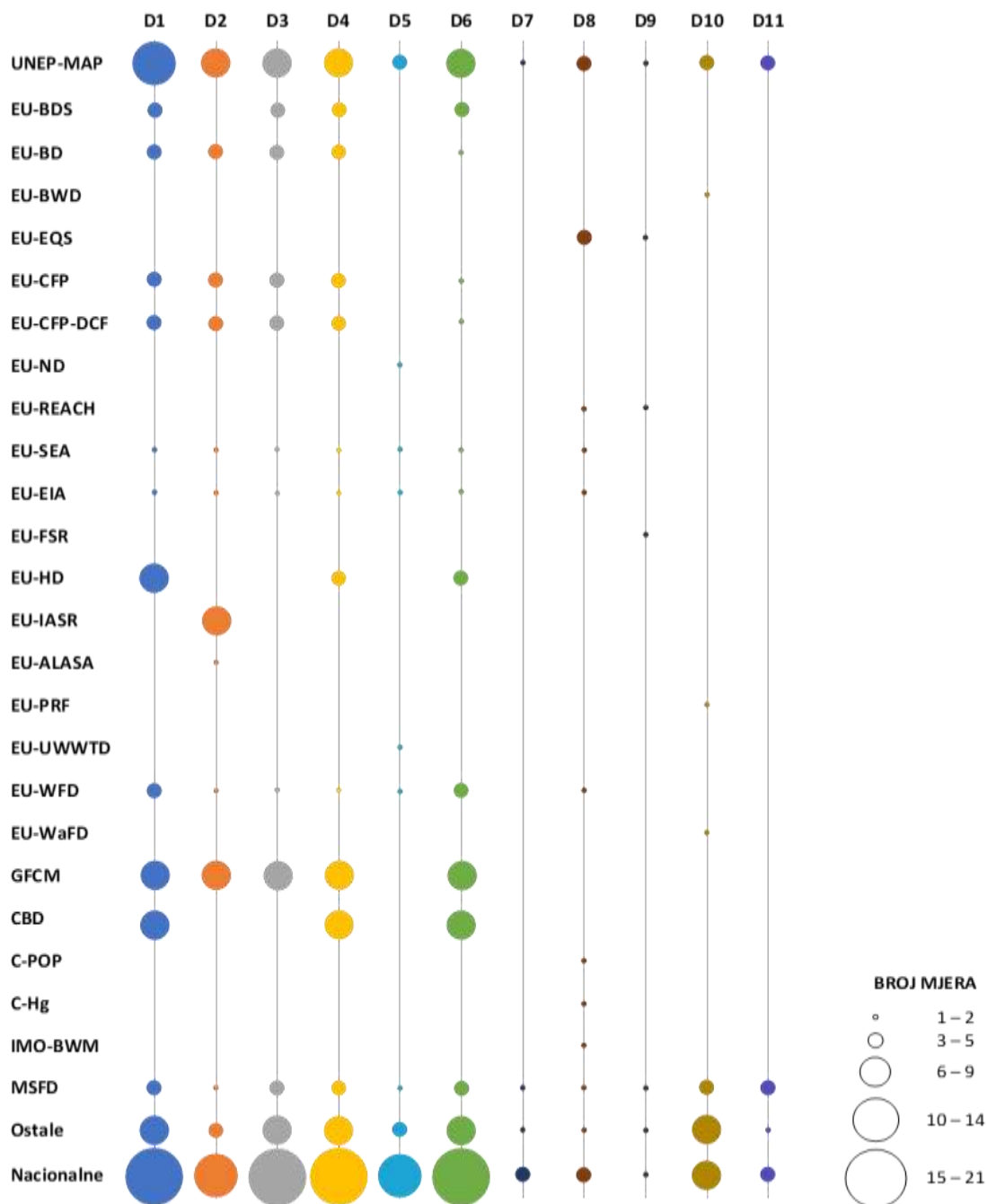
²¹<https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-prilagodbe-klimatskim-promjenama-republike-hrvatske/8351>

²²<https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-niskouglijicnog-razvoja-hrvatske/1930>

²³https://mingor.gov.hr/UserDocImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/hr%20necp/Integrirani%20nacionalni%20energetski%20i%20klimatski%20plan%20Republike%20Hrvatske%20%20_final.pdf

Poveznice s drugim politikama

U Programu mjera do 2027. su kroz svaku mjeru u elementima Veze s drugim strategijama i Zakonodavni okvir navedene poveznice s drugim europskim i regionalnim politikama, konvencijama i ugovorima kao i nacionalnim pravnim aktima i obavezama. Na Slici 6 je grafički prikaz povezanosti mjera s postojećim politikama predstavljene prema deskriptorima ODMS.

Slika 6. Broj mjera u odnosu na relevantne politike i deskriptore ODMS (u obzir su uzete tzv. ODMS mjere iz dokumenta Program mjera do 2027.)

Regionalna suradnja i prekogranični utjecaji

Regionalna suradnja unutar dokumenta Program mjera do 2027. se ogleda kroz primjer mjera koje su temeljene na širim regionalnim sporazumima, u ovom kontekstu Barcelonskoj konvenciji i Protokola o IUOP na razini Mediterana. Primjerice u mjeri 1.1.5. „*Formulirati prioritete potrebe za pograničnu i širu međunarodnu suradnju u zaštiti morskog okoliša i upravljanju obalnim područjem u okviru postojećih regionalnih koordinacijskih tijela te EU programa teritorijalne suradnje*“ jedna od aktivnosti je i izrada popisa prioriteta na temelju kojih se mogu pripremati pojedinačni projekti i programi prekogranične i međunarodne suradnje i njihovo predstavljanje široj javnosti. Države članice EU obvezne su temeljem ODMS međusobno surađivati na razini pripadajuće regije i podregije u cilju ujednačene provedbe procjene i praćenja stanja morskog okoliša kao i usklađene provedbe mjera za ostvarivanje DSO. Budući da se morske regije ili podregije dijele kako s drugim državama članicama tako i s trećim zemljama, države članice trebaju svakako nastojati osigurati blisku usklađenost sa svim susjednim državama. Nadalje, upravo je kroz novu mjeru 2.1.4. *Uskladiti pristupe izrade i provedbe dokumenata Strategije na podregionalnoj razini Jadranskog mora* uveden niz aktivnosti vezanih za izradu prijedloga zajedničkih elemenata sustava praćenja i promatranja morskog okoliša za područja izvan vanjskih granica teritorijalnih mora, izrade prijedloga standardizirane i usklađene metodologije mjerenja i uzorkovanja, kao i analitičkih metoda te u konačnici i izrada analize usklađenosti nacionalnih mjera za postizanje DSO na podregionalnoj razini.

Unutar mjere 3.7.3. *Uspostaviti regionalnu suradnju na koordiniranom pristupu Deskriptoru 11 u Jadranskom moru te jačati znanje i osigurati dijeljenje iskustava o mogućem utjecaju buke na morske organizme u Jadranskom moru* je prepoznata važnost prekogranične suradnje kroz aktivnost uspostave suradnje na međunarodnoj razini vezano uz istraživanja učinaka unosa različitih oblika energije na morske organizme, uključujući podvodnu buku i svjetlosno onečišćenje u perspektivi te na temelju rezultata istraživanja i monitoringa, izrada prijedloga međudržavnih sporazuma vezane uz kontrolu podvodne buke na razini jadranske podregije.

Rezultatima Strateške procjene utjecaja na okoliš Programa mjera do 2027. je pokazano da ovaj Program neće generirati nikakve negativne prekogranične utjecaje.

Javno savjetovanje i administrativni procesi

U postupku izrade i donošenja Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske do 2027., Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarstvo otpadom Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja zaprimila je temeljem članka 66. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) zahtjev Uprave vodnoga gospodarstva i zaštite mora za mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za ažuriranje Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske u okviru provedbe obveza iz ODMS te je Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarstvo otpadom, uvidom u dostavljeni zahtjev te ispunjeni Obrazac o ocjeni o potrebi procjene utjecaja na okoliš, a imajući u vidu činjenicu da se ažurirani Program mjera odnosi na novi dokument za programsko razdoblje do 2027., dala mišljenje da je za ažuriranje Programa mjera potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš (KLASA: 351-03/21-01/992, URBROJ: 517-05-1-1-21-2, od 16. srpnja 2021.).

Uprava vodnog gospodarstva i zaštite mora Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja uputila je također zahtjev za provedbu postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu Programa

mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske do 2027. godine. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za zaštitu prirode temeljem članka 48. stavaka 5., 7. i 8. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) vezano uz članak 46. stavak 1. Zakona o zaštiti prirode, nakon provedenog postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu donijelo je Rješenje da je Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem do 2027. godine prihvatljiv za ekološku mrežu, KLASA: UP/I-612-07/21-37/265, URBROJ: 517-10-2-3-22-6, od 10. siječnja 2022.

Slijedom Mišljenja o potrebi provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Programa mjera do 2027., pokrenut je postupak strateške procjene te su na web – stranicama Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja objavljeni su sljedeći dokumenti:

- *Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske 2022. – 2027. na okoliš (09.2.2022.)*
- *Informacija o provedbi postupka strateške procjene utjecaja na okoliš i postupka određivanja sadržaja strateške studije utjecaja na okoliš Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske 2022. – 2027. (22.02.2022.)*
- *Odluka o sadržaju strateške studije utjecaja na okoliš Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske 2022. – 2027. (12.8.2022.) te*
- *Odluka o imenovanju savjetodavnog stručnog povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja na okoliš Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske 2022. – 2027. (12.8.2022.).*

Povjerenstvo za stratešku procjenu utjecaja Programa mjera 2022. – 2027. na okoliš, postupajući po Odluci ministra po kojoj je osnovano (KLASA: 351-01/21-12/01, Urbroj: 517-09-4-22-52 od 21. srpnja 2022. godine i KLASA: 351-01/21-12/01, Urbroj: 517-09-4-23-54 od 20. travnja 2023. godine), te prema propisanom postupku, održalo je jednu sjednicu, 26. travnja 2023. godine. Povjerenstvo je donijelo Mišljenje da je Strateška studija o utjecaju na okoliš Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske 2022. – 2027., nositelja Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprave vodnoga gospodarstva i zaštite mora, cjelovita i stručno utemeljena.

Strateška studija utjecaja na okoliš Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske 2022.- 2027. dala je Prijedlog mjera zaštite okoliša s prijedlogom plana provedbe kojim je utvrđeno da je procjena utjecaja mjera Nacrta Programa mjera 2022. – 2027. na okoliš pokazala je da su ciljevi, odnosno prioriteti definirani Nacrtom Programa mjera 2022. – 2027. u skladu s ODMS. Strateškom studijom je također utvrđeno da će sve analizirane mjere pozitivno djelovati na stanje morskog okoliša, a budući da nisu utvrđeni negativni utjecaji Strateškom studijom nisu propisane mjere ublažavanja i/ili sprječavanja negativnih utjecaja na okoliš.

S ciljem smanjenja ranjivosti prirodnih i društvenih sustava na učinke klimatskih promjena, kao i stvaranja preduvjeta za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine, Strateškom studijom navedeno je da je u Nacrt Programa mjera 2022. – 2027. potrebno ugraditi mjere koje glase:

- Prilikom razvoja projekata te izrade elaborata zaštite okoliša (postupci o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš) i studija utjecaja na okoliš (postupci procjene utjecaja na okoliš) nužno je uvažavati pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanja klimatske neutralnosti

kao i prilagodbe na/od klimatske promjene zbog jačanja otpornosti na klimatske promjene (priprema infrastrukture za klimatske promjene).

- Izrađivati Karte opasnosti od poplava uvažavajući sve utjecaje klimatskih promjena na opasnost od poplava.

U skladu s navedenim naputkom proizašlim iz Strateške studije predložene mjere su integrirane, kroz elemente aktivnosti, unutar mjere 2.4.2. *Unaprijediti rezultate postupaka strateških procjena utjecaja na okoliš za prostorno-planske dokumente* i mjere 3.9.5. *Jačati otpornosti obale i obalnih naselja na pojavu ekstremnih vremenskih i klimatskih hazarda*.

Zaključak Strateške studije je da: „Mjere koje su definirane Programom temeljene su na početnoj procjeni stanja morskog okoliša i opterećenjima koji izazivaju nepovoljne učinke na okoliš i prirodu. Mjere teže postizanju dobrog stanja okoliša, odnosno smanjenju opterećenja na morski okoliš i obalno područje, kako bi se postigli ciljevi uspostavljeni međunarodnim dokumentima, odnosno prvenstveno direktivama i strategijama za zaštitu prirode i okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji, Okvirna direktiva o vodama, Direktiva o pticama, Direktiva o staništima). Procjenom utjecaja Programa na okoliš zaključeno je da su definirane mjere u skladu sa ciljevima zaštite okoliša i prirode te su s tog aspekta prihvatljive za okoliš, odnosno analizirane sastavnice.“

U skladu sa člankom 21. stavkom 1. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, br. 64/08) i člankom 25. Uredbe Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora je provela javno savjetovanje u okviru strateške procjene utjecaja na okoliš od 02. lipnja do 02. srpnja 2023. Po provedenom javnom savjetovanju Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske do 2027. dorađen je sukladno rezultatima javnog savjetovanja. Izrađeno Izvješće o provedenoj javnoj raspravi dostavljeno je Upravi za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom u sklopu traženja mišljenja o provedenom SPUO postupku. Od nadležne Uprave za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom 24. studenog 2023. dobiveno je mišljenje o provedenom postupku strateške procjene utjecaja na okoliš za Program mjera do 2027. sukladno Zakonu o zaštiti okoliša, Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 3/17) i Uredbi o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, br. 64/08).

Prema obvezama koje proizlaze iz Zakona o pravu na pristup informacijama (Narodne novine, br. 25/03) za navedeni dokument od 26. veljače do 12. ožujka 2024. proveden je postupak savjetovanja s javnošću.

U skladu s Uredbom propisanim postupkom izrade dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem od strane tijela nadležnih za provedbu Uredbe, prije izrade i upućivanja u proceduru usvajanja Prijedloga odluke Vlade RH o donošenju Programa mjera do 2027., Nacionalni odbor za izvršenje zadaća uređenih Uredbom i izradu i provedbu Strategije (Nacionalni odbor) 6. ožujka 2024. usvojio je Mišljenje o Prijedlogu akcijskog programa „Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske do 2027.“ te je Povjerenstvo za koordinaciju izrade i provedbe dokumenata Strategije (Povjerenstvo za koordinaciju) 25. ožujka 2024. donošenjem Zaključka potvrdilo Prijedlog Programa mjera do 2027.

U cilju pokretanja procedure usvajanja Programa mjera do 2027. od strane Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja izradilo je Nacrt prijedloga Odluke o donošenju Akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske do 2027. i o istom je, tijekom

ožujka 2024., provelo konzultacije s tijelima predloženim za provedbu Programa mjera do 2027. Uvažavajući potrebu žurnosti u provedbi administrativnih procedura s ciljem donošenja Programa mjera do 2027., vezano uz pokrenuti postupak povrede prava EU za nepoštivanje obveza Direktive 2008/56/EZ (dostavom Pisma službene obavijesti EK o Povredi br. 2022/2177 od 15. veljače 2023. te Obrazloženog mišljenja EK od 7. veljače 2024.) zbog kašnjenja u izvješćivanju EK o donošenju Programa mjera do 2027., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja uputilo je Prijedlog Programa mjera do 2027. na donošenje prema Vladi Republike Hrvatske početkom travnja 2024. Po usvajanju Programa mjera do 2027. od strane Vlade Republike Hrvatske, isti će biti objavljen na Internet stranicama Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

MJERE

1. Unaprjeđenje operativnog okvira za koordinirano upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem

1.1. Mjere za uspostavu sustava za koordinirano, participativno i transparentno dogovaranje i odlučivanje o korištenju obalnih i morskih resursa

1.1.1. Uspostaviti funkcionalni Koordinacijski mehanizam za učinkovito provođenje Strategije zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2b
OPIS MJERE	<p>Izmijeniti i dopuniti Uredbu o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17, 112/18; u daljnjem tekstu: Uredba) na način da se u Koordinacijski mehanizam uključe nadležna tijela nužna za provedbu dokumenata Strategije te da se izradi Poslovnik o radu Koordinacijskog mehanizma kao i ostali poslovnici o radu pojedinih stručnih/tematskih/tehničkih radnih tijela kada ista budu uspostavljena. Koordinacijski mehanizam sastoji se od sljedećih tijela:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povjerenstvo za koordinaciju na razini ministara i/ili državnih tajnika (PK); • Stručni nacionalni odbor za upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem (NO), uključujući pripadajuća stručna tematska radna tijela/radne grupe; • Stručni regionalni (županijski) odbori (ŽO) za upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem; • Administrativne i tajničke poslove u radu Koordinacijskog mehanizma obavljat će postojeća organizacijska jedinica Ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša koja u svom djelokrugu ima zaštitu mora i obalnog područja (u daljnjem tekstu: Administrativna jedinica); • Donošenjem Poslovnika o radu Koordinacijskog mehanizma definirat će se nadležnosti, zadaci i međusobni odnosi tijela Koordinacijskog mehanizma; • Sastav postojećih tijela proširuje se predstavnicima tijela državne uprave nadležnih za poslove financija i uprave te predstavnicima županijskih tijela, koja u svojoj nadležnosti imaju zaštitu okoliša, prirode, pomorstvo te prostorni i održivi razvoj; • Članovi NO i ŽO imat će ulogu koordinatora za integralno upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem, odnosno žarišnih točki u svojim matičnim institucijama za koordinaciju provedbe relevantnih odluka NO/ŽO unutar svojih institucija; • Poslovníkom će se opisati poslovi članova NO/ŽO kao koordinatora za integralno upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem (IUOP); • Sve navedeno potrebno je uzeti u obzir prilikom izrade izmjena i dopuna postojeće Uredbe.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša pokreće postupak revizije Uredbe, pripremu izmjena i dopuna ili izradu nove Uredbe osnivanjem stručnog povjerenstva za postupak revizije Uredbe, pripremu izmjena i dopuna ili izradu nove Uredbe; • Ministarstvo pokreće međuresorne konzultacije (u okviru rada postojećeg NO i PK) koje se odnose na sadržaj i obuhvat Poslovnika o radu Koordinacijskog

	<p>mehanizma te sadržaj i obuhvat Poslovnika pojedinih tijela Koordinacijskog mehanizma kao tematske cjeline koje će obuhvatiti izmjene i dopune ili izradu nove Uredbe. Poslovnica o radu, definirat će se organizacijska struktura, obveze, kriteriji, način vrednovanja učinkovitosti i doprinosa, međusobni odnosi i slično. Dodatno, Poslovnica o radu definirat će se uloga i obveze članova NO/ŽO kao koordinatora za integralno upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem u pogledu sudjelovanja u radu NO/ŽO, praćenja svih aspekata rada vlastitih organizacija relevantnih za IUOP te redovitog sudjelovanja u aktivnostima informiranja i educiranja o IUOP;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postupak donošenja izmjena i dopuna ili izrade nove Uredbe od strane Vlade Republike Hrvatske i Poslovnika od strane ministra nadležnog za poslove zaštite okoliša; • Postupak imenovanja novih i/ili potvrđivanja postojećih članova Koordinacijskog mehanizma od strane nadležnih tijela, odnosno održavanja ažurnog sastava NO/ŽO; • Osnivanje radnih tijela u okviru Nacionalnog odbora; • Osnivanje Administrativne jedinice u funkciji omogućavanja rada Koordinacijskog mehanizma; • Jačanje Administrativne jedinice Ministarstva na način da raspolaže s dostatnim ljudskim resursima koji su potrebni za redovit i učinkovit rad Koordinacijskog mehanizma, odnosno izradu i provedbu dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem; • Poticanje suradnje NO i ŽO kroz razmjenu informacija iskustava putem održavanja sastanaka i kroz provedbu projekata.
<p>OČEKIVANI REZULTAT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dovršen postupak izmjene i dopune ili izrade nove Uredbe; • Koordinacijski mehanizam proširen novim nadležnim tijelima (sektor financija, uprave i županijski odbori); • Poslovnik o radu Koordinacijskog mehanizma kao i ostali poslovnici o radu pojedinih stručnih/tematskih/tehničkih radnih tijela kada ista budu uspostavljena su doneseni; • Osnovani ŽO; • Tijela Koordinacijskog mehanizma funkcioniraju prema Poslovniku; • PK omogućuje i osnažuje koordinaciju i suradnju među različitim sektorima relevantnim za pitanja upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem; • Administrativna jedinica osnovana i kapacitirana za potrebe rada Koordinacijskog mehanizma na svim razinama; • Pojačana vidljivost i funkcionalnost integralnog upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem na županijskoj razini kao rezultat rada ŽO i stručnih tematskih radnih tijela/radnih grupa. Omogućena horizontalna (tematska) i vertikalna (upravljачka) integracija; • Nadležna tijela državne uprave, jedinice područne (regionalne) samouprave te tijela s javnim ovlastima za upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem provode zaključke i preporuke NO/ŽO.
<p>OPRAVDANJE ZA MJERU</p>	<p>Postojeća Uredba definira tijela za provedbu Uredbe koju je potrebno dodatno unaprijediti za učinkovitu i pravodobnu provedbu dokumenata Strategije.</p>

	<p>Postojeća Uredba ne pruža u zadovoljavajućoj mjeri pravnu osnovu za definiranje strukture i sustava suradnje i nadležnosti u okviru Koordinacijskog mehanizma.</p> <p>Postojeća Uredba ne obuhvaća pravni temelj za uspostavu regionalnih tijela Koordinacijskog mehanizma bitnih za operativnu integraciju razvojnih, prostornih i okolišnih ciljeva, politika i mjera.</p> <p>Dosadašnja iskustva provedbe Uredbe ukazuju na manjkavosti u smislu nemogućnosti dostizanja predviđenih rokova koje nameću EU <i>acquis</i> i zahtjevi Barcelonske konvencije i pripadajućih protokola te nedovoljnu uključenost u EU i regionalne aktivnosti zajedničke provedbe obveza koje se odnose na zaštitu morskog okoliša i obalnog područja.</p> <p>Upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem podrazumijeva sveobuhvatan pristup koji se odnosi na usklađenu i, gdje je to moguće, zajedničku provedbu EU <i>acquisa</i> i Barcelonske konvencije, u odnosu na postizanje održivog upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem i očuvanje morskih i obalnih ekosustava. U tom je smislu potrebno uspostaviti funkcionalne platforme za suradnju relevantnih sektorskih politika i suradnju u cilju razmjene informacija i znanja, postizanja dogovora i pripreme stručnih stavova i podloga.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalno; • 7 obalnih županija.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09) • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Strategija razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. – 2020. (Narodne novine, br. 70/15); • Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR); • Strategija upravljanja vodama (Narodne novine, br. 91/08); • Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (Narodne novine, br. 84/23); • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (Narodne novine, br. 72/17); • Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011. – 2015 (srpanj, 2011); • Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 130/05); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. (Narodne novine, br. 3/17, 1/22); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23);

	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20); • Strategija niskougličinog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (Narodne novine, br. 63/21); • Strategija upravljanja balastnim vodama u Republici Hrvatskoj (nacrt, 2017.).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.3., 2.5.1.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> kapacitiranost i interes nadležnih nacionalnih i regionalnih institucija uključenih u rad Koordinacijskog mehanizma; odgovarajući značaj dodijeljen tematici zaštite mora i obalnog područja unutar Ministarstva.</p> <p><i>Rizici:</i> smanjena raspoloživost Koordinacijskog mehanizma za aktivno sudjelovanje u njegovom radu s obzirom na nedovoljnu postojeću kapacitiranost nadležnih tijela relevantnih sektora na nacionalnoj i županijskoj razini; manjak financijskih sredstava potrebnih za rad Koordinacijskog mehanizma i provedbu Strategije.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša; • Tijela područne (regionalne) samouprave nadležna za poslove zaštite okoliša, pomorstva, prostornog uređenja i regionalnog razvoja, pružaju stručnu podršku na županijskoj razini u okvirima svojih redovnih i planiranih aktivnosti,
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODMS; • Direktiva Komisije (EU) 2017/845 od 17. svibnja 2017. o izmjeni Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu okvirnog popisa elemenata koje treba uzeti u obzir pri pripremi pomorskih strategija (dalje u tekstu: Direktiva Komisije (EU) 2017/845) ; • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Protokol o IUOP; • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Uredba.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Troškovi postojećih aktivnosti NO koji se odnose na naknade za sudjelovanje na sjednicama imenovanih članova NO pokrivaju se iz državnog proračuna s aktivnosti A779046 (Zaštita i upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem).</p> <p>Pored ovih, dodatne troškove je potrebno planirati i za kategorije Troškovi provedbe i upravljanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dodatni troškovi naknada za sudjelovanje na sjednicama NO (40 EUR S PDV-om; 7 članova ŽO; 4 sjednice godišnje) = $7 \cdot 4 \cdot 40,00 \text{ EUR} = 1.120,00 \text{ EUR/godišnje}$; • Trošak za sudjelovanje radnih grupa (dio proširenog sastava NO; 40,00 EUR dnevica do 5 sjednica godišnje po 25 ljudi) = $40,00 \text{ EUR} \cdot 5 \cdot 25 = 5.000,00 \text{ EUR/godišnje}$; <p>UKUPNO troškovi provođenja: $(7 \cdot 4 \cdot 40 + 5 \cdot 25 \cdot 40,00) \text{ EUR} = 6.120,00 \text{ EUR/god}$</p> <p>Troškovi naknada za sudjelovanje na sjednicama ŽO planiraju se na razini županija</p> <p>UKUPNI TROŠKOVI iz državnog proračuna: troškovi provedbe i upravljanja *4 godina *6.120,00 EUR/god.</p>

	Troškovi jačanja kapaciteta Administrativne jedinice.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša na aktivnosti A779046; • Obalne županije mjeru provode u okviru svojih redovnih aktivnosti.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Izmjene i dopune Uredbe ili izrada nove Uredbe; • Osnovana Administrativna jedinica; • Poslovnik o radu Koordinacijskog mehanizma; • Poslovnici o radu tijela Koordinacijskog mehanizma; • Odluka o imenovanju/ažuriranju članova Nacionalnog odbora; • Odluke o osnivanju radnih tijela Nacionalnog odbora; • Zapisnici sa sastanaka tijela Koordinacijskog mehanizma; • Povećan broj djelatnika Administrativne jedinice Ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša.

1.1.2. Ojačati koordinaciju u izradi normativnih, strateških i planskih dokumenata za upravljanje i zaštitu morskog okoliša i obalnog područja na nacionalnoj i županijskoj razini*

Mjera je povučena obzirom da se sustavno provodi kroz postojeće aktivnosti svih nadležnih tijela provedbom postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za strateške i planske dokumente.

1.1.3. Ojačati koordinacijsku i integrativnu ulogu sustava prostornog uređenja u postupku izrade prostornih planova te u postupku izrade sektorskih i višesektorskih strateških dokumenata

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Unaprijedit će se funkcioniranje postojećih koordinacijskih mehanizama u okviru postupka izrade prostorno-planskih dokumenata na svim razinama, kao i sektorskih programa, planova i strategija (PPS), prije svega kada se oni usuglašavaju s ciljevima i mjerama važećih državnih i regionalnih prostornih planova. Ovom mjerom će se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osnažiti kapacitete u smjeru razumijevanja prostorno planskih dokumenata kao integrativnih instrumenata koji obvezuju na koordinaciju svih sektora i razina planiranja prostornog i ukupnog razvoja (uključujući i prostorno planiranje mora); • Razraditi smjernice s praktičnim mehanizmima i procedurama pravovremene komunikacije i koordinacije u izradi sektorskih i višesektorskih strategija (uključujući gospodarske i infrastrukturne) sa Zavodom za prostorni razvoj/MPGI i županijskim zavodima za prostorno uređenje; • Uspostaviti kvalitetniju komunikaciju i koordinaciju sustava prostornog uređenja i regionalnog razvoja kroz formuliranje zajedničkih strateških razvojnih tema, ciljeva i rješenja koji proizlaze iz integralnog, multisektorskog sagledavanja.

AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Analizirati učinkovitost koordinacijskih mehanizama u sustavu prostornog uređenja (analiza dokumentacije i tipičnih dionika, on-line upitnici, analiza prateće dokumentacije prostornih planova i drugih PPS); • Organizirati radionice i stručne rasprave na temu razvoja i primjene instrumenata međusektorske koordinacije na primjeru analitičke obrade Strategije razvoja održivog turizma RH, posebno instrumentarija koordinirane realizacije strateških ciljeva i provedbe mjera vezanih za smanjenje negativnog utjecaja turizma na prostor, okoliš i prirodu kao i unaprjeđenje strukture smještajnih kapaciteta; • Izraditi prijedlog smjernica za razvoj instrumenata koordinacije u izradi višesektorskih strateških dokumenata (uključujući primjere dobre prakse); • Dati prijedloge u formi smjernica za poboljšanje zakonskog i institucionalnog okvira i jačanje kapaciteta te pristupiti izmjenama i dopunama relevantne regulative.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Efikasnija međusektorska koordinacija, posebno vezano za strateška pitanja održivog razvoja obalnog područja; • Kvalitetniji i provedivi PPS; • Veća efikasnost sustava prostornog uređenja u funkciji međusektorske koordinacije; • Bolje razumijevanje koordinacijske uloge i zadataka sustava prostornog uređenja od strane sektora; • Uspješnije rješavanje konflikata posebno u korištenju resursa u obalnom području. • Unaprjeđenje pravnog okvira strateškog planiranja koje bi u konačnici dovelo do konkretnih rješenja za obuzdavanje rasta smještajnih kapaciteta za turizam (apartmani) i povremeno stanovanje.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Često nedovoljno aktivno i nepravovremeno (formalno) sudjelovanje sektora u izradi strateških i posebno višesektorskih dokumenata.</p> <p>Nedovoljno poznavanje i razumijevanje procesa u prostoru obalnog područja kao i neshvaćanje uloge sustava prostornog uređenja i prostorno planskih dokumenata kao koordinacijskih instrumenata i formalnog okvira za usuglašavanje svih zahvata i politika u prostoru.</p> <p>Za ostvarenje ciljeva ODMS važno je osigurati uključivanje ciljeva očuvanja, mjera gospodarenja kao i aktivnosti praćenja i procjena utvrđenih za mjere prostorne zaštite kao što su područja posebne zaštite ili zaštićena morska područja.</p> <p>Rast potrošnje vrijednog obalnog zemljišta i neodrživi prostorni razvoj, primarno u funkciji rasta smještajnih kapaciteta za turizam i povremeno stanovanje.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalno; <p>Sudjelovanje predstavnika 7 obalnih županija.</p>

PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17) • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09) <p>Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21).</p>
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.1.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> razumijevanje važnosti međusektorske koordinacije i integralnog pristupa u strateškom planiranju na nacionalnoj i regionalnoj razini, prihvaćanje uloge sustava prostornog uređenja i prostornog planiranja kao ključnog nositelja ovih pristupa (važan doprinos se očekuje od strane NO/ŽO što bi po vertikali osiguralo veću pažnju, sudjelovanje i angažiranost resora u provođenju ove mjere). Osiguranje sudjelovanja dionika iz ključnih resora.</p> <p><i>Rizici:</i> otpor pojedinih sektora prema "vodećoj" ulozi prostornog planiranja i uređenja. Ovaj rizik moguće je ukloniti i/ili postupno smanjivati kvalitetnom edukacijom o važnosti koordinacije u integralnom planiranju.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine; • Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja; • Ministarstvo nadležno za turizam; • Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU; • Ministarstvo mora, pomorstva i infrastrukture; • NO i ŽO.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23); • Propisi drugih uključenih resora, posebno sustava strateškog planiranja; • EU dokumenti.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti nadležnih tijela. Obzirom da tijela provode mjeru u okviru svojih redovnih aktivnosti, osnivanje navedenih županijskih odbora ovisi o provedbi mjere 1.1.1., a nije definiran broj sastanaka NO, u ovom trenutku nije moguće procijeniti trošak provedbe mjere.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti i na aktivnosti A779046. Ostala tijela će provoditi mjeru kroz provedbu svojih redovnih aktivnosti • Fondovi EU i drugi izvori raspoloživi u periodu provedbe mjere.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađene i prihvaćene smjernice za daljnji razvoj instrumenata međusektorske koordinacije i korištenje integralnih pristupa s primjerima dobre prakse.

1.1.4. Promovirati kvalitetnije uključivanje i pravovremeno reagiranje zainteresirane javnosti u procesima zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Poboljšati organizaciju i dostupnost informacija za jednostavnije i učinkovitije sudjelovanje javnosti u procesu donošenja odluka. Pojačati osviještenost o potrebi sudjelovanja zainteresirane javnosti u procesu donošenja odluka kojima se planiraju aktivnosti ili zahvati u morskome okolišu i obalnom području.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Ažurirati Priručnik za provedbu sudjelovanja javnosti u donošenju odluka o okolišu (iz 2008.); • Omogućiti uvid zainteresiranoj javnosti u cjelovitu dokumentaciju i arhivu strateških procjena utjecaja na okoliš, procjena utjecaja zahvata na okoliš i ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu; • Podizanje svijesti javnosti o potrebi sudjelovanja u postupcima izrade pravnih strateških i planskih dokumenata kojima se planiraju aktivnosti ili zahvati u morskome okolišu i obalnom području; • Izrada podloge za zakonodavni akt /izmjenu postojećih propisa kojim/kojima se uvodi obveza izrade i održavanja jedinstvene mrežne stranice s dostupnim informacijama o postupcima PUO/OPUO/OPEM/SPUO i prijedlozima prostornih planova koji omogućuju sudjelovanje javnosti uz mogućnost izravnog digitalnog sudjelovanja, poput servisa e-Savjetovanje. • Kontinuirano unaprjeđivanje strukture, sadržaja i preglednosti internetskih stranica nadležnih državnih i županijskih tijela, kako bi javnost mogla što jednostavnije i brže doći do svih potrebnih informacija o javnim uvidima i procedurama procjene utjecaja, dokumentacije i zaključaka savjetovanja; • Raditi na unaprjeđenju mrežne aplikacije e-Savjetovanje, prije svega kroz uključivanje savjetovanja o dokumentima županijske i lokalne razine u okviru mogućnosti Ureda za zakonodavstvo.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšana javna dostupnost informacija nužnih za pravovremeno i kvalitetno informiranje javnosti te uključivanje zainteresiranih dionika u procese upravljanja morskome okolišem i obalnim područjem. Posredno, ostvarit će se bolja međusektorska usklađenost u procesima izrade normativnih, strateških i planskih dokumenata relevantnih za upravljanje obalnim i morskome područjem.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Iako se, razvojem zakonodavnog okvira i interneta, posljednjih godina unaprijedila dostupnost informacija, u mnogim slučajevima još uvijek je otežana dostupnost cjelovitoj dokumentaciji i arhivi strateških procjena utjecaja planova, programa i strategija na okoliš. Nedostatna je i vidljivost informacija na mrežnim stranicama. Ovo se posebice odnosi na županijske i lokalne razine te planove gospodarenja i procjene utjecaja na okoliš. Zabilježeni su i slučajevi kršenja odredbi Aarhuške konvencije (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/07) na nacionalnoj razini. Pojednostavljuvanjem dostupnosti informaciji o postupcima kojima se osigurava zaštita morskog okoliša i obalnog područja, ostvarit će se dodatni poticaj zainteresiranoj javnosti za uključivanje u postupke javnih savjetovanja. Sukladno zaključcima UNECE Izvješća o provedbi Aarhuške konvencije (2021.), nužna je digitalizacija postupka sudjelovanja javnosti. Iako je u Hrvatskoj omogućeno digitalno sudjelovanje u okviru nacionalnog portala e-Savjetovanje, ovakva vrsta savjetovanja nije osigurana za PUO/OPUO/OPEM/SPUO postupke sukladno Uredbi

	o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 61/14 i 3/17), Uredbi o strateškoj procjeni strategije, plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 3/17).
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalno; • 7 obalnih županija.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09)
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1., 2.4.2., 3.6.3., 3.8.1.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> educiranost nadležnih institucija o pravnim obvezama i dobroj praksi informiranja i uključivanja javnosti u procedure donošenja odluka i procjene utjecaja na okoliš.</p> <p><i>Rizik:</i> nedovoljni stručni i tehnički kapaciteti za provedbu ove mjere.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ured za zakonodavstvo VRH te Ministarstvo i obalne županije kao tijela nadležna za izradu i donošenje normativnih, strateških i planskih dokumenata te provođenje procedura procjene utjecaja na okoliš i ekološku mrežu.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Direktiva 2003/4/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 28. siječnja o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L 41, 14.2.2003.), (dalje u tekstu: Direktiva 2003/4/EZ); • Direktiva 2003/35/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o osiguravanju sudjelovanja javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na okoliš i o izmjeni direktiva Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EZ s obzirom na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu (SL L 156, 25.6.2003.), (dalje u tekstu: Direktiva 2003/35/EZ) • Direktiva 2001/42/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa koji se odnose na okoliš (SL L197, 21.7.2001.), (dalje u tekstu: Direktiva 2001/42/EZ); • ODV; • Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 01/07); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Zakon o pravu na pristup informacijama (Narodne novine, br. 25/13, 85/15, 69/22); • Zakon o instrumentima politike boljih propisa (Narodne novine, br. NN 155/23);

	<ul style="list-style-type: none"> • Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, br. 64/08); • Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 61/14, 3/17); • Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 3/17); • Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (Narodne novine, br. 146/14); • Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (Narodne novine, br. 140/09); • Smjernice za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (2010.); • Zakon o procjeni učinaka propisa (Narodne novine, br. 44/17); • Uredba o provedbi postupka procjene učinaka propisa (Narodne novine, br. 52/17).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti nadležnih tijela. Obzirom da tijela provode mjeru u okviru svojih redovnih aktivnosti, a aktivnosti planirane ovom mjerom ovise o provedbi mjere 1.1.1., u ovom trenutku nije moguće procijeniti trošak provedbe mjere.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti; ostala tijela će provoditi mjeru kroz provedbu svojih redovnih aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ažurirani Priručnik za provedbu sudjelovanja javnosti u donošenju odluka o okolišu; • Mrežna aplikacija e-Savjetovanja je poboljšana i uključuje poveznice na županijsku razinu; • Broj akcija (sudjelovanje na proslavi dana okoliša, broj podijeljenih letaka, broje održanih radionica itd.).

1.1.5. Formulirati prioritetne potrebe za pograničnu i širu međunarodnu suradnju u zaštiti morskog okoliša i upravljanju obalnim područjem u okviru postojećih regionalnih koordinacijskih tijela te EU programa teritorijalne suradnje

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Organizirati provedbu konzultativnog procesa unutar NO i s drugim dionicima (lokalnim, županijskim te međunarodnim) radi definiranja prioritetnih područja i tema u integralnom upravljanju obalnim i morskim područjem koje zahtijevaju prekograničnu i međunarodnu aktivnost i koju je potrebno promovirati u različitim prekograničnim i međunarodnim programima i projektima. To se osobito odnosi na projekte prekogranične suradnje u temama zaštite i održivog razvoja obalnih područja, kao i različitih oblika procjena prekograničnog utjecaja na okoliš. Uz to, identificirat će se mogućnosti financiranja (npr. programi europske teritorijalne suradnje ili razne druge prekogranične i međunarodne inicijative) za pojedine identificirane ključne teme. Ishod procesa bit će dokument s popisom prioritetnih potreba na temelju kojih se mogu pripremati pojedinačni projekti i programi

	<p>prekogranične i međunarodne suradnje koji će biti predstavljen široj javnosti, odnosno tijelima nadležnima za provedbu programa te potencijalnim predlagateljima projekata.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Provesti konzultacije unutar NO i s drugim dionicima radi definiranja prioriteta područja i tema u integralnom upravljanju obalnim i morskim područjem, kao i identificirati mogućnosti financiranja za pojedine identificirane prioriteta teme. Konzultacije su organizirane u okviru sastanaka NO; • Izraditi popis prioriteta potreba na temelju kojih se mogu pripremati pojedinačni projekti i programi prekogranične i međunarodne suradnje; • U okviru rada NO izrađivati godišnja mišljenja o reviziji popisa prioriteta potreba; • Predstaviti široj javnosti dokument s popisom potreba na temelju kojih se mogu pripremati pojedinačni projekti i programi prekogranične i međunarodne suradnje; • Predstaviti isti popis potreba tijelima nadležnim za provedbu programa te potencijalnim predlagateljima projekata.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Dokument s popisom potreba na temelju kojih se mogu pripremati pojedinačni projekti i programi prekogranične i međunarodne suradnje predstavljen široj javnosti, odnosno tijelima nadležnima za provedbu programa te potencijalnim predlagateljima projekata. Svi dionici raspolažu informacijama o potencijalnim relevantnim temama unutar upravljanja obalnim i morskim područjem koje se mogu realizirati kroz različite oblike prekogranične suradnje, kao i njihovim mogućim izvorima financiranja.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja u čl.28 navodi: „Stranke će nastojati, izravno ili uz pomoć Organizacije ili nadležnih međunarodnih organizacija, bilateralno ili multilateralno, koordinirati, gdje bude prikladno, njihove nacionalne obalne strategije, planove i programe koji se odnose na susjedna obalna područja. Nadležna domaća upravna tijela bit će uključena u ovu koordinaciju.“ Člankom 29. je pak propisana obaveza suradnje zemalja potpisnica u procjeni prekograničnog utjecaja različitih strateških i planskih dokumenata na okoliš.</p> <p>ODMS, slično kao i Integralni program za praćenje i procjenu stanja Sredozemnog mora i obale propisuje kako zbog prekogranične naravi morskog okoliša države članice trebaju surađivati da bi osigurale usklađen razvoj morskih strategija za svaku morsku regiju ili podregiju. Budući da se morske regije ili podregije dijele kako s drugim državama članicama tako i s trećim zemljama, države članice trebaju svakako nastojati osigurati blisku usklađenost sa svim tim državama članicama i trećim zemljama. Ako je izvedivo i primjereno, za osiguravanje te usklađenosti trebaju se koristiti postojeće institucionalne strukture u morskim regijama ili podregijama, posebno regionalne konvencije o moru.</p> <p>Treće zemlje koje imaju svoje morske vode u istoj morskoj regiji ili podregiji kao država članica, trebaju biti pozvane na sudjelovanje u procesu utvrđenom ODMS, čime se olakšava postizanje dobrog stanja okoliša u dotičnoj morskoj regiji ili podregiji.</p> <p>Makroregionalna Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju predstavlja zajedničku platformu na kojoj države dogovaraju i uspostavljaju zajedničke prioritete vezano za zaštitu morskog okoliša i upravljanje obalnim područjem.</p>

	<p>S druge strane, pak, postoji niz prekograničnih i međunarodnih programa financiranih kroz sredstva Europske teritorijalne suradnje INTERREG, (npr. Program prekogranične suradnje Italija - Hrvatska 2021-2027., Program prekogranične suradnje Slovenija - Hrvatska 2021-2027., Interreg IPA trilateralni program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2021-2027., transnacionalni programi Interreg IPA ADRION Programme (2021-2027) i MEDiterranean i dr.), koji principijelno otvaraju mogućnost financiranja projekata koji se odnose na suradnju u strateškom planiranju razvoja, zaštiti okoliša, održivom prometu i sličnim drugim temama.</p> <p>Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (MRRFEU) tijelo je državne uprave nadležno za koordinaciju aktivnosti EU programa teritorijalne suradnje uključujući i izradu teritorijalnih strategija županija s ciljem povlačenja sredstava iz Integriranog teritorijalnog programa 2021-2027 (ITP). Navedene teritorijalne strategije obalnih županija, koje se izrađuju kao dodatak županijskim razvojnim strategijama, između ostalih dokumenata, mogu poslužiti kao jedna od polaznih osnova za definiranje prioritetnih područja i tema vezanih uz integralno upravljanje obalnim i morskim područjem koje zahtijevaju prekograničnu i međunarodnu aktivnost. Izrada teritorijalnih strategija jedan je od glavnih preduvjeta za implementaciju Integriranog teritorijalnog programa 2021-2027 (ITP), u dijelu koji se odnosi na otoke, što je i cilj njihove izrade. Do sada je usvojeno 6 od 7 teritorijalnih strategija, a usvajanje teritorijalne strategije Ličko-senjske županije očekuje se u veljači 2024. Različiti subjekti u pograničnim područjima u RH već dugi niz godina surađuju sa svojim partnerima u prekograničnim područjima u proteklim razdobljima prekograničnih i međunarodnih programa. Ovom se mjerom nastoji snažnije usmjeriti njihovu suradnju ka konceptu i sadržaju IUOP-a i dati im dodatni instrument za kvalitetno planiranje projekata.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	7 obalnih županija
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21); • Teritorijalne strategije i planovi razvoja obalnih županija; • Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR). <p>Očekuje se da će dokument biti usklađen s programima prekogranične suradnje Italija - Hrvatska 2021.-2027., prekogranične suradnje Slovenija - Hrvatska 2021.-2027., IPA program prekogranične suradnje Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2021.-2027., transnacionalnim programima ADRION i MEDiterranean te s Integriranim teritorijalnim programom 2021.-2027. (ITP);</p>

VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.4.1., 3.6.1., 3.6.2., 3.7.1., 3.7.2., 3.7.3., 3.8.1., 3.8.2., 3.8.3., 3.9.1., 3.9.2., 3.9.5.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> dovoljni kapaciteti NO, administrativne jedinice i radnih tijela unutar NO za pripremu analitičke podloge te interes obalnih županija za prekograničnu suradnju, odnosno Mjera 1.1.1 je provedena <i>Rizik:</i> nedostatak interesa obalnih županija
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni odbor, u suradnji s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova EU te ostalim ministarstvima zaduženim za prekograničnu i međunarodnu suradnju; • Administrativna jedinica.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o IUOP; • ODMS; • Direktiva Komisije (EU) 2017/845; • Uredba; • Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. - 2020. (Narodne novine, br. 92/14); • Uredba o izmjenama Uredbe o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole za provedbu programa kojima se podržava cilj »Europska teritorijalna suradnja« u financijskom razdoblju 2014. – 2020. (Narodne novine, br. 120/14, 2/19).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Ne predviđa se dodatni trošak. Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti nadležnih tijela.
IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun: na aktivnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja A779046
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Popis prioriteta potreba je definiran; • Broj izrađenih mišljenja NO o revidiranju popisa prioriteta potreba; • Broj održanih sastanaka.

1.2. Mjere za unaprjeđenje regulatornog okvira i usklađivanje pojmova koji se tiču upravljanja i zaštite morskog okoliša i obalnog područja

1.2.1. Integrirati principe integralnog upravljanja u normativni okvir o upravljanju pomorskim dobrom*

Mjera je povučena jer je donesen novi Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23).

1.2.2. Razraditi dodatne normativne preduvjete za daljnji razvoj prostornog planiranja mora

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Definiranje jasne namjene i režima korištenja mora osnova su za očuvanje morskog okoliša i smanjivanje konflikata među aktivnostima na moru. Stoga je osnovni zadatak ove mjere daljnja normativna razrada i unaprjeđenje prostornog planiranja mora na svim razinama, uzimajući u obzir potrebu postizanja dobrog stanja morskog okoliša. Za provedbu ove mjere nužno je definiranje jedinstvenog nazivlja i opisa kategorija namjena i korištenja mora te njihova integracija u odgovarajuće podzakonske akte, prije svega prostornog planiranja, ali i zaštite prirode i pomorskog dobra. Provedba ove mjere potaknuta je i donošenjem Okvirne direktive EU o prostornom planiranju mora.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none">• Nastavno na izmjene predložene Zakonom o prostornom uređenju vezane uz prostorno planiranje mora, dodatno razraditi tematsko područje prostornog planiranja mora kroz odgovarajuće podzakonske akte (npr. u Pravilniku o sadržaju prostornih planova), uključujući ugradnju utvrđenih kategorija namjena i režima korištenja mora (utvrditi jedinstveno nazivlje i minimalne standarde za različite kategorije namjene i režima korištenja), vodeći računa o posebnostima planiranja mora kao što su prostorna i vremenska regulacija, višenamjensko korištenje te razlikovanje stacionarnih i dinamičkih oblika korištenja;• Povezati sustav prostornog planiranja mora sa sustavom upravljanja pomorskim dobrom radi osiguravanja jednoznačnosti i pravne sigurnosti. Razvoj normativnih unaprjeđenja i jačanje kapaciteta za izradu planova namjene mora na svim razinama, u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23);• Žurno donošenje prostornih planova morskog područja u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23) i obavezama Direktive 2014/89/EU.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none">• Uspješnije donošenje lokacijskih odluka i utvrđivanje prioriteta u korištenju ograničenih i osjetljivih resursa u morskim područjima, posebice u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže;

	<ul style="list-style-type: none"> • Bolje razumijevanje koordinacijske uloge i zadataka sustava prostornog uređenja od strane drugih sektora i korisnika u segmentu prostornog planiranja mora i kontroli pritisaka na morski okoliš; • Doprinos uspostavi kvalitetnih sustava praćenja stanja mora.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Stalni rast potrebe za korištenjem dijelova morskih područja, sve veći broj trenutnih i potencijalnih korisnika zainteresiranih za ista morska područja te sve više konflikata između antropogenog korištenja i prirodnih, ekoloških i drugih vrijednosti mora povećavaju potrebu za planiranjem aktivnosti na cjelokupnom morskom području, ne samo u zaštićenim područjima već i izvan njih.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalno; • 7 obalnih županija.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR); • Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (Bruxelles, 20.5.2020. COM(2020)) (dalje u tekstu: EU-BDS); • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (Narodne novine, br. 72/17); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Resorni PPS (posebno nautički turizam, pomorski promet, ribarstvo uključujući marikulturu, zaštita prirode i podmorske baštine i dr.); • UNEP/MAP Odluka IG.26/10 Konceptualni okvir za primjenu prostornog planiranja mora na Mediteranu, COP 23 BC (Decision IG.26/10 Conceptual Framework for Implementing Marine Spatial Planning in the Mediterranean, COP 23 BC; 23ig26_22_2610_eng.pdf).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1., 2.2.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> razumijevanje važnosti, potrebe i složenosti prostornog planiranja mora. Prihvaćanje koordinacijske uloge sustava prostornog uređenja i integralnog pristupa od strane drugih resora/sektora (važan doprinos se očekuje od strane NO-a što bi po vertikali osiguralo veću pažnju, sudjelovanje i angažiranost resora u provođenju ove mjere); uvažavanje dosadašnje dobre prakse u Hrvatskoj i drugim zemljama; uvažavanje potreba svih sektora.</p> <p><i>Rizik:</i> nedostatni ljudski kapaciteti za provođenje mjere i potreba za poboljšanjem u međusobnoj razmjeni podataka o korištenju morskog područja između sektora; mogući partikularni interesi u korištenju morskoga područja.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za prostorno uređenje putem Zavoda za prostorni razvoj (ZPR) i zavoda za prostorno uređenje obalnih županija; participacija drugih

	resora, primarno nadležnih za zaštitu okoliša i pomorstvo uz stručni doprinos PAP/RAC-a.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Direktiva 2014/89/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (SL L257, 28.8.2014.), (dalje u tekstu: Direktiva 2014/89/EU); • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23); • Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04, 163/04); • Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (Narodne novine, br. 37/14, 154/14, 30/21); • Pravilnik o državnom planu prostornog razvoja (Narodne novine, br. 122/15); • Zakon o hidrografskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Drugi propisi relevantni za ovu mjeru.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Nema dodatnih troškova, provedba ove mjere predviđena u okviru redovnih aktivnosti.
IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun: ministarstvo nadležno za prostorno uređenje putem Zavoda za prostorni razvoj i zavoda za prostorno uređenje obalnih županija uz sudjelovanje drugih resora, primarno nadležnih za zaštitu okoliša i pomorstvo koji će provoditi mjeru u sklopu svojih redovnih aktivnosti.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Doneseni odgovarajući propisi i/ili njihove izmjene i dopune

1.2.3. Pratiti i primijeniti institut prilagodbe (adaptacije) obalnog odmaka u skladu s odredbama Protokola o IUOP-u

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	U skladu s ciljevima i principima Protokola o IUOP, a uvažavajući dobre prakse uspostavljene zakonima iz područja prostornog uređenja, pratit će se prilagodba obalnog odmaka od 100 metara u kojem nije dozvoljena gradnja (obalni odmak je prema članku 8.2.a Protokola definiran kao kopneni pojas najmanje širine 100 m od najviše crte mora zimi u kojem gradnja nije dozvoljena). Pojam prilagodbe označava omogućavanje odstupanja od obaveze osiguranja obalnog odmaka od 100m uz jasno utvrđivanje onih dijelova obale gdje je to moguće (prostorni obuhvat prilagodbe odmaka) kao i kriterija odnosno uvjeta koje je pri tome potrebno ispuniti (specifična prostorna ograničenja, vrste namjena površina odnosno funkcija od javnog interesa koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj odnosno gradnju unutar

	zone odmaka, uvjeti očuvanja prirodnih vrijednosti i procesa te uvjeti osiguranja otpornosti na utjecaje klimatskih promjena).
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Praćenje i analiza stanja u zoni obalnog odmaka (pojas 100 m od obalne crte), posebno u novoizgrađenim dijelovima građevinskih područja obalnih naselja, prema kriterijima i uvjetima iz članka 8. Protokola, • Definiranje mogućnosti prilagodbe u skladu sa zahtjevima Protokola kroz nadležnu nacionalnu regulativu, uključujući mogućnost proširenja obalnog odmaka na područjima posebno ugroženim u skladu s posljednjim projekcijama podizanja razine mora.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje formalne usklađenosti s međunarodnim pravnim aktom; • Doprinos trajnom osiguranju zaštite i očuvanja uskog obalnog pojasa koje uključuje prirodne, krajobrazne, ekološke (između ostalog od učinaka klimatskih promjena posebno podizanja razine mora), socijalne i ekonomske koristi.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Mjera se odnosi na provedbu obaveze iz Protokola o IUOP-u kao međunarodnog pravnog akta kojeg je RH ratificirala i koja se odnosi na obavezu minimalnog obalnog odmaka od 100m u kojem nije dozvoljena gradnja (članak 8.2). Ova obaveza nije bezuvjetna, ali korištenje mogućnosti prilagodbe (smanjenje ili neprimjena odmaka), mora biti regulirano u skladu s uvjetima iz Protokola, kroz nacionalni pravni instrument, te o tome mora biti obaviještena Organizacija iz članka 17. Protokola. Ovo pitanje se primarno odnosi na prilagodbu odnosno kriterije prema kojima se obalni odmak može smanjiti ili potpuno ukinuti unutar neizgrađenih dijelova građevinskih područja obalnih naselja (postojećim i planiranim dužobalnim proširenjima tih građevinskih područja u budućnosti).
PODRUČJE OBUHVATA	Nacionalno
PERIOD PRIMJENE MJERE	Nakon analize i ocjene stanja, kroz izmjene i dopune nadležne nacionalne regulative do 2027. godine.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17)
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavka:</i> prihvaćanje kriterija obalnog odmaka u skladu s općim principima Protokola.</p> <p><i>Rizik:</i> pritisci investitora i vlasnika zemljišta za gradnjom u zoni odmaka, nepostojanje instrumenata pravedne distribucije prava građenja i urbane preparcelacije.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Ministarstvo nadležno za prostorno uređenje, uz sudjelovanje onih javnopravnih i drugih tijela koja se utvrđuju slijedom nadležnosti iz Protokola.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23); • Protokol o IUOP
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti nadležnih tijela
IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun: ministarstvo nadležno za prostorno uređenje, uz sudjelovanje tijela zaduženih za provedbu mjere, provode mjeru u sklopu svojih redovnih aktivnosti.

POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Provedena analiza i ocjena stanja, izrađene i provedene izmjene i dopune nadležne nacionalne regulative.
---	--

1.2.4. Uskladiti postojeće i izraditi nove planske i provedbene podzakonske propise nužne za učinkovito upravljanje zaštićenim područjima*

Mjera je povučena jer je gotovo u cijelosti provedena.

1.2.5. Izrada prijedloga Uredbe o standardu kakvoće morskog okoliša (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Mjera se odnosi na definiranje standarda kakvoće i zaštite morskog okoliša te izradu prijedloga uredbe koja se odnosi na njihovo definiranje. Navedenim prijedlogom uredbe navedeni standardi će biti usklađeni s Odlukom Komisije (EU) 2017/848 uzimajući u obzir na EU razini te razini regije ili podregije prethodno dogovorene granične vrijednosti. Obzirom da na stanje morskog okoliša utječu i aktivnosti na obalnom dijelu u kontaktu s morem, za provedbu ove mjere potrebno je uzeti u obzir i standarde i/ili aktivnosti iz drugih sektorskih politika kroz koje se ostvaruje pritisak na morski okoliš.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovati radno tijelo za izradu prijedloga uredbe o standardu kakvoće i zaštite morskog okoliša; • Izraditi „gap-analizu“ relevantnih propisa (iz područja zaštite okoliša i prirode i iz drugih politika/sektora: prostornog planiranja, graditeljstva, poljoprivrede, ribarstva, vodnog gospodarstva, prometa, pomorstva, energetike, eksploatacije mineralnih sirovina, industrije) kojima su definirani standardi i/ili aktivnosti koje utječu na stanje u morskome okolišu i obalnom području (što podrazumijeva angažman konzultantskih usluga); • Stručna analiza svih dostupnih smjernica na razini EU i Barcelonske konvencije (<i>Roadmap for the Implementation of the Ecosystem Approach to the Management of Human Activities that may affect the Mediterranean Marine and Coastal Environment</i>) vezanih uz metodologiju određivanja graničnih vrijednosti relevantnih za ocjenu stanja morskog okoliša; • Izrada stručne podloge s prijedlogom graničnih vrijednosti, odnosno standarda kakvoće morskog okoliša, u skladu s Odlukom Komisije (EU) 2017/848, za elemente kriterija za koje je moguće te u skladu s važećim relevantnim nacionalnim propisima, uzimajući u obzir rezultate mjere 2.1.2.; • Izrada prijedloga Uredbe o standardu kakvoće i zaštite morskog okoliša.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen prijedlog uredbe o standardu kakvoće i zaštite morskog okoliša kojim je poboljšano praćenje učinkovitosti provedbe mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem.

	<p>Navedenim prijedlogom uredbe dobiven je alat za unaprjeđenje u planiranju ljudskih aktivnosti koje imaju utjecaj na morski okoliš i obalno područje (ispuštanja onečišćujućih tvari i energije u more iz prometa, otpadnih voda, turizma, ribarstva i marikulture, graditeljstva).</p> <p>Navedenim prijedlogom uredbe omogućuje se legitimizacija izrada mišljenja o utjecaju zahvata na morski okoliš i obalno područje izrađenih u postupcima ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš.</p>
<p>OPRAVDANJE ZA MJERU</p>	<p>Morski okoliš je dragocjena baština koja se mora zaštititi, očuvati i, ako je izvedivo, obnoviti s krajnjim ciljem održavanja bioraznolikosti i osiguravanja raznolikih i dinamičnih oceana i mora koji su čisti, zdravi i produktivni.</p> <p>Za ostvarivanje ciljeva ODMS potreban je jasan i usklađen zakonodavni okvir. Takav okvir treba pridonijeti povezanosti raznih politika i poticati ugradnju ciljeva zaštiteorskog okoliša u druge politike, kao što su zajednička ribarska politika, zajednička poljoprivredna politika kao i druge odgovarajuće EU politike. Zakonodavni okvir mora osigurati opći okvir za djelovanje i omogućiti da mjere koje se poduzimaju budu usklađene i dosljedne te da se odgovarajuće upotpunjuju s mjerama na temelju drugih EU i međunarodnih propisa.</p> <p>Zakonom o zaštiti okoliša određeno je da se standardi kakvoće okoliša koji sadrže granične vrijednosti pokazatelja za pojedine sastavnice okoliša određuju zakonom, a ako nisu određeni zakonom, propisuje ih uredbom Vlada, odnosno ministar nadležan za pojedinu sastavnicu okoliša pravilnikom. Takvim propisom mogu se propisati postupak i rokovi za postizanje standarda zaštite okoliša i moguća odstupanja standarda kakvoće okoliša.</p> <p>Obzirom na potrebu usklađivanja graničnih vrijednosti s ostalim nadležnim tijelima državne uprave koja su kroz propise iz svoje nadležnosti zadužena za definiranje standarda i/ili aktivnosti koje utječu na stanjeorskog okoliša i obalnog područja, utvrđena je potreba izrade propisa razine uredbe.</p> <p>Usklađivanjem graničnih vrijednosti za određivanje DSO na regionalnoj ili podregionalnoj razini, omogućio bi se ujednačen pristup sagledavanju stanjaorskog okoliša, konkretnije definiranje DSO i odgovarajućih ciljeva za postizanje DSO. Jasno određivanje graničnih vrijednosti omogućilo bi racionalizaciju provedbe praćenja i promatranja stanjaorskog okoliša u smislu određivanja područja za koja je, zbog postignutog DSO, moguće rjeđe provoditi monitoring, odnosno s manjom vremenskom učestalošću ili prostornom pokrivenošću.</p> <p>Zakonom o zaštiti okoliša nisu definirani standardi kakvoće okoliša koji sadrže granične vrijednosti pokazatelja za more kao sastavnicu okoliša. Obzirom da je Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 61/14, 3/17) određeno da u postupcima ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, na zahtjev nadležnog tijela, izradom mišljenja sudjeluju tijela i/ili osobe određene posebnim propisima, provedbom ove mjere ostvarili bi se preduvjeti za izradu tog posebnog propisa.</p>
<p>VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS</p>	<p>Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.</p>
<p>VEZA S CILJEVIMA DSO</p>	<p>S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.</p>

PODRUČJE OBUHVATA	More i obalno područje RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	2026.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR); • UNEP/MAP Roadmap for the Implementation of the Ecosystem Approach to the Management of Human Activities that may affect the Mediterranean Marine and Coastal Environment (Roadmap for EcAp); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija upravljanja vodama (Narodne novine, br. 91/08); • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija upravljanja balastnim vodama u Republici Hrvatskoj (nacrt, 2017.); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 84/13); • Državni plan prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 39/18); • Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 130/05); • Regionalni plan o upravljanju morskim otpadom na Mediteranu (u okviru članka 15. LBS Protokola); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine (Narodne novine, br. 3/17, 1/22); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23); • Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (Narodne novine, br. 25/20); • Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske, (SGMS RH, 2008.).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	Sve mjere vezane za morski okoliš – ODMS
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> Provedene su mjere 1.1.1. i 2.1.2.; osigurano je da su kapaciteti znanstvenih institucija dostatni za pružanje podrške pri provedbi aktivnosti koje se odnose na izradu stručne podloge; osigurani su uvjeti za sudjelovanje RH u izradi dogovora o graničnim vrijednostima na EU, regionalnoj ili podregionalnoj razini; ostvaren dogovor s ostalim relevantnim sektorima o stručnoj podlozi s prijedlogom graničnih vrijednosti.</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatni ljudski i financijski kapaciteti za administrativnu provedbu u Ministarstvu nadležnom za zaštitu okoliša, te u znanstveno-stručnim institucijama za stručni dio provedbe mjere; nedefinirana metodologija i/ili nemogućnost definiranja graničnih vrijednosti za kriterije za koje je Odlukom EK određeno da se imaju dogovoriti na EU razini.</p>

ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša– koordinacija provedbe aktivnosti (osnivanje radnog tijela, nabava konzultantskih usluga za izradu gap-analize i dr.); • Znanstveno-stručne institucije - RC za more – izrada analize svih dostupnih smjernica vezanih uz metodologiju određivanja graničnih vrijednosti i stručne podloge s prijedlogom graničnih vrijednosti; • Radno tijelo – izrada prijedloga Uredbe.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODMS; • Direktiva Komisije (EU) 2017/845; • ODV; • Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda; • Direktiva 2008/105/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o standardima kakvoće okoliša na području politike voda kojom se mijenjaju i slijedom toga ukidaju Direktive Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ, te mijenja Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24.12.2008), (dalje u tekstu: Direktiva 2008/105/EZ); • Direktiva 2013/39/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o izmjeni Direktiva 2000/60/EZ i 2008/105/EZ u odnosu na prioritetne tvari u području vodne politike (Tekst značajan za EGP) (SL L 226, 24.8.2013.); • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija) (Međunarodni ugovori, Narodne novine, br. 12/93); • Izmjena Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Međunarodni ugovori, Narodne novine, br. 17/98); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Protokol o IUOP; • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o vodama (Narodne novine, br. 66/19, 84/21, 47/23); • Zakon o hrani (Narodne novine, br. 81/2013, 14/2014, 30/2015); • Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11., 56/13, 26/15, 17/19); • Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23); • Uredba o izradi i provedbi dokumenata strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17, 112/18); • Uredba o standardu kakvoće voda (Narodne novine, br. 96/19); • Direktiva o staništima; • Direktiva o zaštiti ptica; • Uredba Vijeća (EZ) br. 708/2007 o korištenju stranih i lokalno neprisutnih vrsta u akvakulturi (dalje u tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 708/2007); • Uredba (EU) br. 1143/2014 o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta (dalje u tekstu: Uredba (EU) br. 1143/2014).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	40.000,00 EUR

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: na poziciji ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša na aktivnosti A576264 u okviru redovnih aktivnosti i aktivnosti A905019; ostale nadležne institucije - u okviru svojih redovitih aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovano radno tijelo za izradu prijedloga uredbe o standardu kakvoće i zaštite morskog okoliša; • Izrađena gap-analiza relevantnih propisa kojima su definirani standardi i/ili aktivnosti koje utječu na stanje u morskog okolišu i obalnom području; • Izrađena stručna analiza svih dostupnih smjernica na razini EU i Barcelonske konvencije vezanih uz metodologiju određivanja graničnih vrijednosti relevantnih za ocjenu stanja morskog okoliša; • Izrađena stručna podloga s prijedlogom graničnih vrijednosti, odnosno standarada kakvoće morskog okoliša; • Izrađen prijedlog Uredbe o standardu kakvoće i zaštite morskog okoliša.

2. Jačanje kapaciteta za provedbu upravljanja i zaštite morskog okoliša i obalnog područja

2.1. Mjere za uspostavu usklađenog sustava praćenja stanja obalnih i morskih ekosustava i procesa

2.1.1. Usklađeno provoditi nacionalni program praćenja u skladu s Okvirnom direktivom o pomorskoj strategiji s ostalim nacionalnim programima praćenja koja se provode u jadranskim vodama pod suverenitetom Republike Hrvatske*

Mjera povučena uzimajući u obzir komentar EK u ocjeni programa mjera u provom ciklusu provedbe ODMS da provedba monitoring programa ne može biti definirana kao mjera u okviru programa mjera.

2.1.2. Uspostaviti transnacionalni (jadranski) program praćenja stanja morskog okoliša*

Mjera povučena uzimajući u obzir komentar EK u ocjeni programa mjera u provom ciklusu provedbe ODMS da provedba monitoring programa ne može biti definirana kao mjera u okviru programa mjera

2.1.3. Sistematski pratiti, istraživati i ocjenjivati stanja i procese u prostoru obalnog područja

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Temeljni preduvjet za jačanje upravljanja prostornim razvojem u obalnom području je praćenje stanja i procesa u prostoru i osiguravanje da svi najvažniji podaci, informacije i pokazatelji budu široko dostupni svim zainteresiranim akterima. Uzimajući u obzir važeće propise kojima je utvrđen sustav praćenja, istraživanja i ocjenjivanja stanja i procesa u prostoru, mjera ima dva osnovna zadatka:</p> <ul style="list-style-type: none">• Dodatno unaprijediti kontinuirano i sustavno praćenje i ocjenjivanje stanja u prostoru te posebno istraživanje (kako stanja i procesa u prostoru tako i funkcioniranja i mogućnosti unaprjeđenja sustava prostornog uređenja), kao i cijelog sustava prostornog uređenja, uz uvažavanje vrijednosti, važnosti i specifičnosti obalnog područja;• Omogućiti dostupnost relevantnih i pouzdanih skupova prostornih podataka zainteresiranim korisnicima u javnom i privatnom sektoru (tijela javne vlasti, zavodi za prostorno uređenje, akademske i dr. institucije) i organizacijama civilnog društva.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none">• Definirati dodatne pokazatelje održivosti (npr. pokazatelji izgrađenosti odnosno iskorištenosti prostora ograničenja) prostornog razvoja obalnih općina i gradova, kao i dodatne specifične pokazatelje za ZOP i prostor ograničenja (npr. pokazatelje koji se odnose na broj i veličinu turističkih zona te broj postojećih i planiranih luka nautičkog turizma), koji su dohvatljivi preko prostornih planova, podataka DZS, ZPR MPGI, drugih nadležnih JPT koji se izračunavaju po standardnoj metodologiji kako bi bili pouzdani i usporedivi u funkciji racionalnijeg

	<p>i objektivnijeg planiranja i vrednovanja planskih rješenja. Također, definirati pokazatelje vezane za prostorno planiranje mora;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirati pokazatelje i unaprijediti sustav praćenja i vrednovanja provedbe prostornih planova uređenja JLS u ZOP-u, uključujući dodatne kriterije za ograničavanje širenja građevinskih područja odnosno potrošnje obalnog zemljišta; • Uspostaviti jednostavni opservatorij potrošnje obalnog zemljišta u Republici Hrvatskoj u funkciji javnog praćenja procesa prenamjene zemljišta u građevinsko zemljište svih tipova, te praćenja ispunjavanja odgovarajućih globalnih ciljeva za održivi razvoj (UN SDG 11.3, 14.1, 14.5 i 15.1) i čl. 16 Protokola o IUOP, korištenjem podataka dostupnih putem sustava za daljinska istraživanja (remote sensing) i prostorno planske dokumentacije; • Razraditi mjere za poticanje istraživanja vezano za funkcioniranje sustava prostornog uređenja i posebno prostornog planiranja u obalnom području (uz naglasak na ravnopravnom tretmanu morskih područja kao predmetu planiranja i upravljanja); • Razraditi jednostavne i ažurne pokazatelje rasprostranjenosti bespravne gradnje u ZOP-u i povezanim postupanjima; • Prilikom razvoja projekata te izrade elaborata zaštite okoliša (postupci o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš) i studija utjecaja na okoliš (postupci procjene utjecaja na okoliš) nužno je koristiti pokazatelje predviđene opservatorijem potrošnje obalnog prostora; • Poticati jačanje ljudskih kapaciteta (posebno na regionalnoj razini) za samostalno korištenje dostupnih analitičkih alata, kao i postojećih informacijskih sustava, posebno ISPU-a; • Na temelju prethodnih aktivnosti, izrada smjernica za unaprjeđenje praćenja, istraživanja i ocjenjivanja stanja u prostoru obalnog područja i sustava prostornog uređenja.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Objektivnije vrednovanje planskih rješenja i prijedloga planskih dokumenata od strane nadležnih tijela, kao i u postupku SPUO; • Kvalitetnije analize funkcioniranja sustava prostornog uređenja i provedbe planova kao osnove za njegovo unaprjeđenje; • Indirektno, kvalitetniji prostorno planski dokumenti kojima će se osigurati očuvanje izvornih, baštinskih vrijednosti i identiteta obalnog područja, posebno atrakcijske osnove turizma.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Bolje poznavanje stanja i procesa u obalnom području i njihovih specifičnosti temelj je za njihovo razumijevanje i kreiranje održivih i provedivih politika i planskih rješenja. Jednako je važno i ocjenjivanje uspješnosti planskih politika i elemenata sustava prostornog uređenja, za što treba učiniti javno dostupnim odgovarajuće podatke i pokazatelje.</p> <p>Osim toga, kako bi se opravdala značajna ulaganja u razvoj informacijskih sustava (npr. ISPU, NIPP), treba osigurati njihovo što šire korištenje, posebno na regionalnoj i lokalnoj razini i direktno od strane prostornih planera, akademske zajednice i predstavnika drugih struka angažiranih na izradi planskih dokumenata, SPUO, izvješća o stanju u prostoru te stručnih i znanstvenih radova. Ipak, u ovom trenutku ISPU ne podržava niz važnih pokazatelja održivosti prostornog razvoja u obalnom</p>

	<p>području. U zadnjem Izvješću o stanju u prostoru RH (do 2019. godine) se više ne iskazuju podaci vezano za stanje izgrađenosti odnosno potrošnju obalnog zemljišta na osnovi stanja važeće prostorno planske dokumentacije. Očita je intencija da se prelazi na korištenje podataka čiji su izvor programi daljinskih istraživanja EU (Copernicus Land Monitoring System, EU Urban Atlas i drugi) što je svakako poželjno i ispravno, posebno zbog ujednačene kvalitete podataka, pokrivenosti i usporedivosti. S druge strane, iako je opravdano postavljati pitanje o vjerodostojnosti podataka o izgrađenosti u prostornim planovima uređenja ovo razgraničavanje i obavezni indikatori izgrađenosti su jedan od ključnih instrumenata kontrole širenja građevinskih područja u obalnom području. Stoga je paralelno iskazivanje podataka o izgrađenosti odnosno potrošnji obalnog zemljišta kroz oba spomenuta izvora podataka još uvijek optimalno rješenje za obalno područje. Važnost obalnog područja i njegov status (ZOP) područja od posebne važnosti za Državu svakako opravdavaju ovaj dodatni napor kao i uspostavu opservatorija potrošnje obalnog zemljišta.</p>
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera se razrađuje na nacionalnoj razini, u suradnji s obalnim županijama, a provodi na nacionalnoj i regionalnoj razini.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Provoditi kontinuirano Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<p>U okviru mjera provedbe Strategije prostornog razvoja RH predviđena je i mjera (strateško usmjerenje) 5.2.1. Razvoj Informacijskog sustava prostornog uređenja - ISPU. Dodatno, strateškim usmjerenjem 4.1.5. Održivi razvoj i korištenje obalnog područja predviđa se unaprjeđivanje sustava podataka i praćenja stanja i procesa u obalnom području te utvrđivanje razvojnih smjernica vezanih za aktivno praćenje stanja u prostoru.</p> <p>Ova mjera predstavlja moguću dopunu pripremi izvješća o stanju u prostoru s dodatnim naglaskom na uvažavanje specifičnosti obalnog područja. Zbog toga se razrada ove mjere provodi koordinirano s provođenjem postojećih aktivnosti.</p>
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1., 2.2.2., 2.4.2., 2.5.4.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p>Prva <i>pretpostavka</i> su raspoloživi materijalni i ljudski resursi (na nacionalnoj i regionalnoj razini), posebno u situaciji proračunskih ograničenja te uvažavajući činjenicu da se značajan broj aktivnosti vezanih za ovu mjeru već provodi u skladu s postojećim propisima i zadanim institucionalnim nadležnostima. Dodatna <i>pretpostavka</i> kvalitetne provedbe ove mjere je jačanje internih kapaciteta regionalnih institucija, kako u praćenju tako i u korištenju podataka, uključujući njihovu analizu, vrednovanje, ocjenjivanje i izvještavanje.</p> <p><i>Rizik</i>: nedostatni resursi i ograničen pristup i/ili nedostatak podataka.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<p>Razrada mjere i izrada plana aktivnosti na nacionalnoj razini u okviru redovnih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MPGI kroz izgradnju komponenti ISPU-a iz područja prostornog uređenja (ePlanovi, ePlanovi Editor i eKatalog) i provedbe planskih dokumenata (eDozvola, eArhiv dozvola) te omogućavanjem razmjene i korištenja podataka putem mrežnih usluga;

	<ul style="list-style-type: none"> • Zavod za prostorni razvoj MPGI kroz izradu Izvješća o stanju u prostoru RH i izradu/koordinaciju izrade prostornih planova državne razine te uz suradnju sa županijama i jedinicama lokalne samouprave (JLS); • Neposredni primarni korisnici i dionici u provedbi aktivnosti su obalne županije i njihove institucije nadležne za prostorno uređenje u skladu sa svojim mogućnostima i kapacitetima.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o IUOP; • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23); • Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (Narodne novine, br. 48/14, 19/15); • Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima, standardu elaborata i obveznih priloga prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04, 163/04 i 9/11); • Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja (Narodne novine, br. 115/15); • Uredba o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17, 112/18); • Zakon o nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (Narodne novine, br. 56/13).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Ne očekuje se povećanje troškova u odnosu na sredstva planirana za provedbu redovnih aktivnosti jer se radi o mjeri kojom se dopunjavaju postojeće srodne mjere propisane zakonom i strateškim planovima za koje je osigurano redovito financiranje.
IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun i proračun regionalnih jedinica u okviru redovitih aktivnosti.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Konačni pokazatelji mogu se iskazati kroz sadržaj izvješća o stanju u prostoru, a dodatno će se moći proširiti nakon eventualnih dopuna sadržaja tih izvješća slijedom usuglašenog plana aktivnosti za provedbu ove mjere (npr. definirani specifični pokazatelji za obalno područje, proširenje funkcionalnosti ISPU-a, broj stručnih i znanstvenih radova vezano za teme funkcioniranja sustava prostornog uređenja, održivosti prostornog razvoja obalnog područja i IUOP, izmjene propisa i dr.)

2.1.4. Uskladiti pristupe izrade i provedbe dokumenata Strategije na podregionalnoj razini Jadranskog mora (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Za učinkovitu provedbu procjene i praćenja stanja morskog okoliša kao i usklađenu provedbu mjera za ostvarivanje dobrog stanja morskog okoliša na razini podregije Jadranskog mora, potrebno je u okviru postojeće institucionalizirane platforme suradnje sa susjednim jadranskim državama, uzimajući u obzir obveze iz ODMS i Odluke EK 848/17 te UNEP/MAP-ovog Plana primjene (tzv. „roadmap“) ekosustavnog pristupa na Mediteranu koji predstavlja okvir za provedbu ODMS na

	<p>regionalnoj razini, dogovoriti: okvirnu metodologiju procjene stanja morskog okoliša, utvrditi nedostatke („gap analiza“) postojećih sustava praćenja vezane uz pojedine deskriptore DSO te zajedničke elemente sustava praćenja područja izvan vanjskih granica teritorijalnih mora. Jednako tako potrebno je dogovoriti i usklađenu provedbu nacionalnih mjera za postizanje DSO. Institucionaliziranu platformu suradnje na stručnoj i političkoj razini predstavlja Mješovita komisija za zaštitu voda Jadranskog mora i obalnih područja (Mješovita komisija) osnovana 1977. temeljem Sporazuma o suradnji na zaštiti voda Jadranskog mora i obalnih područja od zagađivanja sklopljenog 1974. između bivše SFRJ i Talijanske Republike sa zadatkom multidisciplinarnog rješavanja problema okoliša u Jadranskom prostoru. Ugovorne strane Komisije su Italija te tri države bivše SFRJ: Hrvatska i Slovenija (od 1993.) te Crna Gora (od 2010. objavljeno na 11. sastanku Komisije u Anconi). Zadnji, 12. sastanak Mješovite komisije bio je održan 2011. godine u Portorožu.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Inicirati aktivaciju Mješovite komisije za zaštitu voda Jadranskog mora i obalnih područja i njene Potkomisije za primjenu ODMS; • Aktualizirati provedbu mjere kroz ostale postojeće mehanizme institucionalne suradnje na razini podregije Jadranskog mora (EUSAIR, Jadransko-jonska inicijativa i dr.); • Izraditi pregled postojećih metodoloških pristupa za izradu pripremnih dokumenta „morske strategije“ ; • Izraditi prijedlog zajedničkog metodološkog pristupa za izradu pripremnih dokumenata „morske strategije“ na razini podregije Jadranskog mora u suradnji s državama podregije; • Izraditi stručnu podlogu nedostataka („gap analizu“) nacionalnog sustava praćenja i promatranja stanja morskog okoliša; • Na podregionalnoj razini izraditi prijedlog zajedničkih elemenata sustava praćenja i promatranja morskog okoliša za područja izvan vanjskih granica teritorijalnih mora; • Na podregionalnoj razini izraditi prijedlog standardizirane i usklađene metodologije mjerenja i uzorkovanja, kao i analitičkih metoda • Na podregionalnoj razini dogovoriti granične vrijednosti kriterija/parametara definiranih u okviru deskriptora DSO; • Izraditi analizu usklađenosti nacionalnih mjera za postizanje DSO na podregionalnoj razini.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena podregionalna suradnja na provedbi obveza iz ODMS; • Usklađeno provođenje praćenja stanja Jadranskog mora; • Ujednačena procjena stanja morskog okoliša temeljem postojećih i dogovorenih graničnih vrijednosti za pojedine deskriptore DSO; • Usklađeno definiranje i provedba mjera za ostvarivanje ciljeva DSO.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>U cilju ujednačene procjene o postizanju/održavanju DSO te poduzimanja učinkovitih mjera za ostvarivanje DSO, države članice EU obvezne su temeljem ODMS međusobno surađivati na razini pripadajuće regije i podregije. Usklađivanjem sustava praćenja stanja morskog okoliša kao i metodoloških pristupa u izradi pripremnih dokumenata „morskih strategija“ na podregionalnoj razini, provedbom aktivnosti bi se ujednačio pristup sagledavanju stanja morskog okoliša,</p>

	<p>konkretiziralo bi se definiranje DSO koje se želi postići te bi se utvrdili odgovarajući ciljevi za postizanje DSO kao i konkretne mjere koje je potrebno poduzeti.</p> <p>Provedba programa praćenja stanja morskog okoliša iznimno je skupa, jer iziskuje korištenje oceanografskih brodova, vrlo skupe oceanografske opreme, kao i veliki broj visoko stručnih kadrova. Stoga je, u cilju racionalizacije troškova i što učinkovitijeg upravljanja morskim područjem, potrebno definirati zajedničke elemente praćenja i promatranja morskog okoliša za područja izvan vanjskih granica teritorijalnih mora kako bi se uspostavio zajednički program praćenja s ostalim jadranskim zemljama. Racionalizacija provedbe programa praćenja bi se zbog dužine granice i položaja država kao i sudeći prema rezultatima i broju dosadašnje suradnje pri provedbi zajedničkih projekata, najbolje ostvarila jačanjem suradnje s Republikom Italijom.</p> <p>Osim toga, budući da se radi o prekograničnim morskim ekosustavima, niti praćenje stanja, niti istraživanje, a posebice upravljanje tim ekosustavima ne može biti djelomično, jer će u tom slučaju izostati očekivani učinak drugih mjera.</p> <p>U slučaju RH i susjednih država ostvaruje se suradnja na razini regije Sredozemnog mora kroz aktivnosti UNEP/MAP-a, dok se suradnja na razini podregije Jadranskog mora do sada ostvarivala uglavnom na projektnoj razini bez obveza provedbe projektnih rezultata. U okviru postojećih institucionalnih okvira suradnje na Jadranu, Mješovita komisija objedinjuje stručnu suradnju i suradnju na političkoj razini što u velikoj mjeri osigurava provedbu dogovorenih aktivnosti od strane država stranaka, a posjeduje i već od ranije dogovorene mehanizme djelovanja.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	Budući da se većina aktivnosti ove mjere odnose na definiranje kriterija u okviru svih deskriptora DSO, ova mjera je povezana sa svim ciljevima DSO.
PODRUČJE OBUHVATA	Podregionalno (Jadransko more).
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20); • Strategija upravljanja balastnim vodama u Republici Hrvatskoj (nacrt, 2017.)
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	Mjere vezane uz morski okoliš (ODMS)

PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> kadrovski i tehnički ojačane institucije koje operativno provode mjeru (administrativna jedinica Koordinacijskog mehanizma, znanstveni instituti, visoka učilišta, stručne institucije koje se bave prikupljanjem podataka o stanju okoliša), osigurana financijska sredstva za jačanje kapaciteta, Mjera 1.1.1. provedena</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatni kadrovski i financijski resursi svih zemalja podregije, nedostatak političke volje zemalja podregije za aktivaciju Mješovite komisije i/ili druge oblike suradnje planirane navedenim aktivnostima, nedostatak ljudskih kapaciteta potrebnih za organizaciju provedbe aktivnosti.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Mješovita komisija • Ostala tijela postojeće institucionalne suradnje zemalja na razini podregije Jadranskog mora (npr. EUSAIR, Jadransko-jonska inicijativa i dr.) • Ministarstva nadležna za zaštitu okoliša, prirode, gospodarstvo, prostorno uređenje, pomorstvo, ribarstvo, vodno gospodarstvo , • Znanstvene/stručne institucije koje provode monitoring mora, izrađuju stručne dokumente, prikupljaju i sistematiziraju podatke o okolišu, izrađuju stručne analize i sl.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODMS; • Direktiva Komisije (EU) 2017/845; • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Direktiva 2008/105/EZ; • Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93); • Izmjena Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 17/98); • UNEP/MAP-ov Plan primjene ekosustavnog pristupa na Mediteranu s pripadajućim odlukama o: 11 ekoloških ciljeva i vezanih operativnih ciljeva s indikatorima za provedbu ekosustavnog pristupa (2012.); utvrđivanju definicija dobrog stanja okoliša i specifičnih ciljeva (targets) (2013.); Integriranom programu praćenja i procjene za Sredozemno more i obalno područje i vezane kriterije za procjenu (IMAP - Integrated Monitoring and Assessment Programme of the Mediterranean Sea and Coast and Related Assessment Criteria; 2016.) i dr; • Uredba o ratifikaciji Jugoslavensko-talijanskog sporazuma o suradnji na zaštiti voda Jadranskog mora i obalnih područja od zagađivanja (Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori, broj 2/77) te note: 0506-18/92 od 25. ožujka 1992. godine i 233 od 22. siječnja 1993. godine između Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i Veleposlanstva Talijanske Republike u Zagrebu; • Odluka o donošenju Akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21); • Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog Parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva

	<p>Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L304/18, 22.11.2011.) (dalje u tekstu: Uredba (EU) br. 1169/2011);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (dalje u tekstu: Uredba (EZ) br. 1907/2006); • Direktiva 2011/92/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.0.12012.) (dalje u tekstu: Direktiva 2011/92/EU); • Direktiva Vijeća od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovano nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L15, 31.12.1991.) (dalje u tekstu: Nitratna direktiva); • Uredba (EU) 2017/852 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 (SL L137, 24.5.2017.) (dalje u tekstu: Uredba (EU) 2017/852); • Odluka Vijeća od 14. listopada 2004. o sklapanju Stockholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima u ime Europske zajednice (SL L209, 31.7.2006.) (dalje u tekstu: Stockholmska konvencija).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Trošak organizacije jednog sastanka u iznosu od 20.000,00 EUR; planiranje sredstava potrebnih za izradu 7 dokumenata kako su predviđeni aktivnostima u iznosu od 15.000,00 EUR
IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun: ministarstva nadležna za zaštitu okoliša, prirode, gospodarstvo i vodno gospodarstvo provodi mjeru s aktivnosti A576264 u okviru redovnih aktivnosti te s aktivnosti A905019, a ministarstva nadležna za prostorno uređenje, pomorstvo, ribarstvo u okviru svojih redovitih aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisnici sa sastanaka Mješovite komisije; • Pregled metodoloških pristupa za izradu pripremnih dokumenta „morske strategije“ s prijedlogom zajedničkog metodološkog pristupa na razini podregije Jadranskog mora; • „Gap analiza“ nacionalnog sustava praćenja i promatranja stanja morskog okoliša; • Prijedlog zajedničkih elemenata sustava praćenja i promatranja morskog okoliša za područja izvan vanjskih granica teritorijalnih mora; • Prijedlog standardiziranih i usklađenih metoda mjerenja i analitičkih metoda sustava praćenja i promatranja na podregionalnoj razini; • Prijedlog graničnih vrijednosti kriterija/parametara definiranih u okviru deskriptora DSO; • Analiza usklađenosti nacionalnih mjera za postizanje dobrog stanja morskog okoliša na podregionalnoj razini.

2.2. Mjere za učinkovito upravljanje informacijama u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem

2.2.1. Postojeće relacijske i prostorne baze podataka koje sadrže informacije o stanju morskog okoliša povezati i proširiti u svrhu integralnog upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Dopunit će se postojeće baze podataka i baze prostornih podataka te po potrebi razviti odgovarajuće nove baze podataka kako bi se osigurale informacije za potrebe integralnog upravljanja obalnim područjem (IUOP) i morskim okolišem, prije svega unutar Informacijskog sustava zaštite okoliša i prirode (ISZOP), Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU), i Hidrografskog informacijskog sustava (HIS). Novostvorene i/ili ažurirane postojeće baze prostornih podataka biti će dostupne i kroz Nacionalnu infrastrukturu prostornih podataka (NIPP) sukladno zahtjevima Direktive INSPIRE. Prostorne podatke koje sadrže informacije o stanju morskog okoliša potrebno je objediniti u zajedničkom Geoportalu. Za donošenje kvalitetnih odluka potrebno je izraditi i vizualizacije podataka uz statističke obrade. Razmotrit će se i mogućnost preuzimanja podataka iz otvorenih skupova podataka o obalnom i morskom području koje prikupljaju svjetske i europske institucije (npr. NASA i Europska agencija za okoliš), ali i građani (npr. projekt RebrashNet u kojem ribari i građani dojavljuju pojavu potencijalno štetnih vrsta). Za ovu vrstu podataka potrebno je izraditi automatizirane procedure za prikupljanje i obradu podataka, kao i organizirati i osigurati mjesto za pohranu. Potrebno je osmisliti i realizirati nove projekte uključivanja građana u prikupljanje podataka, pogotovo na području uočavanja zagađenja u moru i invazivnih vrsta. Razmotrit će se i mogućnost korištenja, odnosno nadogradnje postojećih sustava za potporu odlučivanju.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Analizirati sadržaje postojećih baza podataka i baza prostornih podataka od značaja, prije svega za upravljanje obalnim područjem (analiza postojećih baza podataka, u odnosu na deskriptore za morski okoliš je napravljena); • Osigurati dostupnost i stalno ažuriranje podataka iz postojećih sustava koji nisu dostupni za javnost; • Analizirati i odabrati otvorene podatke koji se trebaju uključiti u upravljanje obalnim područjem i morskim okolišem (npr. hidrološki podaci, klimatološki podaci, pokrov tla, staništa, kretanje brodova, dnevno kretanje stanovništva i dr.); • Temeljem prethodnih aktivnosti, po potrebi, inicirati propisivanje obveze dopune postojećih baza s novim skupovima podataka kod nadležnih tijela. Nadgradnje moraju voditi računa o sadržaju, funkcionalnosti i pravu korištenja u nadgradnji i razmjeni podataka; • Temeljem prethodnih aktivnosti, po potrebi, inicirati propisivanje obveze izrade i vođenja novih baza kod nadležnih tijela, s naglaskom na razvijanje baza

	<p>prostornih podataka npr: o pomorskom dobru s podacima o granicama, koncesijama i sl., uključujući razvoj e-katastra pomorskog dobra;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podataka o korištenju, pravnim režimima, te planskoj namjeni i režimima mora (površine mora, vodnog stupca, dna i podmorja); • socioekonomskih podataka spajanjem statističkih podataka koje vodi Državni zavod za statistiku s prostornim jedinicama koje vodi Državna geodetska uprava; • za upravljanje rizicima na obalnom i morskom području RH koja uključuje sustav prognoze, uzbunjivanja i zaštite (multi-hazard platforma); • osigurati dostupnost i prikaz operativnih prognoza stanja atmosfere i mora; • Poticati mogućnosti partnerstva s privatnim sektorom u prikupljanju i obradi podataka za potrebe upravljanja obalnim i morskim područjem (pomorski sektor, marikultura, poljoprivreda, energetski sektor, iskorištavanja ugljikovodika); • kako su sustavi i baze podataka često zatvoreni i nedostupni izvan nadležne institucije, ohrabrivati javnu objavu skupova podataka, uz osiguranje interoperabilnosti sukladno propisima iz područja infrastrukture prostornih podataka. Za sve baze prostornih podataka koordinirana izgradnja se može ostvariti putem Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP); • Proširiti postojeće baze podataka i baze prostornih podataka od značaja na morsko područje isključivog gospodarskog pojasa RH u Jadranskom moru.
OČEKIVANI REZULTAT	Pravovremena, dostupna i pouzdana informacija o morskom okolišu i obalnom području omogućit će analitičke postupke ocjene stanja i na njima utemeljeno donošenje upravljačkih odluka, kao i kvalitetno i pravovremeno djelovanje u hitnim situacijama. Time će se unaprijediti objektivnost i transparentnost donošenja odluka. Uključivanjem otvorenih podataka smanjit će se naponi i troškovi u prikupljanju podataka. Dio objedinjenih i prikupljenih podataka se u agregiranom obliku može i javno prezentirati te tako upoznati javnost sa stanjem morskog okoliša i podizati svijest o potrebi zaštite istog.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Pravovremena dostupna i pouzdana informacija nužna je za unapređenje upravljačkog okvira za obalno i morsko područje na svim administrativnim razinama. Zato je neophodno podatke organizirati u baze podataka te propisati nadležnosti i obveze za njihovo vođenje i ažuriranje. Dodatno treba organizirati i osigurati pohranu i razmjenu podataka u okviru Centra dijeljenih usluga i Državne sabirnice.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	More i obalne županije RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2026.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br.106/17); • Strategija e-Hrvatska 2020. i Akcijski plan za provedbu Strategije e-Hrvatska 2020. (Narodne novine, br. 50/17); • Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23).

VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.3., 2.2.2., 2.4.1., 2.4.2., 2.5.4.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> Aktivno sudjelovanje više organizacija (javnih tijela, agencija, znanstveno-istraživačkih institucija i sl.) u čijoj su nadležnosti potrebni podaci i već razvijene baze podataka i baze prostornih podataka. Da bi se uključili otvoreni podaci, oni moraju biti relevantni i vjerodostojni za podršku pojedinim aktivnostima upravljanja obalnim i morskim područjem. Osigurana sredstva i tijela za provedbu objedinjavanja podataka.</p> <p><i>Rizici:</i> Otežano provođenje mjere zbog preklapanja nadležnosti za pojedine skupove podataka. Neoperabilni i zatvoreni sustavi unutar pojedinih tijela i institucija. Otvoreni podaci, kao vanjski izvori, prestaju biti održavani pa lako gube na upotrebljivosti i vjerodostojnosti.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Nadležna institucija za službenu statistiku je DZS; • Nadležna institucija za službenu kartografiju, katastar i prostorne jedinice je DGU; • Nadležna institucija za službenu hidrografsku izmjeru, službenu pomorsku kartografiju i pomorski katastar je HHI; • Nadležna institucija za poslove meteorološke i hidrološke djelatnosti je Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ); • Nadležna institucija za pripremu, planiranje i rukovođenje operativnim snagama te koordinaciju djelovanja sudionika sustava civilne zaštite je Ministarstvo unutarnjih poslova (Ravnateljstvo civilne zaštite); • MINGOR (portal Zavoda za zaštitu okoliša i prirode i drugi) • MPGI (ISPU)
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakonu o pravu na pristup informacijama (Narodne novine, br. 25/13, 85/15, 69/22); • Pravilnik o vrstama i sadržaju dozvola kojima se utvrđuju uvjeti ponovne uporabe informacija (Narodne novine, br. 67/17.); • Zakonodavni okvir ISZOP-a je opisan u Zakonu o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbi o Informacijskom sustavu zaštite okoliša (Narodne novine, br. 68/08); • Zakonodavni okvir ISPU-a je opisan u Zakonu o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23), Uredbi o Informacijskom sustavu prostornog uređenja (Narodne novine, br. 115/15); • Zakonodavni okvir za baze podataka koje vodi Državna geodetska uprava opisan je u Zakonu o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine, br. 112/18, 39/22) i pravilnicima koji uređuju vođenje registara.; • Zakonodavni okvir za bazu podataka koju vodi HHI opisan je u Zakonu o hidrografskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14); • Zakonodavni okvir za baze podataka koje vodi DZS opisan je u Zakonu o službenoj statistici (Narodne novine, br. 25/20), Programu statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2021. - 2027. (Narodne novine, br. 29/22) • Uredba o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17 i 112/18);

	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (Narodne novine, br. 56/13, 52/18, 50/20).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Trošak infrastrukture (poslužitelj, održavanje, pristup Internetu) – ne financira se iz ove mjere.</p> <p>Troškovi analize dostupnih podataka (stručnjaci u suradnji s osobama iz nadležnih institucija i pod koordinacijom NO) – 150 radnih dana*200,00 EUR/dan = 30.000,00 EUR s aktivnosti u nadležnosti ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.</p> <p>U skladu s opisom provedbe mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak ostalih aktivnosti.</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: tijela i institucije zadužena za provedbu mjere provode mjeru u okviru svojih redovnih aktivnosti, izrada analize dostupnih podataka financirati će se s aktivnosti A905019 • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Analizirani sadržaji postojećih baza podataka i baza prostornih podataka; • Osigurana dostupnost i stalno ažuriranje podataka iz postojećih sustava koji nisu dostupni za javnost; • Analizirani i odabrani otvoreni podaci koji se trebaju uključiti u upravljanje obalnim područjem i morskim okolišem (npr. hidrološki podaci, klimatološki podaci, pokrov tla, staništa, kretanje brodova, dnevno kretanje stanovništva i dr.); • Temeljem prethodnih pokazatelja, po potrebi, propisane obveze dopune postojećih baza s novim skupovima podataka kod nadležnih tijela; • Temeljem prethodnih pokazatelja, po potrebi, propisane obveze izrade i vođenja novih baza kod nadležnih tijela, s naglaskom na razvijanje baza prostornih podataka.

2.2.2. Izrada procedura i protokola u svrhu operativne i automatizirane razmjene podataka od strane postojećih prema Informacijskom sustavu More

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	U skladu s načelima Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP) o interoperabilnosti različitih izvora prostornih podataka, mjerom će se osigurati integracija i razvijati interoperabilnost podataka potrebnih za upravljanje obalnim i morskim područjem koji se nalaze u bazama podataka pojedinih sektora (uključujući baze prostornih podataka). Ovom će se mjerom ukloniti pravne i organizacijske barijere te osigurati tehnička i semantička interoperabilnost baza podataka.

AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostaviti pravila razmjene i distribucije podataka na način da se omogući povezivanje baza podataka (npr. omogućavanjem dinamičkog pristupa bazi podataka jedne organizacije iz programskih aplikacija druge organizacije bez kopiranja podataka i/ili uspostavom standardiziranih mrežnih usluga pregleda i preuzimanja prema Zakonu o NIPP-u i pratećim propisima i sl.); • Uskladiti procese izgradnje i korištenja istog skupa podataka za sve vrste podataka po uzoru na propise koji se primjenjuju za prostorne podatke; • Podatke koji se vode u obliku tablica, tekstualnih dokumenata ili u nestandardnim bazama podataka potrebno je organizirati u standardne baze podataka i omogućiti njihovo višestruko korištenje i razmjenu/integriranje u druge sustave; • Uvesti identifikatore za sve entitete relevantne za upravljanje obalnim i morskim područjem (npr. uvesti identifikatore za građevine na razini RH) i dalje kroz izradu modela podataka pojedinih područja (npr. izrada i objava konceptijskih UML modela i/ili XML shema za pojedine sektore) i njihovo povezivanje naprednim tehnologijama (RDF, RDFS, linked data).
OČEKIVANI REZULTAT	Integracijom i razvijanjem interoperabilnosti baza podataka i informacijskih sustava osigurat će se napredna informatička podrška za upravljanje obalnim i morskim područjem. Stvorit će se i preduvjeti za razvoj e-usluga koje koriste podatke iz više sektora/baza podataka.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Postojeći podaci nalaze su u različitim formatima, pojedinačnim datotekama, imaju različite konceptijske modele, koriste različite identifikatore, koordinatne sustave i sl., što otežava njihovu integraciju i zajedničko korištenje. To je vidljivo npr. za prostorne podatke, uvidom u Katalog metapodataka NIPP-a, kao i u Registre NIPP-a, gdje još uvijek postoje prostorni podaci u nestandardiziranim formatima, neusklađenim modelima, različitim koordinatnim sustavima, nedostupni za korištenje putem mrežnih usluga i sl., što bitno otežava njihovo korištenje za unaprjeđenje upravljačkog okvira na svim administrativnim razinama. Ovom mjerom osigurat će se da se svi relevantni podaci, bez obzira na pripadnost sektoru/bazi podataka, efikasno koriste za unaprjeđenje upravljačkog okvira na svim administrativnim razinama.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	More i obalno područje RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija e-Hrvatska 2020. i Akcijski plan za provedbu Strategije e-Hrvatska 2020. (Narodne novine, br. 50/17); • Strategija razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine (Narodne novine, br. 70/15); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17);

	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23);
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> Aktivno sudjelovanje organizacija (javnih tijela, agencija, znanstveno-istraživačkih institucija i sl.) u čijoj se nadležnosti nalaze podaci te već razvijene (geo)baze podataka. Uspostavljen i financiran informacijski sustav More. Za potrebe razvoja nepostojećih baza i baza prostornih podataka (o pomorskom dobru, o namjenama i režimima korištenja mora, socio-ekonomski podaci) potrebno je propisati nadležnost i obvezu za njihovu izradu i vođenje.</p> <p><i>Rizici:</i> preklapanje ili nejasnoće oko nadležnosti za pojedine skupove podataka.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za zaštitu okoliša i prirode, vodno gospodarstvo, prostorno uređenje, pomorstvo, energetiku, ribarstvo; • Nadležna institucija za službenu hidrografsku izmjeru, službenu pomorsku kartografiju i pomorski katastar je Hrvatski hidrografski institut (HHI); • Nadležna institucija za poslove meteorološke i hidrološke djelatnosti je Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ); • Nadležna institucija za pripremu, planiranje i rukovođenje operativnim snagama te koordinaciju djelovanja sudionika sustava civilne zaštite je Ministarstvo unutarnjih poslova (Ravnateljstvo civilne zaštite).
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o pravu na pristup informacijama (Narodne novine, br. 25/13, 85/15, 69/22); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23) • Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine, br. 112/18 i 39/22) • Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (Narodne novine, br. 56/13, 52/18, 50/20); • Zakon o hidrografskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14); • Zakon o službenoj statistici (Narodne novine, br. 25/20), • Uredba Komisije (EZ) br. 976/2009 od 19. listopada 2009. o provedbi Direktive za Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s mrežnim uslugama (SL L 274, 20.10.2009.) (dalje u tekstu: Uredba Komisije (EZ) br. 976/2009). • Uredba o Informacijskom sustavu prostornog uređenja (Narodne novine, br. 115/15); • Pravilnik o vrstama i sadržaju dozvola kojima se utvrđuju uvjeti ponovne uporabe informacija (Narodne novine, br. 67/17); • Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2021-2027. (Narodne novine, br. 29/22)
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti nadležnih tijela
IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode, vodno gospodarstvo i energetiku provodi mjeru s aktivnosti A576264, a ostala tijela i

	institucije zadužena za provedbu mjere provode mjeru u okviru svojih redovnih aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Uklonjene pravne barijere / donesena pravila za integraciju baza podataka. • Uklonjene organizacijske barijere za integraciju baza podataka; • Mjerenje: odnos broja koordiniranih baza podataka prema ukupnom broju baza koje trebaju imati koordinirane procese; • Tehnička interoperabilnost (geo)baza podataka web GIS Geoportal; • Mjerenje: odnos broja standardiziranih baza podataka prema ukupnom broju baza podataka. Uvođenje jedinstvenih identifikatora za sve entitete relevantne za IUOP; • Mjerenje: odnos broja entiteta s jedinstvenim identifikatorom prema ukupnom broju entiteta relevantnih za IUOP (polazna vrijednost nepoznata, ciljana vrijednost 50% 2018, 90% 2020); • Izrada i objava konceptijskih UML modela podataka i/ili XML shema baza podataka; • Mjerenje: odnos broja baza podataka s UML/XML shemom prema ukupnom broju (geo)baza podataka (polazna vrijednost nepoznata, ciljana vrijednost: 50% u 2018.g., 90% u 2020.g.); • Mrežni portal sa slobodnim i autoriziranim dijelom koji sadrži prikaz, vizualizaciju i prostornu vizualizaciju objedinjenih podataka.

2.3. Mjere za identificiranje i valoriziranje prioriternih područja za očuvanje bioraznolikosti morskog okoliša i obalnog područja

2.3.1. Zaštititi morska staništa smanjenjem antropogeno uzrokovane eutrofikacije, onečišćenja i drugih aktivnosti*

Mjera povučena obzirom na preširoko područje i više okolišnih politika koje je obuhvaćala, bez preciznih i ciljanih aktivnosti. Očekivani rezultati mjere ostvaruju se provedbom aktivnosti postojećih politika i kroz ostale mjere iz programa mjera.

2.3.2. Ažurirati i dopunjavati kartu rasprostranjenosti morskih staništa, posebice naselja morskih cvjetnica, koraligenske zajednice i maërla, sustavno provoditi nacionalne programe praćenja stanja njihove očuvanosti

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	S obzirom na veliku ekološku važnost morskih cvjetnica, koraligena i maërla, neophodno je redovito ažurirati kartu njihove rasprostranjenosti i provoditi praćenje stanja očuvanosti. Budući da su zajednice morskih cvjetnica, u prvom redu vrste <i>Posidonia oceanica</i> te koraligen i maërl prioriterna staništa prema međunarodnim sporazumima o zaštiti prirode (livade Posidonije prioriterno su stanište prema Direktivi o staništima), biološki element kvalitete u primjeni ODV i važna staništa u određivanju dobrog stanja morskog okoliša prema ODMS-u a njihovu važnost prepoznaje i ribarstvena politika, koje propisuju da je ribolov povlačnim mrežama kočama, dredžama, obalnim mrežama potegačama i sličnim mrežama zabranjen iznad dna pokrivenih morskim cvjetnicama, koraligenih staništa i dna prekrivena maërlom. U narednom razdoblju potrebno je posvetiti punu pažnju i angažirati veći broj stručnjaka, kako bi se upotpunile spoznaje koje su potrebne za kvalitetnu primjenu navedenih propisa. .
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Održavati i ažurirati bazu podataka o rasprostranjenosti morskih staništa (uključujući bazu prostornih podataka – kartu staništa), a poglavito morskih cvjetnica, koraligena i maërla; • Provoditi sustavna istraživanja i prikupljanje podataka o rasprostranjenosti i stanju morskih cvjetnica, koraligena i maërla; • Planirati dugoročna istraživanja vezana uz prikupljanje podataka o rasprostranjenosti morskih cvjetnica, koraligena i maërla; • Ažurirati karte rasprostranjenosti morskih cvjetnica, koraligena i maërla temeljene na novoprikupljenim podacima; • Jačati kapacitete za kartiranje i praćenje stanja podmorja.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere se prvenstveno očekuje ostvarivanje dijela preduvjeta za očuvanje naselja morskih cvjetnica, koraligena i maërla koji su iznimno značajne za očuvanje bioraznolikosti.

OPRAVDANJE ZA MJERU	Bioraznolikost, a time i gospodarski razvoj RH u obalnom području, velikim dijelom ovisi o očuvanju naselja morskih cvjetnica s obzirom na njihovu iznimnu važnost u ulozi mrijestilišta i rastilišta mnogih morskih organizama. Livade Posidonije ugrožena su mnogim ljudskim aktivnostima, a najčešću ugrozu predstavlja antropogeno uzrokovana eutrofikacija, izgradnja i nasipavanje, sidrenje, eventualni ribolov pridnenim povlačnim alatima te širenje stranih invazivnih vrsta. Za praćenje stanja, odnosno rasprostranjenost i očuvanost livada Posidonije u Jadranskom moru, neophodno je redovito ažurirati kartu rasprostranjenosti. Staništa koraligena također su značajna za očuvanje bioraznolikosti, a mogu biti ugrožena eutrofikacijom, stranim invazivnim vrstama, eventualnim ribolovom pridnenim povlačnim alatima, sidrenjem, povećanjem količine suspendiranih čestica i drugim pritiscima. Za praćenje stanja, odnosno rasprostranjenost i očuvanost morskih cvjetnica, koraligena i maerla u Jadranskom moru, neophodno je redoviti ažurirati kartu rasprostranjenosti.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana uz zaštitu i očuvanje livada morske cvjetnice <i>Posidonia oceanica</i> i očuvanje bioraznolikosti. Ciljevi DSO: D1T1, D6T3, D6T4, D6T5, D6T6
PODRUČJE OBUHVATA	Mjeru je neophodno provoditi u vodama pod suverenitetom i jurisdikcijom RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027. (praćenje posidonije) Od 2025. do 2027. (praćenje koraligena i maerla)
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (Narodne novine, br. 72/17); • Plan upravljanja vodnim područjima do 2027., (Narodne novine, br. 84/23).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5., 3.8.1., 3.8.2., 3.8.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje znanstvenih i stručnih institucija koje će obavljati snimanje, kartiranje, analizu uzoraka i obradu podataka. <i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu Programa praćenja i nedostatan broj stručnjaka koji se bave kartiranjem i praćenjem stanja.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: zaštitu prirode, okoliša, znanosti, pomorstva, gospodarstva i vanjskih poslova – administrativna provedba; • Stručne i znanstvene institucije za provedbu Programa praćenja; • Inspekcijske službe za provedbu nadzora.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODV; • Direktiva o staništima; • Zakon o vodama (Narodne novine, br. 66/19, 84/21, 47/23); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (Narodne novine, br. 88/14); • Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa (Narodne novine, br. 27/21);

	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (Narodne novine, br. 144/13, 73/16).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Posidonija: 53.100,00 EUR/godišnje (<i>Trošak provedbe uključen u Nacionalni program praćenja prema ODMS</i>)</p> <p>Koraligen praćenje : 199.100,00 EUR/ godišnje</p> <p>Maërl praćenje: 112.900,00 EUR/godišnje</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša sa aktivnosti A905019 (trošak provedbe programa praćenja posidonije); sva ostala tijela u sklopu svojih redovnih aktivnosti; • Ministarstvo nadležno za zaštitu prirode s planirane aktivnosti PKK 21-27 (specifični cilj 2.VII – „Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja“) za programe praćenja koraligena i maërla od 2025. na dalje
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<p>Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su izvješća programa praćenja stanja i očuvanosti naselja morskih cvjetnica, koraligena i maërla te rezultati njihova kartiranja.</p>

2.3.3. Ograničiti ili regulirati aktivnosti koje mogu utjecati na koraligensku zajednicu, crveni koralj i naselja morskih cvjetnica

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Koraligenska zajednica, a posebice facijesi s crvenim koraljem (<i>Corallium rubrum</i>, L.) koji je endem Sredozemnog mora, su iznimno vrijedna. Koraligenska zajednica je u Jadranu široko rasprostranjena, no razmjerno slabo istražena i posebno ugrožena različitim antropogenim aktivnostima. Stoga su i Akcijskim planom za očuvanje koraligena i ostalih vapnenačkih biokonkrecija u Sredozemnom moru (UNEP-RAC/SPA 2008.), navedene posebne preporuke koje bi trebalo provoditi kroz ovu mjeru.</p> <p>Bioraznolikost morskog ekosustava velikim dijelom ovisi o očuvanju staništa. Naselja posidonije imaju status rijetkog i ugroženog staništa u cijeloj EU. Naime, ova morska cvjetnica je endemska vrsta Sredozemlja, u Republici Hrvatskoj je strogo zaštićena te je izuzetno važno mrijestilište, rastilište i hranilište više od 100 vrsta riba, od kojih većina ima gospodarski značaj. Uz značaj za očuvanje bioraznolikosti, naselja posidonije imaju i važnu ulogu u zaštiti obale od erozije jer zadržavaju sediment i na taj način stabiliziraju morsko dno. Također, ova područja imaju važnu ulogu u ublažavanju klimatskih promjena jer predstavljaju važna spremišta ugljika.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Predložiti i provoditi mjere ograničenja i regulacije aktivnosti koje mogu utjecati na koraligensku zajednicu i crveni koralj, uključujući ronjenje, sidrenje, ribolov, izgradnju infrastrukture i dr.; • Zabraniti bilo kakvu ljudsku aktivnost koja dovodi do povećanog turbiditeta uslijed pomicanja sedimenta (gradnja marina, lukobrana, nasipavanje plaža) u blizini koraligena; • Postupno ukinuti izdavanje odobrenja za sakupljanje crvenog koralja;

	<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje Plana gospodarenja crvenim koraljem, ovisno o provedbi mjere ukidanja odobrenja za njegovo sakupljanje; • Provesti mjeru otkupa ribolovnog alata za sakupljanje crvenog koralja koja se financira iz Operativnog programa za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu; • Donijeti Akcijski plan za zaštitu livada posidonije kojim će se utvrditi prioritetne mjere i aktivnosti, s fokusom na ograničenje sidrenja i uspostavu ekološki prihvatljivih sidrišta.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere se očekuje očuvanje i zaštita koraligenske zajednice te kritično ugrožene vrste crveni koralj.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Koraligenske životne zajednice su pod različitim direktnim i indirektnim antropogenim utjecajima. Najznačajniji utjecaji su ilegalno sakupljanje posebice plitkomorske zajednice, ribarstvo, eutrofikacija, naseljavanje stranim vrstama te globalne klimatske promjene.</p> <p>Naselja posidonije ugrožena su mnogim ljudskim aktivnostima, a posebno veliku mehaničku štetu nanosi joj intenzivno slobodno sidrenje. Naime, posidonija raste izuzetno sporo (brzinom od jednog centimetra godišnje). Samo jednim sidrenjem ubije se stotinjak biljaka te je za obnovu jednog m² potrebno 100 godina.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D5, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	<p>Mjera je vezana uz zaštitu i očuvanje bioraznolikosti, putem očuvanja staništa područja koraligena i rasprostranjenosti crvenog koralja u obimu koji osigurava njenu održivost (odsustvo hipoksije, te održavanje stanja bez znatnih akutnih onečišćenja u morskim vodama, teritorijalnom moru i isključivom gospodarskom pojasu RH (IGP).</p> <p>Mjera je vezana i uz zaštitu i očuvanje livada posidonije i očuvanje bioraznolikosti.</p> <p>Ciljevi: D1T1, D2T1, D5T3, D6T3, D6T5, D6T4</p>
PODRUČJE OBUHVATA	More RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/17).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.3.2., 2.3.4., 2.3.5., 3.8.1., 3.8.2., 3.8.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> poštivanje zakonskih odredbi i učinkovit rad inspeksijskih službi; osiguranje financijskih sredstava za provedbu Programa praćenja; kadrovska i tehnička opremljenost inspeksijskih i stručnih službi; podizanje svijesti stanovništva o značaju koraligenskih naselja u funkcioniranju morskog ekosustava.</p> <p><i>Rizici:</i> nepoštivanje zakonskih odredbi zbog visoke komercijalne vrijednosti vrste <i>crvenog koralja</i>; nedostatna tehnička opremljenost inspeksijskih službi; nedostatan broj stručnjaka koji se bave znanstvenim ronjenjem.</p>

ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za ribarstvo i pomorstvo uz potporu ministarstava nadležnih za prirodu, okoliš, znanost, gospodarstvo i vanjske poslove; • Stručne i znanstvene institucije – provedba Programa praćenja; • Inspekcijske službe – provedba nadzora.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODV; • Direktiva o staništima; • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (Narodne novine, br. 88/14); • Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa (Narodne novine, br. 27/21); • Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (Narodne novine, br. 144/13, 73/16); • Uredba Vijeća (EZ) br. 1967/2006; • Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda; • Uredba (EU) br. 2124/2023 Europskog Parlamenta i Vijeća od 4. listopada 2023. o određenim odredbama za ribolov u području Sporazuma o Općoj komisiji za ribarstvo Sredozemlja GFCM) (preinaka).; • Preporuka GFCM/43/2019/4 o planu upravljanja za održivo iskorištavanje crvenog koralja u Sredozemnom moru; • Preporuka GFCM/45/2022/2 o planu upravljanja za održivo iskorištavanje crvenog koralja u Sredozemnom moru, kojom se mijenja Preporuka GFCM/43/2019/4. • Preporuka GFCM/46/2023/13 o planu upravljanja za održivo iskorištavanje crvenog koralja u Sredozemnom moru kojom se mijenjaju Preporuke GFCM/45/2022/2 i GFCM/43/2019/4 • Preporuka GFCM/46/2023/19 o uspostavi sheme za dokumentaciju o ulovu za crveni koralj u Sredozemnom moru
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Trošak provedbe mjere predviđen u okviru redovnih aktivnosti ministarstva nadležnog za ribarstvo i akvakulturu. Mjera se provodi kroz mjere Programa za ribarstvo i akvakulturu - Inovacije u ribolovu i akvakulturi (I.1 i II.1) i Otkup ribolovnih alata (I.7.)
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu provodi mjeru kroz aktivnost A828057, a ostala tijela i institucije provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su izvješća Programa praćenja, odnosno rezultati stanja koraligenskih naselja, posebice stanja naselja crvenog koralja i livada posidonije.

2.3.4. Izraditi prostornu analizu i kartirati aktivnosti/pritiske na morski okoliš i obalno područje

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Detaljna analiza pritisaka napraviti će se, osim za područja ekološke mreže, i za područja izvan ekološke mreže, osobito na moru. Analiza će biti prostorna, uzimat će u obzir specifičnosti pojedinih područja te će biti adekvatno kartografski prikazana.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Stvoriti GIS podloge trenutnog stanja oceanografskih i hidrografskih osobina područja; • Razraditi metodologiju analize pritisaka; • Provesti analizu procjene intenziteta aktivnosti i pritisaka u obalnom i morskom području; • Za prioriteta područja (s najvećom razinom pritisaka i aktivnosti), provesti procjene kapaciteta nosivosti resursa; • Kartirati procjene intenziteta aktivnosti i pritisaka u obalnom i morskom području; • Osigurati integraciju rezultata analiza i procjena u odgovarajuće planske i provedbene dokumente.
OČEKIVANI REZULTAT	Sustavne prostorne informacije o rasprostranjenosti morskih staništa te ljudskim aktivnostima i pritiscima.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Ovi podaci bit će važna nadopuna karti morskih staništa. Kroz OPKK projekt "Kartiranje obalnih i pridnenih morskih staništa na području Jadranskog mora pod nacionalnom jurisdikcijom", 2023. godine izrađena je karta morskih staništa za 51 % površine mora pod nacionalnom jurisdikcijom (dostupna javnosti putem Bioportala²⁴) dok se kartiranje preostalog dijela Jadrana pod jurisdikcijom RH (49 %) te profinjeno dodatno kartiranje staništa kartiranih do 2023. planira dovršiti do kraja 2028. godine.</p> <p>Podaci prikupljeni kroz provedbu ove mjere također će biti važna nadopuna analizi vrednovanja ugroženosti staništa, predviđenih Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode RH, ali i postojećoj preliminarnoj ocjeni (analizi), pritisaka i aktivnosti područja ekološke mreže. Karta morskih staništa, zajedno s kartom prijetnji, pritisaka i aktivnosti te rezultati praćenja stanja staništa neophodni su ulazni podaci za kvalitetno prostorno planiranje mora i učinkovito upravljanje, kao i za provedbu procjena utjecaja zahvata na obalna i morska staništa.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	<p>Mjera je vezana uz ciljeve zaštite i očuvanje bioraznolikosti i cjelovitosti morskog dna.</p> <p>Ciljevi: D1T1, D1T2, D1T3, D1T4, D1T5, D6T1, D6T2, D6T3, D6T4, D6T5, D6T6.</p>
PODRUČJE OBUHVATA	More i obalno područje RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	2025.

²⁴<https://bioportal.hr/gis/>

VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/17); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Strategija upravljanja vodama (Narodne novine, br. 91/08).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.5.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavka:</i> za provedbu mjere je postojanje dovoljnog broja stručnog kadra za provedbu kartiranja i analiza.</p> <p><i>Rizik:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu mjere.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • MINGOR-koordinacija i operativna provedba sustava praćenja i promatranja; • Nacionalne i regionalne institucije nadležne za: prostorno uređenje, turizam, gospodarstvo, vodno gospodarstvo i pomorstvo – administrativna provedba; • Stručne i znanstvene institucije.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) • Protokol o IUOP; • Zakon o hidrografskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14)
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Razraditi metodologiju analize pritisaka (aktivnosti, pritisci, nosivi kapacitet) – 62.100,00 EUR</p> <p>Provesti analizu procjene intenziteta aktivnosti i pritisaka u obalnom i morskom području (prikupljanje i obrada podataka, interpretacija rezultata) – 91.080,00 EUR</p> <p>Za prioritetna područja (s najvećom razinom pritisaka i aktivnosti), provesti procjene kapaciteta nosivosti resursa – 91.080,00 EUR</p> <p>Osigurati integraciju rezultata analiza i procjena u odgovarajuće planske i provedbene dokumente – 91.080,00 EUR</p> <p>UKUPNI TROŠAK: 335.340,00 EUR</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti i aktivnosti A905019, a ostala tijela i institucije zadužene za provedbu mjere provode mjeru u sklopu redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Karta aktivnosti i pritisaka obalnog i morskog područja

2.3.5. Identificirati prioritetna područja za zaštitu obnovljivih resursa mora

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Potrebno je identificirati morska područja koja su važna za zaštitu obnovljivih resursa mora te preispitati postojeću regulaciju ribolova i prema potrebi je nadograditi posebnim mjerama zaštite.

AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Identificiranje prioritetnih područja, preispitivanje postojeće prostorno-vremenske regulacije i njena nadogradnja u slučaju potrebe; • izrada plana uspostave područja specijalne prostorno – vremenske regulacije ribolova s ciljem očuvanja najosjetljivijih i najvrjednijih područja za bioraznolikost, odnosno područja za repopulaciju obnovljivih resursa; • uvrštavanje izrađenog plana u naredni plan razvoja ribarstva
OČEKIVANI REZULTAT	Uspostava područja specijalne prostorno – vremenske regulacije ribolova.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Tijekom 2017 godine, nakon uspostave bilateralne zaštite osjetljivih područja Jabučke kotline, preporukom GFCM/41/2017/3 je uspostavljeno područje ograničenog ribolova u Jabučkoj kotlini na 3 godine. Od 2021. godine Preporukom GFCM/44/2021/2 osiguran je trajni režim upravljanja u ovom području.</p> <p>Prepoznajući pozitivne učinke i uspjeh uspostave FRA područja u Jabučkoj kotlini, potrebno je nastaviti s istraživanjima i razmatrati potencijalna nova područja značajna zbog visoke bioraznolikosti ili ona značajna za mrijest i rast važnih gospodarskih vrsta.</p> <p>Stoga je iznimno značajno istražiti i identificirati takva područja, dati prijedloge očuvanja te u tim osjetljivim, ali za obnovu i održanje resursa ključnim područjima, uspostaviti specijalne režime očuvanja. Rezultati će se koristiti i za potrebe prostornog planiranja mora.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D3, D4
VEZA S CILJEVIMA DSO	<p>Mjera je vezana uz održanje bioraznolikosti i uspostavu dugoročno održivog ribolova na način da iskorištavanje živih morskih resursa nema utjecaja na smanjenje produktivnosti ribljeg stoka.</p> <p>Ciljevi DSO: D1T1, D3T1, D3T2, D4T1, D4T2, D4T3.</p>
PODRUČJE OBUHVATA	Ribolovno more RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	EU-BDS
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.4.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> izrađene karte staništa; definiranje područja mrijesta i rasta ključnih vrsta; opisivanje migracijskih putova gospodarski važnih vrsta;</p> <p><i>Rizici:</i> eventualna nemogućnost dobivanja vjerodostojnih mapa staništa; problemi u koordinaciji između različitih znanstvenih institucija kako na nacionalnoj, tako i na međunarodnoj razini.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za ribarstvo i zaštitu okoliša • Uz potporu: Stručne i znanstvene institucije
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18);

	<ul style="list-style-type: none"> • Uredba o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17 i 112/18) ; • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Preporuka GFCM/44/2021/2 o uspostavi područja s posebnim režimom ribolova na području Jabučke kotline; • Preporuka GFCM/43/2019/5 o višegodišnjem planu upravljanja za održivo demerzalno ribarstvo u Jadranskom moru (geografska područja GSA 17 i 18); • CFP; • EU-BDS.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera se temelji na programima praćenja (ODMS i DCF), tako da su troškovi identifikacije prioritetnih područja uključeni u Nacionalni program praćenja prema ODMS i DCF monitoring.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstva nadležna za ribarstvo i akvakulturu i ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša provode mjeru s aktivnosti A905019 i A568004; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Prijedlog novih područja ograničenog ribolova ili novih područja sa specijalnom prostorno-vremenskom regulacijom ribolova

2.4. Mjere za unaprjeđenje kvalitete prostornog i razvojnog planiranja i procjena utjecaja na okoliš i prirodu u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem

2.4.1. Razviti metode i kriterije prostornog i zaštitnog planiranja s naglaskom na polidisciplinarnu pristupe (integralno krajobrazno vrednovanje, analiza ranjivosti i pogodnosti, analiza nosivog kapaciteta obalnih i morskih ekosustava i prostora)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Zadatak ove mjere je doprinijeti razvijanju metoda krajobraznog vrednovanja, u okviru izrade Krajobrazne osnove Republike Hrvatske (KORH), uključujući analize ranjivosti na utjecaje djelatnosti i zahvata u prostoru primarno u funkciji povremenog stanovanja i turizma na regionalnoj razini. Kroz ove analize će se osigurati stručne podloge za regionalne i lokalne prostorno planske dokumente i njihove SPUO, posebno vezano za planiranje izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, zahvate izvan građevinskih područja kao i zahvate u širem okruženju lokaliteta i područja vrijedne kulturne i prirodne baštine.</p> <p>Realno je očekivanje da će čvršća, jasnija metodologija omogućiti bolje argumentirane odluke i razumljivija planska rješenja što vraća vjerodostojnost planerskoj struci i prostornom planiranju.</p> <p>U odnosu na mjeru 4.2.4 Očuvanost identiteta prostora - Afirmacija obilježja i vrijednosti krajobraza (SPRRH, 2017.) dodatni zadaci i očekivani ciljevi ove mjere su:</p> <ul style="list-style-type: none">• Metodološka racionalizacija prostorno planskog procesa, kroz jačanje zaštitnog krajobraznog planiranja, posebno vezano za donošenje lokacijskih odluka za zahvate izvan građevinskih područja naselja (razina PPŽ i PPUO/G), uključujući planiranje turističkih zona;• Doprinos integralnom vrednovanju teritorijalnog kapitala regija (županija) vezano za sve slojeve baštine u obalnom području, između ostaloga i kao najvažnija podloga za razvojno regionalno planiranje temeljeno na teritorijalnom pristupu (tzv. <i>place-based and evidence-based</i> pristupi u EU strateškim dokumentima, npr. u Teritorijalnoj Agendi 2020 – Prema uključivoj, pametnoj i održivoj Europi različitih regija);• Ispitivanje potencijala unaprjeđenja (u smislu efikasnosti sustava i rezultata u prostoru) prostorno planskih instrumenata kao što je planiranje izdvojenih građevinskih područja izvan naselja kroz uvođenje planiranja "otvorenih područja u kojima je ograničen ili, gdje je nužno, zabranjen urbanistički razvoj i druge aktivnosti" (Protokol, članak 8.3.a) čime bi se afirmirala kombinacija regionalnog (zaštitnog) pristupa i fleksibilnijeg projektnog pristupa (master planovi, natječaji, integralna evaluacija uz sudjelovanje nacionalne, regionalne i lokalne razine).

AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Doprinos razradi i usvajanju metodologije te izradi krajobraznih osnova obalnih županija i integracija njihovih nalaza u PPŽ i PPUO/G kroz sustav zaštićenih i vrijednih otvorenih područja i zelene infrastrukture županija i posebno ZOP-a. • Doprinos razradi integralnog krajobraznog vrednovanja u funkciji stručne podloge za regionalne i lokalne prostornoplanske i razvojne dokumente i njihove SPUO-ove. • Razrada primjera održive gospodarske valorizacije teritorija regije (županije) kroz osmišljavanje kreativnih i inovativnih razvojnih projektnih ideja koje uvažavaju i inspirirane su konkretnim lokalnim teritorijalnim kapitalom.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitetniji i argumentiraniji prostorno planski dokumenti kao rezultat boljih i potpunijih stručnih podloga i prostorno planskih analiza; • Očuvanje izvornih vrijednosti i identiteta obalnog područja, kao vrijednosti po sebi i kao ključnih razvojnih resursa i pokretača sadašnjeg i budućeg razvoja, posebno održivog turizma; • Bolje razumijevanje koncepta teritorijalnog pristupa i integralnih teritorijalnih ulaganja u skladu sa strateškim EU politikama.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Potrošnja prostora i gubitak identitetskih baštinskih vrijednosti obalnog područja ugrožavaju održivost prostornog razvoja. Upravljanje razvojem i prostorno planiranje, posebno u nedostatku resursa na lokalnoj razini, obilježava dominacija forme i procedure nad kvalitetom sadržaja planskih dokumenata. Mjera će doprinijeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenju kvalitete prostornih planova u segmentu zaštite vrijednih krajobraza i racionalnijem razrješavanju konflikata razvojnih i zaštitnih aspekata, prioritetno u prostoru ograničenja i ZOP-u; • Većoj privlačnosti obalnog područja za kvalitetne i održive razvojne projekte koji se temelje na integralnim vrijednostima očuvanog okoliša, prirodne, krajobrazne i kulturne baštine; • Efikasnosti sustava prostornog uređenja i provedbe ZPU-a, posebno kroz jasniju razradu koncepta predjela manje odnosno veće krajobrazne vrijednosti.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera se odnosi na sve teritorijalne razine pri čemu je prioritet regionalna razina i posebno obuhvat ZOP-a
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<p>U smislu konceptualnih veza mjera se oslanja na smjernice EU strateških dokumenata kao npr. Teritorijalnoj Agendi 2020 – Prema uključivoj, pametnoj i održivoj Europi različitih regija, posebno u odnosu na povezivanje zaštitnog i razvojnog planiranja kroz teritorijalni pristup.</p> <p>Mjera je vezana i na Strategiju razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030 (Narodne novine, br. 2/23) s obzirom da će temeljem iste i Nacionalnim planom izraditi metodologija za izračun prihvatnog kapaciteta priobalnih županija.</p>

	Nešto uže shvaćena, primarno kao sektorska stručna podloga, mjera je predviđena u Strategiji prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.3., 2.4.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> Prva pretpostavka je osiguranje proračunskih sredstava za koordiniranu izradu krajobraznih osnova obalnih županija (ili prioritetno minimalno u obuhvatu ZOP-a). Druga pretpostavka uspješne provedbe ove mjere je razumijevanje njenog potencijala u smislu unaprjeđenja efikasnosti sustava, posebno vezano za zaštitu krajobraznih vrijednosti pri planiranju zahvata i projekata izvan građevinskih područja naselja.</p> <p><i>Rizik:</i> nepoznavanje i nerazumijevanje koristi koje krajobrazne metodologije mogu donijeti prostornom planiranju kao i uvjerenje da bi se njima izrada planova učinila skupljom i da bi se produljilo vrijeme njihove izrade. Dodatni rizik je vjerovanje da ova mjera vodi u otežavanje i kočenje razvojnih inicijativa i projekata u obalnom području.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Predlaže se objedinjena provedba ove mjere i mjere 4.2.4. iz SPRRH (2017).
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Konvencija o Europskim krajobrazima (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/02); • Protokol o IUOP; • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se primarno provoditi kroz nastavak provedbe mjere 4.2.4 SPRRH (2017) koja je u tijeku te nema potrebe za planiranjem dodatnih sredstava za njenu provedbu.
IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun i proračuni županija (krajobrazne osnove, uz mogućnost zajedničke javne nabave) u okviru redovnih aktivnosti, fondovi EU i drugi izvori raspoloživi u periodu provedbe mjere.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Broj izrađenih krajobraznih osnova, broj PPŽ dopunjenih s ugrađenim nalazima krajobraznih osnova (utvrđena vrijedna otvorena područja prema članku 8.3.a Protokola odnosno područja manje/veće krajobrazne vrijednosti).

2.4.2. Unaprijediti rezultate postupaka strateških procjena utjecaja na okoliš za prostorno-planske dokumente

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Generalni zadatak ove mjere je unaprijediti praksu i jačati kapacitete za izradu strateških studija za prostorne planove te jačati kapacitete za provođenje postupka SPUO kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluacija i ispitivanje mogućnosti značajnijeg doprinosa postupka SPUO strateškim ciljevima prostornog planiranja i uređenja prostora u obalnom području; • Testiranje primjene integralnih krajobraznih vrednovanja (ranjivost kao temeljna podloga za strateške studije prostorno planskih dokumenata) te primjene specifičnih pokazatelja održivosti prostornog razvoja u obalnom području, primarno u funkciji zaštitnog planiranja; • Razraditi načine korištenja pokazatelja potrošnje obalnog zemljišta i s njima povezanih pokazatelja održivosti prostornog razvoja koji će se primjenjivati u provedbi postupaka SPUO odnosno izradi strateških studija, posebno za prostorno planske dokumente; • Ispitivanje mogućnosti ugradnje elemenata analitičkog dijela strateške studije u metodologiju izrade prostornih planova, posebno kroz dopune obaveznog sadržaja planskih dokumenata čime će se osigurati kvalitetniji ulazni podaci o postojećem stanju i značajkama svih sastavnica okoliša (uključujući i krajobraze izvan statusa zaštite) kao i njihovo integralno prostorno vrednovanje u obliku karte ranjivosti kao temeljne podloge za donošenje lokacijskih odluka na regionalnom nivou.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada bazne analitičke podloge vrednovanja doprinosa postupaka SPUO prostornim planovima u obalnom području RH, s primjerima dobre prakse i tezama za unaprjeđenje sustava, posebno vezano za korištenje integralnih krajobraznih vrednovanja kao prostorno planskih stručnih podloga u funkciji zaštitnog planiranja. Analizirati rezultate prethodnih aktivnosti jačanja kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš, posebno za prostorne planove na regionalnoj i lokalnoj razini; • Organizacija radionice za raspravu predloženih teza i strukturiranje smjernica za unaprjeđenje sustava i jačanje kapaciteta; • Na temelju rezultata provedenih aktivnosti, nadograditi Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u prostornom planiranju s primjerima dobre prakse, s posebnim naglaskom na korištenje pokazatelja potrošnje obalnog zemljišta; • Prilikom razvoja projekata te izrade elaborata zaštite okoliša (postupci o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš) i studija utjecaja na okoliš (postupci procjene utjecaja na okoliš) nužno uvažavati pitanja klimatskih promjena, odnosno ublažavanja i postizanja klimatske neutralnosti kao i prilagodbe na/od klimatske promjene zbog jačanja otpornosti na klimatske promjene (priprema infrastrukture za klimatske promjene).

OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđena koordinacija sustava zaštite okoliša i prostornog uređenja kroz integraciju dobrih principa postupka strateške procjene u prostorno planski proces te suštinsko jačanje doprinosa strateške procjene utjecaja na okoliš kvaliteti prostornih planova za vrijedna obalna područja uz uvažavanje metodoloških principa prostornog planiranja; • Veći i konkretniji doprinos postupka SPUO strateškim ciljevima očuvanja i održivog korištenja obalnog područja, posebno neopravdane potrošnje obalnog zemljišta i rasta smještajnih kapaciteta; • Racionalizacija postupka SPUO na način da se dio podataka (analitička osnova, vezano uz okolišne značajke i probleme područja s odgovarajućim pokazateljima) potrebnih za stratešku studiju ugrađuje u metodološki okvir i obavezni sadržaj prostornih planova; • Jačanje kapaciteta svih dionika u postupku strateške procjene, posebno na regionalnoj i lokalnoj razini; • Mogući doprinosi efikasnosti sustava (vremenskoj i troškovnoj) kroz razmatranje kriterija za ocjenu o potrebi strateške procjene, posebno za prostorne planove lokalne razine (UPU), uzimajući u obzir sadržaj i hijerarhijski odnos prostornih planova; • Podloge za normativne izmjene.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Uočljivi su problemi u koordinaciji sustava zaštite okoliša i sustava prostornog uređenja vezano za provedbu postupaka strateške procjene, posebno na regionalnoj i lokalnoj razini. S druge strane, stanje i problemi prostornog razvoja obalnog područja ukazuju na neispunjavanje strateških ciljeva održivog razvoja (npr. UN SDG 11.3). Mjera ima za cilj realizirati dodatnu vrijednost koju postupak SPUO mora dati prostorno planskim dokumentima prije svega kroz jačanje kapaciteta, bolje razumijevanje suštine strateške procjene i prostornog plana, kao i bolje međusobno razumijevanje.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera se odnosi na sve teritorijalne razine, pri čemu su prioritet županijska i lokalna razina, posebno obuhvat ZOP-a.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.5., 2.2.1., 2.4.1.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> osiguranje sudjelovanja ključnih institucionalnih dionika nacionalne i regionalne razine.

ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Obalne županije, Ministarstvo nadležno za prostorno uređenje; • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i zaštitu prirode.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Direktiva 2001/42/EZ; • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 3/17); • Protokol o IUOP; • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti, a ostala tijela zadužena za provedbu mjere provode mjeru u sklopu redovitih aktivnosti; • Fondovi EU i drugi izvori raspoloživi u periodu provedbe mjere; • Programi međunarodne tehničke pomoći.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Izrada i osiguranje dostupnosti tehničkih materijala za jačanje kapaciteta (smjernice s dobrim praksama), a kao rezultat provedenih aktivnosti.

2.4.3. Unaprijediti studije utjecaja na okoliš s naglaskom na njihovo korištenje u upravljanju i zaštiti morskog okoliša i obalnog područja*

Mjera je uklonjena jer je provedena u prethodnom ciklusu provedbe ODMS.

2.5. Mjere za podizanje učinkovitosti kapaciteta za zaštitu i upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem

2.5.1. Jačati stručne kapacitete koordinacijskog mehanizma za participativno planiranje, međusektorsku suradnju i održivo upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2b
OPIS MJERE	<p>Organizirat će se i provesti program izobrazbe članova tijela Koordinacijskog mehanizma, uključujući Administrativnu jedinicu sa sljedećim ciljevima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje kvalitete rada Koordinacijskog mehanizma, s naglaskom na primjeni metoda učinkovitije koordinacije zaštite okoliša te razvojnog i prostornog planiranja; • Primjena principa dobrog upravljanja, s naglaskom na praćenje stanja i ocjenjivanje ostvarenja rezultata i planskih ciljeva uz korištenje mjerljivih pokazatelja; • Osmišljavanje procesa i primjena participativnih metoda za međusektorsku suradnju te sudjelovanja i uključivanja zainteresirane javnosti u donošenje odluka • Praćenje i uključivanje u tijek provedbe Zajedničke provedbene strategije ODMS zemalja članica EU (CIS MSFD Common Implementation Strategy – Marine Strategy Framework Directive).
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i provedba godišnjih programa izobrazbe; • Nacrte godišnjih programa te izvještaje o njihovoj provedbi izrađuje Administrativna jedinica; • Način izrade, provedbe i prihvaćanja godišnjih programa se određuje Poslovníkom o radu NO.
OČEKIVANI REZULTAT	Povećanje kvalitete, interoperabilnosti i ubrzanje postupka donošenja razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata na regionalnoj i nacionalnoj razini koji se odnose na upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Ocjenom stanja (napravljenom za potrebe izrade Strategije), ali i Strategijom razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine (Narodne novine, br. 70/15), prepoznat je nedostatak pravne i metodološke usklađenosti različitih sektora i razina upravljanja, te tipova dionika, razumijevanja važnosti različitih oblika koordinacije i participacije, kao i znanja i vještina potrebnih da se oni provedu u praksu. Stoga je važno kroz provedbu Strategije, koja je po svojoj definiciji međusektorska i integrativna, osigurati jačanje kapaciteta za primjenu principa dobrog upravljanja (good governance) i učinkovite horizontalne (sektorske/tematske) i vertikalne (administrativne) koordinacije članova Koordinacijskog mehanizma za upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem.</p> <p>Smanjena sposobnost Republike Hrvatske da na odgovarajući način i u očekivanom opsegu odgovori na podregionalne, regionalne i europske zahtjeve, procese i inicijative koje se odnose na upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem, uz sveprisutnu i uvriježenu potkapacitiranost može se pripisati i nedostatku znanja,</p>

	informacija i senzibiliziranosti nadležnih, stručnih i zainteresiranih dionika za teme koje se odnose na primjenu razvojnog i prostornog planiranja, održivu uporabu mora i očuvanje bioraznolikosti i morskih ekosustava.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	Mjera je vezana sa svim deskriptorima DSO-a.
VEZA S CILJEVIMA DSO	S obzirom da je mjera upravljačkog tipa, indirektno je povezana sa svim ciljevima DSO-a.
PODRUČJE OBUHVATA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalno; • 7 obalnih županija.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni plan razvoja javne uprave za razdoblje od 2022. do 2027. godine. Mjera se nadopunjuje tako što se precizira vrsta edukacije za članove Koordinacijskog mehanizma.
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.1.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> provedba mjere 1.1.1., dovoljna kapacitiranost Administrativne jedinice, zainteresiranost članova Koordinacijskog mehanizma za sudjelovanje u programima izobrazbe; dovoljna sredstva izdvojena za provedbu izobrazbe.</p> <p><i>Rizik:</i> ne pridavanje dovoljnog značaja jačanju stručnih kapaciteta, nedostatak financijskih sredstava.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Administrativna jedinica Koordinacijskog mehanizma Ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša, u suradnji s NO i PK
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODMS; • Direktiva Komisije (EU) 2017/845; • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Protokol o IUOP; • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Uredba.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	U skladu s opisom mjere trošak provedbe nije moguće unarprijed procijeniti.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj godišnjih programa obuke; • Broj izvještaja o provedbi godišnjih programa obuke.

2.5.2. Jačati stručne kapacitete za upravljanje pomorskim dobrom

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Mjera obuhvaća više aktivnosti usmjerenih ka jačanju administrativne sposobnosti za provedbu novog ZPDML-a i integralno upravljanje. Ona uključuje jačanje kapaciteta potrebnih službi, prije svega kroz obuku, uključujući obuku za korištenjem baze podataka o pomorskom dobru te razvoj mehanizama za integralno upravljanje. Sastavnice ove mjere su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada više – modularnog programa izobrazbe za nadležne državne, županijske i lokalne službenike, te suce koji provode postupak upisa pomorskog dobra i suce koji vode upravne sporove u području upravljanja i korištenja pomorskog dobra; • Provedba izobrazbe u više ciklusa pri čemu je bitno da u svakom ciklusu budu zastupljeni službenici iz svih nadležnih struktura radi osiguranja harmoniziranog postupanja; • Izrada informatičkog programa za vođenje jedinstvene baze podataka o pomorskom dobru koja će uključivati utvrđene granice pomorskog dobra, te sve oblike korištenja pomorskog dobra, te njeno „punjenje“; • Obuka za korištenje i ažuriranje baze podataka pomorskog dobra (kao poseban program ili kao modul gornjeg programa) (baza je opisana kroz mjeru 2.2.1.).
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada modularnog programa izobrazbe; • Izbor predavača i provođenje logističkih priprema; • Provedba izobrazbe (modularno – uz sudjelovanje djelatnika i rukovoditelja različitih službi, ovisno o modulu); • Izrada informatičkog programa.
OČEKIVANI REZULTAT	Javno dostupna baza podataka o pomorskom dobru, harmonizirani postupci i jednako postupanje nadležnih tijela, veća dostupnost i protočnost informacija, stručan i osposobljen kadar, opremljene službe.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Administrativna sposobnost ključna je za provedbu novog ZPDML-a. Njenom provedbom se podiže kvaliteta pružanja usluga javnog sektora, te usklađivanje postupanja čime se podiže razina pravne sigurnosti i jednakosti pred zakonom
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera se planira na državnoj razini, a provodi se na županijskim razinama uz participaciju dionika sa svih razina prema modulima.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Od 2024. do 2026.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	Ove mjere podupiru ostvarivanje cilja 4.4. Uspostaviti sustav integralnog upravljanja obalnim i morskim područjem iz Strategije pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14), a komplementarne su s Nacionalnim planom razvoja javne uprave za razdoblje od 2022. do 2027.
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1.; 2.5.4., 3.2.1.

PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> provedba mjera zahtjeva koordinaciju nadležnih službi kako na državnoj tako i regionalnoj i lokalnoj razini, te odgovarajuću leadersku ulogu ministarstva nadležnog za pomorstvo, gdje može doći do provedbenih problema zbog potkapacitiranosti. <i>Rizik:</i> nedovoljno sredstava državnog proračuna.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Ministarstvo nadležno za poslove pomorstva, uz sudjelovanje rukovodećih djelatnika svih službi koje provode aktivnosti relevantne za predmetnu temu
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o sustavu državne uprave (Narodne novine, br. 66/19, 155/23); • Zakon o državnim službenicima (Narodne novine, br. 155/23).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Radionice – 7 radionica; 3 godine; 20 sudionika, 3 dana: $(1+(6+7*2)*0,3)(8*106,00 \text{ EUR} + 270,00 \text{ EUR}) + 7*3*400,00 \text{ EUR} + 7*20*3*(0,5*40 \text{ EUR} + 13 \text{ EUR}) = 30.100,00$ godišnji trošak UKUPNI TROŠAK: $2.000,00 \text{ EUR} + 3*30.100,00 \text{ EUR} = 92.300,00 \text{ EUR}$
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun - A570000, A754044 • Proračuni županija te jedinica lokalne samouprave, poglavito iz sredstava uprihođenih na pomorskom dobru i u okviru sredstava planiranih za redovite aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Broj uspješno obučeni djelatnika uz ciljanu mjeru - obuka najmanje 70% djelatnika u prve dvije godine provedbe mjere

2.5.3. Osažiti kapacitete za nadzor pomorskog dobra i prostora ograničenja obalnog područja kroz jačanje nadležnih inspeksijskih i čuvarskih službi, te kroz uključenje javnosti putem informacijskih platformi

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Jačanje djelotvornosti i učinkovitosti inspeksijskih službi te ostalih čuvarskih službi (pomorski redari i čuvari zakonom zaštićenog dijela prirode) na pomorskom dobru odnosno unutar prostora ograničenja na svim razinama kroz sprječavanje i sankcioniranje nezakonitog građenja, očuvanje bioraznolikosti i sprječavanje onečišćenja pomorskog dobra te postupanje u cilju zaštite i održavanja pomorskog dobra u općoj upotrebi, a u svrhu očuvanja i održivog korištenja hrvatske obale kao područja od posebnog interesa za Državu.
AKTIVNOSTI	Mjera uključuje sljedeće aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> • Značajno povećanje broja građevinskih inspektora u obalnom području uz osiguranje poticajnih uvjeta rada (sustav nagrađivanja i motiviranja, edukacije uključujući i za korištenje naprednih ICT tehnologija, materijalni uvjeti i oprema); • Striktna primjena postojećih propisa (npr. članak 212. Kaznenog zakona) te izmjenom propisa od utjecaja na inspeksijska postupanja na pomorskom dobru i unutar prostora ograničenja (propisi o građenju i građevinskoj inspekciji, odredbe propisa vezano za jasnije definicije i nadležnosti, posebno na pomorskom dobru, postrožavanje kazni, ubrzano postupanje uključujući uklanjanje);

	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija i opremanje inspektora pomorskog dobra kao i pomorskih redara obalnih općina i gradova i čuvarskih službi zakonom zaštićenih područja te uspostavljanje bolje koordinacije sa županijskim službama nadležnim za pomorsko dobro; • Uvođenje u funkciju modula e-Inspekcija unutar Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU) koji će omogućiti ranu detekciju potencijalno nelegalnih promjena u prostoru poput bespravne gradnje i devastacija obale pomoću satelitskih snimaka te upućivanje evidentiranih promjena u prostoru inspektorima i komunalnim redarima (uz osnovnu javnu dostupnost i praćenje tih informacija); • Osigurati uključenje javnosti u nadzor nad pomorskim dobrom kroz mogućnost prijavljivanja devastacija na pomorskom dobru putem informacijskih platformi na županijskog razini, slijedom primjera Splitsko-dalmatinske županije i platforme Pomorsko je dobro; • Kroz izmjene odgovarajuće regulative propisati obavezu godišnjeg izvještavanja o evidentiranim bespravnim zahvatima i onečišćenju pomorskog dobra i u prostoru ograničenja te o vezanim odlukama i postupanjima.
OČEKIVANI REZULTAT	Uspostava reda i eliminiranje bezakonja u prostoru obalnog područja te unaprjeđenje zaštite i održavanja pomorskog dobra u općoj upotrebi.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Stalno raste broj bespravnih zahvata u prostoru, posebno u užem obalnom pojasu (prostor ograničenja prema ZPU i samo pomorsko dobro) što je između ostaloga i lako uočivo na javno dostupnim aplikacijama koje nude vremenske nizove satelitskih snimaka jadranskog područja (Google Earth) i njihovom usporedbom s obuhvatom građevinskih područja općina i gradova na obali. Također, postojeći okolišni pritisci na području pomorskog dobra (onečišćenje s kopna i mora, uništavanje staništa i vrsta, ilegalni ribolov i prikupljanje morskih organizama i dr.) narušavaju kakvoću morskog i obalnog okoliša te utječu na gubitak bioraznolikosti i postojećih prirodnih resursa).</p> <p>Nadzor nad pomorskim dobrom u općoj upotrebi, kao i nadzor nad provedbom ugovora o koncesiji pokazao se nedostatnim jer su ga do sada provodili tek hidrograđevinski inspektori lučkih kapetanija koji su u prvom redu obučeni za nadzor sigurnosti plovidbe, a u pogledu zaštite pomorskog dobra i nadzora nad ugovorima o koncesijama imaju i ograničene ovlasti, stoga je potrebno uključiti i inspektore pomorskog dobra, pomorske redare i čuvare zakonom zaštićenih dijelova prirode koji imaju ovlasti obavljanja nadzora propisane Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine“ broj 83/23).</p>
PODRUČJE OBUHVATA	Zaštićeno obalno područje (ZOP) s naglaskom na prostor ograničenja i unutar njega pojas pomorskog dobra.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	Mjera je povezana sa svim strateškim aktima čiji prostorni obuhvat uključuje obalno područje i morski okoliš a posebno onih koji se bave zaštitom okoliša i prirode, prostornim razvojem i uređenjem, razvojem održivog turizma i regionalnim razvojem.
VEZA S DRUGIM MJERAMA	2.2.1., 2.5.2., 2.5.4., 3.2.1., 3.2.2.

PROGRAMA MJERA DO 2027.	
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> prepoznavanje civilizacijske prijetnje koju bespravna gradnja kao i ostali okolišni pritisci predstavljaju za očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti obalnog područja, spremnost i politička volja za provođenje već postojećih i donošenje dopunjenih propisa i drugih aktivnosti koje uključuje ova mjera, striktna provedba odgovarajućih odredbi ZPDML-a.</p> <p><i>Rizici:</i> zabrana zapošljavanja u tijela javne uprave, uz istovremeno nepronalaženje odgovarajućih kadrova u drugim tijelima uprave, agencijama ili zavodima; neosiguravanje sredstava u Državnom proračunu potrebnih za rad nadležnih službi.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • DIRH; • MMPI; • MPUGDI; • JLS i javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23); • Zakon o gradnji (Narodne novine, br. 153/13, 20/17, 39/19, 125/19); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23); • Zakon o državnom inspektoratu (Narodne novine, br. 115/18).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstva i ostala tijela zadužena za provedbu mjere provoditi će mjeru u sklopu svih redovitih aktivnosti; • NPOO.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Izvršeno ekipiranje, opremanje i obuka nadležnih službi u funkciji inspekcijskog djelovanja, izvješća s pokazateljima o inspekcijskom nadzoru provedbe ZPDML-a, uvođenje u funkciju modula eInspekcija.

2.5.4. Jačanje kapaciteta i razrada sustava primjene, praćenja i ocjenjivanja provedbe odredbi ZPDML-a koje su u funkciji sveobuhvatne zaštite pomorskog dobra (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Donošenjem novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (ZPDML) u srpnju 2023. provedena je mjera 1.2.1. iz Programa mjera iz 2017. Novim Zakonom se kao cilj propisuje uspostavljanje integralnog, kvalitetnog i transparentnog sustava zaštite, upravljanja i korištenja pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj. Novim Zakonom se utvrđuju načela upravljanja, planiranja i zaštite pomorskog dobra gdje se naglašava da se upravljanjem pomorskim dobrom mora osigurati održivi razvoj, očuvanje prostora, okoliša, prirode i kulturne baštine. Među načelima se također kaže da se u upravljanju pomorskim dobrom, između ostaloga, posebno mora voditi računa o:

	<ul style="list-style-type: none"> • Prethodnoj primjeni procjene rizika povezanih sa zahvatima u prostoru, djelatnostima i infrastrukturom kako bi se spriječio ili umanjio njihov negativni učinak na pomorsko dobro; • Sagledavanja na integralan način, svih elementa koji se odnose na hidrološke, geomorfološke, klimatske i kulturološke sustave kako se ne bi premašili prihvatni kapaciteti određenog dijela obale i kako bi se spriječili negativni učinci razvitka u prostoru; • Primjene ekosustavnog pristupa pri planiranju prostora i upravljanju, uz održivi razvitak pomorskog dobra uz izbjegavanje nepotrebne koncentracije i nekontroliranog širenja gradnje na pomorskom dobru; • U upravljanju pomorskim dobrom potrebno je prvenstveno osigurati slobodan pristup javnosti moru i obali, osigurati da briga za okoliš bude uključena u pravila upravljanja i korištenja pomorskog dobra te ograničiti linearno širenje urbanističkog razvoja i stvaranje nove prometne infrastrukture duž obale. <p>Cilj ove mjere je razraditi sustav primjene, praćenja i ocjenjivanja provedbe odredbi Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama koje su primarno u funkciji zaštite i održivog korištenja pomorskog dobra. Da bi se omogućilo objektivno praćenje i analiziranje stanja na pomorskom dobru, što je između ostaloga i Zakonom propisana obaveza ministarstva nadležnog za pomorstvo, potrebno je uspostaviti sustav pokazatelja i procedura kojima će kontrolirati učinkovitost odredbi Zakona u funkciji sveobuhvatne zaštite pomorskog dobra.</p>
AKTIVNOSTI	<p>Izrada stručne podloge / smjernica za učinkovitu primjenu, praćenje i ocjenjivanje provedbe zaštitnih odredbi novog ZPDML-a kroz koje će se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirati ključne informacije i pokazatelje stanja na pomorskom dobru vezano za postizanje ciljeva zaštite i održivog korištenja; • Razraditi stručne kriterije i informacijske potrebe budućeg Stručnog savjeta za planiranje i gradnju na pomorskom dobru; • Olakšati interoperabilnost i koordinaciju Jedinственe nacionalne baze podataka pomorskog dobra s drugim informacijskim sustavima (prostornog uređenja, zaštite okoliša i prirode i kulturnih dobara); • Osigurati međusobnu povezanost Savjeta za pomorsko dobro i morske luke i Stručnog nacionalnog odbora za izvršenje zadaća uređenih Uredbom o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem i izradu i provedbu Strategije (Nacionalni odbor) putem izrade protokola o suradnji navedenih tijela.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Stvorit će se pretpostavke za učinkovitije upravljanje pomorskim dobrom i lukama, za zaštitu svih prirodnih, krajobraznih i okolišnih vrijednosti u obuhvatu pomorskog dobra, njihovo održivo korištenje te zaštitu opće upotrebe pomorskog dobra i osiguranje nesmetanog pristupa pojasu pomorskog dobra; • Omogućit će se objektivnije vrednovanje primjene novog ZPDML-a, a njegova buduća unaprjeđenja će biti temeljena na činjenicama i dokazima; • Omogućit će se kvalitetnije izvještavanje o stanju i procesima na pomorskom dobru.

OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Donošenjem novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (ZPDML) u srpnju 2023. provedena je mjera 1.2.1. iz Programa mjera iz 2017. čime se otvorila potreba za izvršavanje aktivnosti planiranih ovom mjerom s ciljem provedbe ZPDML kojim će se doprinijeti ostvarivanju DSO.</p> <p>U cilju zaštite i održivog upravljanja obalnim područjem IUOP protokol i Zakon o zaštiti okoliša upućuju na primjenu pristupa integralnog upravljanja obalnim područjem koji uključuje koordinativne aktivnosti vezane u uz unaprjeđenje usuglašavanja djelatnosti svih subjekata nadležnih za obalna područja. Jednako tako načela ZPDML upućuju na potrebu integralnog upravljanja pomorskim dobrom kao i očuvanja okoliša. Obzirom na geografsko preklapanje obalnog područja i pomorskog dobra postoji potreba za suradnjom međuresornih tijela uspostavljenih za zaštitu i upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem. U tom smislu, potrebno je osigurati koordinaciju aktivnosti Nacionalnog odbora i Savjeta za pomorsko dobro i morske luke.</p> <p>Obzirom na višegodišnju pripremu novog ZPDML-a i brojne rasprave, posebno vezane za osiguranje svih vrsta mehanizama zaštite, a u svrhu omogućavanja informiranije rasprave o budućim unaprjeđenjima ZPDML-a, potrebno je osigurati ključne informacije, posebno one agregirane po različitim administrativno teritorijalnim jedinicama bitne za transparentnu provedbu ZPDML.</p>
PODRUČJE OBUHVATA	Pomorsko dobro RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalna razvoja strategija Republike Hrvatske do 2030. (Narodne novine, br. 13/21); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Strategija e-Hrvatska 2020. i Akcijski plan za provedbu Strategije e-Hrvatska 2020. (Narodne novine, br. 50/17); • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/17); • Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20); • Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009 – 2019. (prosinac 2008.); • Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021. – 2027; • Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (Narodne novine, br. 84/23).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.1.3., 2.2.1., 2.2.2., 2.5.2., 3.2.1., 3.2.2.

PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> osnivanje Stručnog savjeta za planiranje i gradnju na pomorskom dobru, osnivanje Savjeta za pomorsko dobro i morske luke, donošenje pravilnika o Jedinствenoj nacionalnoj bazi podataka pomorskog dobra RH, uspostava Jedinственe nacionalne baze podataka pomorskog dobra RH, osnivanje posebne ustanove za upravljanje pomorskim dobrom, provedba mjere 1.1.1.</p> <p><i>Rizici:</i> nedovoljno sredstava državnog proračuna i nedovoljni kapaciteti za provedbu Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<p>Ministarstvo nadležno za pomorstvo u suradnji s tijelima koja sudjeluju u radu Savjeta za pomorsko dobro i morske luke</p>
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19); • Zakon o vodama (Narodne novine, br. 66/19, 84/21, 47/23); • Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine, br. 127/19, 57/22); • Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (Narodne novine, br. 127/19); • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23); • Zakon o gradnji (Narodne novine, br. 153/13, 20/17, 39/19, 125/19); • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Zakon o akvakulturi (Narodne novine, br. 130/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24); • Zakon o koncesijama (Narodne novine, br. 69/17, 107/20); • Zakon o hidrografskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14); • Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine, br. 112/18, 39/22).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>U okviru postojećih troškova provedbe ZPDML</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za pomorstvo i ostala tijela koja sudjeluju u radu Savjeta provode mjeru u okviru postojećih troškova provedbe ZPDML; • Fondovi EU i drugi izvori raspoloživi u periodu provedbe mjere.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen protokol o suradnji Savjeta za pomorsko dobro i morske luke i Nacionalnog odbora; • Ostali pokazatelji za praćenje provedbe mjere moći će biti definirani po donošenju podzakonskih propisa ZPDML relevantnih za provedbu ove mjere.

3. Poboljšanje provedbe instrumenata za postizanje dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja

3.1. Mjere za usavršavanje postojećih i uvođenje novih instrumenata provedbe prostorno-planskih dokumenata u obalnom području

3.1.1. Poboljšati kvalitetu buduće izgradnje i izgrađenog okoliša te stvarati distribucijsku pravednost kroz korištenje instrumenata upravljanja građevinskim zemljištem u naseljima

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Ova mjera je potrebna radi osiguranja kvalitetnijeg izgrađenog okoliša (pojam "izgrađeni okoliš" je sinonim pojma "izgrađeni prostor") u naseljima te radi pravednije raspodjele građevinskih prava (posebno onih profitabilnih) koja slijede iz prostorno planskih rješenja. Visoka kvaliteta izgrađenog prostora naselja je konačni cilj procesa planiranja i uređenja prostora i jedan od tri kriterija za ocjenjivanje održivosti prostornog razvoja.</p> <p>Urbana preparcelacija je najvažniji instrument upravljanja građevinskim zemljištem i provodi se radi preoblikovanja naslijeđene parcelacije u području obuhvata preparcelacije u građevne čestice, u skladu s urbanističkim planom te vodeći računa da se građevinska prava pravedno raspodijele svim vlasnicima zemljišta.</p> <p>Korištenje instrumenta urbane preparcelacija omogućava realizaciju kvalitetnijih površina naselja u javnom korištenju kao i jednostavnije rješavanje komunalne infrastrukture obalnih naselja te realizaciju zelene infrastrukture u funkciji jačanja klimatske otpornosti obalnih naselja i smanjenja negativnih utjecaja na morski okoliš. Ovaj instrument također omogućava jednostavniju realizaciju obalnog odmaka.</p>
AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti se odvijaju u dvije faze.</p> <p>Prva faza uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizu utjecaja funkcioniranja sustava komunalnog gospodarstva na kvalitetu izgrađenog okoliša obalnih naselja (uključujući terenske analize nekoliko odabranih tipičnih slučajeva); • Usporednu analizu sustava upravljanja građevinskim zemljištem i posebno njegovog uređenja, u nekoliko europskih zemalja; • Analizu (ne)primjene instrumenta urbane preparcelacije iz Zakona o prostornom uređenju i gradnji (ZPUG) u periodu 2007-2013.; • Izradu prijedloga strateških smjernica upravljanja građevinskim zemljištem u naseljima s prijedlogom mogućih zakonskih rješenja za urbanu preparcelaciju; • Organizaciju radionice, uz sudjelovanje bitnih dionika, gdje će se prezentirati i raspraviti prijedlozi smjernica (uključujući članove nadležnih odbora u Saboru) provođenje pilot projekata urbane preparcelacije kroz provedbu prostornih planova provedbene odnosno detaljne razine. • U drugoj fazi će se razraditi prijedlog primjene regulative urbane preparcelacije u praksi na temelju nekoliko pilot projekata u tipičnim realnim situacijama. Također će se razraditi medijska komunikacija i edukacija ključnih aktera za provedbu kao i mjere i pokazatelji praćenja uspješnosti provedbe.

OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Bolje razumijevanje stručne i opće javnosti o važnosti i nužnosti upravljanja građevinskim zemljištem i njegovim uređenjem te posebno urbane preparcelacije kao ključnog instrumenta; • Uspješna provedba urbane preparcelacije u praksi će osigurati realizaciju prostora javnog interesa u naseljima kao i distribucijsku pravednost u raspodjeli građevinskih prava među vlasnicima zemljišta. Ujedno će omogućiti da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave bitno smanje troškove otkupa zemljišta za površine u javnom korištenju; • Dugoročno funkcionalna urbana preparcelacija će osigurati bitno veću kvalitetu izgrađenog prostora, posebno u smislu osiguranja i uređenja površina u javnom korištenju. Indirektno će kvalitetniji izgrađeni okoliš predstavljati unaprjeđenje atrakcijske osnove za razvoj kvalitetnijeg turizma u obalnom području. Osim toga, doprinijet će višoj vrijednosti nekretnina u obalnom području što će, osim vlasnicima nekretnina, značiti i veće javne prihode JLS kroz povećanje porezne osnovice za porez na nekretnine; • Unaprjeđenja u sustavu komunalnog gospodarstva će osigurati manje troškove za JLS te ujedno pravedniju raspodjelu troškova na način da onaj tko više profitira od komunalnih ulaganja više plaća; • Unaprjeđenje participacijskog procesa kao posljedica osigurane distribucijske pravednosti za vlasnike zemljišta čime će se javne rasprave rasteretiti od pritiska vlasnika zemljišta protiv neprofitabilnih namjena (javne površine i sadržaji naselja) i omogućiti fokusiranje na šira pitanja kvalitete planskih rješenja.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Najbolje opravdanje za ovu mjeru su brojna područja substandardnih, disfunkcionalnih dijelova naselja na vrijednim lokacijama unutar obalnog područja kao i trenutno teško provedivi detaljniji planski dokumenti (UPU).
PODRUČJE OBUHVATA	Obalno područje
PERIOD PRIMJENE MJERE	Minimalno trajanje mjere 2 godine, 2024. – 2026.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Apolitika (2013).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.1.2., 3.9.5.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> pretpostavka uspješne implementacije instrumenta urbane preparcelacije (osim zakonske regulacije koja je već postojala od 2007. do 2013.g.) je shvaćanje složenosti uvođenja ovog instrumenta, od zakonske regulacije, preko uključivanja aktera (edukacija) i zainteresirane javnosti (medijska komunikacija) do nekoliko poticanih pilot projekata i na kraju praćenja i ocjenjivanja te, po potrebi, uvođenje korektivnih mjera.</p> <p><i>Rizici:</i> nerazumijevanje važnosti i kriva percepcija instrumenta, manjak provedbenih kapaciteta i posebno nedostatak volje i kapaciteta za javno promoviranje ovog instrumenta.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za prostorno uređenje u suradnji s odabranim JLS-ovima za pilot projekte; • MINGOR;

	<ul style="list-style-type: none"> • MMPI; • Ministarstvo nadležno za turizam.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o IUOP; • Mjera može uključivati prijedlog za dopunu postojećih propisa ili donošenje novih, kojima će se regulirati instrument urbane preparcelacije, Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti, a ostala tijela i institucije zadužene za provedbu mjere provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti • Fondovi EU i drugi izvori raspoloživi u periodu provedbe mjere; • Programi međunarodne tehničke pomoći; • NPOO.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Provedene analize i izrađene smjernice; • Izrađen prijedlog zakonske regulacije urbane preparcelacije; • Provedeni pilot projekti.

3.1.2. Razraditi metodologiju za izradu planova urbane sanacije i urbane preobrazbe kojima se rješavaju dominantni infrastrukturni, ekološki, oblikovni i socioekonomski problemi obalnih naselja

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Urbana sanacija je nužan korektivni instrument za poboljšanje stanja izgrađenog okoliša devastiranog nezakonitim građenjem u brojnim obalnim naseljima. Međutim, njeno zakonsko definiranje i propisivanje njene obavezne primjene je nedovoljno za njenu uspješnu provedbu u praksi. Uspješno provođenje urbane sanacije zahtijeva upravljanje procesom njenog uvođenja i primjene kao i praćenje i ocjenjivanje te eventualne korektivne mjere. Navedeno podrazumijeva direktnu uključenost predstavnika nadležnog ministarstva u funkciji voditelja projekta i stručnih savjetnika.</p>
AKTIVNOSTI	<p>Aktivnosti uključuju izradu tematskih analitičkih podloga i smjernica, na temelju tipičnih situacija kojima će se razraditi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadržaj i tipologija pilot projekata urbane sanacije s kriterijima i uvjetima primjene kao i optimalna planska dokumentacija; • Načini rješavanja infrastrukturnih deficita; • Odnos prema nelegalnim i legaliziranim građevinama; Prioritetni zahvati i područja, uzimajući u obzir područja potencijalno ugrožena podizanjem razine mora.

	Smjernice će proizaći i biti testirane kroz nekoliko pilot projekata u tipičnim realnim situacijama obalnog područja i s realnim primjerima mogućnosti postupanja. Nacrt smjernica će prije finalizacije biti raspravljen na radionicama uz sudjelovanje bitnih dionika. Smjernice će uključiti i razradu pokazatelja za praćenje uspješnosti provedbe urbane sanacije.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Najvažniji očekivani rezultat je lakša i brža izrada planova urbane sanacije što znači i pretpostavku za realno poboljšanje stanja u prostoru ugroženih obalnih naselja; • Unaprjeđenje atrakcijske osnove za razvoj kvalitetnog i održivog turizma.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Kvaliteta, autentičnost, identitet izgrađenog okoliša bi trebali biti posebno značajni za obalne prostore, koji imaju potencijale i ambicije za intenzivni razvoj turizma. Kvaliteta izgrađenog okoliša, uz sposobnost čuvanja baštinskih vrijednosti, govori o ukupnoj kulturi lokalnih zajednica. Zatečena devastacija prostora uslijed nezakonite i/ili neodgovarajuće gradnje.
PODRUČJE OBUHVATA	Obalno područje
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21); • Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (Narodne novine, br. 147/21); • NPOO.
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.1.1., 3.9.5.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavka:</i> razumijevanje složenosti urbane sanacije, posebno u obalnim naseljima, i važnosti horizontalne i vertikalne koordinacije, razmatranje realnih modela koji uključuju financijske i imovinsko pravne aspekte.</p> <p><i>Rizik:</i> razmatranje modela sanacije na primjerima manje složenosti, izostanak uključenosti različitih struka i dionika.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Razrada mjere i izrada plana aktivnosti na nacionalnoj razini - ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja te Zavod za prostorni razvoj (ZPR u dijelu koji se odnosi na stručni doprinos izradi smjernica kojima će se razraditi sadržaj i metodologija izrade prostornih planova koji će propisivati mjere za urbanu sanaciju), uz podršku regionalne/lokalne razine kroz izradu pilot projekata; • Mjeru je moguće provoditi objedinjeno s provedbom aktivnosti u okviru strateškog usmjerenja 4.1.8. Odmjereno korištenje prostora, SPRRH (2017).
ZAKONODAVNI OKVIR	Urbana sanacija je predviđena važećim Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23), a njena obaveza se detaljnije propisuje kroz PPUO/G.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe.

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none">• Državni proračun: ministarstvo nadležno za prostorno uređenje provoditi će mjeru u okviru svojih redovitih aktivnosti• Fondovi EU i drugi izvori raspoloživi u periodu provedbe mjere.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Izrada smjernica, provedba pilot projekata urbane sanacije u ZOP-u.

3.2. Mjere za unaprjeđenje upravljanja pomorskim dobrom

3.2.1. Utvrditi granice pomorskog dobra na cijelom Jadranu i osigurati njihovo evidentiranje u zemljišnim knjigama

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	U skladu sa ZPDML tijelo nadležno za utvrđivanje granica pomorskog dobra/lučkog područja u skladu sa (i temeljem) Županijskim godišnjim planovima utvrđuje granice na cijelom obalnom području. Granice se utvrđuju i na zahtjev zainteresirane stranke. Temeljem granice (utvrđene rješenjem) izrađuje se i u katastarskom te zemljišnoknjižnom operatu provodi geodetski elaborat u svrhu evidentiranja pomorskog dobra. Na prijedlog DORH-a pomorsko dobro upisuje se u zemljišne knjige pri nadležnim općinskim sudovima.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Pokrenuti kampanju sa svim tijelima državne uprave i pravosuđem u cilju utvrđivanja granice; • Unos podataka u jedinstvenu bazu podataka (Informacijski sustav – Pomorsko dobro).
OČEKIVANI REZULTAT	<p>Granice pomorskog dobra/lučkog područja utvrđuju se provedbom postupka utvrđivanja granice za cijelo obalno područje te se upisuju u Informacijski sustav – Pomorsko dobro.</p> <p>U budućnosti se planira Informacijski sustav – Pomorsko dobro implementirati u Informacijski sustav upravljanja pomorskim dobrom i morskim lukama koji će sadržavati podatke o granicama pomorskog dobra, koncesijama na pomorskom dobru i podatke o lukama. Time se stvara podloga za učinkovito upravljanje pomorskim dobrom/lučkim područjem, njihovo gospodarsko korištenje i zaštita.</p>
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Utvrdivanje granice pomorskog dobra/lučkog područja je polazišna osnova za provedbu svih drugih mjera i aktivnosti vezanih za integralno upravljanje pomorskim dobrom/lučkim područjem. Naime, tek se utvrđivanjem granice razgraničuje režim pomorskog dobra od ostalih režima.</p> <p>Na pomorskom dobru ne može se stjecati pravo vlasništva ni druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi.</p> <p>Pomorsko dobro je opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku.</p>
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera se provodi po županijama na način da obuhvati cjelokupni prostor pomorskog dobra u nadležnosti odnosno županije.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Kontinuirano do utvrđivanja granice na cijelom obalnom području Republike Hrvatske.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1., 2.5.2., 2.5.4., 3.2.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavka:</i> redefiniranje nadležnosti za utvrđivanje granica pomorskog dobra/lučkog područja kroz novi ZPDML. Potrebno je osigurati nositeljima ove

	aktivnosti materijalne i ljudske resurse te planom utvrditi dinamiku i način provedbe mjere da se u što kraćem roku realizira na cijelom obalnom području. <i>Rizici:</i> ne osiguravanje potrebnih materijalnih i ljudskih resursa.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Županijski uredi za pomorstvo, ministarstvo nadležno za poslove pomorstva te DORH i nadležni sudovi za upis pomorskog dobra (sukladno Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama).
ZAKONODAVNI OKVIR	Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe za aktivnost koja uključuje osnivanje županijskih povjerenstava za utvrđivanje granica pomorskog dobra/lučkog područja (ili zadržavanje postojećih s novim nadležnostima) i provedbu zajedničke obuke članova povjerenstava. Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. Evidentiranje granica u skladu s odredbama Zakona, donošenje Godišnjeg plana i utvrđivanje granica je već predviđeno drugim dokumentima. Stoga ove aktivnosti ne predstavljaju dodatni trošak.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun i proračuni županija, gradova i općina, osigurani iz namjenskih sredstava uprihodjenih na pomorskom dobru
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Udio utvrđene i upisane granice pomorskog dobra.

3.2.2. Unaprijediti sustav upravljanja i zaštite pomorskog dobra u općoj upotrebi

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Mjerom će se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osnažiti mehanizmi zaštite pomorskog dobra u općoj upotrebi; • Osigurati isključivanje posebno vrijednih područja iz mogućnosti koncesioniranja; • Osigurati izrada kriterija za valorizaciju projekata kojima je cilj zaštita pomorskog dobra u općoj upotrebi; • Jačati kapaciteti za upravljanje pomorskim dobrom u općoj upotrebi.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Temeljem donesenih strategija kao i strateških opredjeljenja vezan uz prostorni razvoj potrebno je identificirati strateške prioritete koji zahtijevaju dodjelu koncesija na pomorskom dobru; • Za identificirane projekte provesti sve pripremne radnje radi raspisivanja javnog poziva za dodjelu koncesija; • Provesti kampanju za podizanje svijesti o potrebi suradnje privatnog i javnog sektora: privatna investicija u javno dobro nije kočnica već pokretač razvoja; • Osigurati učinkovitu provedbu zakonske regulative vezane uz sidrenje na nedozvoljenim lokacijama, posebice tijekom turističke sezone gdje je to potrebno, radi očuvanja ili obnove degradiranih naselja posidonije s vrstom <i>Posidonia oceanica</i>;

	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje broja lučkih uprava, izmjena upravljačke strukture i redefiniranje proračuna lučkih uprava; • Organizacija edukativnih radionica (vidi mjeru 2.5.2.).
OČEKIVANI REZULTAT	Uspostavljen optimalan sustav koncesioniranja na pomorskom dobru.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Postojeći sustav dodjele koncesija ima niz identificiranih manjkavosti koji utječu na pravnu nesigurnost (primjerice nejasan odnos općih propisa o koncesijama i propisa koji uređuju koncesije na pomorskom dobru), spor i neučinkovit sustav određivanja i evidentiranja granica pomorskog dobra, relativno pasivan odnos davatelja koncesija u pripremi za dodjelu koncesija, različito tumačenje i primjena kriterija za dodjelu koncesija na pomorskom dobru (najnoviji primjeri odnose se na institut „zajednice ponuditelja“), struktura naknada, činjenicu da se iznimka u prenošenju ovlasti s davatelja koncesije na inicijatora postupka za ishođenje lokacijske dozvole u postupku za dodjelu koncesija, pretvorila u pravilo, do sporog postupka dodjele koncesija i još sporijeg postupka između donošenja odluke o dodjeli koncesije i zaključenja ugovora s jedne strane i zaključenja ugovora i realizacije projekta s druge strane, itd.</p> <p>Mjera se spominje u strategiji pomorske politike – bez razrade</p>
PODRUČJE OBUHVATA	More i obalno područje RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2026.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija razvoja nautičkog turizma za razdoblje 2009. - 2019. (prosinac 2008.); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1., 2.5.2., 2.5.4., 3.2.1.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> realizacija mjere vezane uz utvrđivanje granica pomorskog dobra/lučkog područja (jer je ta mjera pretpostavka za realizaciju ove mjere). Nadalje, pretpostavke za realizaciju mjere su i poboljšanje sustava prostornog planiranja i provedba propisa koji uređuje građenje te bolju povezanost nadležnih tijela i njihov „uslužni“ karakter.</p> <p><i>Rizici:</i> rizici navedeni uz utvrđivanje granica pomorskog dobra.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Sva tijela u čijoj je nadležnosti koncesioniranje pomorskog dobra
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23); • Zakon o koncesijama (Narodne novine, br. 69/17 i 107/20).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Identificirati strateške prioritete koji zahtijevaju dodjelu koncesija na pomorskom dobru – istraživanje – 22 radna dana*106,00 EUR/dan = 2.332,00 EUR</p> <p>Za identificirane projekte provesti sve pripremne radnje radi raspisivanja javnog poziva za dodjelu koncesija – priprema - 22 radna dana*106,00 EUR/dan = 2.332,00 EUR</p> <p>Kampanje za podizanje svijesti o potrebi suradnje privatnog i javnog sektora: privatna investicija u javno dobro nije kočnica već pokretač razvoja – 6.640,00 EUR</p> <p>Smanjenje broja lučkih uprava, izmjena upravljačke strukture i redefiniranje proračuna lučkih uprava – studija 66.400,00 EUR; administrativna prilagodba</p>

	UKUPNI TROŠAK: 84.300,00 EUR
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Sva tijela u čijoj je nadležnosti koncesioniranje pomorskog dobra u okviru svojih redovitih aktivnosti; • Ministarstvo nadležno za pomorstvo provodi mjeru kroz aktivnost A570350
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Broj dodijeljenih koncesija i vrijeme trajanja postupka, smanjenje učešća u financiranju lučkih uprava od strane osnivača, veći promet u lukama. Vezano uz određivanje granice pomorskog dobra/lučkog područja: duljina obalne crte i broj donesenih rješenja.

3.3. Mjere za unaprjeđenje sustava upravljanja otpadom u moru

3.3.1. Izraditi nacionalni plan upravljanja otpadom u moru*

Mjera je uklonjena jer je provedena u prethodnom ciklusu provedbe ODMS

3.3.2. Prikupljati podatke i procijeniti razinu štetnih utjecaja otpada u moru*

Mjera je uklonjena obzirom da je bila usmjerena na praćenje otpada u moru. Nastavno na komentar EK u ocjeni programa mjera u prvom ciklusu provedbe ODMS provedba monitoring programa ne može biti definirana kroz mjere u okviru programa mjera.

3.3.3. Prikupljati otpad u moru putem ronilačkih akcija i putem koćarenja*

Mjera je uklonjena jer je dijelom provedena u prethodnom ciklusu provedbe ODMS, a dijelom je integrirana u nove mjere 3.3.5., 3.3.6. i 3.3.7.

3.3.4. Osnivanje Stručnog radnog tijela za otpad u moru u okviru Koordinacijskog mehanizma (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	U sklopu Koordinacijskog mehanizma uspostaviti će se Stručno radno tijelo za otpad u moru. Uspostavnom navedenog tijela će se definirati poslovnik o njegovom radu i osigurati sustavna komunikacija i koordinacija pripreme, provođenja i praćenja provedbe svih ovim Programom mjera predviđenih mjera i aktivnosti na smanjenju otpada u moru. U Stručno radno tijelo planiraju se uključiti i osobe/stručnjaci sa županijske razine, stručnih/znanstvenih institucija te ostalih zainteresiranih dionika.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none">• Osnivanje Stručnog radnog tijela za otpad u moru u sklopu Koordinacijskog mehanizma;• Izrada poslovnika o radu Stručnog radnog tijela kojim se definira način rada što uključuje: ovlasti i obveze članova tijela, načine komunikacije, dinamiku aktivnosti i dr.;• Provedba sustavne komunikacije i koordinacije pripreme, provođenja i praćenja provedbe svih ovim Programom mjera predviđenih mjera i aktivnosti na smanjenju otpada u moru;• Praćenje usklađenosti provedbe mjera vezanih uz otpad u moru ovog Programa mjera s mjerama vezanih uz otpad u moru iz Plana gospodarenja otpadom RH i planova gospodarenja otpadom jedinica područnih (regionalnih) samouprava.

OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanjem Stručnog radnog tijela osiguravali bi se uvjeti za provođenje ostalih Programom mjera previđenih mjera; • Također, olakšalo bi se praćenje provedbe planova gospodarenja otpadom i usklađenosti provedbe mjera s mjerama iz ovog Programa mjera čime bi se doprinijelo smanjenju pritiska otpada u moru na morski okoliš.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Obavezama vezanim uz postupanje otpadom u moru koje su navedene u Zakonu o gospodarenju otpadom se definira obaveza praćenja otpada u moru u okviru programa rada Referentnog centra za more (sukladno propisu kojim se uređuje zaštita okoliša) koji uključuje provedbu akcijskog programa Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja te se uz nju istim Zakonom zadaje obaveza JL(R)S izrade i donošenja odluka o zabrani odbacivanja otpada koje moraju, gdje je primjenjivo, uključivati i mjere uklanjanja otpada u moru naplavljenog na obali.</p> <p>Tijekom provedbe Programa mjera iz 2017. godine i u njemu navedene mjere 3.3.1. Izraditi nacionalni plan upravljanja morskim otpadom izrađen je Plan gospodarenja morskim otpadom RH kojim je definirano 12 mjera za gospodarenje otpadom u moru.</p> <p>Poglavlje V. Planovi i Programi Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (Tekst značajan za EGP) (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.) u točki 5. Članka 28. Planovi gospodarenja otpadom, navodi kako planovi gospodarenja otpadom za potrebe sprečavanja odbacivanja smeća moraju u pogledu planiranja gospodarenja otpadom biti usklađeni sa zahtjevima iz članka 13. ODMS, odnosno programa mjera.</p> <p>Osnivanjem Stručnog radnog tijela olakšalo bi se praćenje provedbe planova gospodarenja otpadom i usklađenosti provedbe mjera s mjerama iz ovog Programa mjera čime bi se doprinijelo smanjenju pritiska otpada u moru na morski okoliš.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana sa svim ciljevima deskriptora D10 – otpada u moru: D10T1, D10T2, D10T3, D10T4
PODRUČJE OBUHVATA	Morski okoliš i obalno područje RH.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 130/05); • Regionalni plan o upravljanju morskim otpadom na Mediteranu (u okviru članka 15. LBS Protokola); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (Narodne novine, br. 3/17, 1/22); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23); • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09);

	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.1., 1.2.5.; 3.3.5., 3.3.6., 3.3.7.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> Provedena mjera 1.1.1.; uspostavljena komunikacija Stručnog radnog tijela s tijelima koja provode nadzor nad provedbom planova gospodarenja otpadom.</p> <p><i>Rizik:</i> Smanjena raspoloživost članova Stručnog radnog tijela za aktivno sudjelovanje u njegovom radu s obzirom na nedovoljnu postojeću kapacitiranost nadležnih tijela relevantnih sektora na nacionalnoj i županijskoj razini te znanstvenih i stručnih institucija; manjak financijskih sredstava potrebnih za rad Stručnog radnog tijela</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	MINGOR u suradnji s ostalim relevantnim dionicima iz Priloga VII Uredbe (Narodne novine, br. 112/14, 39/17 i 112/18)
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Direktiva (EU) 2019/883 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o lučkim uređajima za prihvat isporuke broskog otpada, izmjeni Direktive 2010/65/EU i stavljanju izvan snage Direktive 2000/59/EZ (SL L151, 7.6.2019.), (dalje u tekstu: Direktiva (EU) 2019/883); • Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L312, 22.11.2008.), (dalje u tekstu: Direktiva 2008/98/EZ); • Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine, br. 84/21); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19); • Uredba; • Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/21).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Dva sastanka godišnje tijekom četiri godine uz procjenu da 10 članova Radnog tijela ostvaruje pravo na naknadu.</p> <p>U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe.</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša provodit će mjeru s aktivnosti A576264 u okviru redovnih aktivnosti. Tijela nadležna za provedbu Uredbe također provode mjeru u okviru svojih redovitih aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Odluka o osnivanju Stručnog radnog tijela za otpad u moru; • Poslovnik o radu Stručnog radnog tijela za otpad u moru; • Bilješke sa sastanaka Stručnog radnog tijela.

3.3.5. Unaprjeđenje informacijskog sustava gospodarenja otpadom u moru (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Tijekom provedbe Programa mjera iz 2017. izrađen je Plan gospodarenja morskim otpadom (provedbom Mjere 3.3.1.) kojim je definirana mjera sustavnog prikupljanja podataka o otpadu u moru i ažuriranja postojećih baza podataka. Također, kao jedan od izlaznih rezultata provedbe Mjere 3.3.3. izrađen je Protokol za provedbu projekata čišćenja morskog okoliša i obalnog područja od morskog otpada na području RH . U sklopu navedenog Protokola izrađena je i javno dostupna on-line Baza za prikupljanje podataka o otpadu u moru.</p> <p>Republika Hrvatska prikuplja podatke o otpadu u moru sukladno obavezama iz ODMS kroz provedbu Sustava praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) kao i sudjelovanjem u EU projektima koji se bave problematikom otpada u moru.</p> <p>Podaci o otpadu u moru jednako tako se prikupljaju provedbom akcija čišćenja zahvaljujući volonterskim aktivnostima zainteresiranih dionika (ekološke akcije u organizaciji NVO, lokalne zajednice i dr.). Navedeni dionici već imaju priliku podatke o vrstama i količinama otpada u moru prikupljenog putem ekoloških akcija dostaviti u za to uspostavljenu internetsku bazu.</p> <p>U cilju unaprjeđenja praćenja te procjene izvora, količina i utjecaja otpada u moru potrebno je dodatno unaprijediti postojeće baze podataka sustavno praćenog otpada u moru i prikupljenog otpada te povezati Informacijski sustav gospodarenja otpadom (ISGO) i Informacijski sustav za more (ISM) u dijelu vezanom za otpad u moru.</p> <p>Zahvaljujući IT tehnologiji građani i civilno društvo mogu se uključiti u detektiranje lokacija onečišćenih otpadom u moru, a o takvoj mogućnosti zainteresirana javnost bi kroz provedbu ove mjere trebala biti informirana.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none">• Primjena digitalne tehnologije za potrebu izvješćivanja o planiranim i provedenim akcijama čišćenja mora i obale od otpada u moru, putem izrade i održavanja informatičke baze;• Izrada aplikacije za dojavu lokacija onečišćenih otpadom u moru uključujući i lokacije odbačenih ili izgubljenih ribolovnih alata u moru;• Izrada GIS-preglednika prijavljenih lokacija otpada u moru;• Ažuriranje protokola za prikupljanje podataka o otpadu u moru, uključujući i napuštene i izgubljene ribolovne alate, osiguranje financijskih sredstva za nastavak praćenja (na prethodno utvrđenim lokacijama) i analize pokazatelja vezano za otpad u moru;• Povezivanje postojećih baza ISGO i ISM i drugih baza kojima se prikupljaju podaci o otpadu u moru;• Edukacija ključnih dionika (ronilački centri, ronilački klubovi) i zainteresirane javnosti, što može uključivati i organizacije civilnog društva poput udruga koje su usmjerene zaštiti okoliša, o potrebi i načinu korištenja aplikacije za dojavu lokacija onečišćenih otpadom u moru;• Edukacija javnosti o potrebi i načinu korištenja Protokola za provedbu projekata čišćenja morskog okoliša i obalnog područja od morskog otpada na području RH;

	<ul style="list-style-type: none"> Publiciranje prikupljenih i analiziranih podataka o otpadu u moru te javno prezentiranje istih široj zainteresiranoj javnosti.
OČEKIVANI REZULTAT	<p>Provedbom aktivnosti prikupit će se spoznaje o porijeklu, izvorima i mjestu unosa otpada u moru, kao i razina njegovog utjecaja, čime se ostvaruju preduvjeti za planiranje sprječavanja ili ublažavanja posljedica pritiska otpada u moru na morski okoliš i obalno područje, odnosno na ljudsko zdravlje, kao i doprinijeti razvoju planova upravljanja otpadom u moru. Jednako tako, promotivnim aktivnostima planira se jačanje svijesti zainteresirane javnosti o problematici otpada u moru jednako kao i njihovo uključivanje u aktivnosti zaštite morskog okoliša i obalnog područja.</p>
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Premda je problematika otpada u moru prisutna već dulje vremena, naše su spoznaje o otpadu u moru još uvijek vrlo oskudne. Glavni nedostaci u razumijevanju ovog pritiska kojeg stvara otpad u moru su nepostojanje adekvatne baze podataka o količinama, sastavu i trendovima otpada u moru, nedostadni podaci o oceanografskim i klimatskim procesima koji utječu na njegovu raspodjelu i zadržavanje u morskome okolišu, utjecaj na morske i obalne životne zajednice te nedovoljno poznavanje posljedica procesa razgradnje otpada u moru.</p> <p>Kroz provedbu mjere 3.3.3. iz Programa mjera iz 2017. pokazalo se koliko se građani i NVO rado priključuju organiziranju i provedbi akcija čišćenja mora i obalnog područja od otpada u moru. Kroz provedbu te mjere izrađen je Protokola za provedbu projekata čišćenja otpada u moru u RH kojim se definirao i način prikupljanja i dojava o podacima o otpadu u moru. Jednako tako kroz Plan gospodarenja morskim otpadom (provedbom Mjere 3.3.1.) identificirana potreba za sustavnim prikupljanjem podataka o otpadu u moru i ažuriranja postojećih baza podataka u okviru cilja unaprjeđenja informacijskog sustava gospodarenja otpadom u moru.</p> <p>Navedene analize pokazatelja vezano za otpad u moru odnose se na postupak prikupljanja podataka o izvoru i putevima otpadaka kao standardiziranoj metodi praćenja i procjene otpada u moru.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana sa svim ciljevima deskriptora D10 – otpada u moru: D10T1, D10T2, D10T3, D10T4
PODRUČJE OBUHVATA	Morski okoliš i obalno područje
PERIOD PRIMJENE MJERE	2025.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> Odluka o donošenju Akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21); Ažuriranje dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem temeljem obveza iz čl.8, čl.9. i čl.10. Okvirne direktive o morskoj strategiji 2008/56 EZ (2019); Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 130/05);

	<ul style="list-style-type: none"> • Regionalni plan o upravljanju morskim otpadom na Mediteranu (u okviru članka 15. LBS Protokola), • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (Narodne novine, br. 3/17, 1/22); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.3.4., 3.3.6., 3.3.7.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> osigurani dostatni ljudski i financijski (nacionalna komponenta) kapaciteti za provedbu mjere.</p> <p><i>Rizici:</i> nespremnost javnosti za korištenje aplikacije za određivanje lokacija onečišćenih otpadom u moru; nedostatni kapaciteti za ažuriranje baza podataka koje se odnose na otpad u moru; nedostatak financijskih sredstava za provedbu programa praćenja otpada u moru.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: zaštitu okoliša, zaštitu prirode, pomorstvo, ribarstvo, turizam, obranu – administrativna provedba; • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, Zavod za zaštitu okoliša i prirodu, Hrvatska turistička zajednica – koordinacija i operativna provedba mjere; • Znanstvene i stručne institucije koje provode program praćenja, ažuriraju baze podataka i provode informacijske i publikacijske aktivnosti; • Organizacije civilnog društva, ronilački centri, ronilački klubovi.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Barcelonske konvencije) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93), Dopune dodataka I., II. i IV. Protokolu o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Odluka IG.25/5 iz 2021.); • Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine, br. 84/21); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19); • Uredba; • Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/21); • Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (Narodne novine, br. 68/08).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Trošak izrade aplikacije i GIS-preglednika je 20.000,00 EUR</p> <p>Sredstva za provedbu edukacijskih aktivnosti planiranih ovom mjerom predviđa se kroz trošak provedbe mjere 3.3.6. i 3.3.7.</p>

IZVORI FINANCIRANJA	Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode provodit će mjeru s aktivnosti A576264 u okviru svojih redovitih aktivnosti i aktivnosti A905019. Ostala nadležna tijela i institucije provode mjeru u okviru svojih redovitih aktivnosti.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ažurirane baze o otpadu u moru; • Izrađena aplikacija za identifikaciju lokacija onečišćenih otpadom u moru; • Aplikacije/baze za ISM i ISGO su povezane; • broj provedenih edukativnih akcija.

3.3.6. Provedba informativno-edukativnih kampanja za zainteresiranu javnost na temu sprječavanja nastanka otpada u moru i upoznavanja s novim tehnologijama za sprječavanje i/ili uklanjanje otpada u moru (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Mjera je orijentirana prema široj javnosti i zainteresiranim dionicima s ciljem informiranja i educiranja o problematici i načinu rješavanja otpada u moru. Provedbom mjere planira se osnivanje zajedničke platforme za komunikaciju i suradnju zainteresiranih dionika za problematiku otpada u moru putem izrade i održavanja internetske stranice kao i aktivnosti njene promidžbe u cilju kontinuiranog informiranja javnosti o temama vezanim za otpad u moru.</p> <p>Nadalje mjerom se planira provedba edukativnih kampanja u cilju povećanje razine znanja i svijesti o prirodnim vrijednostima mora, problemu otpada u moru i njegova utjecaja na život u moru i zdravlje čovjeka što uključuje i izradu informativno-edukativnih materijala te njihovu distribuciju. Edukativne kampanje planirat će se prema ciljanim skupinama što bi uključivalo i škole. Provedba edukativnih kampanja uključivat će i organiziranje akcija čišćenja priobalja prikupljanjem otpada naplavljenog na obali putem ekoloških akcija, prikupljanje otpada u moru putem ronilačkih akcija i prikupljanje izgubljenih ili odbačenih ribolovnih alata u moru. Organiziranje ovakvih akcija čišćenja priobalja i mora ima za cilj smanjivanje količina i utjecaja otpada u moru na okoliš uključivanjem šire zainteresirane javnosti. Mjerom se također planira povezivanje navedene platforme s Kampanjom „Za Ljepšu našu“ čije aktivnosti provodi Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost te uspostavljanje institucije imenovanja/određivanja „Ambasadora mora“.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanje i redovito održavanje zajedničke platforme za komunikaciju i suradnju zainteresiranih dionika za problematiku otpada u moru putem izrade i održavanja internetske stranice i aktivnosti njene promidžbe; • Informiranje o postojećim istraživanjima/projektima vezanim uz problematiku otpada u moru putem platforme za komunikaciju i suradnju; • Provedba edukativnih kampanja u cilju povećanje razine znanja i svijesti o prirodnim vrijednostima mora, problemu otpada u moru i njegova utjecaja na život u moru i zdravlje čovjeka, važnosti odgovornog gospodarenja otpadom duž obale te postojećim mjerama iz drugih politika vezanih uz rješavanje pitanja otpada u moru uključujući provedbu pilot - projekata;

	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada informativno-edukativnih materijala i distribucija zainteresiranim dionicima; • Organiziranje i provedba koordiniranih akcija čišćenja otpada naplavljenog na obali i plažama; • Organiziranje i provedba aktivnosti vezanih uz prikupljanje otpada u moru u plitkom priobalju (do 20 m dubine) putem koordiniranih ronilačkih akcija; • Organiziranje i provedba aktivnosti vezanih uz lociranje i prikupljanje izgubljenih ili odbačenih ribolovnih alata u moru putem koordiniranih ronilačkih akcija; • Povezivanje platforme s Kampanjom „Za Ljepšu našu“ putem izrade sporazuma o zajedničkim aktivnostima; • Uspostavljanje institucije imenovanja/određivanja „Ambasadora mora“ u sklopu obilježavanja Svjetskog dana oceana (8. lipnja).
OČEKIVANI REZULTAT	<p>Primjenom navedene mjere djelovat će se na podizanje svijesti o problematici otpada u moru, njegovom negativnom utjecaju na prirodne vrijednosti i zdravlje ljudi te načinu rješavanja navedene problematike smanjivanjem količina i utjecaja otpada u moru u okolišu provođenjem ekoloških akcija čišćenja.</p>
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Nedostatna upoznatost javnosti na svim razinama s problemom otpada u moru, njegovim utjecajem na okoliš i posljedično na zdravlje čovjeka te s ciljevima zaštite prirodne baštine, dovodi do smanjenog interesa i angažmana za uključivanje u zaštitu i rješavanje problema.</p> <p>Jednako tako, obaveze koje proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva nedovoljno jasno određuju nadležnosti za postupanje u rješavanju problema s postojećim otpadom u moru koji se nalazi u morskome okolišu.</p> <p>Sprečavanje nastanka otpada provodit će se u skladu s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23), posebice dijelom 15. Program sprječavanja nastanka otpada, kojim su određeni ciljevi „odvajanje gospodarskog rasta od porasta količina nastalog otpada“, „smanjenju emisija onečišćujućih tvari u okoliš“, te specifični cilj „Sprječavanje nastanka plastičnog otpada“, kao i odgovarajuće mjere za postizanje tih ciljeva.“</p> <p>Dodatno, temeljem Zakona o gospodarenju otpadom sustav gospodarenja otpadnim ribolovnim alatom koji sadrži plastiku dodatno će se urediti pravilnikom i uredbom koji su u izradi, te će sadržavati mjere kojima će se smanjiti „odbacivanje“ plastičnog otpada od ribolovnih alata u more.</p> <p>Otpad u moru predstavlja jednu od najbrže rastućih prijetnji morskome ekosustavu s okolišnim i gospodarskim posljedicama, a veliki udio odnosi se na plastični otpad koji zbog svoje dugovječnosti predstavlja najveću opasnost za život u moru i za ljudsko zdravlje. Obzirom da 80 % otpada u moru dolazi s kopna ključno je javnost prvenstveno educirati i informirati o odgovornom stvaranju i postupanju s otpadom utemeljenom na hijerarhiji gospodarenja otpadom: sprječavanju nastanka otpada, ponovnoj upotrebi i recikliranju. Stoga je ova mjera usmjerena na edukaciju i informiranje javnosti o temama otpada u moru odnosno podizanje razine svijesti o navedenoj problematici. Komunikacijski pristup bit će prilagođen ciljnim skupinama uvažavajući načelo učinkovitosti i transparentnosti, provjerljivosti izvora, točnosti i pravovremenosti informacija, jasnog, nedvosmislenog komuniciranja, neutralnosti, otvorene suradnje i dijaloga, uzajamnog uvažavanja i poticanja odgovornosti i uključivanja javnosti kroz buđenje svijesti o važnosti problematike.</p>

	<p>Obzirom da da Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost provodi aktivnosti Kampanje „Za Ljepšu našu“ koja je pokrenuta s ciljem podizanja svijesti o zaštiti okoliša i prirode te važnosti klimatskih promjena povezivanjem aktivnosti navedene Kampanje kroz provedbu ove mjere stvorili bi se uvjeti za dodatno prikupljanje podataka o otpadu u moru odnosno osnažile aktivnosti zaštite morskog okoliša od otpada u moru.</p> <p>Unatrag desetak godina Europska unija je financirala znanstveno istraživačke i razvojne projekte koji su se bavili novim pristupima i inovativnim održivim tehnologijama za uklanjanje otpada u moru i unaprjeđenja obalnog i morskog ekosustava. Niz međunarodnih institucija i organizacija danas ulažu znatna sredstva za iznalaženje novih tehnoloških rješenja za sprječavanje i smanjivanje unosa otpada u more i morske ekosustave te nova inovativna rješenja za njegovu ponovnu uporabu i obradu o čemu bi trebalo upoznati širu znanstvenu/stručnu zajednicu i zainteresiranu javnost.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana sa svim ciljevima deskriptora D10 –otpada u moru: D10T1, D10T2, D10T3, D10T4
PODRUČJE OBUHVATA	Morski okoliš i obalno područje RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	2024. uspostava zajedničke platforme za komunikaciju i suradnju zainteresiranih dionika za problematiku otpada u moru Od 2024. do 2027. ostale aktivnosti
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Ažuriranje dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem temeljem obveza iz čl.8, čl.9. i čl.10. Okvirne direktive o morskoj strategiji 2008/56 EZ (2019); • Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 130/05); • Regionalni plan o upravljanju morskim otpadom na Mediteranu (u okviru članka 15. LBS Protokola); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (Narodne novine, br. 3/17, 1/22); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, br. 124/14).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.3.4., 3.3.5., 3.3.7. i 3.5.2.

PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> provedba mjere 1.1.1.; ostvarivanje sporazuma s FZOEU; osigurani stručni i financijski kapaciteti za uspostavu platforme za informiranje i suradnju; odaziv stručne/znanstvene zajednice, institucija i šire javnosti u predviđenim aktivnostima</p> <p><i>Rizici:</i> nedovoljna razina svijesti o okolišu; manjak kapaciteta i financijskih sredstava za provedbu aktivnosti.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša – koordinacija provedbe i provedba mjere; • Ostali sudionici – FZOEU, Hrvatska gospodarska komora (HGK), sektor turizma, pomorstvo, znanstveno/stručna javnost, organizacije civilnog društva i dr.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Direktiva o vodama za kupanje; • Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Barcelonske konvencije) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93), Dopune dodataka I., II. i IV. Protokolu o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Odluka IG.25/5 iz 2021.); • Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine, br. 84/21); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19); • Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23); • Uredba; • Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/21); • Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (Narodne novine, br. 68/08).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Aktivnosti će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere osim aktivnosti koje uključuju:</p> <p>Procjenu troškova za organizaciju jedne informativno-edukativne kampanje godišnje na temu sprječavanja otpada u moru je 32.000,00 EUR</p> <p>Procjenu troškova uspostave platforme je 35.000,00 EUR</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti i aktivnosti A905019, a ostala tijela i institucije zadužene za provedbu mjere provode mjeru u sklopu redovitih aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovana je zajednička platforma za komunikaciju i suradnju; • Broj provedenih informativno-edukativnih kampanja; • Broj distribuiranih informativno-edukativnih materijala; • Sklopljen je sporazum (MINGOR i FZOEU) o zajedničkim aktivnostima na povezivanju platforme s Kampanjom „Za Ljepšu našu“; • Protokol o prikupljanju otpada u moru je ažuriran; • Izrađen dokument kojim je opisan mandat i postupak imenovanja/određivanja „Ambasadora mora“.

3.3.7. Uspostava sustava za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem kočarenja (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Provedbom ove mjere planira se uspostava sustava gospodarenja pasivno ulovljenim otpadom prikupljenog putem (primarno) koćarskih ribolovnih aktivnosti, kao mjere kojom se može značajno utjecati na smanjenje otpada u moru iz morskog okoliša.</p> <p>Provedbom aktivnosti predviđenih mjerom planira se provedba pilot projekta uspostave sustava za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada, provedbom kojeg bi se u dogovoru s ministarstvima nadležnim za more i ribarstvo odredili kriteriji odabira lokacija na kojima će se odvijati projektne aktivnosti. Kao kriteriji za odabir navedenih lokacija mogu se primjerice odabrati luke najznačajnije za predaju/prihvat koćarskog ulova ili primjerice 'samo' ribarske luke ili sl. Prije provedbe navedene aktivnosti planira se utvrditi broj koćara u suradnji s ministarstvom nadležnim za ribarstvo. Jednako tako, u suradnji ministarstava nadležnih za more, ribarstvo i zaštitu okoliša, potrebno je odrediti broj i kapacitet luka/iskrcajnih mjesta u hrvatskom dijelu Jadrana koja su već opremljena i definirati iskrcajna mjesta koja je potrebno opremiti lučkim prihvatnim uređajima.</p> <p>Kroz provedbu ove mjere planira se ujedno i ažuriranje postojećeg nacрта Protokola za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem kočarenja. Potrebno je donošenje plana gospodarenja otpadom iz mora kojim će se definirati prihvat, postupanje i zbrinjavanje pasivno ulovljenog otpada.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Ažuriranje Protokola za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem kočarenja; • Izrada analize broja plovila koja imaju važeće Odobrenje za obavljanje ribolova pridnom povlačnom mrežom koćom u suradnji s ministarstvom nadležnim za ribarstvo; • Izrada analize broja i kapaciteta luka/iskrcajnih mjesta hrvatskog dijela Jadrana za prihvat pasivno ulovljenog otpada u suradnji s ministarstvima nadležnim za more i ribarstvo. Izrada ove analize može zahtijevati angažiranje konzultantskih usluga ; • Provedba aktivnosti uspostave sustava za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada u suradnji s ministarstvima nadležnim za more i ribarstvo; • Planiranje financiranja ove mjere iz FZOEU i/ili ministarstva nadležnog za ribarstvo u smislu osiguranja sredstava za provedbu; • Promotivno-edukacijske aktivnosti podizanja razine svijesti u okviru kojih će se ribarima i zainteresiranoj javnosti prezentirati cilj i svrha mjere (uključujući sprječavanje nastanka otpada u moru koji je identificiran kao problematičan poput kašeta od polistirena za ribe, konopa za uzgoj školjki i sl.).
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom navedene mjere povećat će se kapacitet RH za prikupljanje pasivno ulovljenog otpada, kao i kapacitet RH za prikupljanje podataka o količini i sastavu otpada.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Zahvaljujući pozitivnim rezultatima u Jadranu prethodno provedenih pilot projekata, poput projekata DeFishGear (engl.: „ <i>Derelict Fishing Gear Management System in</i>

the Adriatic Region“) ili ML-REPAIR (engl.: „*REducing and Preventing, an integrated Approach to Marine Litter Management in the Adriatic Sea*“), odnosno iskustvima stečenim pri njihovoj provedbi, zaključeno je kako je provedba aktivnosti prikupljanja pasivno ulovljenog otpada koji se nađe u koćarskim lovinama (tzv. „*Fishing for Litter*“, skraćeno FfL) vrlo učinkovita inicijativa kojom se postiže smanjivanje količine otpada u moru s morskog dna. Iste aktivnosti se uspješno već primjenjuju u nekim od zapadnih EU zemalja.

Ova mjera ne uključuje samo izravno uklanjanje otpada u moru i jačanje svijesti o rješavanju pitanja otpada u moru, već služi i jačanju svijesti o značaju uloga svih dionika uključenih u sustav gospodarenja pasivno ulovljenim otpadom. Ujedno, ukoliko tako sami ribari prihvate, kroz provedbu, ovom mjerom ažuriranog, Protokola za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem koćarenja, RH će postati dostupan i dodatni izvor informacija o količinama, sastavu i lokacijama s kojih je prikupljen otpad u moru.

Provedbom Mjere 3.3.1 Programa mjera 2017. kao jedan od pripremljenih dokumenata koji je služio za izradu Plana gospodarenja morskim otpadom bio je izrađen i dokument: „Prijedlog mreže za prikupljanje i prihvat morskog otpada, odnosno lokacija za razvoj prihvatnih centara za morski otpad u ribarskim lukama i iskrcajnim mjestima na obali“. Dio tog dokumenta sadržavao je i nacrt Protokola za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem koćarenja koji bi se zbog naknadnog donošenja Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH (Narodne novine, br. 72/21), kao i Zakona o gospodarenju otpadom (Narodne novine, br. 84/21) te ga je potrebno ažurirati odnosno uskladiti s važećom regulativom.

Zbog toga što ribari nerijetko samostalno izražavaju želju za pokretanjem inicijativa kojim bi im se olakšali uvjeti predaje pasivno ulovljenog otpada, provedbom promotivno-edukacijskih aktivnosti podizanja razine svijesti pokušalo bi se privući što veći broj potencijalnih sudionika u provedbu ove mjere odnosno uspostave suradnje ribarskog sektora s tijelima nadležnim za upravljanje radom luka i gospodarenje otpadom, odnosno uspostavu navedenog sustava.

Poseban problem predstavljaju odbačeni ili izgubljeni ribolovni alati u moru, kao jednu od značajnijih vrsta otpada koji utječu na bioraznolikost u moru, kako zbog otpornosti materijala od kojih su izrađeni, tako i zbog količina koje se svake godine izgube. Izgubljeni na morskome dnu ili slobodni u stupcu mora, oni i nadalje predstavljaju klopku, u koju se nastavljaju zaplitati razni morski organizmi ili fizički oštećuju staništa.

Pravilnik propisuje na koji način se otpad iz brodova zaprima u lučke uređaje i tko je nadležan za prihvat. Budući je tijelo koje upravlja lukom dužno donijeti i primijeniti Plan za prihvat i rukovanje otpadom za razdoblje od tri godine, on mora sadržavati i opis postupaka za isporuku broskog otpada što uključuje i pasivno ulovljeni otpad o kojem se moraju dostavljati podaci o količini i volumenu prema Komisiji. Također, Plan mora sadržavati iznos naknada kao i osnovu njenog izračuna, koje bi trebale biti što niže kako troškove obrade pasivno ulovljenog otpada ne bi snosili samo korisnici (ribari). Potrebno je stoga osigurati pokrivanje neizravnih troškova sufinanciranjem iz financijskih sredstava Unije, nacionalnim ili regionalnim sredstvima. Za ovaj otpad

	se ne naplaćuje izravna naknada kako bi se dao najveći mogući poticaj za isporuku otpada iz priloga V. konvenciji MARPOL, uključujući i pasivno ulovljeni otpad.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D10, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana sa svim ciljevima deskriptora D10 – otpada u moru: D10T1, D10T2, D10T3, D10T4 kao i s ciljem D6T2 deskriptora D6 - Očuvanja cjelovitosti morskog dna kroz smanjenja pritisaka na morsko dno u obliku fizičkih smetnji
PODRUČJE OBUHVATA	Nacionalno ili regionalno ovisno i rezultatima analiza broja potencijalnih sudionika u provedbi ove mjere odnosno analize broja luka u kojima bi se provodile pilot aktivnosti
PERIOD PRIMJENE MJERE	2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Ažuriranje dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem temeljem obveza iz čl.8, čl.9. i čl.10. Okvirne direktive o morskoj strategiji 2008/56 EZ (2019); • Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 130/05); • Regionalni plan o upravljanju morskim otpadom na Mediteranu (u okviru članka 15. LBS Protokola); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (Narodne novine, br. 3/17, 1/22); • Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske 2021. – 2027. (studeni 2022.); • Strategija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.3.4., 3.3.5., 3.3.6. i 3.5.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> pozitivan odziv ribarskog sektora (kočara) za sudjelovanje u provedbi aktivnosti, spremnost na suradnju nadležnih tijela državne uprave, lučkih uprava i FZOEU i njihovo uključivanje u predviđene aktivnosti.</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za organiziranje i provedbu predviđenog pilot projekta i promotivno-edukacijskih aktivnosti, neprovedena aktivnost iz mjere 3.3.6. koja se odnosi na izradu aplikacije za dojavu lokacija onečišćenih otpadom u moru uključujući i lokacije odbačenih ili izgubljenih ribolovnih alata u moru.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • operator lučkog uređaja za prihvat - tijelo koje upravlja lukom ili svaka pravna ili fizička osoba kojoj je tijelo koje upravlja lukom dalo koncesiju ili koja te poslove obavlja temeljem trgovačkog ugovora posebne namjene

	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša – koordinator provedbe, ministarstva nadležna za zaštitu okoliša, more, ribarstvo i FZOEU – administrativna provedba te sudjelovanje u izradi analiza i sudjelovanje u provedbi pilot projekta promotivno-edukacijskih aktivnosti; • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša - provedba dijela aktivnosti koje podrazumijevaju promotivno-edukacijske aktivnosti; • Referentni centar za more i udruge civilnog društva koje se bave zaštitom okoliša.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Barcelonske konvencije) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93), Dopune dodataka I., II. i IV. Protokolu o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Odluka IG.25/5 iz 2021.); • Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine, br. 84/21); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19); • Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23); • Uredba; • Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH (Narodne novine, br. 72/21); • Odluka o donošenju akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>U skladu s opisom mjere te aktivnostima pod drugom i trećom točkom koje će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti nadležnih tijela državne uprave trošak provedbe nije moguće unaprijed procijeniti.</p> <p>Pored navedenog potrebno je osigurati i sredstva za provedbu promotivno-edukacijskih aktivnosti i konzultantskih usluga u iznosu od 20.000,00 EUR</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti i aktivnosti A905019, a ostala tijela i institucije zadužene za provedbu mjere provode mjeru u sklopu redovitih aktivnosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena analiza i određen je broj plovila koja obavljaju gospodarski ribolov pridnenom povlačnom mrežom kočom u provedbi ove mjere; • Izrađena je analiza broja i kapaciteta luka/iskrcajnih mjesta za prihvata pasivno ulovljenog otpada; • Broj provedenih promotivno-edukacijskih kampanja.

3.4. Mjere za smanjivanje utjecaja ribarstva na morski okoliš

3.4.1. Praćenje obnove živih resursa Jadrana u kritičnim područjima – područja mrijesta i rasta

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Intenzitet novačenja ima presudnu važnost za ribolovu dostupnu količinu morskih organizama te je njegovo praćenje od izuzetne važnosti. Mjerom se predlaže dodatno praćenje ranih razvojnih stadija riba (jaja i ličinke) te njihovih juvenilnih jedinki na kritičnim područjima u Jadranskom moru (najvažnija repopulacijska područja). Ovo dodatno praćenje bi se uklopilo u postojeće programe (praćenje stanja populacija gospodarski važnih vrsta koje se provodi u okviru Zajedničke ribarske politike (Common Fishery Policy – CFP) kroz Okvir za prikupljanje podataka (engl. Data Collection Framework – DCF); praćenje stanja kočarskih naselja – MEDITS; akustičko istraživanje zajednica male plave ribe – MEDIAS) i trebalo bi predstavljati temelj za provedbu ODMS u cilju zaštite bioraznolikosti. Sva navedena praćenja bi se trebala međusobno nadopunjavati u programskom, izvedbenom i financijskom aspektu.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none">• Definiranje područja mrijesta i rasta;• Provedba dodatnih praćenja ranih razvojnih stadija te istraživanja usmjerenih na reprodukciju biologiju pridonjenih, pelagičnih i priobalnih riba i drugih morskih organizama u područjima njihova mrijesta i rasta.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere kojom se nadograđuju postojeći programi praćenja, stvaraju se preduvjeti za učinkovitije upravljanje s ciljem postizanja dugoročne stabilnosti sastava i biomase komercijalno važnih vrsta organizama te obnove živih resursa u hrvatskom dijelu Jadrana..
OPRAVDANJE ZA MJERU	Uzimajući u obzir postojeće praćenje kroz DCF, mjerom se namjerava nadograditi navedeno praćenje temeljem dodatnih aktivnosti planiranih kroz ODMS, odnosno Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja hrvatskog dijela Jadrana.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D3, D4, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana uz održanje biološke raznolikosti i uspostavu dugoročno održivog ribolova na način da iskorištavanje živih morskih resursa nema utjecaja na dugoročnu stabilnost raspodjele, biomase i abundancije gospodarski važnih vrsta organizama. Ciljevi DSO: D1T1, D3T1, D3T2, D4T1, D4T2, D4T3, D6T1, D6T2.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjeru je neophodno provoditi u vodama pod suverenitetom i jurisdikcijom RH (unutarnje morske vode, teritorijalno more i IGP), ali budući da se radi o djeljivim resursima, mjeru je potrebno predložiti za usklađivanje na podregionalnoj razini kroz suradnju u provedbi ODMS na razini zemalja koje dijele obnovljive resurse Jadranskog mora.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.

VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni, 2022.)
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.4.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje ekspertnih institucija koje će obavljati praćenje, analizu uzoraka i obradu podataka; izrada web sučelja za razmjenu podataka o stanju živih resursa na nacionalnoj i podregionalnoj razini.</p> <p><i>Rizici:</i> slaba učinkovitost u provedbi nadzora; nedovoljna obučenost i opremljenost službi zaduženih za praćenje provedbe mjera; nedostatak financijskih sredstava za provedbu nacionalnih i podregionalnih programa praćenja.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: zaštitu okoliša, prirode, ribarstvo, znanost, gospodarstvo – administrativna provedba; • Stručne i znanstvene institucije – provedba programa praćenja; • Stručne i znanstvene institucije za provedbu obuke.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Uredba; • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Odluka o donošenju akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21); • CFP.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Cca 100.000,00 EUR (Troškovi provedbe mjere uključeni u Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora prema ODMS)</p> <p>UKUPNI TROŠAK: 4 god*100.000,00 EUR/god = 400.000,00 EUR</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstva nadležna za ribarstvo, akvakulturu i okoliš provode mjeru s aktivnosti A568004 i A905019, a ostala tijela i institucije provode mjeru u okviru redovitih aktivnosti; • Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu EMFAF.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Izvješća o dodatnom praćenju stanja resursa kroz provedbu ODMS.

3.5. Mjere za ublažavanje utjecaja marikulture na morski okoliš

3.5.1. Izrada okvira za određivanje standarda kakvoće stanja okoliša na područjima pod utjecajem marikulture

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Praćenje utjecaja na okoliš uzgajališta tuna i bijele ribe je u sklopu obvezatnog programa praćenja zadanog u SUO propisano rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš po provedenom postupku procjene utjecaja na okoliš svakog pojedinog zahvata (čl. 87., čl. 89., čl. 89a. Zakona o zaštiti okoliša). Provedba obvezatnog programa praćenja propisanog rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš u okviru provedene SUO uključuje različite fizikalno kemijske i biološke parametre koji se specifično određuju ovisno o uzgajalištu. Ne postoje jasni kriteriji u procjeni stanja okoliša u odnosu na specifičnost uzgajališta (uzgojne tehnologije, lokacije i sezone) i jedinstveni parametri u vodenom stupcu i sedimentu i njihove analitičke metode praćenja, kao ni metode praćenja parametara vezanih za utjecaj klimatskih promjena npr. za zakiseljavanje mora.</p> <p>S ciljem očuvanja dobrog stanja okoliša na području uzgajališta trebalo bi unificirati programe praćenja u smislu definiranja parametara i odrediti standarde kakvoće stanja parametara koji se prate</p> <p>U skladu s rastućim utjecajem klimatskih promjena na sektore ribarstva i akvakulture, aktivnosti monitoringa bi trebalo proširiti s praćenjem parametara relevantnih za zakiseljavanje mora u cilju procjene utjecaja zakiseljavanja mora na područjima uzgajališta.</p> <p>S ciljem procjene utjecaja zakiseljavanja mora kao posljedice klimatskih promjena uključiti i parametre zakiseljavanja u morskoj vodi</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Definirati parametre praćenja stanja na uzgajalištima (školjkaša, bijele ribe i tune) koje uključuje fizikalne, kemijske i biološke parametre u vodenom stupcu i sedimentu na temelju rezultata dosadašnjih znanstvenih istraživanja i projekata monitoringa koji bi se provodili na godišnjoj razini. Ovaj projekt bi uključivao sustavni monitoring stanja na uzgajalištima školjkaša, bijele ribe i tune; • Prema rezultatima projekta monitoringa u svrhu očuvanja DSO na uzgajalištima odrediti standarde kakvoće praćenih parametara; • Prema rezultatima projekta monitoringa parametara relevantnih za zakiseljavanje mora, izraditi preporuke za smanjenje utjecaja zakiseljavanja na uzgajane vrste; • Organizirati centralnu bazu podataka u koju će se pohranjivati rezultati provedenog monitoringa iz projekata koji bi bili baza za buduća praćenja na svim uzgajalištima; • Izraditi platformu za integrirano upravljanje podacima; • Izraditi okvir o standardima kakvoće na uzgajalištima.
OČEKIVANI REZULTATI	<ul style="list-style-type: none"> • Definirani parametri praćenja stanja na uzgajalištima na temelju rezultata znanstvenih istraživanja projekta koji bi se provodio na godišnjoj razini;

	<ul style="list-style-type: none"> • Određeni standardi kakvoće praćenih parametara na uzgajalištima u svrhu očuvanja DSO kroz projekt monitoringa stanja; • Izrađene preporuke uzgajivačima za smanjenje utjecaja zakiseljavanja mora na uzgajane vrste; • Organizirana centralna baza podataka u koju će se pohranjivati rezultati provedenog projekta monitoringa; • Izraditi platformu za integrirano upravljanje podacima; • Izrađen okvir za određivanje standarda kakvoće stanja okoliša na područjima pod utjecajem marikulture; • Donesen propis o standardima kakvoće stanja okoliša na područjima pod utjecajem marikulture. <p>Primjenom ove mjere očekuje se postizanje razine održive marikulture odnosno uspostava održive ravnoteže između marikulture i ostalih djelatnosti u obalnom području, poglavito turističke djelatnosti i očuvanog morskog okoliša posebice bioraznolikosti mora.</p>
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Marikultura je značajna gospodarska aktivnost u obalnom području i jedna od strateških odrednica gospodarskog razvoja RH s obzirom da u hrvatskom dijelu Jadrana postoje veoma povoljni uvjeti za uzgoj koji omogućavaju znatno veće uzgojne kapacitete ribe i školjkaša. U svrhu očuvanja DSO potrebno je izraditi standarde kakvoće stanja okoliša.</p> <p>U skladu s globalnim klimatskim promjenama i njihovim utjecajem na ribarstvo i akvakulturu, potrebno je u standarde kakvoće uključiti i parametre zakiseljavanja. Doneseni standardi kakvoće bi svakako doprinijeli i boljem planiranju budućih lokacija za uzgajališta, a u svrhu održivog razvoja svih gospodarskih aktivnosti na priobalju i otocima.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D8
VEZA S CILJEVIMA DSO	Budući da se većina aktivnosti ove mjere odnose na definiranje parametara praćenja stanja na uzgajalištima, mjera je povezana s ciljevima D1T1, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D5T2, D5T3, D6T3, D6T6, D8T1
PODRUČJE OBUHVATA	Mjeru je neophodno provoditi lokalno na uzgajalištima RH.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009 – 2019. (prosinac 2008.); • Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni, 2022.); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17).

VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.5.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje inspekcijskih službi i ekspertnih institucija koje obavljaju analizu uzoraka i interpretaciju podataka; redovita kontrola uzgajališta; prilagodba zakonskih propisa.</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu programa praćenja; nedostatak jasnih kriterija u procjeni stanja okoliša u odnosu na specifičnost uzgajališta (uzgojne tehnologije, lokacije i sezone); ne uniformiranost parametara i analitičkih metoda . kontrole stanja morskog okoliša podataka; redovita kontrola uzgajališta; prilagodba zakonskih propisa.</p> <p><i>Rizici:</i> neorganizirana i površna provedba kontrole stanja morskog okoliša s ciljem zadovoljenja formalnih uvjeta; nedovoljna obučenos t i opremljenost službi zaduženih za uzorkovanje i analize; nedostatak financijskih sredstava za provedbu programa praćenja.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: zaštitu okoliša, prirode, znanost i gospodarstvo – administrativna provedba; • Ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu: dostava podataka u cilju provedbe predviđenih aktivnosti • Stručne i znanstvene institucije – provedba programa praćenja; • RC-more; • Inspekcijske službe - provedba nadzora.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 61/14, 3/17); • Uredba; • ODV; • ODMS; • Direktiva Komisije (EU) 2014/845; • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Uredba (EZ) br. 1907/2006); • Direktiva 2001/42/EZ; • Direktiva 2008/105/EZ; • Direktiva 2011/92/EU.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Administrativna provedba- MINGOR s aktivnosti A576264 u sklopu redovnih aktivnosti • Ministarstvo nadležno za znanost, ribarstvo i akvakulturu, stručne i znanstvene institucije, RC za more i inspekcijske službe provode mjeru u okviru redovitih aktivnosti • Uzgajališta bijele ribe i tuna: Uzgajivači u okviru troškova provedbe programa praćenja propisanog rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš po provedenom postupku procjene utjecaja (nema dodatnih troškova za uzgajivače, jer je provedba u okviru redovitih troškova programa praćenja)

POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su izvješća programa praćenja, koja se temelje na trendovima definiranih parametara u vodenom stupcu i sedimentu vezanih na eutrofikaciju, integritet morskog dna, hranidbene mreže te onečišćivala.
---	---

3.5.2. Promicati zaštitu bioraznolikosti i izvornosti morskih zajednica pod pritiskom marikulture

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Cilj mjere je ublažavanje utjecaja uzgoja stranih i lokalno neprisutnih vrsta (Zakon o akvakulturi Narodne novine, br. 130/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24 i Uredba Vijeća (EZ) br. 708/2007) na različite zavičajne zajednice morskog okoliša. Potrebno je pratiti prisutnost i brojnost prebjeglih organizama iz uzgoja te istražiti njihovo međudjelovanje s lokalnim organizmima u širem području uzgoja. Prebjegle jedinke stranih i lokalno neprisutnih vrsta iz akvakulture su u kompeticiji za prostor i hranu sa zavičajnim vrstama riba i beskralježnjaka, vektori su prijenosa mnogobrojnih oboljenja te mogu utjecati na smanjenje genetske raznolikosti zavičajnih vrsta u slučaju hibridizacije.</p> <p>Nadalje, s ciljem smanjenja pritiska na okoliš kojeg stvara otpad u moru kojem je izvor marikultura (mrežice za uzgoj školjkaša, konopi za pergolare i dr.) potrebno je planirati poticanje prikupljanja navedenih vrsta otpada sukladno posebnim propisima.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba programa praćenja prisutnosti i brojnosti prebjega novih i lokalno neprisutnih vrsta iz uzgoja u morskome okolišu nedestruktivnim metodama (vizualno podvodno opažanje, ankete lokalnih športsko-ribolovnih udruga, lokalnih akcijskih grupa (LAG)) u zonama za uzgoj novih i lokalno neprisutnih vrsta; • Ako se utvrdi prisutnost novih i lokalno neprisutnih vrsta iz uzgoja u morskome okolišu, provedba programa praćenja će uključivati i primjenu destruktivnih metoda (ribolov) kako bi se pratila starosna i dužinsko-masena distribucija prebjega, kromosomski, reproduktivni i zdravstveni status prebjega kao i prisutnost mogućih patogena; • Definiranje mjera zaštite bioraznolikosti morskog okoliša pod utjecajem uzgoja novih i lokalno neprisutnih vrsta (prema potrebi).
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere se očekuje smanjenje negativnog utjecaja uzgoja novih i lokalno neprisutnih vrsta na bioraznolikost Jadrana kao i uspostava održive ravnoteže između marikulture i ostalih djelatnosti u obalnom području.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Marikultura je značajna gospodarska aktivnost u obalnom području i jedna od strateških odrednica gospodarskog razvoja RH s obzirom da u hrvatskom dijelu Jadrana postoje povoljni uvjeti za uzgoj pa je moguće značajnije povećanje proizvodnje. Međutim, bježanje uzgojnih organizama u morski okoliš uslijed operativnih i tehničkih pogrešaka je česta pojava. Tri najznačajnije kategorije ugroze bioraznolikosti uzrokovane prisustvom prebjega u morskome okolišu su: dodatni pritisak na zavičajne morske organizme kroz kompeticiju za hranu i morsko stanište, prijenos oboljenja te gubitak genetske raznolikosti u slučaju hibridizacije. Temeljem

	<p>rezultata praćenja stanja, moći će se donositi i usklađivati većina mjera vezanih uz gospodarske aspekte marikulture kao i mjera vezanih uz zaštitu morskog okoliša.</p> <p>Smanjenje negativnog utjecaja marikulture provodit će se i kroz sprječavanje nastanka otpada u skladu s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23), posebice dijelom 15. Program sprječavanja nastanka otpada, kojim su određeni ciljevi „odvajanje gospodarskog rasta od porasta količina nastalog otpada“, „smanjenje emisija onečišćujućih tvari u okoliš“, te specifični cilj „sprječavanje nastanka plastičnog otpada“, kao i odgovarajuće mjere za postizanje tih ciljeva.</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	<p>Mjera je vezana uz smanjenje rizika od unosa stranih (alohtonih) i invazivnih stranih vrsta.</p> <p>Ciljevi DSO: D1T1, D2T1, D3T1, D4T1, D5T3, D6T1, D10T1, D10T2 i D10T3.</p>
PODRUČJE OBUHVATA	Mjeru je neophodno provoditi lokalno na uzgajalištima RH.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni, 2022.).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.3.6., 3.3.7., 3.5.1.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje nadzornih službi i ekspertnih institucija koje obavljaju program praćenja, biološku i molekularnu obradu uzoraka i interpretaciju podataka; redovita kontrola uzgajališta; prilagodba zakonskih propisa.</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu programa praćenja; poteškoće u suradnji s uzgajivačima i redovita kontrola uzgajališta; nedovoljna obučenost i opremljenost službi zaduženih za praćenje provedbe mjera; prilagodba zakonskih propisa.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za poslove: ribarstva i akvakulture, znanosti, prostornog uređenja, zaštite prirode, gospodarstva i poduzetništva – administrativna provedba; • Stručne i znanstvene institucije – provedba istraživanja; • Uzgajivači.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Uredba Vijeća (EZ) br. 708/2007; • Uredba EU br. 1143/2014.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Temelj mjere je istraživački monitoring.

	<p>Cca 10.000,00 EUR /po lokaciji za aktivnost praćenja prisutnosti stranih i lokalno neprisutnih vrsta (primjena nedestruktivnih metoda).</p> <p>Ako provedba programa praćenja uključuje primjenu destruktivnih metoda (ribolov), kako bi se pratila starosna i dužinsko-masena distribucija prebjega, kromosomski, reproduktivni i zdravstveni status prebjega kao i prisutnost mogućih patogena, dodatni trošak provedbe iznosi cca. 20.000,00 EUR/po lokaciji.</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: A568004 (ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu), ostala tijela zadužena za provedbu provoditi će mjeru u okviru redovitih aktivnosti • Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EMFAF)
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<p>Stanje zastupljenosti i brojnosti prebjeglih organizama iz uzgoja novih i lokalno neprisutnih organizama u širem prostoru pod utjecajem uzgoja te skupina indikatora povezana s prijenosom zaraznih oboljenja, širenjem, uspostavom i reprodukcijom populacija novih i lokalno neprisutnih organizama u morskom okolišu.</p>

3.5.3. Izraditi Pravilnik o reguliranju prijenosa vrsta u uzgoju, uzgojnih alata i uzgojnih kaveza iz jednog područja u drugo područje uzgoja*

Mjera je uklonjena jer je provedena.

3.6. Mjere za smanjivanje rizika unosa stranih i invazivnih stranih vrsta putem pomorskog prometa (balastne vode i brodski obraštaj)

3.6.1. Izraditi i provoditi podregionalni – jadranski protokol o primjeni Međunarodne konvencije o upravljanju i nadzoru brodskih balastnih voda i taloga na Jadranskom moru

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	U suradnji s jadranskim zemljama na razini podregije izraditi Protokol o primjeni Međunarodne konvencije o upravljanju i nadzoru brodskih balastnih voda i taloga na Jadranskom moru. Protokol bi obuhvaćao mjere upravljanja, koje predviđa Konvencija (izmjena i/ili obrada balastnih voda) prema standardima Konvencije, te dodatne mjere kao što je izvješćivanje o balastnim vodama (BWR). Protokol bi posebno definirao učinkovite i provedive mjere za unutarjadranski pomorski promet.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi nacrt Protokola; • Definirati zajednički obrazac za izvješćivanje i primijeniti ga u svim jadranskim državama; • Osigurati institucionalno povezivanje ili kontinuiranu suradnju tijela nadležnih za nadzor brodova s institutima, radi osiguranja učinkovite provedbe nadzora balastnih voda (kada ono uključuje uzorkovanje balastnih voda); • Osigurati odgovarajuću obuku inspektora sigurnosti plovidbe; • Provesti procjenu rizika u odnosu na brodove u unutar jadranskom prometu, sukladno Konvenciji; • Izrada akcijskih planova.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere će se spriječiti ili ublažiti posljedice koje strane vrste i patogeni mogu izazvati u novoj sredini, odnosno negativne posljedice vezane uz ribolov, marikulturu, turizam (cvatnje), industriju (obraštaj), a posebice one vezane uz ljudsko zdravlje (toksičnost).
OPRAVDANJE ZA MJERU	Opstojnost stanovništva u obalnom području i gospodarski razvoj RH velikim dijelom ovisi o očuvanju jadranskog ekosustava, koji je na više načina ugrožen međunarodnim brodskim prometom, pri čemu jednu od najozbiljnijih prijetnji predstavljaju uneseni strani organizmi i patogeni. Sustavnom kontrolom balastnih voda i zabranom ispuštanja onih balastnih voda koje sadrže neželjene organizme, smanjit će se rizik unosa opasnih vrsta i patogena u jadranske/hrvatske vode, odnosno njihov negativni utjecaj na ljudsko zdravlje i cjeloviti jadranski ekosustav.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D8
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera će pridonijeti smanjenju rizika unosa stranih i invazivnih stranih vrsta organizama i patogena putem međunarodnog brodskog prijevoza, odnosno putem balastnih voda (zaštita bioraznolikosti, marikulture, ribolova, ljudskog zdravlja). Ciljevi DSO: D1T1, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D6T1, D8T3.

PODRUČJE OBUHVATA	Budući da se prijenos živih vodenih organizama putem balastnih voda odvija širom svih svjetskih mora i oceana, mjera bi se trebala primjenjivati ne samo podregionalno i regionalno, već i na globalnoj razini.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija upravljanja brodskim balastnim vodama na Sredozemnom moru (2022-2027, UNEP-MAP Odluka IG.25/17 2022.); • EU-BDS; • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje 2016. – 2018. (ožujak, 2015.); • Strategija upravljanja balastnim vodama u Republici Hrvatskoj (nacrt, 2017.).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.6.2., 3.6.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> sporazum između jadranskih zemalja o zajedničkoj i usklađenoj provedbi mjere; kadrovsko i tehničko jačanje ekspertnih institucija koje će obavljati analizu uzoraka; izrada web sučelja za izmjenu podataka o balastnim vodama između jadranskih luka i šire.</p> <p><i>Rizici:</i> neorganizirana i površna provedba kontrole s ciljem zadovoljenja formalnih uvjeta; nedovoljna obučenosť i opremljenosť službi zaduženih za uzorkovanje i analize; niz nepoznanica i tehničkih prepreka u primjeni Konvencije kao i činjenica da Konvencija još nije stupila na snagu; spori procesi usuglašavanja na podregionalnoj razini.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: pomorstvo, zaštitu okoliša i zaštitu prirode – administrativna provedba; • Lučke kapetanije i inspeksijske službe; • Stručne i znanstvene institucije.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o potvrđivanju međunarodne konvencije o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima iz 2004. godine (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 3/10); • Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19); • Uredba; • Direktiva 2008/105/EZ; • Uredba EU br. 1143/2014; • Pravilnik o upravljanju i nadzoru balastnih voda (Narodne novine, br. 128/12).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Trošak provedbe mjere predviđen u okviru redovnih aktivnosti nadležnih tijela.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za pomorstvo, zaštitu okoliša i zaštitu prirode - Državni proračun RH – A570000 i A576264 u sklopu redovnih aktivnosti, ostala tijela i institucije zadužene za provedbu provode mjeru u okviru svojih redovnih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.

POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Trendovi broja stranih vrsta i brojnosti njihovih jedinki u Jadranu; areal rasprostranjenosti i brzina širenja stranih vrsta; trendovi brojnosti jedinki onih stranih vrsta koje su već uspostavile svoje populacije u Jadranu; broj akcijskih planova.
---	---

3.6.2. Uspostaviti provedbu redovitog pregleda područja luka (*Port Control Survey*)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Uspostaviti redovitu provedbu godišnjeg/sezonskog pregleda stanja (vrste i brojnost) u područjima luka, kako bi se mogle pratiti promjene u sastavu i abundanciji određenih vrsta organizama (bentoski organizmi s čvrste podloge, bentoski organizmi s meke podloge, planktonski organizmi, ribe i glavonošci). Po mogućnosti, obavljati razmjenu podataka o stanju u lukama na podregionalnoj i regionalnoj razini.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Pregled stanja fitoplanktonske zajednice u lukama (broj vrsta i brojnost stanica); • Pregled stanja zooplanktonske zajednice u lukama (broj vrsta i brojnost jedinki); • Pregled stanja bentoskih organizama u lukama (tvrdo dno) (broj vrsta i brojnost jedinki); • Pregled stanja bentoskih organizama u lukama (muljevito i pješčano dno) (broj vrsta i brojnost jedinki); • Pregled stanja ribljih vrsta i glavonožaca u lukama (broj vrsta i brojnost jedinki); • Mjerenje saliniteta, temperature i kemijskih parametara iz vodenog stupca u lukama; • Izraditi popise vrsta za pojedine jadranske luke; • Izraditi web sučelje za razmjenu podataka između luka; • Educirati korisnike luka za nautički turizam i luka lokalnog značaja otvorenih za javni promet o utjecaju nautičkog turizma pri širenju stranih invazivnih vrsta putem sidrenja (istim putem se isti korisnici mogu informirati o postojanju informacijskog sustava o stranim vrstama i invazivnim stranim vrstama (iz mjere 3.6.3).
OČEKIVANI REZULTAT	Predloženom mjerom bi se smanjio ili ublažio rizik unosa i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta u jadranske vode, odnosno umanjio bi se negativni utjecaj pomorstva na ostale aktivnosti u obalnom području (marikultura, ribarstvo, turizam) i zaštitila bioraznolikost ekosustava.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Pomorstvo je izuzetno važna gospodarska aktivnost u RH, koja već i u današnje vrijeme stvara veliki pritisak na jadranski ekosustav, kao i na ostale aktivnosti, koje se provode u obalnom području (ribarstvo, marikultura, turizam). Jačanjem gospodarstva (izvoz/uvoz), povećanjem uzgojnih kapaciteta u marikulturi i širenjem turističkih aktivnosti, što sve i predviđa strateški razvoj RH, istodobno će rasti i pomorske aktivnosti, odnosno pritisak pomorstva na jadranski ekosustav će se kontinuirano povećavati.
VEZA S KVALITATIVNIM	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D8

DESKRIPTORIMA ODMS	
VEZA S CILJEVIMA DSO	Smanjenje unosa i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta putem pojačanih mjera kontrole i nadzora temeljenih na razmjeni podataka o stanju u pojedinim lukama Ciljevi DSO: D1T1, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D6T1, D8T3.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjeru je neophodno provoditi lokalno u lukama RH, a po mogućnosti i podregionalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija upravljanja brodskim balastnim vodama na Sredozemnom moru (2022-2027, UNEP-MAP Odluka IG.25/17 2022.); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje 2016. – 2018. (ožujak, 2015.); • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/17); • Strategija upravljanja balastnim vodama u Republici Hrvatskoj (nacrt, 2017.).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.6.1., 3.6.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje ekspertnih institucija, koje obavljaju analizu uzoraka i podataka; redovita kontrola područja luka.</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatan broj eksperata (bentoničari, planktonolozi, ihtiolozi, bakteriolozi) za provedbu istraživanja; nedostatak financijskih sredstava za provedbu istraživanja; nedostatak koordinacije na podregionalnoj i regionalnoj razini.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: zaštitu okoliša, prirode, pomorstvo, znanost – administrativna provedba; • Stručne i znanstvene institucije – provedba istraživanja u lukama.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o potvrđivanju međunarodne konvencije o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima iz 2004. godine (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 3/10); • Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18); • Uredba; • Uredba (EU) br. 1143/2014; • Odluka o donošenju akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21);
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Trošak provedbe mjere predviđen u okviru redovnih aktivnosti nadležnih tijela.

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstva nadležna za pomorstvo, zaštitu okoliša i zaštitu prirode - Državni proračun RH – A570000 i A576264 u sklopu redovnih aktivnosti, ostala tijela i institucije zadužene za provedbu provode mjeru u okviru svojih redovnih aktivnosti; EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su trendovi u broju stranih i invazivnih stranih vrsta organizama u lukama. Trendovi u broju domicilnih vrsta u lukama.

3.6.3. Uspostaviti sustav upozorenja, ranog otkrivanja i brzog uklanjanja unesenih invazivnih stranih vrsta

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Posebnu bi pozornost trebalo posvetiti organiziranju sustava za pravovremeno uočavanje i brzo djelovanje zbog kontrole daljnjeg širenja novo unesenih vrsta i njihovog uklanjanja iz prirode (sesilni organizmi). Stranu invazivnu vrstu u moru je veoma teško ukloniti iz staništa, u koje se proširila, jer je to uglavnom ekonomski neisplativo. Mogućnost uklanjanja postoji jedino u slučaju ako se radi o malom i strogo ograničenom području. Stoga je iznimno važno rano otkrivanje njene prisutnosti u ekosustavu, pri čemu su hitne mjere kontrole širenja i uklanjanja najčešće jedine učinkovite mjere. Mjera se temelji na rezultatima redovitog programa praćenja, ali kod ove je mjere izuzetno značajan doprinos tzv. „Javne znanosti“ (građanin-znanstvenik) jer se veliki broj stranih vrsta evidentira baš putem dojava građana.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> Provedba redovitog programa praćenja; Promicanje tzv. „Javne znanosti“ (izrada letaka/brošura s opisima stranih i invazivnih stranih vrsta; izrada web-sučelja vezanog za problematiku invazivnih vrsta; organiziranje javnih predavanja o problematici invazivnih stranih vrsta i sl); Evidentiranje nalaza putem dojava građana; Pregled terena i donošenje odluke o uklanjanju; Uklanjanje unesenih invazivnih stranih vrsta.
OČEKIVANI REZULTAT	Predloženom mjerom bi se smanjilo ili usporilo širenje stranih i invazivnih stranih vrsta u jadranske vode, odnosno umanjio bi se njihov negativni utjecaj prvenstveno na bioraznolikost, ali također i na ostale aktivnosti u obalnom području (marikultura, ribarstvo, industrija).
OPRAVDANJE ZA MJERU	Danas se smatra da invazivne vrste na nekom području uz izravno uništavanje staništa predstavljaju najveću opasnost za njegovu bioraznolikost. Kontrola invazivnih vrsta i smanjivanje njihova utjecaja na zavičajne vrste i cjelokupne ekosustave danas je jedan od najvećih izazova zaštite prirode. Iako je većinu stranih i invazivnih stranih vrsta gotovo nemoguće ukloniti iz staništa u koje su se proširila, posebice kada se radi o morskoj sredini, ipak mogućnost postoji u slučaju kada se radi o malom i strogo ograničenom području.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6

VEZA S CILJEVIMA DSO	Smanjenje unosa i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta putem pojačanih mjera kontrole, nadzora i uklanjanja iz prirode (Ciljevi DSO: D1T1, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D6T1).
PODRUČJE OBUHVATA	Mjeru je neophodno provoditi lokalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/17).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.6.1., 3.6.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> provedba programa praćenja; uspješna realizacija i daljnje promicanje akcije „građanin – znanstvenik“.</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu programa praćenja; neuspješno vođenje i realizacija akcije „građanin-znanstvenik“.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i zaštitu prirode; • Stručne i znanstvene institucije – provedba istraživanja u lukama.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18); • Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih vrsta i upravljanju njima (Narodne novine, br. 15/18 i 14/19); • Uredba EU br. 1143/2014); • Provedbena Uredba Komisije (EU) 2016/145 od 4. veljače 2016. o donošenju formata dokumenta koji služi kao dokaz za dopuštenje koje izdaju nadležna tijela država članica omogućujući ustanovama provedbu određenih aktivnosti u vezi s invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Uniji u skladu s Uredbom (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L30, 5.2.2016.), (dalje u tekstu: Provedbena Uredba Komisije (EU) 2016/145); • Uredba; • Odluka o donošenju akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: A576264 u sklopu redovnih aktivnosti i A905019; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Potpuno uklanjanje ili usporavanje širenja nekih stranih i invazivnih stranih vrsta organizama, koje su već uspostavile svoju populaciju na određenom području.

3.7. Mjere za smanjivanje unosa energije u morski okoliš uključujući podvodnu buku

3.7.1. Uspostaviti registar impulsnih antropogenih izvora buke u frekvencijskom području 10Hz do 10kHz

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Skup uređenih podataka o prostornoj i vremenskoj raspodjeli antropogenih izvora impulsne buke, jedan je od alata za praćenje antropogeno uzrokovane buke za koju je utvrđeno da ostvaruje pritisak na morske organizme. Ovom se mjerom planira izrada takvog alata kroz uspostavljanje i razvoj registra kojim bi se evidentirala i procjenjivala prostorna raspodjela, trajanje i razine izvora antropogenih impulsnih zvukova kojima se stvara značajan utjecaj na morske organizme.</p> <p>Metodologija koja se treba primjenjivati pri izradi takvog registra treba slijediti sljedeće smjernice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „<i>Monitoring Guidance for Underwater Noise in European Seas, Part II: Monitoring Guidance Specifications, JRC Scientific and Policy Report EUR 26555 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2014, doi: 10.2788/27158</i>“; • <i>CMS Family Guidelines on Environmental Impact Assessment for Marine Noise generating Activities</i> prihvaćene Rezolucijom 12.14 na 12. konferenciji stranaka CMS (UNEP/CMS/Resolution 12.14 on Adverse Impacts of Anthropogenic Noise on Cetaceans and Other Migratory Species); • ACCOBAMS-MOP7/2019/Doc38/Annex15/Res.7.13 – <i>Anthropogenic noise – Annex 2. Guidelines to address the impact of anthropogenic noise on cetaceans in the Accobams area.</i>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovati radno tijelo za izradu registra impulsne buke; • Stručna analiza svih dostupnih smjernica na razini EU i Barcelonske konvencije vezanih uz metodologiju definiranja i praćenja utjecaja buke na morske organizme; • Izrada georeferencirane stručne podloge s područjima prepoznatim kao osjetljiva na buku, obzirom na vrste koje na njima obitavaju ; • Temeljem rezultata stručne analize izraditi popis obveznika dostave podataka u registar impulsne buke Izraditi prijedlog propisa kojim se uređuje sadržaj i oblik registra, te regulira obveze i način njegove primjene, što uključuje način prijavljivanja svih djelatnosti koje su izvor impulsne buke, a koje imaju utjecaj na morske organizme, (npr. istraživanje i/ili eksploatacija ugljikovodika, građevinski zahvati u moru i uz obalu i dr.); • Izraditi registar za vremensku i prostornu raspodjelu impulsnih antropogenih izvora buke; • Edukacija obveznika koji će biti uključeni u provedbu mjere.

OČEKIVANI REZULTAT	Skup uređenih podataka o prostornoj i vremenskoj raspodjeli antropogenih izvora impulsne buke na hrvatskom dijelu Jadranskog mora, kao i unutar šireg područja Jadrana (podregionalno). Kontinuirano praćenje godišnje vremenske raspodjele dana u kojima se prekoračuju zvučne razine koje mogu imati značajan utjecaj na morske organizme na unaprijed definiranim područjima.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Zbog nedostatka sveobuhvatnih studija i programa praćenja, trenutno nema dovoljno podataka temeljem kojih bi se mogli kvantitativno odrediti trenutni status i trendovi antropogeno uzrokovane impulsne podvodne buke u Jadranskom moru. Stoga je za potrebe određivanja količine pritiska na morski okoliš koji dolazi od antropogene impulsne buke, ova mjera usmjerena na prikupljanje podataka o broju i raspodjeli događaja koji su uzrokovani impulsnim antropogenim izvorima podvodne buke.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D3, D4, D6, D11
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjerom se omogućuje ispunjenje operativnog cilja vezanog uz praćenje kumulativnog učinka aktivnosti koje emitiraju buku na ponašanje morskih organizama osjetljivih na buku. Ciljevi DSO: D1T1, D3T1, D4T1, D6T1, D11T1, D11T2.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera se provodi na hrvatskom dijelu Jadranskog mora te uz preduvjet provedbe Mjere 3.7.3. i podregionalno (Jadran).
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR); • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske (ožujak, ožujak 2008.); • Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni, 2022.); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (Narodne novine, br. 25/20); • Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (Narodne novine, br. 63/21).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.7.2., 3.7.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> provedena je mjera 1.1.1. Institucionalni kapaciteti znanstvenih institucija su dostatni za pružanje podrške pri provedbi aktivnosti koje se odnose na izradu popisa aktivnosti i osoba/institucija te održavanje baze podataka. Mjera 3.7.3. je provedena. <i>Rizici:</i> nedovoljni ljudski i financijski kapaciteti.

ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i zaštitu prirode, gospodarstvo – izrada nacrt propisa - administrativna provedba; • Stručne institucije – stručna provedba; • Obveznici dostave podatka – dostava podataka u registar po donošenju propisa.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODMS; • Direktiva Komisije (EU) 2017/845; • Odluka Komisije (EU) 2017/848; • Konvencija o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija) ; • Konvenciji o biološkoj raznolikosti (CBD); • Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o potvrđivanju Protokola o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 13/17); • Uredba; • Odluka o donošenju Akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21); • Akcijski plan za primjenu Protokola Barcelonske konvencije (IG.20/12).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti ministarstva nadležnog za administrativnu provedbu mjere. U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe. Trošak provedbe mjere bit će poznat po definiranju vrste podataka i obaveza dostave podataka u registar, donošenja propisa kao i definiranju broja obveznika koji će trebati postupati po tim obavezama po uspostavi registra.</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<p>Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode i gospodarstva osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti.</p>
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovano radno tijelo za izradu registra impulsne buke; • Provedena stručna analiza svih dostupnih smjernica na razini EU i Barcelonske konvencije vezanih uz metodologiju definiranja i praćenja utjecaja buke na morske organizme; • Izrađena georeferencirana stručna podloga s područjima prepoznatim kao osjetljiva na buku, obzirom na vrste koje na njima obitavaju; • Izrađen popis obveznika dostave podataka u registar impulsne buke ; • Izraditi prijedlog propisa kojim se uređuje sadržaj i oblik registra, te regulira obveza i način primjene; • Izrađen registar impulsne buke; • Izrađena i funkcionalna baza/aplikacija za unos i prikaz podataka iz registra i kontinuirano (godišnje) održavanje; • Provedena edukacija obveznika uključenih u provedbu mjere.

3.7.2. Analiza stanja razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) kao podloge za planiranjeorskog područja

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Putem mjernih postaja i akustičkim modeliranjem, nadzirati trendove razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) na način kako je preporučeno u „ <i>Monitoring Guidance for Underwater Noise in European Seas, Part II: Monitoring Guidance Specifications, JRC Scientific and Policy Report EUR 26555 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2014, doi: 10.2788/27158</i> “. Način i detalji nadzora (program praćenja) trendova razina kontinuirane podvodne buke navedeni su u dokumentu: <i>Odluka o donošenju akcijskog programa strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.)</i> ; Narodne novine, br. 28/21.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Odrediti područja za mjerenje kontinuirane podvodne buke (osjetljiva područja; nacionalni parkovi, područja izložena intenzivnom pomorskom prometu, ribolovna područja, nautički turizam); • Analizirati trendove kontinuirane podvodne buke; • Izraditi analizu stanja razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) kao podloge za planiranjeorskog područja.
OČEKIVANI REZULTAT	Skup kvalitetnih i vjerodostojnih rezultata mjerenja kontinuirane antropogene podvodne buke u dužem periodu iz kojih bi se akustičnim modeliranjem mogao odrediti njezin trenutni status, prostorna razdioba i trendovi prikazani u GIS pregledniku.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Zbog nedostatka sveobuhvatnih studija i programa praćenja, trenutno nema dovoljno podataka temeljem kojih bi se moglo kvantitativno odrediti trenutni status i trendove kontinuirane antropogene podvodne buke u Jadranskom moru. Stoga je ova mjera usmjerena na prikupljanje podataka i njihovu analizu kao podloge za planiranjeorskog područja.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D3, D4, D6, D11
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjerom se omogućuje ispunjenje cilja vezanog uz praćenje trendova razina kontinuirane buke za koje je vjerojatno da se povećavaju radi povećanja opsega pomorskog prometa. Ciljevi DSO: D1T1, D3T1, D4T1, D6T1, D11T1, D11T2.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera bi se trebala provoditi lokalno, a po mogućnosti i podregionalno (Jadran), odnosno uz suradnju svih jadranskih zemalja.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske (ožujak 2008.).

VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.4.1., 3.7.1., 3.7.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> postojanje institucionalnog i financijskog okvira za provedbu mjere; jačanje znanja i materijalne baze (opreme) u institucijama, koje će biti uključene u provedbu mjere.</p> <p><i>Rizici:</i> neodgovarajuća i površna provedba mjere s ciljem zadovoljenja formalnih uvjeta; nekontinuirani institucionalni i financijski okvir; gubitak i/ili oštećenje mjerne opreme.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva zadužena za: zaštitu okoliša, zaštitu prirode, pomorstvo, turizam – administrativna provedba; • Stručne institucije – stručna provedba.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODMS; • Konvenciji o biološkoj raznolikosti (CBD); • Zakon o potvrđivanju Protokola o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 13/17); • Uredba o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17, 112/18); • Odluka o donošenju akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. 55.750,00 EUR / godina (<i>Trošak provedbe uključen u Nacionalni program praćenja</i>); Trošak modeliranja: 50.000,00 EUR godišnje</p> <p>UKUPNI TROŠAK: 4 god*105.750,00 EUR /god = 423.000,00 EUR</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i prirode osigurava provedbu mjere na aktivnosti A576264 kroz provedbu redovnih aktivnosti i aktivnosti A905019, a ostala tijela i institucije zadužene za provedbu mjere provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Obradom validirani, vremenski i prostorno kontinuirani rezultati mjerenja kontinuirane antropogene podvodne buke u dužem periodu; • Izrađena prostorno vremenska analiza stanja razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) kao podloge za planiranje morskog područja (prikazi u GIS pregledniku).

3.7.3. Uspostaviti podregionalnu suradnju na koordiniranom pristupu Deskriptoru 11 u Jadranskom moru te jačati znanje i osigurati dijeljenje iskustava o mogućem utjecaju buke na morske organizme u Jadranskom moru

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Suradnja sa zemljama članicama s kojima dijelimo Jadransko more na provedbi Mjere 3.7.1 i Mjere 3.7.2.</p> <p>Na sve moguće načine poticanje i omogućavanje jačanja znanja o mogućem utjecaju buke na morske organizme u Jadranskom moru, dijeljenje iskustava drugih zemalja iz područja primjene Deskriptora 11, posebno aktivnosti, koje su sadržane u Mjerama 3.7.1 i 3.7.2.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati i omogućiti sudjelovanje Republike Hrvatske u međunarodnim stručnim i ekspertnim skupinama i međunarodnim projektima; • Uspostaviti na podregionalnoj razini razmjenu podataka iz registara impulsne buke, kao i podataka mjerenja kontinuirane podvodne buke; • Uspostaviti suradnju na međunarodnoj razini vezano uz istraživanja učinaka unosa različitih oblika energije na morske organizme, uključujući podvodnu buku i svjetlosno onečišćenje u perspektivi; • Na temelju rezultata istraživanja i monitoringa, izraditi prijedloge međudržavnih sporazuma vezane uz kontrolu podvodne buke na razini jadranske podregije.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Usklađeni registri impulsnih antropogenih izvora buke, razmjena podataka iz registara, razmjena podataka mjerenja kontinuirane podvodne buke; moguća komplementarnost mjerenja kontinuirane podvodne buke u budućim programima praćenja; • Održavanje razine znanja i iskustva u primjeni Deskriptora 11 na razini koja omogućava provedbu predviđenog programa praćenja i mjera te održavanje dobrog stanja okoliša, a samim tim i preuzetih obveza.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Podvodna buka se, pogotovo ona na niskim frekvencijama, dobro širi kroz more, tako da njen utjecaj ne staje na administrativnim granicama. Izvori podvodne buke (impulsna i kontinuirana) postoje ili mogu postojati u svim dijelovima Jadranskog mora. Stoga je podvodna buka globalni pritisak i tako je treba tretirati. Bez suradnje na području cijelog Jadranskog mora, neće biti moguće procijeniti pritisak koji uzrokuje podvodna buka niti provesti mjere za postizanje ciljeva dobrog stanja okoliša. Također, regionalna suradnja je obveza zemalja članica po svim razinama dokumenata od ODMS na dalje.</p> <p>U svim zemljama članicama i u svim dokumentima stručnih i ekspertnih skupina postoji slaganje oko toga da postoji značajan manjak znanja i podataka koji bi omogućili pouzdano razumijevanje učinka podvodne buke na individualnoj ili populacijskoj razini, rizike i značaj unosa podvodne buke na okoliš, te određivanje prikladnih mjera za ublažavanje i/ili izbjegavanje utvrđenog štetnog učinka. Zbog toga će u narednom razdoblju biti dosta znanstvenih, stručnih i administrativnih aktivnosti da bi se premostile te praznine i vrlo je važno da RH sudjeluje u tim aktivnostima i ima koristi od znanja i iskustava, koje su stekle zemlje članice s većim stručnim i znanstvenim potencijalima.</p>

VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D3, D4, D6, D11
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjerom se omogućuje ispunjenje cilja vezanog uz regionalnu suradnju i potrebe za premošćivanjem praznina u znanju. Ciljevi DSO: D1T1, D3T1, D4T1, D6T1, D11T1, D11T2.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera bi se trebala provoditi podregionalno (Jadran), uz suradnju svih jadranskih zemalja. Jačanje znanja i dijeljenje iskustava trebalo bi se provoditi sa svim ZČ EU pa i šire.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09), • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23); • Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske (ožujak, 2008.).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.7.1., 3.7.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> dogovor i suradnja jadranskih zemalja na višim političkim razinama; međunarodni sporazumi; nastavak i administrativna i financijska potpora članstvu u EU Tehničkoj grupi za podvodnu buku i druge oblike energije (Technical Group on Underwater Noise and other forms of energy (TG Noise), te ostalim povremenim stručnim i ekspertnim skupinama (npr. CBD, ACCOBAMS), kao mjestima na kojima se diskutiraju i pripremaju prijedlozi budućih političkih odluka i daju pomoć i smjernice u implementaciji sadašnji i budućih mjera.</p> <p><i>Rizici:</i> nedovoljna angažiranost državne administracije na podregionalnoj suradnji; nedovoljni resursi (ljudski i materijalni) za kvalitetno praćenje suradnje.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva zadužena za: vanjske poslove, zaštitu okoliša, zaštitu prirode, turizam, znanost – administrativna provedba; • Stručne institucije – stručna provedba.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Uredba; • ODMS: • Zakon o potvrđivanju Protokola o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja koje proizlazi iz istraživanja i iskorištavanja epikontinentalnog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 13/17).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstva zadužena za vanjske poslove, turizma i znanost i stručne institucije provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti; ministarstvo zaduženo za zaštitu okoliša i prirode provodi mjeru u sklopu svojih redovnih aktivnosti na aktivnosti A576264 i aktivnosti A905019; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.

**POKAZATELJI ZA
PRAĆENJE
PROVEDBE MJERE**

- Uspostava regionalne suradnje, stupanj usklađenosti registra impulsnih antropogenih izvora buke, mogućnost i relevantnost razmjene podataka iz registra, usklađenost rezultata mjerenja kontinuirane podvodne buke.
- Primjena novih spoznaja i mogućnosti u programu praćenja u cilju bržeg dostizanja DSO.

3.8. Mjere zaštite i očuvanja bioraznolikosti

3.8.1. Analizirati rizike slučajnog ulova morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže) u različitim ribolovnim alatima

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Analizom rezultata praćenja slučajno ulovljenih jedinki morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže) utvrditi koji ribarski alati predstavljaju najveću opasnost za pojedine organizme te izraditi analizu rizika za pojedine grupe organizama.</p> <p>Praćenje slučajno ulovljenih vrsta se u Hrvatskoj u okviru DCF programa odvija prema protokolima GFCM-a: (FAO. 2019. <i>Monitoring the incidental catch of vulnerable species in Mediterranean and Black Sea fisheries: Methodology for data collection</i>), koji uključuju Dodatak II i Dodatak III Protokola o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelonska konvencija) te International Union for Conservation of Nature (IUCN) listom ugroženih vrsta (za hrskavičnjače).</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none">• Nastaviti pratiti i procijeniti opseg slučajnog ulova korištenjem promatrača na ribarskim plovilima te ciljanim prikupljanjem podataka;• U kontekstu ocjene utjecaja ribolova na morske kornjače, morske sisavce, morske pse, raže i morske ptice, osim podataka iz službene baze podataka Uprave ribarstva, mogu se uzeti u razmatranje i podaci iz drugih izvora, pa i oni dobiveni dojavama te uključivanjem zainteresirane javnosti;• Dopuniti podatke evidentiranjem slučajnog ulova morskih kornjača, morskih sisavaca, morskih pasa, raža i morskih ptica dojavama raznih korisnika mora (ribari, pomorci) te uključivanjem javnosti (princip građanin znanstvenik);• Nadograditi sustav evidencije slučajnog ulova osjetljivih vrsta kako bi se evidentiralo u kakvom je stanju jedinka puštena;• Temeljem rezultata praćenja napraviti analizu rizika stradavanja navedenih vrsta te utjecaj na populacije;• Jačanje svijesti svih sudionika u ribolovnim aktivnostima, kao i svih ostalih građana o važnosti morskih sisavaca, kornjača, morskih pasa, raža i morskih ptica u hranidbenom lancu u moru, odnosno u očuvanju morskog ekosustava;• Edukacija svih sudionika u ribolovnim aktivnostima o prepoznavanju i postupanju s osjetljivim morskim vrstama;• Upoznavanje šire javnosti, posebice sudionika u raznim aktivnostima na moru s adresama na koje će se slati dojave o nalazima.
OČEKIVANI REZULTAT	<p>Primjenom ove mjere će se utvrditi najčešći načini slučajnog ulova morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže), odnosno koji su ribolovni alati najčešći uzrok stradavanja ovih vrsta. Analiza rizika pružit će podatke za utvrđivanje mjera upravljanja i ublažavanja posljedica te poboljšanje selektivnosti pojedinih ribarskih alata.</p>
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>U mrežama i na udicama, uz ciljani ulov moguće je naći i slučajno ulovljene osjetljive vrste poput dupina, pučinskih vrsta ptica i morskih kornjača, zbog čega danas</p>

	slučajni ulov predstavlja realan pritisak na osjetljive vrste, posebice morske kornjače, za koje je taj pritisak u prethodnom razdoblju ocijenjen kao značajan. Stvarni recentni opseg slučajnog ulova te utjecaja na mortalitet u populacijama nije utvrđen, zbog čega je trenutno nemoguće procijeniti trenutni stvarni utjecaj na populacije ovih zaštićenih vrsta.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mortalitet morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže) prouzročen ribarskim alatima je na razini koja ne ugrožava obnovu njihovih populacija. Ciljevi DSO: D1T2, D1T3, D1T4, D1T5, D2T1, D3T1, D3T2, D4T1.
PODRUČJE OBUHVATA	Nacionalno (morsko područje), podregionalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Provoditi kontinuirano Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • EU-BDS.
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5., 3.8.2., 3.8.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> dobra suradnja između znanstvenika koji prikupljaju podatke i ribara koji bi trebali prijaviti slučajni ulov; postojanje svijesti sudionika u ribolovnim aktivnostima, kao i svih ostalih građana o važnosti morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i hrskavičnjača (morski psi i raže) u hranidbenom lancu u moru, odnosno u očuvanju morskog ekosustava.</p> <p><i>Rizici:</i> neobaviještenost ribara, pomoraca i ostalih građana o potrebi, kao i mogućnosti dojava nalaza; neprovođenje mjera kontrole slučajnog ulova od strane ribarske inspekcije.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: ribarstvo i akvakulturu, i prirodu – administrativna provedba; • Sudionici u ribarskim aktivnostima (prijava slučajnog ulova); • Ribarske inspeksijske službe (kontrola slučajnog ulova); • Pomorci, nautičari i ostali građani (dojava o nalazu uginulih ili ranjenih životinja); • Znanstvene institucije (analiza prikupljenih podataka).
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Direktiva o staništima; • Direktiva o zaštiti ptica; • Uredba (EU) br. 2124/2023 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. listopada 2023. o određenim odredbama za ribolov na području Sporazuma o Općoj komisiji za ribarstvo Sredozemlja (GFCM) (preinaka); • Odluka Vijeća od 25. listopada 1993. o sklapanju Konvencije o biološkoj raznolikosti (93/626/EEZ) (SL L 309, 13.12.1993.) (Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD))

	<p>(Odluka o proglašenju zakona o potvrđivanju konvencije o biološkoj raznolikosti (Narodne novine, br. 6/96)) (dalje u tekstu: EU-CBD);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uredba Vijeća (EZ) br. 1185/2003 od 26. lipnja 2003. o uklanjanju peraja morskih pasa na plovilima (SL L167, 4.7.2013.), (dalje u tekstu: Uredba Vijeća (EZ) br. 1185/2003); • Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelonska konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 11/04); • CFP.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Trošak provedbe mjere bi se mogao smatrati zanemarivim (ovisi o dojavama građana, praćenje stanja u okviru Programa praćenja)
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu provodi mjeru s aktivnosti A568004, a ostala tijela i institucije zadužene za provedbu mjere provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti ; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Trendovi broja slučajno ulovljenih jedinki morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže) u Jadranu.

3.8.2. Izraditi plan za smanjenje slučajnog ulova zaštićenih vrsta kralježnjaka (morski sisavci, morske ptice, morske kornjače i ribe hrskavičnjače (morski psi i raže) ribolovnim alatima

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Temeljem analize rizika izraditi plan za smanjenje slučajnog ulova zaštićenih morskih kralježnjaka (morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže)). Plan za smanjenje slučajnog ulova bi se najvećim dijelom trebao temeljiti na modifikaciji pojedinih ribarskih alata, modifikaciji uobičajene ribarske prakse, razvojem mjera upravljanja u pojedinim područjima te mogućim korištenjem (nakon utvrđivanja učinkovitosti) različitih uređaja koji ove organizme odbijaju da se uopće približavaju ribarskim alatima. Gdje se ukaže potreba primijeniti mitigacijske mjere, uzimajući u obzir značaj područja, rizik pojedinog alata i socio-ekonomski učinak takvih mjera.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Analizirati učinkovitost mjera za smanjenje slučajnog ulova pojedinih vrsta zaštićenih morskih kralježnjaka vezano uz pojedine alate i pojedine vrste; • Temeljem analize učinkovitosti i isplativosti odrediti kojim mjerama će se dati prednost u provedbi; • Stimulirati provedbu mjera za smanjenje slučajnog ulova (npr. sufinanciranje nabavke modificiranih alata/opreme/ uređaja za odvratanje); • Stimulirati istraživanja koja imaju za cilj utvrđivanje novih (učinkovitijih, jeftinijih, jednostavnijih) metoda, koje se mogu primijeniti u smanjenju slučajnog ulova zaštićenih morskih kralježnjaka.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere smanjit će se slučajni ulov te osigurati populacijska sposobnost za opstanak (vijabilnost) pojedinih vrsta zaštićenih kralježnjaka.

OPRAVDANJE ZA MJERU	U mrežama i na udicama uz ciljani ulov moguće je naći i slučajno ulovljene osjetljive vrste poput dupina, pučinskih vrsta ptica i morskih kornjača, zbog čega danas slučajni ulov predstavlja realan pritisak na osjetljive vrste, posebice morske kornjače, za koje je taj pritisak u prethodnom razdoblju ocijenjen kao značajan. Stvarni recentni opseg slučajnog ulova te utjecaja na mortalitet u populacijama nije utvrđen zbog čega je trenutno nemoguće procijeniti trenutni stvarni utjecaj na populacije ovih zaštićenih vrsta.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mortalitet morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i hrskavičnjača (morski psi i raže) prouzročen ribarskim alatima je na razini koja ne ugrožava obnovu njihovih populacija. Ciljevi DSO: D1T2, D1T3, D1T4, D1T5, D2T1, D3T1, D3T2, D4T1.
PODRUČJE OBUHVATA	Nacionalno (morsko područje), podregionalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Provoditi kontinuirano Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • EU-BDS.
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5., 3.8.1., 3.8.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> financijska mogućnost za stimuliranje provedbe ove mjere; izrada i provedba istraživačkih projekata vezanih uz osmišljavanje, testiranje i provedbu mjera za smanjenje slučajnog ulova. <i>Rizici:</i> Nedostatak sredstava za stimulacije i provedbu istraživanja.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: ribarstvo i akvakulturu, i prirodu – administrativna provedba; • Znanstvene i stručne institucije i organizacije, kao i sudionici u ribarskim aktivnostima (analiza selektivnosti alata, istraživanja).
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Direktiva o staništima; • Direktiva o zaštiti ptica; • Uredba (EU) br. 2124/2023 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. listopada 2023. o određenim odredbama za ribolov na području Sporazuma o Općoj komisiji za ribarstvo Sredozemlja (GFCM) (preinaka); • CFP; • EU-CBD; • Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelonska konvencija) Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 11/04.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Trošak provedbe mjere predviđen u okviru redovnih aktivnosti ministarstva nadležnog za ribarstvo i akvakulturu. Mjera se provodi kroz mjere Programa za

	ribarstvo i akvakulturu - Inovacije u ribolovu i akvakulturi (I.1 i II.1) i Otkup ribolovnih alata (I.7.)
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu provodi mjeru s aktivnosti A828057, a ostala tijela i institucije provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Trendovi broja slučajno ulovljenih jedinki morskih kornjača, morskih sisavaca, morskih ptica, morskih pasa i velikih raža u Jadranu.

3.8.3. Donijeti ribolovne odredbe kojima bi se utjecalo na smanjenje slučajnog ulova

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	U skladu s rezultatima analize rizika slučajnog ulova zaštićenih kralježnjaka (morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže)), kao i s rezultatima vezanih uz kvantitativni i kvalitativni sastav prilova i slučajnog ulova osjetljivih vrsta u jadranskim vodama.
AKTIVNOSTI	Temeljem aktivnosti provedenih u mjerama 3.8.1. i 3.8.2. donijeti zakonske odredbe kojima bi se stimulirala provedba utvrđenih metoda, alata i tehnologija za smanjenje slučajnog ulova pojedinih vrsta.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere će se smanjiti slučajni ulov zaštićenih kralježnjaka, ali također i slučajni ulov u cjelini.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Uz ciljani ulov, u lovinama je su prisutne i slučajno ulovljene vrste. Slučajno ulovljene vrste čine neciljane vrste ili ciljane vrste ili čije su jedinke manje od propisanih minimalnih referentnih veličina za očuvanje. Među njima se ponekad mogu naći i strogo zaštićene vrste poput dupina, pučinskih vrsta ptica i morskih kornjača.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mortalitet morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i hrskavičnjača (morski psi i raže) prouzročen ribarskim alatima je na razini koja ne ugrožava održavanje njihovih populacija. Bioraznolikost morskih zajednica je očuvana. Ciljevi DSO: D1T2, D1T3, D1T4, D1T5, D2T1, D3T1, D3T2, D4T1.
PODRUČJE OBUHVATA	Nacionalno (morsko područje), podregionalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Provoditi kontinuirano Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.5., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5., 3.8.2.

PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> financijska mogućnost za stimuliranje provedbe ove mjere; postojanje istraživačkih projekata vezanih uz osmišljavanje metoda, alata i tehnologija za smanjenje slučajnog ulova pojedinih vrsta. <i>Rizici:</i> Nedostatak sredstava za stimulacije i provedbu istraživanja.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za ribarstvo i akvakulturu, i prirodu – administrativna provedba; • Znanstvene institucije i sudionici u ribarskim aktivnostima (analiza selektivnosti alata, istraživanja).
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Direktiva o staništima; • Direktiva o zaštiti ptica; • Uredba (EU) br. 2124/2023 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. listopada 2023. o određenim odredbama za ribolov na području Sporazuma o Općoj komisiji za ribarstvo Sredozemlja (GFCM) (preinaka); • CFP; • Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelonska konvencija) Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 11/04.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Trošak provedbe mjere – u okviru redovnih poslova ministarstva nadležnog za zaštitu prirode, ministarstva nadležnog za ribarstvo i akvakulturu i znanstvenih institucija.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo nadležno za zaštitu prirode s aktivnosti A576264 u okviru redovitih aktivnosti, a ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu i ostalih institucija u okviru redovnih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Trendovi broja slučajno ulovljenih jedinki kornjača, morskih sisavaca, morskih ptica, morskih pasa i velikih raža u Jadranu.

3.8.4. Identificirati najugroženije dijelove morskog ekosustava kojima je potrebna obnova, s posebnim fokusom na obalno more (nova mjera)

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	U cilju cjelovitog očuvanja zdravog i raznolikog morskog ekosustava odnosno osiguravanja njegovog kontinuiranog, dugoročnog i održivog oporavka, potrebno je identificirati najugroženije dijelove kojima je potrebna obnova, uključujući one dijelove koji su pod najvećim pritiskom. Posebice se to odnosi na najugroženija staništa i vrste (one nepovoljnog stanja ili trenda, ugrožene i kritično ugrožene vrste i staništa, vrste i staništa pod značajnim pritiskom ljudskih aktivnosti, vrste s važnom ulogom u funkcioniranju ekosustava i dr.); na temelju analize izraditi prijedlog mjera obnove. Mjera nadopunjuje mjere u okviru drugih sektorskih politika posebice sektora ribarstva i zaštite prirode.

AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza i identifikacija najugroženijih dijelova morskog ekosustava kojima je potrebna obnova, uključujući one dijelove koji su pod najvećim pritiskom ljudskih aktivnosti. Prioritetno se to odnosi na najugroženija staništa i vrste (one nepovoljnog stanja ili trenda, ugrožene i kritično ugrožene vrste i staništa, vrste i staništa pod značajnim pritiskom ljudskih aktivnosti, vrste s važnom ulogom u funkcioniranju ekosustava i dr.), uključujući analizu stanja i potreba u odnosu na pritiske i prijetnje na morske ekosustave; • Izrada prijedloga mjera obnove najugroženijih dijelova morskog ekosustava koji će uključiti i vezu na postojeće i predviđene mjere i aktivnosti očuvanja propisanih i/ili donesenih u okviru relevantnih sektora.
OČEKIVANI REZULTAT	Prijedlog popisa/indikativnih mapa najugroženijih dijelova morskog ekosustava kojima je potrebna obnova s prijedlogom mjera obnove.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Ekosustavi pružaju osnovu za život (hranu, vodu, čisti zrak i mnoge druge usluge). Morski ekosustavi pod izrazitim su pritiskom ljudskih aktivnosti i sve izraženijih klimatskih promjena, što je prepoznato i na EU i globalnoj razini. EU Zeleni plan te vezane strategije i legislativa potiču države članice da usmjere napore u očuvanje i obnovu ekosustava koji su neophodni za dugoročni i održivi opstanak stanovništva. Trenutne politike u zaštiti prirode i okoliša imaju za cilj sveobuhvatno očuvanje ekosustava, no nisu u potpunosti obuhvatile temu cjelovite analize potreba obnove najugroženijih dijelova ekosustava i plana provedbe obnove. Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. predviđela je donošenje EU zakonodavnog akta o obnovi prirode (prijedlog Uredbe o obnovi prirode COM/2022/304) čije se stupanje na snagu očekuje u 2024. godini. Prema nacrtu ovog akta usvajanje Nacionalnog plana obnove predviđeno je u roku dvije godine od stupanja na snagu Uredbe. Ovom mjerom identificirat će se najugroženiji dijelovi morskog ekosustava za čiji je opstanak nužna provedba mjera obnove te time osigurati kvalitetni ulazni podaci za nacionalni plan obnove ekosustava koji će se prenijeti u odgovarajuće sektorske planove i programe. Postojeće procjene stanja očuvanosti i stanja morskog okoliša već ukazuju na potencijalne prioritete te će se iste uzeti u obzir prilikom izrade analize i plana obnove.</p> <p>Važno je naglasiti kako se u sklopu provedbe politika zaštite okoliša i ribarstva i u suradnji s ribarskim sektorom radi na postizanju zajedničkog dogovora o izradi nacionalnog prijedloga za dodatnu zaštitu u moru. Isto tako, u okviru izrade Nacionalne strategije zaštite prirode, priprema se prijedlog područja za zaštitu i strogu zaštitu na kopnu i moru kao doprinos ispunjenju EU ciljeva (zaštita (30%), odnosno stroga zaštita (10%) područja).</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D4, D6, D8
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana uz zaštitu i očuvanje morskog ekosustava. Ciljevi DSO: D1T1, D1T3, D1T4, D4T1, D4T2, D4T3, D4T4, D6T1, D6T2, D6T3, D6T4, D6T5, D6T6 i D8T3.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjeru je neophodno provoditi u vodama pod jurisdikcijom RH
PERIOD PRIMJENE MJERE	Od 2025. do 2027.

VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/17); • Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/2023); • Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20); • EU-BDS; • Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR); • Strateški akcijski program za očuvanje bioraznolikosti u Mediteranu (SAP BIO); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine. (Narodne novine, br. 13/21)
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.2., 1.2.3., 2.1.3., 1.2.5., 2.3.2., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5., 3.8.1., 3.8.2., 3.8.3.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Tijela državne uprave nadležna za poslove zaštite prirode i okoliša, uz potporu tijela državne uprave nadležnih za poslove ribarstva i akvakulture, gospodarstva, energetike, pomorstva, mora, prometa, turizma i infrastrukture, znanstvene institucije, javne ustanove u području zaštite prirode i okoliša te pomorstva, ribarstva i akvakulture; pravne i fizičke osobe koje gospodare i/ili upravljaju prirodnim dobrima, OCD-i koji djeluju u području zaštite prirode, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • ODV; • Direktiva o staništima; • Direktiva o zaštiti ptica; • Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24); • Uredba Vijeća (EZ) br. 1967/2006; • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima (Narodne novine, br. 15/18, 14/19); • Protokol o IUOP.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Trošak provedbe analize, trošak razrade mjera obnove za sve grupe staništa (stručno-znanstvene analize; radni sastanci i radionice; izrada dokumenata).</p> <p>Budući da se radi o širokom spektru staništa biti će potrebno uključiti velik broj stručnjaka i znanstvenika specifičnog poznavanja pojedinih staništa i vrsta čija je staništa potrebno obnoviti, stručnjake za ocjenu stanja staništa, vrsta i ekosustava (sukladno EU smjernicama), stručnjake s ekspertizom u metodologijama za obnovu staništa i sl.</p> <p>Procjena troška izrade analize: 500.000 EUR</p> <p>Procjena troška radnih sastanaka, radionica i izrade dokumenata: 30.000 EUR</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, prirode, gospodarstva i energetike sa aktivnosti A576264 (trošak provedbe programa praćenja posidonije); sva ostala tijela i institucije u sklopu svojih redovnih aktivnosti;

	<ul style="list-style-type: none">• Ministarstvo nadležno za zaštitu prirode s planirane aktivnosti PKK 21-27 (specifični cilj 2.VII – „Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja“) od 2025. na dalje
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none">• Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su izvješća Programa praćenja stanja očuvanosti te rezultati praćenja stanja morskog okoliša;• Izrađene analize;• Provedeni radni sastanci/radionice.

3.9. Mjere osmišljavanja i provođenja metoda i tehnologija prilagodbe na promjene u morskom i obalnom ekosustavu pod utjecajem klimatskih promjena

3.9.1. Provoditi biološko-ribarstvena istraživanja vezana uz iskorištavanje nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Provedba istraživanja vezanih uz proučavanje životnih ciklusa nezavičajnih (alohtonih, stranih), s naglaskom na invazivne strane vrste, koje mogu biti gospodarski potencijalno važne (razdoblje mriješćenja, vrijeme dostizanje spolne zrelosti, stanište itd.), kako bi se temeljem prikupljenih podataka strane i invazivne strane vrste uklonile i/ili držale pod kontrolom čime bi se smanjio njihov pritisak na bioraznolikost i na gospodarsko korištenje zavičajnih vrsta. Komercijalnim korištenjem stranih i invazivnih stranih vrsta smanjio bi se i njihov negativni utjecaj na aktivnosti u obalnom području (ribarstvo, marikultura, turizam) i/ili zdravlje ljudi.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Istraživanje sezone i područja mriješćenja stranih vrsta u Jadranu; Istraživanje brzine rasta i dostizanja spolne zrelosti stranih vrsta u Jadranu; • Istraživanje ishrane stranih vrsta u Jadranu; • Analiza utjecaj invazivnih stranih vrsta; • Izrada mjera adaptivnog upravljanja stranim i invazivnim stranim vrstama; • Izrada ili nadopuna podzakonskih propisa vezanih uz ribolov novih i stranih vrsta; • Poticanje izlova novih, stranih i invazivnih stranih vrsta; • Marketinška prezentacija novih, stranih i invazivnih stranih vrsta na tržištu.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere se očekuje ublažavanje negativnih socio-ekonomskih posljedica utjecaja klimatskih promjena, kao i ublažavanje negativnih posljedica invazivnih stranih vrsta na bioraznolikost.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Zadnjih godina u Jadranu je zabilježen veći broj stranih vrsta organizama koji bi mogli imati iznimno velik gospodarski značaj, budući da se radi o visoko kvalitetnim i cijenjenim vrstama, a njihovo izlovljavanje moglo bi ublažiti negativne socio-ekonomske posljedice, kao i negativne posljedice na bioraznolikost.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana uz smanjenje gospodarskih šteta u ribarstvu izazvanih klimatskim promjenama kao i uz smanjenje negativnog utjecaja novih, stranih i invazivnih stranih vrsta na okoliš putem njihova izlova. Ciljevi DSO: D1T1, D1T2, D1T3, D1T4, D1T5, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D6T1, D7T1.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera bi se trebala primjenjivati lokalno i podregionalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.

VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Bijela knjiga o budućnosti Europe Razmatranja i scenariji za EU27 do 2025. (Bruxelles, 1.3.2017. COM(2017) 2025 final); • Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, br. 124/14); • Strateški plan Ministarstva poduzetništva i obrta za razdoblje 2020. – 2022. (ožujak 2019.); • Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje 2016. – 2018. (ožujak 2015.); • Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/17).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.9.2., 3.9.3., 3.9.4.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje znanstvenih institucija, koje provode istraživanja; uspješna marketinška prezentacija novih vrsta na tržištu.</p> <p><i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu istraživanja i kampanja za marketinšku prezentaciju novih vrsta na tržištu</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: ribarstvo i akvakulturu, zaštitu okoliša, zaštitu prirode, znanost, poduzetništvo, gospodarstvo, turizam; • Znanstvene i stručne institucije, javne ustanove u području zaštite prirode i okoliša te pomorstva, ribarstva i akvakulture; pravne i fizičke osobe koje gospodare i/ili upravljaju prirodnim dobrima, OCD-i koji djeluju u području zaštite prirode, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti (Narodne novine, br. 107/03, 144/12); • Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih vrsta i upravljanju njima (Narodne novine, br. 15/18 i 14/19); • Uredba EU br. 1143/2014; • Uredba; • Uredba (EU) br. 2124/2023 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. listopada 2023. o određenim odredbama za ribolov na području Sporazuma o Općoj komisiji za ribarstvo Sredozemlja (GFCM) (preinaka); • Odluka o donošenju akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 28/21).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Cca 34.000,00 EUR/po vrsti.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu s aktivnosti A568004; ostala tijela i institucije u okviru svojih redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su rezultati vezani uz dobivanje novih spoznaja o mogućnostima iskorištavanja novih vrsta u gospodarskom ribolovu i komercijalno korištenje stranih vrsta čime su smanjeni pritisci stranih i invazivnih stranih vrsta na bioraznolikost.

3.9.2. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije ribolova radi izlova nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Budući da za lov pojedinih nezavičajnih (alohtonih) vrsta tradicionalni ribarski alati nisu dovoljno učinkoviti, u nekim slučajevima bilo bi potrebno konstruirati nove ribolovne alate. Istraživanja bi se trebala provoditi kroz ispitivanja učinkovitosti novih ribolovnih alata.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Odabir komercijalno najpovoljnijih vrsta alohtonih organizama; • Konstruiranje novih ribolovnih alata ili prilagođavanje postojećih za lov ciljanih vrsta; • Istraživanje učinkovitosti novih/prilagođenih ribolovnih alata.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere se očekuje ublažavanje negativnih socio-ekonomskih posljedica utjecaja klimatskih promjena, a moguće su i pozitivne socio-ekonomske posljedice.
OPRAVDANJE ZA MJERU	U zadnjih desetak godina u Jadranu je zabilježen veći broj alohtonih (nezavičajnih) vrsta, koje bi mogle imati iznimno velik gospodarski značaj, s obzirom da se radi o visoko kvalitetnim i cijenjenim vrstama. Budući da za lov pojedinih nezavičajnih vrsta tradicionalni ribarski alati nisu dovoljno učinkoviti, u cilju bolje učinkovitosti u nekim bi ih slučajevima bilo potrebno istraživati te u skladu s rezultatima konstruirati nove ribolovne alate.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana uz smanjenje gospodarskih šteta u ribarstvu izazvanih klimatskim promjenama kao i uz smanjenje negativnog utjecaja novih vrsta na okoliš putem njihova izlova. Ciljevi DSO: D1T4, D1T5, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D6T1, D7T1, D10T1.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera bi se trebala primjenjivati lokalno i podregionalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20); • Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, br. 124/14), • Strateški plan Ministarstva poduzetništva i obrta za razdoblje 2020 – 2022. (ožujak 2019.); • Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje 2016. – 2018. (ožujak 2015.).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.9.1., 3.9.3., 3.9.4.

PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje znanstvenih institucija, koje provode istraživanja. <i>Rizici:</i> Nedostatak financijskih sredstava za provedbu istraživanja.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: ribarstvo i akvakulturu, zaštitu okoliša, zaštitu prirode, znanost, poduzetništvo – administrativna provedba; • Stručne i znanstvene institucije – provedba istraživanja.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti (Narodne novine, br. 107/03, 144/12); • Uredba (EU) br. 2124/2023 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. listopada 2023. o određenim odredbama za ribolov na području Sporazuma o Općoj komisiji za ribarstvo Sredozemlja (GFCM) (preinaka); • Provedbena Uredba Komisije (EU) 2016/145; • Odluka Vijeća od 25. listopada 1993. o sklapanju Konvencije o biološkoj raznolikosti (93/626/EEZ) (SL L 309, 13.12.1993.) (Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD) (Odluka o proglašenju zakona o potvrđivanju konvencije o biološkoj raznolikosti (Narodne novine, br. 6/96)) (dalje u tekstu: EU-CBD).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Cca 10.000,00 EUR po alatu (mali ribolovni alati) Troškovi istraživanja značajno viši za velike ribolovne alate (koće, plivarice i sl.) Trošak provedbe mjere predviđen u okviru redovnih aktivnosti ministarstva nadležnog za ribarstvo i akvakulturu. Mjera se provodi kroz mjere Programa za ribarstvo i akvakulturu - Inovacije u ribolovu i akvakulturi (I.1 i II.1) i Otkup ribolovnih alata (I.7.)
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu s aktivnosti A828057, ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, prirode i poduzetništvo s aktivnosti A576264 u sklopu redovitih aktivnosti, ostala tijela i institucije provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su konstrukcije novih alata i njihova uporaba.

3.9.3. Provoditi prilagodbe vezane uz uvođenje novih autohtonih toploljubnih vrsta u marikulturu i povećanje proizvodnje (uzgoja) toploljubnih vrsta

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	Provedba istraživanja vezanih uz već postojeće, kao i moguće buduće promjene, koje se sve češće javljaju u uzgojnom ciklusu većine vrsta u uzgoju, a koje se najvećim dijelom pripisuju utjecaju klimatskih promjena. Slijedom tih istraživanja, potrebno je s gospodarskog aspekta procijeniti eventualno povećanje proizvodnje toploljubnih vrsta, koje su već i sada zastupljene u marikulturi Republike Hrvatske (komarča, dagnja, tuna), kao i mogućnost uvođenja u marikulturu novih autohtonih toploljubnih vrsta organizama. Za one uzgajivače koji se uključe u zajednička

	istraživanja sa znanstvenicima na način da u svojim uzgajalištima ili dijelu uzgajališta provode eksperimentalni uzgoj vezan uz uvođenje novih vrsta u marikulturu, nastojat će se osigurati porezne olakšice ili olakšice pri nabavci hrane za uzgoj i olakšice pri nabavci nove uzgojne tehnologije.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Istraživanja promjena u životnom ciklusu (brzina rasta, dostizanje spolne zrelosti, razdoblja mriještenja, potrošnje hrane i sl.) vrsta, koje se već koriste u uzgoju u Republici Hrvatskoj; • Istraživanja vezana uz uvođenje novih (autohtonih) vrsta u marikulturu; • Odabir komercijalno najpovoljnijih vrsta za uzgoj;
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere se očekuje ublažavanje negativnih socio-ekonomskih posljedica utjecaja klimatskih promjena.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Već dugo se i u Republici Hrvatskoj raspravlja o uvođenju novih vrsta u marikulturu s ciljem proširenja ponude na tržištu, što bi donijelo novu vrijednost marikulturi RH. Što se tiče toploljubnih vrsta, koje se već i do sada koriste u marikulturi RH (komarča, dagnja, tuna), utjecaj klimatskih promjena za te bi vrste mogao biti pozitivan, jer bi povišena temperatura mora kod ovih vrsta mogla utjecati na skraćivanje uzgojnih ciklusa i produženje sezone rasta.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana uz smanjenje gospodarskih šteta u marikulturi izazvanih klimatskim promjenama. Ciljevi: D1T1, D1T2, D1T3, D1T4, D1T5, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D6T1, D7T1, D10T1.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera bi se trebala primjenjivati lokalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20); • Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, br. 124/14); • Strateški plan Ministarstva poduzetništva i obrta za razdoblje 2020 – 2022. (ožujak 2019.); • Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje 2016 – 2018. (ožujak 2015.); • Strategija upravljanja vodama (Narodne novine, br. 91/08).
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.9.1., 3.9.2., 3.9.4.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje znanstvenih institucija koje provode istraživanja; financijske potpore uzgajivačima. <i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu istraživanja; nedostatak financijskih sredstava za potpore.

ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstva nadležna za: ribarstvo i akvakulturu, zaštitu okoliša, zaštitu prirode, znanost, poduzetništvo – administrativna provedba; • Stručne i znanstvene institucije – provedba istraživanja; • Uzgajivači.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti (Narodne novine, br. 107/03, 144/12); • Odluka Vijeća od 25. listopada 1993. o sklapanju Konvencije o biološkoj raznolikosti (93/626/EEZ) (SL L 309, 13.12.1993.) (Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD) (Odluka o proglašenju zakona o potvrđivanju konvencije o biološkoj raznolikosti (Narodne novine, br. 6/96)).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Cca 35.000,00 EUR po vrsti.</p> <p>Trošak provedbe mjere predviđen u okviru redovnih aktivnosti nadležnog ministarstva nadležnog za ribarstvo i akvakulturu. Mjera se provodi kroz mjere Programa za ribarstvo i akvakulturu - Inovacije u ribolovu i akvakulturi (I.1 i II.1) i Otkup ribolovnih alata (I.7.)</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu s aktivnosti A828057, ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, prirode i poduzetništvo s aktivnosti A576264 u sklopu redovitih aktivnosti, ostala tijela i institucije provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<p>Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su rezultati uvođenja novih autohtonih toploljubnih vrsta u marikulturu, kao i eventualno povećanje proizvodnje toploljubnih vrsta koje su već i sada zastupljene u marikulturi RH.</p>

3.9.4. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije uzgoja

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Nove će okolnosti iziskivati prilagodbu tehnologije uzgoja za hladnoljubne vrste koje su jako zastupljene u marikulturi RH (lubin, kamenica). Tehnologiju uzgoja navedenih vrsta organizama bit će potrebno prilagoditi novim okolnostima kako bi se ublažile ili spriječile negativne posljedice (prebacivanje uzgoja u dublja – hladnija područja, što će zasigurno povećati troškove uzgoja). Ova bi se mjera mogla privremeno koristiti i u slučaju pojave HAB-a (opasne cvatnje), kada bi se uzgojna postrojenja (ribe i školjkaši), trebala privremeno spuštati na veće dubine. Za one uzgajivače koji se uključe u zajednička istraživanja sa znanstvenicima na način da u svojim uzgajalištima ili dijelu uzgajališta provode eksperimentalni uzgoj temeljen na novim tehnološkim rješenjima, nastojat će se osigurati ili porezne olakšice ili olakšice pri nabavci hrane za uzgoj, ili olakšice pri nabavci nove uzgojne tehnologije i sl.</p>

AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> Istraživanja utjecaja klimatskih promjena na životni ciklus hladnoljubnih vrsta (brzina rasta, dostizanje spolne zrelosti, razdoblje mriještenja, potrošnja hrane i sl.), koje se koriste u uzgoju u RH; Istraživanja vezana uz promjene tehnologije uzgoja hladnoljubnih vrsta.
OČEKIVANI REZULTAT	Primjenom ove mjere se očekuje ublažavanje negativnih socio-ekonomskih posljedica utjecaja klimatskih promjena.
OPRAVDANJE ZA MJERU	Za razliku od toploljubnih vrsta, na koje bi utjecaj klimatskih promjena mogao biti pozitivan, sasvim je izvjesno da će na one vrste, koje preferiraju hladnije vode, utjecaj biti negativan (lubin, kamenica). Kako su istodobno ove dvije vrste značajnije u marikulturi RH te se očekuje daljnje povećanje proizvodnje u akvakulturi RH, kako je predviđeno i Nacionalnim planom razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine, bit će potrebno tehnologiju uzgoja prilagoditi novim okolnostima kako bi se ublažile negativne posljedice.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA ODMS	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	Mjera je vezana uz smanjenje gospodarskih šteta u marikulturi izazvanih klimatskim promjenama. Ciljevi: D1T1, D1T2, D1T3, D1T4, D1T5, D2T1, D3T1, D4T1, D5T1, D6T1, D7T1, D10T1.
PODRUČJE OBUHVATA	Mjera bi se trebala primjenjivati lokalno.
PERIOD PRIMJENE MJERE	Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09); Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); Bijela knjiga o budućnosti Europe Razmatranja i scenariji za EU27 do 2025. (Bruxelles, 1.3.2017. COM(2017) 2025 final); Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, br. 124/14); Strateški plan Ministarstva poduzetništva i obrta za razdoblje 2020. – 2022. (ožujak 2019.); Strateški plan Ministarstva zaštite okoliša i energetike za razdoblje 2020. – 2022. (ožujak 2019.) .
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.9..1, 3.9.2., 3.9.3.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<i>Pretpostavke:</i> kadrovsko i tehničko jačanje znanstvenih institucija koje provode istraživanja; financijske potpore uzgajivačima. <i>Rizici:</i> nedostatak financijskih sredstava za provedbu istraživanja; nedostatak financijskih sredstava za potpore.
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstva nadležna za: ribarstvo i akvakulturu, zaštitu okoliša, zaštitu prirode, znanost, poduzetništvo – administrativna provedba; Stručne i znanstvene institucije – provedba istraživanja; Uzgajivači.

ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (Narodne novine, br. 133/22); • Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19); • Zakon o fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti (Narodne novine, br. 107/03, 144/12); • Provedbena Uredba Komisije (EU) 2016/145.
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	<p>Cca. 13.300,00 EUR po vrsti.</p> <p>Trošak provedbe mjere predviđen u okviru redovnih aktivnosti nadležnog ministarstva nadležnog za ribarstvo i akvakulturu. Mjera se provodi kroz mjere Programa za ribarstvo i akvakulturu - Inovacije u ribolovu i akvakulturi (I.1 i II.1) i Otkup ribolovnih alata (I.7.)</p>
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za ribarstvo i akvakulturu s aktivnosti A828057, ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, prirode i poduzetništvo s aktivnosti A576264 u sklopu redovitih aktivnosti, ostala tijela i institucije provode mjeru u sklopu svojih redovitih aktivnosti; • EU fondovi prema raspoloživosti kroz vrijeme provedbe.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<p>Pokazatelji za praćenje provedbe mjere su gospodarski pokazatelji u uzgoju hladnoljubnih vrsta.</p>

3.9.5. Jačati otpornosti obale i obalnih naselja na pojavu ekstremnih vremenskih i klimatskih hazarda

Element mjere	Razrada
TIP MJERE	2a
OPIS MJERE	<p>Klimatski hazardi uključuju porast razine mora, bujične poplave, obalno poplavljanje, suše, valove vrućine i sl. te uzimajući u obzir da se Sredozemlje zagrijava brže za 20% od globalnog prosjeka, navedeni klimatski hazardi će rasti. Kako bi se stvorili preduvjeti za poboljšanje otpornosti obale i obalnih naselja na učinke klimatskih promjena, prioritetno je potrebno unaprijediti nacionalne kapacitete za razumijevanje učinaka klimatskih promjena i procjenu sveukupnih utjecaja ovih hazarda na održivi razvoj obale i obalnih naselja. U okviru postojećih prostornih i razvojnih planova treba uključiti razmatranja o utjecaju klimatskih i vremenskih hazarda, analizirati rizike i planirati mjere prilagodbe. Ovom mjerom je potrebno uključiti predviđeni porast razine mora i faktore lokalne ranjivosti kod planiranja i rekonstrukcije obalnih objekata dugog vijeka trajanja, kao što su rive, obale, lukobrani, luke, marine. Isto je potrebno i kod planiranja mjera zaštite zona i lokaliteta kulturnih dobara te u svrhu sprječavanja dužobalnog širenja obalnih naselja uz poštivanje obalnog odmaka. Kroz prostorne planove treba također predvidjeti rekonstrukcije sustava odvodnje oborinskih voda u urbaniziranim područjima ugroženim bujičnim poplavama i obalnim poplavljanjem, na način da se prilagode na povećana opterećenja, koje će morati podnijeti u budućnosti.</p>
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi preliminarnu analizu ranjivosti obalnih područja na pojavu ekstremnih vremenskih i klimatskih hazarda radi definiranja najugroženijih naselja te

	<p>napraviti listu prioriteta. U procjenu uključiti nova obilježja koja karakteriziraju elementarne nepogode (razornost, nepredvidljivost, učestalost...);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za najugroženija obalna naselja izraditi detaljnu analizu klimatske ranjivosti uključujući analizu toplinskih otoka i izradu karata toplinskih otoka te analizu bujičnih poplava i izradu karata bujičnih poplava uvažavajući sve utjecaje klimatskih promjena na opasnost od poplava; • Prilagoditi normativni okvir, posebno Pravilnik o sadržaju prostornih planova; • Razvoj i izrada metodologije planiranja zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi za obalna naselja uključujući i razradu pokazatelja praćenja zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi i njenih učinaka na ublažavanje negativnih posljedica klimatskih promjena (može se implementirati i kao dio šireg zadatka razvoja i izrade metodologije planiranja zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi u urbanim područjima za gradove i općine u Republici Hrvatskoj); • Izrada regionalnih/lokalnih strateških dokumenata razvoja zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi u obalnim naseljima; • Izrada regionalnih/lokalnih obalnih planova u skladu s člankom 18. Protokola o IUOP s fokusom na jačanje klimatske otpornosti; • Prilagoditi odnosno dopuniti prostorne planove prema zahtjevima revidiranog Pravilnika o sadržaju prostornih planova; • Dopuniti metodologije i postupke SPUO za prostorne planove elementima vezanim za procjene klimatske ranjivosti i planiranje odgovarajućih mjera prilagodbe i drugih odgovora; • Razraditi instrumente provedbe odnosno primjene obalnog odmaka kao najracionalnije mjere prilagodbe za neizgrađene dijelove građevinskih područja na obali; • U planove razvoja JRPS ugraditi i planove prioritetnih aktivnosti i investicija za zaštitu od ekstremnih vremenskih i drugih događaja u najugroženijim dijelovima obale i obalnih naselja.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačani kapaciteti za procjene utjecaja klimatskih hazarda; • Osigurano ažuriranje i za prioritetna područja detaljnija razrada podloga ranjivosti na rast razine mora (redovita aktivnost Hrvatskih voda), pojavu toplinskih otoka uz izradu karata toplinskih otoka te pojavu bujičnih poplava uz izradu karata bujičnih poplava, uzimajući u obzir sadašnje i buduće klimatske promjene; • Uključivanje ranjivosti obalnih naselja u prostorne i razvojne planove, na način da se prilagode na povećana klimatska opterećenja, koja će morati podnijeti u budućnosti; • Osigurani preduvjeti za jačanje otpornosti obale i obalnih naselja na učinke ekstremnih i klimatskih hazarda, posebno kroz planiranje zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi; • Osigurani preduvjeti za jačanje otpornosti ranjivih zona i lokaliteta kulturnih dobara i povijesnih jezgri gradova i naselja.
OPRAVDANJE ZA MJERU	<p>Štete koju mogu prouzročiti ekstremni vremenski i klimatski hazardi mogu biti vrlo velike i ponavljati se kroz duže vremensko razdoblje. U Hrvatskoj je udio prijavljenih ekonomskih šteta u posljednjih deset godina prosječno iznosio 0,5 % BDP-a, s tim da</p>

	<p>se tu ne ubraja poguban utjecaj koje klimatske promjene imaju na zdravlje ljudi. Izostanak prilagodbe obalnih područja na porast razine mora dovest će do mnogostruko jačeg utjecaja mora na obalu i obalne građevine te multiplikaciju šteta (urušavanje obala, riva, šetnica, erozija i nestajanje plaža i sl.). Stoga je ulaganje u sustavnu prilagodbu klimatskim promjenama radi smanjenja ranjivosti na navedene hazarde dugoročno višestruko isplativa investicija. Potvrda važnosti ove teme su i rezultati EU studije PESETA iz 2020, koja je kod procjene šteta od poplava obala u udjelu u GDP-u Europskih zemalja Hrvatsku stavila na visoko 6. mjesto.</p>
PODRUČJE OBUHVATA	Podregionalno (obalne administrativne jedinice).
PERIOD PRIMJENE MJERE	Provoditi kontinuirano Do 2027.
VEZA S DRUGIM STRATEGIJAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Detaljna razrada i provedba mjere treba biti koordinirana s provedbom mjera Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20); • Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17); • Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (Narodne novine, br. 147/21); • Protokol o IUOP.
VEZA S DRUGIM MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.3., 2.4.1., 3.1.1., 3.1.2.
PRETPOSTAVKE I RIZICI ZA PROVEDBU	<p><i>Pretpostavke:</i> razumijevanje klimatske ranjivosti i šteta do kojih može dovesti nepoduzimanje mjera prilagodbe, postojanje dobre analitičke osnove za izradu standardiziranih analiza i karata ranjivosti za obalno područje; osiguranje proračunskih i drugih sredstava za provedbu aktivnosti.</p> <p><i>Rizici:</i> nespremnost lokalnih zajednica i neekipiranost službi za organizaciju izrade i programiranje planova; nepostojanje potrebnih stručnih podloga i jasnih metodologija; nespremnost na uključivanje rezultata procjena u postojeće prostorne i razvojne, odnosno planove intervencija.</p>
ZADUŽENJE ZA PROVEDBU MJERE	Ministarstvo nadležno za prostorno uređenje u suradnji s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša i DHMZ-om, u suradnji sa županijskim uredima za prostorno uređenje i drugim stručnim institucijama.
ZAKONODAVNI OKVIR	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (Narodne novine, br. 127/19); • Zakon o vodama (Narodne novine, br. 66/19, 84/21, 47/23); • Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23); • Zakon o gradnji (Narodne novine, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19); • Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04, 163/04, 9/11).
PROCJENA TROŠKOVA PROVEDBE	Mjera će se provoditi u sklopu redovnih aktivnosti tijela zaduženih za provedbu mjere. U skladu s opisom mjere nije moguće unaprijed procijeniti trošak provedbe.

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun: ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša provodit će mjeru s aktivnosti A576264 u sklopu redovitih aktivnosti; ostala tijela i institucije provodit će mjeru u sklopu redovitih aktivnosti • Fondovi EU i drugi izvori raspoloživi u periodu provedbe mjere.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađene i provedene izmjene i dopune nadležne regulative; • Izrađene analize ranjivosti, • Osigurani preduvjeti za izradu dopuna prostornih planova u segmentu jačanja klimatske otpornosti; • Planovi razvoja JPRS sadrže prioritetne projekte jačanja klimatske otpornosti (plan investicija).

3.9.6. Razvijati prilagodbu obalnog područja na porast razine mora*

Aktivnosti mjere integrirane su u mjeru 3.9.5. te kao samostalna mjera više ne postoji.

PRILOZI

Prilog 1: Postojeće mjere za unaprjeđenje operativnog okvira za koordinirano upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem

POSTOJEĆE MJERE 1a i 1b PO STRATEŠKIM PRIORITETIMA ZAŠTITE I UPRAVLJANJA MORSKIM OKOLIŠEM I OBALNIM PODRUČJEM

Postojeće mjere za uspostavu sustava za koordinirano, participativno i transparentno dogovaranje i odlučivanje o korištenju obalnih i morskih resursa

Uspostaviti tijela nadležna za provedbu Uredbe (Narodne novine, br. 112/14)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Uredbom o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14) člankom 10 definira tijela nadležna za provedbu Uredbe, uključujući provedbu Strategije: <ul style="list-style-type: none">• Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša – koordinator;• Povjerenstvo za koordinaciju izrade i provedbe dokumenata Strategije (Povjerenstvo za koordinaciju);• Stručni nacionalni odbor za izvršenje zadaća uređenih Uredbom o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Nacionalni odbor). Mjera se provodi. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_09_112_2141.html
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.1.

Usuglasiti planove razvojnih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa županijskim razvojnim strategijama

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 147/14, 123/17, 118/18) propisana je obveza usuglašavanja planova razvojnih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa županijskim razvojnim strategijama.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.1.3.

Unaprijediti proces stvaranja javnih politika i strateškog planiranja

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine: M 1.1 Unaprijediti proces stvaranja javnih politika i strateškog planiranja u javnoj upravi Aktivnosti 1.1.1.-1.1.3.; 1.1.8.

Mjerom se predviđa unaprjeđivanje metodologije za izradu strategija i drugih akata javnih politika, uspostava središnjeg tijela na razini Vlade RH za koordinaciju izrade i praćenja provedbe javnih politika i strateških dokumenata.

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.**

Uspostaviti učinkovit sustav koordinacije za integralno upravljanje obalnim područjem

ELEMENT MJERE	RAZRADA
----------------------	----------------

OPIS MJERE	Strategija prostornog razvoja RH (Narodne novine, br. 106/17): Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.5 Održivi razvoj i korištenje obalnog područja između ostalog, strateškim prioritetom se ističe nužnost <ul style="list-style-type: none">• Uspostavljanja učinkovitog sustava suradnje i koordinacije za integralno upravljanje obalnim područjem (na upravljačkoj i stručno-administrativnoj razini)• Uspostavljanje sustava upravljanja obalnim područjem na nacionalnoj i regionalnoj razini
-------------------	---

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.**

Unaprijediti sudjelovanje javnosti u donošenju odluka koje su direktno ili indirektno vezane za zaštitu prirode (*grupa mjera*)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
----------------------	----------------

OPIS MJERE	Prijedlog Strategije i akcijski plan zaštite prirode (SAPZP) RH (Narodne novine, br. 72/17) : Posebni cilj 5.4 Unaprijediti sudjelovanje javnosti u donošenju odluka koje su direktno ili indirektno vezane za zaštitu prirode
-------------------	---

Predložene mjere na razini su aktivnosti unutar posebnog cilja 5.4:

- 5.4.1 Poticati i omogućiti višu razinu sudjelovanja javnosti i pojedinih skupina dionika u planiranju i provedbi zaštite te donošenju planskih i zakonodavnih dokumenata;
- 5.4.2 Ojačati komunikaciju i suradnju s lokalnim stanovništvom u zaštićenim područjima sa svrhom provođenja mjera koje poboljšavaju stanje prirode te njihovog aktivnog uključivanja u zaštitu prirode;
- 5.4.3 Ojačati suradnju s dionicima u svrhu učinkovitije zaštite kroz edukacije.

Mjere doprinose postizanju strateškog cilja SAPZP podizanja razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.**

Postojeće mjere za unaprjeđenje regulatornog okvira i usklađivanje pojmova koji se tiču upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem

Povećati učinkovitost mehanizama zaštite i smanjenja pritiska na prirodu te poticanja održivog korištenja prirodnih dobara (*grupa mjera*)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Prijedlog Strategije i akcijski plan zaštite prirode (SAPZP) RH</p> <p>Predložene mjere na razini su aktivnosti unutar:</p> <p>Posebnog cilja 1.1 - Osigurati jasan, usklađen i provediv zakonodavni i institucionalni okvir za provedbu mehanizama očuvanja prirode:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1.1.4 Identificirati provoditelje osnovnih mjera očuvanja u području ekološke mreže te planske dokumente kojima se te mjere provode ili mogu provesti <p>Posebnog cilja 1.3 – Standardizirati upravljanje u zaštiti prirode te uspostaviti sustav praćenja učinkovitosti:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1.3.7 Prema definiranom okviru upravljanja ekološkom mrežom osigurati adekvatno ugrađivanje osnovnih i dodatnih mjera očuvanja u planove upravljanja ekološkom mrežom, sektorske planove gospodarenja prirodnim dobrima i ostale sektorske planove <p>Posebnog cilja 1.4 Razvijati suradničke oblike upravljanja te ojačati komunikaciju:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1.4.1 Omogućiti upravljanje zaštićenim područjima i ekološkom mrežom od starne drugih subjekata <p>Posebnog cilja 2.1 Osigurati održivo korištenje prirodnih dobara i prostora kroz sektorske planske dokumente i propise:</p> <ul style="list-style-type: none">• 2.1.1 Poboljšati učinkovitost provedbe postupka vezano uz zaštitu prirode kod donošenja planova kroz suradnju i komunikaciju sa sektorima prilikom izrade sektorskih planskih dokumenata i propisa <p>Navedene mjere doprinose postizanju strateških ciljeva (SC):</p> <ul style="list-style-type: none">• SC1: Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode;• SC2: 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara.
OČEKIVANI REZULTAT	<ul style="list-style-type: none">• Broj identificiranih provoditelja osnovnih mjera očuvanja u području ekološke mreže te vezanih planskih dokumenata (1.1.4.);• Površina ekološke mreže za koju su u planske dokumente ugrađene mjere očuvanja (1.3.7.);• Broj područja o kojima skrbe drugi subjekti (1.4.1.);• Broj ugrađenih mjera očuvanja u sve relevantne dokumente upravljanja i/ili gospodarenja (2.1.1.).
PRAĆENJE PROVEDBE MJERE	<p>Do 2020. godine utvrditi broj provoditelja osnovnih mjera očuvanja u području ekološke mreže te vezanih planskih dokumenata</p> <p>Do 2023. godine identificirati površinu ekološke mreže za koju su u planske dokumente ugrađene mjere očuvanja</p>

Do 2025. godine utvrditi broj područja o kojima skrbe drugi subjekti te utvrditi broj ugrađenih mjera zaštite prirode u sve relevantne dokumente za upravljanje i/ili gospodarenje

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.** 1.2.5.

Dodatne mjere zaštite prirode u **Planu upravljanja vodnim područjima (PUVP)** prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) (kao dopuna mjerama iz nadležnosti zaštite prirode)

Znak * u donjim tablicama odnosi se na skraćenice za mjere iz PUVP redom kako su navedene : Ključni tip mjera (npr. 99), Redni broj mjere iz PUVP (npr. 3.OSN.05.01), Vrsta mjere (npr. Z).

Vrste mjera su:

- Z Donošenje, izmjena i dopuna zakona i propisa
- A Administrativne mjere provedbe - Izdavanje dozvola
- V Vodiči, preporuke i smjernice
- E Edukacija
- M Monitorinzi - praćenje stanja
- ID Informacijski sustavi i digitalizacija
- RI Razvojne investicijske mjere - Ulaganje u saniranje, rekonstrukciju, razvoj (pretežito kapitalna ulaganja)
- SI Studijske i istraživačke mjere
- PP Programsko planska dokumentacija
- T Tehnička dokumentacija
- IN Inspekcija i nadzor
- OP Okoliš i priroda

Objedinjene su mjere koje se odnose na smanjenje opterećenja koje dolazi od stanovništva i/ili od različitih djelatnosti (poljoprivrede, industrije, prometa, turizma, ribarstva...). Mjere koje se odnose na smanjenje opterećenja kojemu je izvor samo neka djelatnost (npr. poljoprivreda) dodatno su navedene zasebno.

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>99 3.DOD.06.02 M Redovno dostavljati ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode (Ministarstvu gospodarstva i održivo razvoja) i Zavodu za zaštitu okoliša i prirode podatke dobivene Programom monitoringa.</p> <p>99 3.DOD.06.08 RI Očuvati mogućnost neometane migracije i održavati funkcionalnim za migraciju tunel koji povezuje Baćinska jezera s morem (važan objekt za migraciju čepe).</p> <p>18 3.DOD.06.21 A Sprječavati unošenje i provoditi uklanjanje stranih vrsta (popis i područje rasprostranjenosti stranih vrsta može se naći na web stranici invazivnevrste.haop.hr).</p> <p>Vrste prava svilenica (<i>Asclepias syriaca</i>), žljezdasti neditrak (<i>Impatiens glandulifera</i>), teofrastov mračnjak (<i>Abutilon theophrasti</i> Medik), bijeli šćir (<i>Amaranthus albus</i> L.), svinuti šćir (<i>Amaranthus deflexus</i> L.), križani šćir (<i>Amaranthus hybridus</i> L.), oštrodlakavi šćir (<i>Amaranthus retroflexus</i> L.), ambrozija (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> L.),</p>

kineski pelin (*Artemisia verlotiorum* Lamotte), lisnati dvozub (*Bidens frondosa* L.), japanski dud (*Broussonetia papyrifera* (L.) Vent.), ljetni jorgovan (*Buddleja davidii* Franch.), žuta kamilica (*Chamomilla suaveolens* (Pursh) Rydb.), mirisna loboda (*Chenopodium ambrosioides* L.), kanadska hudoljetnica (*Conyza canadensis* (L.) Cronquist), sumatranska hudoljetnica (*Conyza sumatrensis* (Retz.) E.Walker), poljska vilina kosa (*Cuscuta campestris* Yuncker), bijeli kužnjak (*Datura stramonium* L.), bodljasta tikvica (*Echinocystis lobata* (Michx.) Torr. et Gray), indijska eleuzina (*Eleusine indica* (L.) Gaertn.), trepavičava vrbolika (*Epilobium ciliatum* Raf.), jednogodišnja krasolika (*Erigeron annuus* (L.) Pers.), pjegava mlječika (*Euphorbia maculata* L.), polegla mlječika (*Euphorbia prostrata* Aiton), trepavičava konica (*Galinsoga ciliata* (Raf.) S.F.Blake), sitna konica (*Galinsoga parviflora* Cav.), čičoka (*Helianthus tuberosus* L.), Balfourov nendirak (*Impatiens balfourii* Hooker f.), sitnocvjetni nendirak (*Impatiens parviflora* DC.), nježni sit (*Juncus tenuis* Willd.), virginska grbica (*Lepidium virginicum* L.), dvogodišnja pupoljka (*Oenothera biennis* L.), vlasasto proso (*Panicum capillare* L.), padajuće proso (*Panicum dichotomiflorum* Michx.), peterodijelna lozika (*Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planchon), američki kermes (*Phytolacca americana* L.), dronjava pupavica (*Rudbeckia laciniata* L.), gustocvjetna zlatnica (*Solidago canadensis* L.), velika zlatnica (*Solidago gigantea* Aiton), piramidalni sirak (*Sorghum halepense* (L.) Pers.), perzijska čestoslavica (*Veronica persica* Poir.), trnovita dikica (*Xanthium spinosum* L.) i obalna dikica (*Xanthium strumarium* L. ssp. *italicum* (Moretti) D.Löve) potrebno je uklanjati košnjom područja obraslog ovim vrstama u proljetnom razdoblju od 15.5. do 15.6. i kasno ljetnom razdoblju od 15.8. do 15.9.

18 3.DOD.06.29 A Zabranjen je unos zavičajnih vrsta u vode koje te vrste prirodno ne nastanjuju.

99 3.DOD.06.23 SI Izraditi studiju kojom će se utvrditi dodatni zahtjevi vezani uz dobro stanje vodnih tijela, a koji proizlaze iz ekoloških zahtjeva ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže te strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i rijetkih stanišnih tipova, vezanih uz vodene ekosustave.

99 3.DOD.06.24 SI Do kraja razdoblja provedbe Plana izraditi studiju kojom će se utvrditi dodatni zahtjevi vezani uz dobro stanje vodnih tijela, a koji proizlaze iz ekoloških zahtjeva ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže te strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i rijetkih stanišnih tipova, vezanih uz vodene ekosustave.

99 3.DOD.06.25 PP Ocjena postojećih antropogenih pritisaka na ekološko i kemijsko stanje voda, stanje akvatičkih vodnih sustava zaštićenih i područja ekološke mreže i rizika povećanja negativnih utjecaja u promijenjenim klimatskim prilikama te izrada rješenja smanjenja pritisaka (primjerice prelociranje zahvata vode iz zaštićenih područja, rješenje oborinske odvodnje, itd.) (mjera HM-09-01)

99 3.DOD.06.26 SI Provedba analize utjecaja klimatskih promjena na promjene abiotičkih i biotičkih značajki akvatičkih ekosustava zaštićenih područja i područja ekološke mreže (primjerice promjene u pokazateljima hidromorfološkog elementa ekološkog stanja voda, promjenu količina i temperatura voda i s njome vezanih biogenih promjena, promjenu volumena vode u površinskim i podzemnim vodama, promjenu brzina voda i slično) (mjera HM-09-02 preuzeta iz Strategije prilagodbe)

99 3.DOD.06.27 PP Planiranje održivih strukturalnih i nestrukturalnih rješenja za umanjenje utjecaja klimatskih promjena na akvatičke vodne sustave te njihova provedba i/ili izgradnja (mjera HM-09-03 preuzeta iz Strategije prilagodbe)

24,99 3.DOD.06.28 E Provedba edukacije za odabrane ciljane skupine, u vidu tematskih radionica za stručnjake i zainteresiranu javnost, osmoškolsku, srednjoškolsku i fakultetsku populaciju (Jačanje stručnih, istraživačkih i upravljačkih kapaciteta za ocjenu pojavnosti i rizika negativnih utjecaja klimatskih promjena i prilagodbu slatkovodnih i morskih vodnih sustava u postojećim i budućim klimatskim prilikama) (Mjera HM-03-01 preuzeta iz Strategije prilagodbe)

99 3.DOD.06.31 A U suradnji s tijelom nadležnim za zaštitu prirode uvrstiti mjere očuvanja i poboljšanja stanišnih uvjeta i za ostala zaštićena područja prirode gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite, a koja se teritorijalno ne preklapaju s područjima ekološke mreže, odnosno koja nisu obuhvaćena trenutnim programom mjera (SPUO3, Mjera prenesena iz postupka Strateške procjene utjecaja na okoliš Plana upravljanja vodnim područjima 2022. - 2027.)

VEZA S D1

**KVALITATIVNIM
DESKRIPTORIMA**

**VEZA S CILJEVIMA
DSO** D1T1

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.** 1.2.5.

Donijeti Strateški plan upravljanja i gospodarenja pomorskim dobrom

ELEMENT MJERE RAZRADA

OPIS MJERE **Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14)**

U sklopu cilja 4.4. Uspostaviti sustav integralnog upravljanja obalnim i morskim područjem predložena je Mjera 4.4.2. Donijeti Strateški plan upravljanja i gospodarenja pomorskim dobrom.

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.** 2.5.4.

Uspostaviti osnovu za prostorno planiranje mora

ELEMENT MJERE RAZRADA

OPIS MJERE **Strategija prostornog razvoja RH (Narodne novine, br. 106/17): Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.5. Održivi razvoj i korištenje obalnog područja**

- Potrebno je posvetiti veću pažnju te uspostaviti osnovu za prostorno planiranje namjene i načina korištenja mora

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.** 1.2.2.

Planirati uvjete gradnje u prostoru uskog obalnog pojasa

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija prostornog razvoja RH (Narodne novine, br. 106/17): Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.5 Održivi razvoj i korištenje obalnog područja <ul style="list-style-type: none">• Iznaženje učinkovitih mjera za sprečavanje dužobalnog spajanja GP-a naselja i zabranu ili ograničavanje gradnje u uskom obalnom pojasu, ograničavanje prekomjerne potrošnje prostora (kontrola izgrađenosti, maksimalno korištenje postojećih izgrađenih zona)• Određivanje detaljnijih uvjeta za gradnju u užem obalnom pojasu u ovisnosti o posebnostima pojedinih područja
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	1.2.4.

Prilog 2: Postojeće mjere za jačanje kapaciteta za provedbu integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem

Postojeće mjere za uspostavu usklađenog sustava praćenja stanja obalnih i morskih ekosustava i procesa

Sustavno ispitivati kakvoću prijelaznih i priobalnih voda RH u skladu s ODV

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Program monitoringa se provodi se u svrhu određivanja ekološke kakvoće vodnih tijela u području prijelaznih i priobalnih voda jadranskog sliva. Programom se kroz nadzorni monitoring određuje ekološka kakvoća bioloških elemenata kakvoće, uključujući prateće fizikalno kemijske pokazatelje, te se donosi ocjena ukupnog ekološkog stanja vodnih tijela.</p> <p>U dijelu vodnih tijela prijelaznih i priobalnih voda u kojima je tijekom prethodnog monitoringa ustanovljeno nezadovoljavajuće ekološko stanje, ovim programom je razina monitoringa podignuta s osnovne (nadzorni) na višu razinu (operativni) što uključuje veću frekvenciju monitoringa i veći broj dodatnih pokazatelja.</p> <p>Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV)</p> <p>Dopunske mjere:</p> <p>14 3.DOP.1.01 M Usklađenje monitoringa stanja voda. (Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)"</p> <p>14 3.DOP.1.02 M Donošenje Usklađenog plana monitoringa."</p> <p>14 3.DOP.1.03 M Provoditi monitoring kemijskog stanja teritorijalnog mora.</p> <p>14 3.DOP.1.04 M,SI U planskom razdoblju 2022. - 2027. metodologija ocjene hidromorfološkog stanja prijelaznim i priobalnim vodama će se verificirati i dopuniti kroz istraživačke projekte koji, uz razvoj metodologije, uključuju monitoring svih elemenata hidromorfološkog stanja, o čemu će biti izvješteno u Izvješća o izvršenju Plana upravljanja vodnim područjima 2022. - 2027. u razdoblju 2023. - 2024.</p> <p>14 3.DOP.1.05 RI Provođenje II. faze unapređenja monitoringa prema studiji izvodljivosti „Unaprjeđenje monitoringa stanja voda u Republici Hrvatskoj“"</p> <p>14 3.DOP.1.06 M Uspostava monitoringa plutajućeg otpada na kopnenim površinskim vodama o čemu će biti izvješteno u Izvješću o izvršenju Plana upravljanja vodnim područjima 2022. - 2027. u razdoblju 2023. - 2024.</p> <p>14 3.DOP.1.07 M,SI Uspostaviti istraživački monitoring koji ima za cilj utvrđivanje utjecaja akvakulture na stanje vodnih tijela</p> <p>14 3.DOP.1.11 A,S ciljem racionalizacije troškova potrebno je objediniti sve nacionalne programe praćenja stanja koji se provode u vodama Jadrana pod suverenitetom Republike Hrvatske (more). (SPUO2 nastavak provedbe mjere S3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D4, D5, D6, D7, D8

VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D4T1, D5T1, D5T2, D5T3, D6T1, D6T2, D6T4, D7T1, D8T, D8T2, D8T3
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.1.

Prikupljati podatke u ribarstvu (DCF)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	U okviru projekta višegodišnjeg plana prikupljanja podataka o ribarstvu RH, odvija se prikupljanje bioloških podataka za najvažnije metiere u komercijalnom ribolovu RH, a sve u skladu sa DCF (<i>Data Collection Framework</i> ; EU regulativama) (EC 199/2008, EC 665/2008, EC 949/2008).
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D3, D4, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D3T1, D3T2, D4T1, D4T2, D4T3, D6T1-D6T5
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.1., 3.4.1.

Provoditi program praćenja kakvoće mora i školjkaša na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje živih školjkaša

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>U okviru programa praćenja kakvoće mora i školjkaša na uzgajalištima RH prate se koncentracije biotoksina, metala i organohalogenih spojeva u školjkašima, kao i sanitarna ispravnost školjkaša. Također se, uz salinitet i temperaturu, prati i sanitarna kvaliteta morske vode te prisutnost i brojnost toksičnog fitoplanktona u morskoj vodi.</p> <p>Prema Planu upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 66/1684/23) provode se mjere za vode pogodne za život slatkovodnih riba i vode pogodne za školjkaše.</p> <p>Dodatne mjere:</p> <p>95 3.DOD.02.01 A Na vodnim tijelima za koje je utvrđeno da dobro stanje nije postignuto zbog fizikalno – kemijskih i kemijskih pokazatelja pri reviziji vodopravnih akata regulirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provedbu dodatnog monitoringa (kontrole) ispuštanja otpadnih voda onih pokazatelja koji su propisani u Prilogu 8. Uredbe u otpadnim vodama svih onečišćivača u slivu - provedbu dodatnih mjera kontrole opterećenja otpadnim vodama u razdoblju 2022. – 2027. ukoliko biološki i istraživački monitoring potvrdi nezadovoljavajuće stanje riblje populacije. <p>(Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)</p>

96 3.DOD.02.02 A Na vodnim tijelima za koje je utvrđeno da dobro stanje nije postignuto zbog pokazatelja hidromorfološkog stanja pri reviziji vodopravnih akata regulirati:

- provedbu dodatnog monitoringa hidromorfoloških opterećenja (planovi pogona i slično)

- provedbu dodatnih mjera smanjenja hidromorfoloških opterećenja u razdoblju 2022. - 2027. godina, ukoliko istraživanja pokažu da je moguće provesti takve mjere uz prihvatljive/razumne troškove te

- provedbu postupka trajnog izuzeća od dobrog stanja voda ukoliko se ustanovi da provedbu dodatnih mjera nije moguće provesti uz prihvatljive/razumne troškove. (Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

96 3.DOD.02.04 T,OP Prilikom izrade dodatnih mjera smanjenja hidromorfoloških opterećenja neophodno je uključivanje odgovarajućih stručnjaka u području zaštite prirode (biologija, zaštita prirode) i/ili Zavoda za zaštitu okoliša i prirode u ranoj fazi izrade te njihovo usklađivanje s programom dodatnih mjera za Područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite utvrđenih važećim PUVP (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode).

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

96 3.DOD.02.05 T Prilikom uvođenja novih vrsta za uzgoj riba/školjkaša provesti procjenu rizika uvođenja/ponovnog uvođenja u prirodu u skladu s važećim zakonskim odredbama (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode) okviru postupaka propisanih člankom 16.

Zakona o akvakulturi (Narodne novine, br. 130/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24). (SPUO2 nastavak provedbe mjere S2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

Postupak procjene rizika uvođenja novih vrsta (strane i lokalno neprisutne vrste) propisan je Člankom 16. Zakona o akvakulturi (Narodne novine, br. 130/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24).

VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D3, D5, D9
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D3T1, D3T2, D5T1, D5T2, D5T3, D9T1
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.1., 3.5.1.

Smanjiti unos onečišćenja iz točkastih i raspršenih izvora (*grupa mjera*)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERA	Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV)

Mjere se odnose na kontrolu i smanjenje unosa onečišćenja, u prvom redu hranjivih tvari.

Grupa mjera za smanjenje opterećenja od svih djelatnosti i od stanovništva (Vidi Prilog 4. za objašnjenje) :

Osnovne mjere:

99² 3.OSN.05.01 Z Nastavak aktivnosti na reguliranju usklađenja sadržaja vodopravnih akata sa Zakonom o vodama i Planom upravljanja vodnim područjima (Pravilnik)

(Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

21 3.OSN.05.06 Z Podzakonskim aktima dodatno regulirati pitanje zbrinjavanja mulja s komunalnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

(Nastavak provedbe mjere 8 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

95 3.OSN.05.07 A Nastavak usklađenje vodopravnih akata (vodopravnih dozvola i okolišnih dozvola u dijelu koji se odnosi na sastavnicu vode):

- uvođenje obveze redovite revizije akta s Planom upravljanja vodnim područjima
- uvođenje obveze detaljnijeg monitoringa otpadnih voda (teret i koncentracije)
- smanjenjem dodijeljenog prava na ispuštanje otpadnih voda za sve korisnike (kumulativno – uzvodno) voda čija konzumacija dodijeljenog prava na vode ima, odnosno može imati negativan utjecaj na stanje vodnog tijela nakon provedbe osnovnih mjera svih korisnika (kombinirani pristup)
- utvrđivanje lokacije operativnog monitoringa na osnovi kojeg će se utvrđivat učinak provedenih mjera.

(Nastavak provedbe mjere 9 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

95 3.OSN.05.08 A Pri reviziji, odnosno pri izdavanju novih vodopravnih akata propisati:

- provedbu osnovne mjere na način da se granične vrijednosti emisija i opterećenje usklade s emisijskim vrijednostima propisane osnovne mjere
- obvezu usklađenja graničnih vrijednosti otpadnih voda prema kriteriju prijamnog kapaciteta recipijenta (oštriji uvjeti ispuštanja)
- detaljan monitoring ispuštenih otpadnih voda
- vodomjernu postaju operativnog monitoringa na kojoj će se pratiti učinak provedbe propisane osnovne mjere.

Ukoliko provođenje mjera usklađenja nije moguće provesti postupak za privremeno/trajno izuzeće od postizanja okolišnih ciljeva (vidjeti Poglavlje B.3.2).

(Nastavak provedbe mjere 9a, 9b i 9c iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

95 3.OSN.05.09 ID,M Nastavak aktivnosti vezanih uz praćenje i izvješćivanje o ispuštanju otpadnih voda:

- praćenje i analizu podataka o otpadnim, pročišćenim otpadnim vodama i mulju (monitoring opterećenja).
- usklađenje operativnog monitoringa – praćenje i analiza podataka o stanju vodnih tijela koja se nalaze pod utjecajem ispuštanja otpadnih voda (monitoring utjecaja – operativni monitoring).

(Nastavak provedbe mjere 10 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

14 3.OSN.06.08 SI Istraživanja vezana uz utvrđivanje opterećenja voda atmosferskom depozicijom.

21 3.OSN.06.13 A Uređivanje pitanja uspostave registra morskog otpada donošenjem provedbenih propisa.

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S5 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

Dopunske mjere:

95,15,21,2,3 3.DOP.02.01 A Na vodnim tijelima na kojima okolišni ciljevi nisu postignuti provedbom:

- osnovnih mjera kontrole točkastih izvora onečišćenja komunalnim i industrijskim otpadnim vodama (Poglavlje B.5.2.5)

- osnovnih mjera kontrole raspršenih izvora onečišćenja (Poglavlje B.5.2.6) propisuju se uz provođenje osnovnih i provođenje dopunskih mjera s rokom provedbe do 2024. godine odnosno do 2027. godine. U slučaju kada to nije moguće postići, potrebno je pokrenuti postupak izuzeća od postizanja dobrog stanja. (Nastavak provedbe mjera 1 i 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

Grupa mjera za smanjenje opterećenja od stanovništva:

Osnovne mjere:

95 3.OSN.05.02 ID Nastavak aktivnosti na razvoju Informacijskog sustava voda – Katastar zaštite voda – Opterećenje komunalnim otpadnim vodama.

(Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

21 3.OSN.05.06 Z Podzakonskim aktima dodatno regulirati pitanje zbrinjavanja mulja s komunalnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

(Nastavak provedbe mjere 8 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

95 3.OSN.05.10 ID Nastavak aktivnosti na dostavi podataka i informacija o pokazateljima provedbe i koristima provedbe Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina.

(Nastavak provedbe mjere 11 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

21 3.OSN.05.11 A,PP Nastavak realizacije aktivnosti na uspostavi sustava gospodarenja muljem sa komunalnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda prema preporukama tehničko - ekonomske studije "Obrada i zbrinjavanje otpada i mulja generiranog pročišćavanjem otpadnih voda na javnim sustavima odvodnje otpadnih voda gradova i općina u hrvatskim županijama" odnosno po donošenju prema „Akcijskom plan za korištenje mulja iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na pogodnim površinama.

(Nastavak provedbe mjere 13 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

1,95 3.OSN.05.12 RI Usklađivanje sa standardima ispuštanja komunalnih otpadnih voda aglomeracija većih od 2.000 ES: Sustavi javne odvodnje aglomeracija većih od 2.000 ES će se graditi, dograđivati / unaprjeđivati i razvijati sukladno dinamici predviđenoj u Višegodišnjem programu gradnje komunalnih vodnih građevina.

(Nastavak provedbe mjere 14 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

1,21,95 3.OSN.05.19 PP,T,OP Programsko planske i tehničke preporuke:

Planovima nižeg reda i na razini pojedinog projekta izgradnje/nadogradnje sustava javne odvodnje poticati ugradnju mjera zaštite prirode već u ranim fazama planiranja zahvata (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode).

Prilikom planiranja i gradnje sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda uvažavati sve mjere propisane Višegodišnjim programom gradnje komunalnih vodnih građevina i strateške procjene istog dokumenta koji se odnose na zaštitu tla od onečišćenja.

Prilikom projektiranja i provedbe postupka procjene utjecaja na okoliš za uređaje za pročišćavanje otpadnih voda definirati mjere sprječavanja i smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak, prvenstveno neugodnih mirisa kako bi se postigle vrijednosti u skladu sa zakonski definiranim graničnim vrijednostima onečišćujućih tvari u zraku (zrak).

Prilikom projektiranja i provedbe postupka procjene utjecaja na okoliš za spalionice otpadnog mulja iz uređaja za obadu otpadnih voda definirati mjere sprječavanja i smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak u skladu sa zakonski definiranim graničnim vrijednostima onečišćujućih tvari u zraku (zrak).

(SPUO2, nastavak provedbe mjera S3, S6, S7 i S8 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

1,24 3.OSN.05.22 PP,T,OP Pri planiranju, projektiranju, izgradnji i pogonu uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda provoditi mjere upravljanja emisijama stakleničkih plinova.

24 3.OSN.05.23 A Sukladno Strateškoj studiji utjecaja na okoliš Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine - Zahtjevi zaštite prirode i okoliša potrebno je:

Tijekom operativnog vijeka projekta, svakih 6 godina prilikom preispitivanja i izmjene / usklađenja vodopravnih akata, sukladno Zakonu o vodama, a s ciljem usklađenja s Planom upravljanja vodnim područjima, utvrditi dostižu li se uvjeti (granične vrijednosti primjerice protoka, temperature vode, zasljenjenosti vode i slično ovisno o obilježjima projekta) koji ukazuju na potrebu primjene dodatnih mjera prilagodbe projekta na posljedice klimatskih promjena kako bi se smanjio rizik za projekt te istovremeno osiguralo da, u uvjetima klimatskih promjena, projekt i dalje nema značajan utjecaj na okoliš.

21 3.OSN.06.01 RI Provesti mjere propisane Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2016.- 2022. godina i pratećim planovima nižega reda. Nastavak usklađivanja sa standardima na području gospodarenja otpadom – Sukladno važećoj strategiji, provedbenim planovima i preuzetim europskim obvezama, intenzivirat će se rješavanje problema u području gospodarenja otpadom:

- izgradnjom određenog broja regionalnih i županijskih centara za gospodarenje otpadom s predobradom i konačnim zbrinjavanjem i odlaganjem samoostatnog otpada
- postupnim smanjivanjem količine otpada koji se odlaže na postojeća neusklađena odlagališta i nastavkom njihove sanacije i zatvaranja, odnosno pretvaranja u pretovarne stanice i reciklažna dvorišta
- sustavnim zbrinjavanjem opasnoga otpada
- nastavkom sanacije "crnih točaka".

(Nastavak provedbe mjere 4 i mjere 9 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

21 3.OSN.06.11 ID Izraditi registar septičkih i sabirnih jama te njihovih korisnika Iznaći model najučinkovitijeg nadzora nad septičkim i sabirnim jamama kako bi se otkrila njihova „propusnost“ bilo mjerama kojima će se obvezati vlasnike/korisnike na pražnjenje jama i zbrinjavanje komunalnih otpadnih voda kod ovlaštenih isporučitelja usluge javne odvodnje (s procjenom vremena potrebnog za punjenje

jama i kontrolom njihovog pražnjenja), ili adekvatnim tehničkim metodama utvrđivanja propusnosti septičkih i sabirnih jama.

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

1,24 3.OSN.06.14 PP,OP,T Pri planiranju, projektiranju, izgradnji i pogonu individualnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda provoditi mjere upravljanja emisijama stakleničkih plinova.

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S6 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.)

14 3.OSN.06.17 V Izraditi metodologiju za procjenu emisija u vode sa nesanimiranih odlagališta. (SPUO3)

23 3.OSN.06.19 T Poticati primjenu zelene infrastrukture za rješavanje problema površinskog otjecanja s urbanih površina (SPUO3).

a) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od poljoprivrede

Osnovne mjere:

2,3 3.OSN.06.02 ID Nastavak:

- razvoja sustava evidencije (registra) izdanih vodopravnih dozvola za stavljanje u promet mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te praćenje pripadajućih podataka o vrstama i količinama proizvedenih i uvezenih/izvezenih mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i naplaćenim naknadama i

- praćenja utroška mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja stavljenih na tržište. (Nastavak provedbe mjere 6 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

12 3.OSN.06.07 A Predložiti mehanizme poticanja provedbe mjera propisanih Akcijskim programom i izvan proglašanih ranjivih područja.

(Nastavak provedbe mjere 8 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

11 3.OSN.06.09 A,OP Osigurati korištenje (dijela) naknada za proizvodnju i uvoz mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te njihovo stavljanje na tržište na području Republike Hrvatske za potrebe projekata koji imaju primarnu svrhu poboljšanja stanja vodenih i uz vode vezanih ekosustava (primjerice edukacijom javnosti, projekti vezani uz smanjenje onečišćenja vodenih ekosustava toksičnim tvarima), (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode).

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

12 3.OSN.06.12 E Poticati racionalno korištenje gnojiva u poljoprivrednoj proizvodnji, tj. korištenje gnojiva uz obavezne analize tla. Na područjima s intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom planirati i poticati uspostavu vjetrobranih pojaseva kako bi se smanjio utjecaj erozije vjetrom na tlo i vode.

(SPUO2 nastavak provedbe mjere S4 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

Dopunske mjere:

2,3,12 3.DOP.2.02 A Na slivnim područjima vodnih tijela, izvan ranjivih područja, na kojima se privremeno izuzeće od dobrog stanja voda proglašava i/ili po osnovi pokazatelja:

- onečišćenja hranjivim tvarima (ukupni N, i ukupni P),

- onečišćenja specifičnim, prioritarnim i prioritarnim opasnim tvarima iz grupe pesticida,

u poljoprivredi propisati provedbu mjera propisanih Akcijskim programom.

b) Grupa mjera za smanjenje opterećenja iz atmosfere (plinovi, aerosol, čestice)

Osnovne mjere:

14 3.OSN.06.08 SI Istraživanja vezana uz utvrđivanje opterećenja voda atmosferskom depozicijom

c) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od industrije

Osnovne mjere:

95 3.OSN.05.03 ID Nastavak aktivnosti na razvoju Informacijskog sustava voda - Katastar zaštite voda – Opterećenje industrijskim otpadnim vodama.

(Nastavak provedbe mjere 3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

95 3.OSN.05.05 Z Nastavak rada na dopuni Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda priložima za kontrolu ispuštanja industrijskih otpadnih voda iz objekata i postrojenja za:

- proizvodnju šećera i šećernih proizvoda
- preradu drva u drvnoj industriji
- preradu i prodaju nafte
- metaluršku industriju
- elektroničku industriju
- proizvodnju i preradu plastike
- proizvodnju sredstva za zaštitu bilja

po potrebi i za druge objekte i postrojenja onečišćavanja za koje se utvrdi opravdanost donošenja priloga.

(Nastavak provedbe mjere 7 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

16,95 3.OSN.05.13 RI Intenziviranje aktivnosti na usklađivanju sa standardima ispuštanja industrijskih otpadnih voda.

(Nastavak provedbe mjere 15 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

**VEZA S
KVALITATIVNIM
DESKRIPTORIMA**

Bioraznolikost (D1), Hranidbene mreže (D4), Cjelovitost morskog dna (D6), Eutrofikacija (D5), Morski otpad (D10)

**VEZA S CILJEVIMA
DSO**

D5T1, D5T2, D5T3, D4T2, D4T3, D10T1, D10T2, D10T3

Eliminirati ili smanjiti onečišćenja prioritetnim tvarima preko točkastih i raspršenih izvora (*grupa mjera*)

ELEMENT MJERE

RAZRADA

**OPIS I
OBRAZLOŽENJE
MJERA**

Plan upravljanja vodnim područjima (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV). Mjere se odnose na eliminaciju i smanjenje onečišćenja prioritetnim tvarima čiji se utjecaj na morski okoliš razmatra kroz povećanje koncentracija onečišćujućih tvari u morskoj vodi, povećanje masenih udjela onečišćujućih tvari u sedimentu, povećanje masenih udjela onečišćujućih tvari u bioti, te kroz pojave bioakumulacije i biomagnifikacije onečišćujućih tvari i pojave toksičnog i genotoksičnog dijelovanja onečišćujućih tvari na organizme. Mjere su u PUVP definirane i razvrstane prema aktivnostima i sektorima opterećenja:

a) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od svih djelatnosti i od stanovništva:

Osnovne mjere:

15 3.OSN.10.03 ID Nastavak na usklađenju Registra emisija kao dijela Katastra zaštite voda prema preporukama tehničkog vodiča.

(Nastavak provedbe mjere 3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

15 3.OSN.10.04 SI Propisuje se obaveza provođenja screeninga za tvari koje nisu obuhvaćene inventarom emisija: trifluralin i nove prioritete tvari, koje su navedene u Uredbi o standardu kakvoće voda (Narodne novine, broj 96/19): dikofol, PFOS, kinoksifen, dioksini i spojevi poput dioksina, aklonifen, bifenoks, cibutrin, cipermetrin, diklorvos, heksabromociklododekan, heptaklor i heptaklorepoksid, te terbutrin. O provedenom postupku i rezultatima screeninga izvijestiti u Izvješću o izvršenju Plana upravljanja vodnim područjima 2022. - 2027. u razdoblju 2022. - 2024.

15 3.OSN.10.05 M,SI Napraviti analizu i gdje je potrebno uspostaviti istraživački monitoring:

- na svim vodnim tijelima na kojima je utvrđeno prekoračenje standarda kakvoće okoliša, kako bi se utvrdio razlog (veza: pokretač – opterećenje – utjecaj – stanje)

- na svim vodnim tijelima za koja je ustanovljeno da u određenim slučajevima dolazi do redovitog prekoračenja dopuštenih koncentracija onečišćujućih tvari, odnosno da dolazi do povremenog prekoračenja maksimalnih dopuštenih koncentracije standarda kakvoće okoliša treba provesti i dodatnu kontrolu emisije otpadnih voda. (Nastavak provedbe mjere 12 – Mjere kontrole točkastih izvora onečišćenja iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

15 3.OSN.10.07 A U budućim postupcima izdavanja/produžavanja vodopravnih akata kojima se odobrava ispuštanje otpadnih voda nužna je dosljedna primjena najnovijih standarda, zabrana i ograničenja za sve prioritete i druge mjerodavne onečišćujuće tvari prema kojima se ocjenjuje kemijsko stanje voda (otpad).

Dopunske mjere

95,15,21,2,3 3.DOP.02.01 A Na vodnim tijelima na kojima okolišni ciljevi nisu postignuti provedbom:

- osnovnih mjera kontrole točkastih izvora onečišćenja komunalnim i industrijskim otpadnim vodama (Poglavlje B.5.2.5)

- osnovnih mjera kontrole raspršenih izvora onečišćenja (Poglavlje B.5.2.6) propisuju se uz provođenje osnovnih i provođenje dopunskih mjera s rokom provedbe do 2024. godine odnosno do 2027. godine. U slučaju kada to nije moguće postići, potrebno je pokrenuti postupak izuzeća od postizanja dobrog stanja.

(Nastavak provedbe mjera 1 i 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

b) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od stanovništva**Dodatne mjere:**

99 3.DOD.03.02 A,T Kao trajna mjera zaštite, predlaže se zadržavanje dosadašnje prakse minimalne duljine podmorskog ispusta od 500 m, čime se osigurava dobra kakvoća voda duž čitave obale i mogućnost sigurnog kupanja i izvan označenih plaža. Mjera se odnosi na priobalne vode te na morskom dijelu prijelaznih voda.

(Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

1 3.DOD.03.07 PP,RI Prioritetno financirati obnovu i dogradnju sustava za odvodnju otpadnih voda na slivnim područjima koja imaju utjecaja na područja za kupanje i rekreaciju. (SPUO3)

21 3.DOD.03.08 PP,RI Prioritetno financirati adekvatnu odvodnju oborinskih voda, bez miješanja sa sanitarnim otpadnim vodama, i njihovu dispoziciju izvan zona utjecaja na kakvoću mora na plažama. (SPUO3)

99 3.DOD.07.01 T Dopuna Registra zaštićenih područja područjima kulturne baštine za koje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite (prostorni podaci i mjere zaštite).

(Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

c) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od poljoprivrede

Osnovne mjere:

15 3.OSN.10.01 A Uspostava cjelovitog nadzora u prometu opasnim tvarima - Operacionalizirati propise s područja kemikalija koji uređuju praćenje podataka o proizvodnji, prometu, uporabi i zbrinjavanju ambalaže opasnih kemikalija čiji promet je zabranjen odnosno ograničen, što uključuje i opasne tvari koje nakon uporabe dospijevaju u vode, osobito iz sredstava za zaštitu bilja i biocidnih pripravaka.

(Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)"

15,12 3.OSN.10.06 E Poticati edukaciju korisnika sredstava za zaštitu bilja i biocidnih pripravaka kako bi njihovo korištenje bilo stručno i racionalno te ne bi bilo štetno za vode, tlo i poljoprivrednu proizvodnju (tlo i poljoprivreda).

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)"

15,12 3.OSN.10.06 E Poticati edukaciju korisnika sredstava za zaštitu bilja i biocidnih pripravaka kako bi njihovo korištenje bilo stručno i racionalno te ne bi bilo štetno za vode, tlo i poljoprivrednu proizvodnju (tlo i poljoprivreda).

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

Dopunske mjere:

2,3,12 3.DOP.02.02 A Na slivnim područjima vodnih tijela, izvan ranjivih područja, na kojima se privremeno izuzeće od dobrog stanja voda proglašava i/ili po osnovi pokazatelja:

- onečišćenja hranjivim tvarima (ukupni N, i ukupni P),

- onečišćenja specifičnim, prioritetnim i prioritetnim opasnim tvarima iz grupe pesticida.

u poljoprivredi propisati provedbu mjera propisanih Akcijskim programom.

Nastavak provedbe mjere 4 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

d) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od ribarstva i marikulture

Dodatne mjere:

99 3.DOD.02.05 T Prilikom uvođenja novih vrsta za uzgoj riba/školjkaša provesti procjenu rizika uvođenja/ponovnog uvođenja u prirodu u skladu s važećim zakonskim odredbama (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode) okviru postupaka propisanih člankom 16. Zakona o akvakulturi (Narodne novine, br. 130/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24).

(SPUO2 nastavak provedbe mjere S2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

Postupak procjene rizika uvođenja novih vrsta (strane i lokalno neprisutne vrste) propisan je Člankom 16. Zakona o akvakulturi (Narodne novine, br. 130/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24)

18 3.DOD.06.21 A Sprječavati unošenje i provoditi uklanjanje stranih vrsta (popis i područje rasprostranjenosti stranih vrsta može se naći na web stranici invazivnevrste.haop.hr).

Vrste prava svilenica (*Asclepias syriaca*), žljezdasti nendirak (*Impatiens glandulifera*), teofrastov mračnjak (*Abutilon theophrasti* Medik), bijeli šćir (*Amaranthus albus* L.), svinuti šćir (*Amaranthus deflexus* L.), križani šćir (*Amaranthus hybridus* L.), oštrodlakavi šćir (*Amaranthus retroflexus* L.), ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia* L.), kineski pelin (*Artemisia verlotiorum* Lamotte), lisnati dvozub (*Bidens frondosa* L.), japanski dud (*Broussonetia papyrifera* (L.) Vent.), ljetni jorgovan (*Buddleja davidii* Franch.), žuta kamilica (*Chamomilla suaveolens* (Pursh) Rydb.), mirisna loboda (*Chenopodium ambrosioides* L.), kanadska hudoljetnica (*Conyza canadensis* (L.) Cronquist), sumatranska hudoljetnica (*Conyza sumatrensis* (Retz.) E.Walker), poljska vilina kosa (*Cuscuta campestris* Yuncker), bijeli kužnjak (*Datura stramonium* L.), bodljasta tikvica (*Echinocystis lobata* (Michx.) Torr. et Gray), indijska eleuzina (*Eleusine indica* (L.) Gaertn.), trepavičava vrbolika (*Epilobium ciliatum* Raf.), jednogodišnja krasolika (*Erigeron annuus* (L.) Pers.), pjegava mlječika (*Euphorbia maculata* L.), polegla mlječika (*Euphorbia prostrata* Aiton), trepavičava konica (*Galinsoga ciliata* (Raf.) S.F.Blake), sitna konica (*Galinsoga parviflora* Cav.), čičoka (*Helianthus tuberosus* L.), Balfourov nendirak (*Impatiens balfourii* Hooker f.), sitnocvjetni nendirak (*Impatiens parviflora* DC.), nježni sit (*Juncus tenuis* Willd.), virginska grbica (*Lepidium virginicum* L.), dvogodišnja pupoljka (*Oenothera biennis* L.), vlasasto proso (*Panicum capillare* L.), padajuće proso (*Panicum dichotomiflorum* Michx.), peterodijelna lozika (*Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planchon), američki kermes (*Phytolacca americana* L.), dronjava pupavica (*Rudbeckia laciniata* L.), gustocvjetna zlatnica (*Solidago canadensis* L.), velika zlatnica (*Solidago gigantea* Aiton), piramidalni sirak (*Sorghum halepense* (L.) Pers.), perzijska čestoslavica (*Veronica persica* Poir.), trnovita dikica (*Xanthium spinosum* L.) i obalna dikica (*Xanthium strumarium* L. ssp. *italicum* (Moretti) D.Löve) potrebno je uklanjati košnjom područja obraslog ovim vrstama u proljetnom razdoblju od 15.5. do 15.6. i kasno ljetnom razdoblju od 15.8. do 15.9."

18 3.DOD.06.29 A Zabranjen je unos zavičajnih vrsta u vode koje te vrste prirodno ne nastanjuju.

e) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od industrije

Osnovne mjere:

15 3.OSN.10.01 A Uspostava cjelovitog nadzora u prometu opasnim tvarima - Operacionalizirati propise s područja kemikalija koji uređuju praćenje podataka o proizvodnji, prometu, uporabi i zbrinjavanju ambalaže opasnih kemikalija čiji promet je zabranjen odnosno ograničen, što uključuje i opasne tvari koje nakon uporabe dopijevaju u vode, osobito iz sredstava za zaštitu bilja i biocidnih pripravaka.

(Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

Dodatne mjere:

99 3.DOD.03.02 A,T Kao trajna mjera zaštite, predlaže se zadržavanje dosadašnje prakse minimalne duljine podmorskog ispusta od 500 m, čime se osigurava dobra kakvoća voda duž čitave obale i mogućnost sigurnog kupanja i izvan označenih plaža. Mjera se odnosi na priobalne vode te na morskom dijelu prijelaznih voda. (Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

f) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od turizma i rekreacije

Dodatne mjere:

99 3.DOD.03.01 A Odluka o određivanju vode za kupanje (kupališta/morske plaže) - Prije početka svake sezone kupanja donose se odluke o određivanju voda za kupanje (kupališta/morskih plaža) za sve vode na kojima se očekuje veliki broj kupača, a za koje nije izdana trajna zabrana kupanja. To su lokacije na kojima trebaju biti osigurani propisani standardi kakvoće vode za kupanje. Ispravit će se postojeće manjkavosti/nedosljednosti u određivanju voda za kupanje, osobito na kopnenim površinskim vodama.

(Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

99 3.DOD.03.03 M Praćenje (monitoring) voda za kupanje - Vode za kupanje označene su kao zaštićena područja - područja posebne zaštite voda i, nakon proglašenja, uvrštavaju se u Registar zaštićenih područja i na njima se organizira odgovarajući monitoring.

(Nastavak provedbe mjere 3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

99 3.DOD.03.05 RI Upravljanje vodama za kupanje. Provoditi obvezne mjere upravljanja vodama za kupanje na uspostavljenim kupalištima i morskim plažama:

- uspostavljanje i održavanje profila vode za kupanje
- uspostavljanje vremenskog rasporeda (kalendara) monitoringa vode za kupanje
- praćenje i ocjenjivanje kakvoće vode za kupanje
- razvrstavanje (klasifikacija) vode za kupanje
- određivanje i procjena uzroka onečišćenja koja bi mogla utjecati na kakvoću vode za kupanje i štetiti zdravlju kupača
- informiranje javnosti
- poduzimanje radnji radi sprječavanja izloženosti kupača onečišćenju
- poduzimanje radnji radi smanjenja rizika od onečišćenja.

(Nastavak provedbe mjere 5 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

99 3.DOD.03.06 T Ukoliko budu predložene dopunske mjere za zaštitu voda za kupanje, prilikom izrade tih mjera uključiti odgovarajuće stručnjake u području zaštite prirode (biologija, zaštita prirode) i/ili Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode u ranoj fazi izrade istih (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode).

(SPUO2 nastavak provedbe mjere S1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

14 3.DOD.03.09 M Proširiti popis ispitivanih mikrobioloških parametara u slučaju prijave kožnih oboljenja. (SPUO3)

14 3.DOD.03.10 A Dopunjavanje baze Profila mora za kupanje podacima o povijesnim podacima stanja kvalitete voda; slivovima, vodnim tijelima i bujičnim vodotocima koji utječu na plažu, najbližim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda sa svojim tehničkim i kapacitetnim karakteristikama i performansama, najbližim

meteorološkim postajama, te podacima o pokrovu i korištenju tla na gravitirajućem području. (SPUO3)

14 3.DOD.03.11 SI Razviti prediktivni model onečišćenja mora identificiranjem uzročno-posljedičnih odnosa, a temeljem baze podataka sadržane u Profilu mora za kupanje i integracijom s modelom za prognozu pojava ekstremnih oborina na širim slivnim područjima i njihovim lokalnim pojavama (mjera 3.URP.55), što bi u konačnici moglo rezultirati smanjenjem broja uzorkovanja na pojedinačnim lokacijama. Prediktivni modeli mogu se koristiti i kao pomoć u identificiranju uzroka onečišćenja, te razvoju sustava ranog upozoravanja. (SPUO3)

g) Grupa mjera za smanjenje opterećenja od prometa

Osnovne mjere:

15 3.OSN.10.01 A Uspostava cjelovitog nadzora u prometu opasnim tvarima – Operacionalizirati propise s područja kemikalija koji uređuju praćenje podataka o proizvodnji, prometu, uporabi i zbrinjavanju ambalaže opasnih kemikalija čiji promet je zabranjen odnosno ograničen, što uključuje i opasne tvari koje nakon uporabe dopijevaju u vode, osobito iz sredstava za zaštitu bilja i biocidnih pripravaka. (Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D4, D6, D8 i D9
VEZA S CILJEVIMA DSO	D8T1, D8T2, D9T1

Smanjiti mogućnost pojave iznenadnog onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (*grupa mjera*)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERA	<p>Mjere se odnose na smanjenja mogućnosti iznenadnog onečišćenja čiji se utjecaj na morski okoliš razmatra kroz promjene fizikalno-kemijskih osobina i sastava morske vode, taloženja na morsko dno, fizičkog i toksičnog djelovanje na sesilne, vagilne, planktonske i nektonske organizme te kroz smanjenje gospodarske i rekreacijske uporabe mora i degradacije krajobrazne vrijednosti.</p> <p>1. Grupa mjera za smanjenja mogućnosti pojave iznenadnog onečišćenja porijeklom od prometa</p> <p>1.1. Mjere razrađene u okviru Strategije pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14) (Skracenicica PS)</p> <p>1.1.a. Održivi rast i konkurentnost pomorskog gospodarstva PM2.1.3.1, PM2.2.2.1., PM2.4.1.1., PM2.4.1.2., PM2.4.2.6., PM2.4.2.8., PM2.5.1.3., PM2.5.1.4., PM2.5.1.5.</p> <p>1.1.b. Siguran i ekološki održiv pomorski promet, pomorska infrastruktura i pomorski prostor Republike Hrvatske PM3.1.1.1., PM3.1.1.2., PM3.1.1.3., PM3.1.2.1., PM3.1.2.2., PM3.1.2.3., PM3.1.4.1., PM3.1.4.2., PM3.1.4.3., PM3.1.4.4., PM3.1.4.5., PM3.1.4.6., PM3.1.4.7., PM3.1.5.4.,</p>

PM3.2.1.1., PM3.2.1.2., PM3.2.1.3., PM3.2.1.6., PM3.2.3.1., PM3.2.3.2., PM3.2.3.3., PM3.2.4.1., PM3.2.4.2., PM3.2.7., PM3.2.8.

1.1.c. Jačanje administrativne sposobnosti

PM4.1.1., PM4.1.2., PM4.1.3

2. Skup mjera za smanjenja mogućnosti pojave iznenadnog onečišćenja porijeklom od stanovništva i industrije (uključujući energetski sektor)

2.1. Mjere razrađene prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) u Planu upravljanja vodnim područjima do 2027. (Narodne novine, br. 84/23):

2.1.a. Osnovne mjere:

94 3.OSN.11.01 IN Nastavak provjere statusa donošenja operativnih planova i njihove usklađenosti s Planovima upravljanja vodnim područjima - Propisana je obveza donošenja nižih planova mjera u roku od dvije godine od stupanja na snagu Državnog plana mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda koji je stupio na snagu u siječnju 2011. godine.

(Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

94 3.OSN.11.02 ID Praćenje (monitoring) iznenadnih onečišćenja u okviru Informacijskog sustava voda:

- uspostaviti registar donesenih operativnih planova mjera
- definirati sadržaj i uspostaviti registar iznenadnih onečišćenja voda, uključivo i informacija o načinu i uspjehu mjera pravovremenim izvješćivanjem.

(Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

94,14 3.OSN.11.05 SI Rizik od iznenadnog onečišćenja – Procjena rizika od iznenadnih onečišćenja za sva vodna tijela. Pri procjeni rizika uzeti u obzir potencijalne izvore iznenadnog onečišćenja na slivnom području vodnog tijela, utvrđeno stanje vodnog tijela, osjetljivost voda, pripadnost zaštićenom području i slično

(Nastavak provedbe mjere 5 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

5. Grupa mjera za smanjenja mogućnosti pojave iznenadnog onečišćenja porijeklom od svih djelatnosti i od stanovništva¹ (uključujući i saniranje posljedica iznenadnog onečišćenja)

5.1. Mjere razrađene prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) u Planu upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.do 2027. (Narodne novine, br. 66/1684/23):

Osnovne mjere:

94 3.OSN.11.03 ZA,SI Razrada pravne osnove i metodologije za procjenu rizika od iznenadnih onečišćenja.

(Nastavak provedbe mjere 3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.).

94 3.OSN.11.04 A,IN Uvesti u praksu i provoditi redoviti pregled stanja provedbe/održavanja mjera prevencije i smanjenja utjecaja iznenadnog onečišćenja:

- godišnji – za sve obveznike u slivnom području vodnih tijela na kojima je procijenjen visok rizik od iznenadnog onečišćenja ili umjeren rizik od iznenadnog onečišćenja za koje je utvrđeno da može imati prekogranični utjecaj

- trogodišnji – za sve ostale obveznike u slivnom području vodnih tijela na kojima je procijenjen umjeren rizik od iznenadnog onečišćenja
(Nastavak provedbe mjere 4 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.).

5.2. Mjere razrađene prema Planu intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora (skraćenica PI)

PIM1 Izrada državnog plana intervencija usklađenog s međunarodnim ugovorima iz područja zaštite morskog okoliša

PIM2 Izrada županijskih planova intervencija

PIM3 Uspostava stožera, nacionalnu središnjicu za usklađivanje traganja i spašavanja na moru i županijske operativne centre za provedbu plana intervencija

PIM4 Razrada i provedba postupaka za predviđanje, sprječavanje i ograničavanje onečišćenja mora (uključujući praćenje stanja morskog okoliša, proglašavanje i upravljanje područjima posebno osjetljivog mora, osiguranje sustava za nadzor pomorskog prometa, osiguranje tehničkih sredstava i službi za provedbu mjera sprječavanja i ograničavanja onečišćenja mora, procjenu rizika i osjetljivosti područja djelovanja Plana intervencija)

PIM5 Razrada i provedba postupaka sprječavanja i ograničavanja opasnosti od onečišćenja mora (uključujući utvrđivanje, smanjivanje i uklanjanje opasnosti od onečišćenja mora)

PIM 6 Razrada i provedba postupaka djelovanja za smanjenje šteta u morskome okolišu

PIM 7 Razrada i provedba postupaka djelovanja po podregionalnom planu

PIM8 Razrada i provedba interventnih mjera u izvanrednim slučajevima onečišćenja mora

PIM9 Razrada i provedba plana izobrazbe i vježbe svih sudionika u Planu intervencija

VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D4, D6, D8 i D9
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1-D1T5; D4T1-D4T3; D6T1-D6T6; D8T3, D9T1

Izraditi programe praćenja stanja očuvanosti stanišnih tipova

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Prijedlog Strategije i akcijski plan zaštite prirode (Narodne novine, br. 72/17) (SAPZP) RH</p> <p>Predložena mjera na razini je aktivnosti unutar Posebnog cilja 4.1 – Povećati znanja o stanju prirode:</p> <p>4.1.9 Izraditi programe za praćenje stanja očuvanosti stanišnih tipova s Dodatka I, divljih vrsta s Dodatka II, IV, V Direktive o staništima, vrsta ptica u skladu s Direktivom o zaštiti ptica, zatim kao i vrsta koje se komercijalno koriste te ostalih ugroženih, endemskih i rijetkih divljih vrsta te provoditi praćenje stanja očuvanosti</p> <p>Zabilježen je značajan pomak u prikupljanju podataka vezanih uz vrste i stanišne tipove, no i dalje je potrebno nastaviti rad u smjeru standardizacije prikupljanja</p>

podataka te poboljšanja samog prikupljanja. To se prvenstveno odnosi na prikupljanje postojećih podataka za one skupine za koje to do sada nije učinjeno, a s ciljem omogućavanja definiranja trendova i poželjnog stanja te referentnih vrijednosti potrebnih za ocjenu stanja očuvanosti. Usko je vezana i potreba nastavka rada na uspostavi monitoring sustava s obzirom na obvezu podnošenja izvješća svakih šest godina o provedbi poduzetih mjera očuvanja u okviru Direktive o staništima, koje mora sadržavati i rezultate praćenja očuvanosti vrsta i stanišnih tipova navedenih na Dodacima spomenute Direktive. Uz to, sukladno odredbama Direktive o zaštiti ptica države članice dužne su izvještavati o stanju populacija svih vrsta ptica koje se prirodno pojavljuju na teritoriju pojedine države članice. Republika Hrvatska, kao članica Europske unije ima obvezu svakih šest godina izvještavati o stanju očuvanosti 506 vrsta i 74 stanišna tipa s dodatka navedenih direktiva, a prvo takvo izvješće će dostaviti 2019. godine.

Navedena mjera doprinosi postizanju strateškog cilja 4 SAPZP povećanja znanja i dostupnosti podataka o prirodi.

OČEKIVANI REZULTAT (OUTCOME)	Broj vrsta i staništa za koje su izrađeni monitoring programi (4.1.9.) Udio vrsta i stanišnih tipova za koje je provedeno praćenje stanja prema postojećim programima praćenja stanja (4.1.9.)
PRAĆENJE PROVEDBE MJERE (OUTPUT, sa okvirnim datumima)	Do 2025. utvrditi broj vrsta i staništa za koje su izrađeni monitoring programi, te odrediti udio vrsta i stanišnih tipova za koje je provedeno praćenje stanja prema postojećim programima praćenja stanja.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.1.

Unaprijediti sustav praćenja stanja i procesa u obalnom području

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Strategija prostornog razvoja RH (Narodne novine, br. 106/17): Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.5 Održivi razvoj i korištenje obalnog područja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđivanje sustava podataka i praćenja stanja i procesa u obalnom području • Utvrđivanje razvojnih smjernica vezanih za aktivno praćenje stanja u prostoru • Jačanje kapaciteta i osposobljavanje javne uprave <p>14 3.DOP.03.02 SI Unapređenje postojeće ili izrada nove metodologije za ocjenu hidromorfološkog stanja voda</p> <p>14 3.DOP.03.05 SI Izrada komunikacijske strategije</p> <p>14 3.DOP.03.06 PP,SI,E Uspostaviti suradnju s tijelima nadležnima za prostorno planiranje u svrhu unapređenja i međusektorskog usklađivanja prostorno - planskih uvjeta za utvrđivanje prostora pogodnih za izgradnju vodnih građevina i provedbu drugih zahvata u cilju ostvarenja PUVP-a, na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini. Vezano za zaštitu od poplava, u postupku razmotriti mogućnost unošenja u</p>

prostorne planove zona u istraživanju, koje bi obuhvaćale šira područja oko potencijalnih inundacija i retencija, uključujući i površine potrebne za upravljanje vodama u planiranim sustavima - Studija Mogućnosti šire implementacije mjera zelene infrastrukture u smanjenju rizika od poplava s obukom stručnjaka i dionika i informiranjem javnosti (Projekt VEPAR). Unutar zona za istraživanje, u postupku odabira konačne lokacije zahvata, izvršiti valorizaciju značajki šuma, bioraznolikosti i poljoprivrednog zemljišta, u suradnji s nadležnim stručnjacima. (SPUO3 - , Mjera prenesena iz postupka Strateške procjene utjecaja na okoliš Plana upravljanja vodnim područjima 2022. - 2027.)

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.**

2.1.3., 2.2.1.

Postojeće mjere za učinkovito upravljanje informacijama u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem

Razmjena prostornih podataka u okviru Nacionalne infrastrukture prostornih podataka“

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Razmjena prostornih podataka između subjekata Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP) odvija se kroz protokole koji sadrže tehničke specifikacije za pristup prostornim podacima i mrežnim uslugama.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.2.

Izrada baze prostornih podataka vezano uz morski okoliš i obalno područje u skladu sa zahtjevima Zakona o NIPP-u i Direktivom INSPIRE te izrada Kataloga metapodataka usklađenim sa zahtjevima NIPP-a

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Uredba (Narodne novine, br. 112/14, 39/17, 112/18) definira sadržajne komponente Informacijskog sustava more (P 13), koje, između ostalog moraju najmanje sadržavati: <ul style="list-style-type: none"> • bazu podataka pokazatelja u vezi ciljeva i mjera zaštite morskog okoliša i obalnog područja; • baze podataka iz sustava praćenja i promatranja; • baze prostornih podataka vezano uz morski okoliš i obalno područje; • numeričke analize i modele u digitalnom zapisu i bazama podataka.
POKAZATELJI PRAĆENJA	<ul style="list-style-type: none"> • Usvojen prošireni popis pokazatelja praćenja stanja morskog okoliša tako da obuhvaća i obalno područje • Identificirani izvori podataka za izračun proširenog popisa pokazatelja

	<ul style="list-style-type: none"> • Prošireno idejno rješenje Integrirajuće programske platforme (IPP) za sustav praćenja i promatranja morskog okoliša tako da uključi odabrane pokazatelje za obalno područje
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1., 2.2.2.

Razvijati informacijsku infrastrukturu

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Strategija e-Hrvatska 2020 i Akcijski plan za provedbu Strategije e-Hrvatska 2020. (Narodne novine, br. 50/17)</p> <p>Ključne aktivnosti prema javnoj upravi do 2020. (A2A):</p> <ul style="list-style-type: none"> • dalje razvijati Metaregistar, registar s popisom svih registara, njihovog sadržaja i mogućnostima povezivanja s drugim sustavima. • dalje razvijati Javni registar za koordinaciju projekata izgradnje državne informacijske infrastrukture (Registar ProDII).
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.2.1., 2.2.2.

Unaprijediti sustav praćenja stanja i procesa u obalnom području

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Strategija prostornog razvoja RH (Narodne novine, br. 106/17):</p> <p>Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.5 Održivi razvoj i korištenje obalnog područja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđivanje sustava podataka i praćenja stanja i procesa u obalnom području • Utvrđivanje razvojnih smjernica vezanih za aktivno praćenje stanja u prostoru <p>Strateško usmjerenje prostornog razvoja 5.2.1. Razvoj Informacijskog sustava prostornog uređenja</p>
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.1.3., 2.2.1.

Razvijati informacijske instrumente za upravljanje obalnim područjem (*grupa mjera*)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14):</p> <p>Cilj 4.4. Uspostaviti sustav integralnog upravljanja obalnim i morskim područjem</p> <p>Mjera 4.4.1. Razviti alate za sustavno upravljanje obalnim područjem i posebno pomorskim dobrom uz uspostavu katastra pomorskog dobra</p> <p>Mjera 4.4.4. Razviti infrastrukturu prostornih podataka za obalno područje i pripadajući akvatorij (MSDI) u okviru nacionalne infrastrukture prostornih podataka</p>

(NIPP), te osigurati povezanost s nacionalnim, regionalnim i globalnim inicijativama i podatkovnim infrastrukturama kako bi se osigurala dostupnost i interoperabilnost podataka u skladu s relevantnim propisima

CILJ 3.1.5. Kontinuirano podizati razinu djelovanja kod ugroze ljudskih života i imovine na moru

Mjera 3.1.5.4. Razviti koncept integralne reakcije na izvanredne događaje na moru i AdriaGIS sustava kao osnovnog tehnološkog rješenja

**VEZA S MJERAMA
PROGRAMA MJERA
DO 2027.**

2.2.1., 2.2.2., 2.5.2., 2.5.4., 3.2.1.

Postojeće mjere za identificiranje i valoriziranje prioritetnih područja za očuvanje bioraznolikosti morskog okoliša i obalnog područja

Povećati učinkovitost zaštite morskih staništa

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Prijedlog Strategije i akcijskog plana zaštite prirode (Narodne novine, br. 72/17) (SAPZP) RH</p> <p>Predložene mjere na razini su aktivnosti unutar</p> <ul style="list-style-type: none">• Posebnog cilja 1.2 Oblikovati i uspostaviti reprezentativnu i funkcionalnu mrežu područja značajnih za očuvanje prirode <p>1.2.4 Analizirati reprezentativnost zaštićenih područja na nacionalnoj razini, razviti kriterije za proglašenje novih zaštićenih područja te u skladu s njima predložiti prioritete za zaštitu</p> <ul style="list-style-type: none">• Posebnog cilja 4.1 – Povećati znanja o stanju prirode: <p>4.1.10 Prikupiti detaljne podatke o rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova na području EM u svrhu upravljanja</p> <p>4.1.12. Izraditi kartu staništa, uključujući detaljnije kartiranje kopnenih i morskih staništa te izraditi kartu morskih staništa na područjima mora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske, s naglaskom na ugrožene i rijetke stanišne tipove te stanišne tipove na Dodatku i Direktive o staništima</p>
OČEKIVANI REZULTAT (OUTCOME)	<p>Provedena analiza reprezentativnosti zaštićenih područja i utvrđena lista kriterija za proglašenje novih. (1.2.4)</p> <p>Broj i površina područja ekološke mreže na kojima je utvrđena detaljna rasprostranjenost ciljnih vrsta i stanišnih tipova (4.1.10)</p> <p>Udio površine morskih staništa koja su kartirana. (4.1.12)</p>
PRAĆENJE PROVEDBE MJERE (OUTPUT, sa okvirnim datumima)	<p>Do 2018. provedena analiza reprezentativnosti zaštićenih područja i utvrđena lista kriterija za proglašenje novih. Do 2022. utvrđeni broj i površina područja EM na kojima je utvrđena detaljna rasprostranjenost ciljnih vrsta i stanišnih tipova 161 sa okvirnim datumima) Do 2023. Definiran udio površine morskih staništa koja su kartirana</p>

Postojeće mjere za unaprjeđenje kvalitete prostornog i razvojnog planiranja i procjena utjecaja na okoliš i prirodu u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem

Hidrološki procesi – pregled utjecaja na okoliš, ciljeva zaštite okoliša i mjera za zaštitu okoliša (grupa mjera)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERE	<p>Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (Narodne novine, br. 84/23) (PUVP) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV)</p> <p>96 3.OSN.07.06 PP,T,OP Prilikom izrade tehničke dokumentacije za izgradnju novih ili rekonstrukcije postojećih vodnih građevina (vodnih putova, hidroenergetske građevine, građevine obrane od poplava):</p> <ul style="list-style-type: none"> - primjenjivati najbolje raspoložive tehnike kojima se umanjuje ekološko opterećenje na staništa i vrste - uzeti u obzir i vrijednosti ekosustava pri izradi studija izvedivosti Osobito: Prilikom izrade ovih ili rekonstrukcije postojećih struktura za vodne putove primjenjivati najbolje raspoložive tehnike kojima se umanjuje ekološki pritisak na staništa i vrste sukladno priručnicima Europske komisije (primjerice Guidance document on inland waterway transport and Natura 2000, 2012). Prilikom planiranja novih vodnih putova, odnosno podizanja kategorije postojećih, izraditi Studije isplativosti ili izvedivosti (engl. feasibility) pri čemu treba uzeti u obzir i vrednovanje usluga ekosustava (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode). (Nastavak provedbe mjera 7, 8 i SPUO2 mjere S3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.) <p>Sukladno priručnicima i preporukama Europske komisije (primjerice Guidance Document on Inland Waterway Transport and Natura 2000, 2012. godina).</p> <p>24,92 3.OSN.08.04 E Edukacija djelatnika vezana za upravljanje urbanim vodnim pojavama i urbanom vodnom infrastrukturom i edukacija prostornih planera i projekatana vodne infrastrukture na novije tendencije i projektna rješenja adaptacije urbanih vodnih sustava na klimatske promjene i pojačane antropogene pritiske (mjera HM-06-01 preuzeta iz Strategije prilagodbe)</p> <p>24,14 3.OSN.08.07 SI Modeliranje međuovisnosti klimatskih prilika i hidroloških prilika na ekološko i kemijsko stanje površinskih te količinsko i kemijsko stanje podzemnih voda (mjera HM-07-03 preuzeta iz Strategije prilagodbe)</p> <p>24,14 3.OSN.08.08 SI Modeliranje međuovisnosti stanja podzemnih voda i podizanja razine mora (mjera HM- 07-04 preuzeta iz Strategije prilagodbe)</p> <p>96 3.OSN.07.09 A Provedba postupka privremenog/trajnog izuzeća od postizanja okolišnih ciljeva (hidromorfološkog stanja / potencijala) za vodna tijela na kojima je utvrđeno da je provođenje mjera nije prihvatljivo (ispunjenje uvjeta) Vidjeti: Poglavlje B.3.2.</p>

VEZA S CILJEVIMA DSO	D6T1, D6T2, D7T1 Planiranje, izgradnja i funkcioniranje novih građevina u moru i na obali trebaju funkcionirati na način da se, što je više moguće, zadrže prirodne osobine morske vode, postojeće valovanje i režim morskih struja. Dobro stanje okoliša smatra se postignutim onda kada trajne promjene hidrografskih uvjeta ne mijenjaju ekosustav (promjena cirkulacije, pomanjkanje kisika u pridnom sloju, cvatnja, degradacija staništa, promjena bioraznolikosti) ili su te promjene minimalne.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.4.1, 2.4.2.

Detaljnije razraditi stručne podloge u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš (osigurati da promjene hidrografskih osobina nemaju nepovoljan utjecaj na morski ekosustav) (grupa mjera)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERE	Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) 96 3.OSN.07.04 A Na vodnim tijelima za koje je ocijenjeno da su u dobrom hidromorfološkom stanju pri izdavanju novih vodopravnih akata za zahvate koji mogu imati negativne utjecaje na hidromorfološko stanje: - u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš procjenu utjecaja zahvata na vode dokumentirati detaljno razrađenom stručnom podlogom. (Nastavak provedbe mjere 3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)"
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D6, D7
VEZA S CILJEVIMA DSO	D6T1, D6T2, D7T1 Planiranje, izgradnja i funkcioniranje novih građevina u moru i na obali trebaju funkcionirati na način da se, što je više moguće, zadrže prirodne osobine morske vode, postojeće valovanje i režim morskih struja. Dobro stanje okoliša smatra se postignutim onda kada trajne promjene hidrografskih uvjeta ne mijenjaju ekosustav (promjena cirkulacije, pomanjkanje kisika u pridnom sloju, cvatnja, degradacija staništa, promjena u bioraznolikosti) ili su te promjene minimalne.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.4.2.

Smanjiti hidromorfološka opterećenja u svrhu zaštite bioraznolikosti i ekološke mreže (grupa mjera)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERE	Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) 96 3.OSN.07.06 PP,T,OP Prilikom izrade tehničke dokumentacije za izgradnju novih ili rekonstrukcije postojećih vodnih građevina (vodnih putova, hidroenergetske građevine, građevine obrane od poplava):

- primjenjivati najbolje raspoložive tehnike kojima se umanjuje ekološko opterećenje na staništa i vrste

- uzeti u obzir i vrijednosti ekosustava pri izradi studija izvedivosti Osobito:

Prilikom izrade novih ili rekonstrukcije postojećih struktura za vodne putove primjenjivati najbolje raspoložive tehnike kojima se umanjuje ekološki pritisak na staništa i vrste sukladno priručnicima Europske komisije (primjerice Guidance document on inland waterway transport and Natura 2000, 2012). Prilikom planiranja novih vodnih putova, odnosno podizanja kategorije postojećih, izraditi Studije isplativosti ili izvedivosti (engl. feasibility) pri čemu treba uzeti u obzir i vrednovanje usluga ekosustava (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode). (Nastavak provedbe mjera 7, 8 i SPUO2 mjere S3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016.

- 2021.)

Sukladno priručnicima i preporukama Europske komisije (primjerice Guidance Document on Inland Waterway Transport and Natura 2000, 2012. godina).

96 3.OSN.07.01 Z Donijeti propis kojim bi se omogućila kontrolu i smanjenje utjecaja postojećih zahvata na hidromorfološko stanje voda u skladu s mjerama propisanim u važećem Planu upravljanja vodnim područjima

14 3.OSN.07.17 ID Za vodna tijela za koje je utvrđeno da dobro ekološko stanje nije postignuto zbog pokazatelja hidromorfološkog stanja, sačiniti registar postojećih antropogenih hidromorfoloških izmjena i zahvata koji su u današnjim uvjetima suvišni ili zastarjeli, te izraditi plan za njihovo uklanjanje u cilju postizanja povoljnog ekološkog stanja.

(SPUO3)

23 3.OSN.08.05 SI Lokalno zadržavanje, retencioniranje i infiltracija oborinskih voda i smanjenje pritiska na kanalizirane ili cijevne odvodne sustave (mjera HM-06-07 preuzeta iz Strategije prilagodbe)

23,92 3.OSN.08.06 RI Formiranje zelenih površina unutar urbanih prostora namijenjenih privremenom ili trajnom zadržavanju i pročišćavanju oborinskih voda te rekreacijskim sadržajima te razvoj plave infrastrukture ekološkom obnovom i revitalizacija vodotoka u urbanim i ruralnim sredinama, lokalnoj i regionalnoj razini. (mjera HM-06-08 preuzeta iz Strategije prilagodbe)

92 3.OSN.08.10 RI Izgradnja upravljivih mobilnih pregrada na ušćima vodotoka i slično, a vodeći računa o održanju longitudinalnog kontinuiteta vodotoka (ekoloških koridora za migratorne vrste) (mjera HM-08-04 preuzeta iz Strategije prilagodbe)

**VEZA S
KVALITATIVNIM
DESKRIPTORIMA**

D1, D7

**VEZA S CILJEVIMA
DSO**

D1T1, D7T1

Planiranje, izgradnja i funkcioniranje novih građevina u moru i na obali trebaju funkcionirati na način da se, što je više moguće, zadrže prirodne osobine morske vode, postojeće valovanje i režim morskih struja.

Dobro stanje okoliša smatra se postignutim onda kada trajne promjene hidrografskih uvjeta ne mijenjaju ekosustav (promjena cirkulacije, pomanjkanje kisika u pridnom sloju, cvatnja, degradacija staništa, promjena bioraznolikosti) ili su te promjene minimalne.

VEZA S MJERAMA 2.4.2.
PROGRAMA MJERA
DO 2027.

Uskladiti dodatne mjere smanjenja hidromorfoloških opterećenja s programom dodatnih mjera za Područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite (*grupa mjera*)

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERE	Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) Dodatne mjere: 96 3.DOD.02.04 T,OP Prilikom izrade dodatnih mjera smanjenja hidromorfoloških opterećenja neophodno je uključivanje odgovarajućih stručnjaka u području zaštite prirode (biologija, zaštita prirode) i/ili Zavoda za zaštitu okoliša i prirode u ranoj fazi izrade te njihovo usklađivanje s programom dodatnih mjera za Područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite utvrđenih važećim PUVP (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode). (SPUO2, nastavak provedbe mjere S1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.)
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D7
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D7T1 Planiranje, izgradnja i funkcioniranje novih građevina u moru i na obali trebaju funkcionirati na način da se, što je više moguće, zadrže prirodne osobine morske vode, postojeće valovanje i režim morskih struja. Dobro stanje okoliša smatra se postignutim onda kada trajne promjene hidrografskih uvjeta ne mijenjaju ekosustav (promjena cirkulacije, pomanjkanje kisika u pridnom sloju, cvatnja, degradacija staništa, promjena bioraznolikosti) ili su te promjene minimalne.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.4.2.

Uključivati odgovarajuće stručne kapacitete i provoditi odgovarajuća istraživanja u ranoj fazi projektiranja zahvata u prostoru koji mogu promijeniti vodni režim

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERE	Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) 96 3.OSN.07.12 PP,T,OP Kako bi se u fazi projektiranja definirali ekološki ciljevi revitalizacije, tj. kako bi se revitalizacija provela ponajprije u cilju poboljšanja uvjeta za vrste i staništa, neophodno je u ranoj fazi projektiranja uključiti odgovarajuće stručnjake u području zaštite prirode (biologija, zaštita prirode) i/ili Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, odnosno provesti odgovarajuća istraživanja (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode).

(SPUO2, nastavak provedbe mjere S3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.)

96 3.OSN.07.07 T,OP Pripremiti tehničku dokumentaciju za provedbu mjera smanjenja hidromorfološkog opterećenja:

- u ranoj fazi planiranja projekata smanjenja hidromorfološkog opterećenja (primjerice revitalizacija i renaturalizacija) uključiti usluge ekosustava kao validnu mjeru prilikom donošenja odluka o financijskoj isplativosti. (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode).

14 3.OSN.07.13 V U izradi metodologije i/ili smjernica za rednovanje usluga eko sustava potrebno je (kroz konzultacije s izrađivačima istih) uključiti Hrvatske vode, ministarstvo nadležno za gospodarstvo, predstavnike tehničkih struka, operatere hidroelektrana, Agenciju za vodne putove te druga nadležna tijela, predstavnike lokalne zajednice, predstavnike nevladinih sektora koji djeluje na području zaštite prirode i korisnike. Pri tom je također potrebno osigurati kontinuiranu međusektorsku razmjenu podataka od interesa.

(SPUO2 nastavak provedbe mjere S6 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D6, D7
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D6T1, D7T1 Planiranje, izgradnja i funkcioniranje novih građevina u moru i na obali trebaju funkcionirati na način da se, što je više moguće, zadrži postojeće valovanje i režim morskih struja. Dobro stanje okoliša smatra se postignutim onda kada trajne promjene hidrografskih uvjeta ne mijenjaju ekosustav (promjena cirkulacije, pomanjkanje kisika u pridnenom sloju, cvatnja, degradacija staništa, promjena bioraznolikosti) ili su te promjene minimalne.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.4.2.

Mjere smanjenja hidromorfološkog opterećenja kroz izdavanje i reviziju vodopravnih akata

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERE	Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) 96 3.OSN.07.02 A Na vodnim tijelima za koje je utvrđeno da dobro ekološko stanje nije postignuto zbog pokazatelja hidromorfološkog stanja pri reviziji vodopravnih akata regulirati: - provedbu dodatnog monitoringa i hidromorfoloških opterećenja (planovi održavanja, planovi pogona i slično) u razdoblju 2022. - 2024. - provedbu dodatnih mjera smanjenja hidromorfoloških opterećenja u razdoblju 2025. – 2027. godina, ukoliko istraživanja pokažu da je moguće provesti takve mjere uz prihvatljive/razumne troškove te - provedbu postupka trajnog izuzeća od dobrog stanja voda ukoliko se ustanovi da dodatne mjere nije moguće provesti uz prihvatljive/razumne troškove

	<p>Reviziju temeljiti na rezultatima prethodno obavljenog hidromorfološkog i biološkog monitoringa.</p> <p>(Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)</p> <p>96 3.OSN.07.03 A Na vodnim tijelima za koje je utvrđeno da dobro ekološko stanje nije postignuto zbog pokazatelja hidromorfološkog stanja pri izdavanju vodopravnih akata za nove zahvate koji mogu imati negativne utjecaj na hidromorfološko stanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izdavanje akta uvjetovati prethodno obavljenim biološkim i hidromorfološkim monitoringom - u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš procjenu utjecaja zahvata na vode dokumentirati detaljno razrađenom stručnom podlogom. <p>Napomena: Vidjeti Poglavlje 3.2</p> <p>(Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)</p> <p>96 3.OSN.07.05 A Na vodnim tijelima koja su privremeno proglašena umjetnim i znatno promijenjenim pri reviziji vodopravnih akata regulirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provedbu dodatnog monitoringa i hidromorfoloških opterećenja (planovi održavanja, planovi pogona i slično) - istraživački monitoring s ciljem potvrđivanja - provjere hidromorfološkog potencijala i - istraživački monitoring za utvrđivanje ekološki prihvatljivog protoka. <p>(Nastavak provedbe mjere 3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D6, D7
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D6T1, D7T1
	Planiranje, izgradnja i funkcioniranje novih građevina u moru i na obali trebaju funkcionirati na način da se, što je više moguće, zadrži postojeće valovanje i režim morskih struja. Dobro stanje okoliša smatra se postignutim onda kada trajne promjene hidrografskih uvjeta ne mijenjaju ekosustav (promjena cirkulacije, pomanjkanje kisika u pridnenom sloju, cvatnja, degradacija staništa, promjena bioraznolikosti) ili su te promjene minimalne.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.4.2.

Grupa mjera vezanih uz provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS I OBRAZLOŽENJE MJERE	<p>Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV)</p> <p>14 3.OSN.07.20 V,M Usvojiti metodologiju za ocjenu hidromorfološkog stanja prijelaznih i priobalnih voda (more) i uspostaviti redoviti hidromorfološki monitoring. (SPUO3)</p> <p>14 3.OSN.07.21 V,E Unaprijediti koordinaciju aktivnosti na upravljanju prijelaznim i priobalnim vodama između nadležnih sektora, izradom komunikacijske strategije. (SPUO3)</p> <p>14 3.OSN.07.22 SI Unaprijediti klasifikaciju priobalnih vodnih tijela, kako bi se unaprijedilo upravljanje hidromorfološkim opterećenjima. (SPUO3)</p>

	<p>24 3.OSN.08.01 SI Poticanje provedbe istraživanja vezanih uz analizu mogućih scenarija klimatskih promjena na državnoj i regionalnoj razini (za potrebe istraživačkih i upravljačkih institucija), s ciljem utvrđivanja utjecaja klimatskih promjena, analize njihova utjecaja na vodne i morske resurse te povratno i utjecaje tih promjena na okoliš, urbana područja, infrastrukturne sadržaje, zaštićena područja te ljudske aktivnosti u većoj mjeri povezane s vodom (vodoopskrba, zaštita voda, poljoprivreda, hidroenergetika, itd.). (mjera HM-03-02 preuzeta iz Strategije prilagodbe)</p> <p>99 3.OSN.08.02 SI Razvijanje međunarodne suradnje u provedbi praćenja stanja međudržavnih vodotoka i Jadranskog mora, s ciljem održivog upravljanja i zaštite. (mjera HM-03-04 preuzeta iz Strategije prilagodbe)</p>
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D6, D7
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D6T1, D7T1 Planiranje, izgradnja i funkcioniranje novih građevina u moru i na obali trebaju funkcionirati na način da se, što je više moguće, zadrži postojeće valovanje i režim morskih struja. Dobro stanje okoliša smatra se postignutim onda kada trajne promjene hidrografskih uvjeta ne mijenjaju ekosustav (promjena cirkulacije, pomanjkanje kisika u pridnom sloju, cvatnja, degradacija staništa, promjena u bioraznolikosti) ili su te promjene minimalne.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.4.2.

Unaprjeđenje metodološkog okvira za planiranje u obalnom području

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Strategija prostornog razvoja RH (Narodne novine, br. 106/17): Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.5 Održivi razvoj i korištenje obalnog područja</p> <ul style="list-style-type: none"> • u cilju kontrole zauzimanja novih prostora za izgradnju na kopnu i pomorskog dobra (kopneni dio i akvatorij) potrebno je, osim zakonom propisanih ograničenja, utvrditi dopustivo opterećenje prostora • optimizacija namjene površina: <ul style="list-style-type: none"> • smanjenje pritiska na prostor predimenzioniranjem građevinskih područja • preispitivanje planiranih površina za razvoj • usklađivanje planiranog korištenja prostora s realnim potrebama i mogućnostima realizacije u planskom razdoblju • usmjeravanje razvoja u područja manje ranjivosti • svođenje na najmanju moguću mjeru konflikata korištenja prostora u odnosu na ranjivost, prirodne i kulturne vrijednosti te krajobraz • određivanje detaljnijih uvjeta za gradnju u užem obalnom pojasu u ovisnosti o posebnostima pojedinih područja

	<ul style="list-style-type: none"> • konzistentnost prostorno-planskih mjera u rješavanju rastućeg pritiska na područja visokovrijednih prirodnih i krajobraznih vrijednosti, poljoprivredna i šumska zemljišta za izgradnju turističkih objekata te pretjerano korištenje obalnih resursa • sustavno nadziranje i usmjeravanje procesa urbanizacije <p>Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.6. Smanjivanje regionalnih razlika i održivo planiranje razvojno specifičnih područja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suradnja u vrednovanju i afirmaciji krajobraza <p>Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.2.4. Afirmacija obilježja i vrijednosti krajobraza</p>
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.4.1., 2.4.2.

Postojeće mjere za podizanje učinkovitosti kapaciteta za upravljanje obalnim područjem i morskim okolišem

Jačati kapacitete relevantnih aktera javnih politika

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Strategije razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. (Narodne novine, br. 70/15)</p> <p>1.1. Unaprijediti proces stvaranja javnih politika i strateškog planiranja u javnoj upravi</p> <p>7.2 Jačati kapacitete za dobro upravljanje</p> <p>Mjere obuhvaćaju obrazovne aktivnosti rukovodećih službenika i čelnika za pripremu strategija i drugih relevantnih akata javnih politika</p>
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.5.1.

Jačati kapacitete za upis pomorskog dobra

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	<p>Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14):</p> <p>Cilj 4.4. Uspostaviti sustav integralnog upravljanja obalnim i morskim područjem</p> <p>Mjera 4.4.3. Ojačati administrativne kapacitete kako bi se cjelokupni posao upisa pomorskog dobra završio do 2020. godine</p>
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	2.5.2.

Prilog 3: Postojeće mjere za poboljšanje provedbe instrumenata za postizanje dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja (1a i 1b mjere)

Postojeće mjere za usavršavanje postojećih i uvođenje novih instrumenata provedbe prostorno-planskih dokumenata u obalnom području

Osigurati sveobuhvatan pristup urbanoj sanaciji

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija prostornog razvoja RH (Narodne novine, br. 106/17): Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.5 Održivi razvoj i korištenje obalnog područja: <ul style="list-style-type: none">• sustavno rješavanje narušene kvalitete izgrađenog područja (povrede urbanog okoliša) nastale zbog nezakonite gradnje (kako pojedinačno, tako i cijelih naselja sa substandardnom infrastrukturom)• Sustavno nadziranje i usmjeravanje procesa urbanizacije Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.1.8. Odmjereno korištenje prostora: <ul style="list-style-type: none">• Urbana sanacija Strateško usmjerenje prostornog razvoja 4.2.3. Unapređivanje vrsnoće građenja i oblikovanja prostora: <ul style="list-style-type: none">• Razvoj modela za urbanu sanaciju područja nezakonite gradnje
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.1.2.

Postojeće mjere za unaprjeđenje upravljanja pomorskim dobrom

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14): Cilj 4.4. Uspostaviti sustav integralnog upravljanja obalnim i morskim područjem Cilj 4.5. Povećati prihode s osnova koncesija na pomorskom dobru <ul style="list-style-type: none">4.5.1. Pojednostaviti postupke koncesioniranja pomorskog dobra;4.5.2. Analizirati model utvrđivanja koncesijske naknade kako bi se kreirao novi sustav koji će generirati veće prihode;4.5.3. Pojačati aktivnosti nadzora i mehanizme naplate koncesijskih naknada na pomorskom dobru
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.2.2.

Postojeće mjere za unaprjeđenje sustava upravljanja morskim otpadom

Osigurati uvjete za održivu i dostupnu uslugu prihvata i zbrinjavanja broskog otpada i ostataka tereta

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14): Cilj 3.2.1. Spriječiti onečišćenja okoliša i štetan utjecaja pomorskih objekata na Jadransko more: Mjera 3.2.1.5 Osigurati uvjete za održivu i dostupnu uslugu prihvata i zbrinjavanja broskog otpada i ostataka tereta
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D6, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D6T1, D10T1 Očuvanje staništa, očuvanje bioraznolikosti i očuvanje jadranskih resursa.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.3.1., 3.3.2., 3.3.3.

Ratificirati i primjenjivati pomorske konvencije

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14): Mjera 3.2.7 Ratificirati i primijeniti Konvencije Međunarodne pomorske organizacije u području zaštite okoliša (Međunarodna konvencija o uklanjanju podrtina - International Convention on the Removal of Wrecks), Međunarodne konvencije o odgovornosti i naknadi štete u vezi s prijevozom opasnih i štetnih tvari morem (HNS Convention), Konvencija o recikliranju brodova (Ship's Recycling Convention) Mjera je identificirana kao zajednička mjera koju je potrebno provoditi kroz sve ciljeve pomorske strategije.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D6, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D6T1, D10T1
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.3.1., 3.3.2., 3.3.3.

Postojeće mjere za smanjivanje utjecaja ribarstva na morski okoliš

Ograničavati utjecaj ribolova

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.) Članak 38. Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014 Ograničavanje utjecaja ribolova na morski okoliš i prilagođavanje ribolova zaštiti vrsta (+članak 44. stavak 1.točka (c) Ribolov na unutarnjim vodama)
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D3, D4, D6, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T2, D2T1, D3T1, D4T1, D4T2 D6T1, D10T2 Smanjenje utjecaja ribolova na morski okoliš, očuvanje bioraznolikosti i osiguravanje ravnoteže između iskorištavanja i zaštite živih resursa Jadrana.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.4.1.

Zaštiti i obnoviti morsku bioraznolikost

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.): Članak 40. stavak 1. točke (b) do (g) te (i) Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014 Zaštita i obnova morske bioraznolikosti – doprinošenje boljem upravljanju ili očuvanju, izgradnji, postavljanju ili osuvremenjivanju statičkih ili pokretnih naprava; priprema zaštite i planova upravljanja povezanih s lokalitetima mreže NATURA 2000 te prostornim zaštićenim područjima; upravljanje, očuvanje i praćenje zaštićenih morskih područja, uključujući lokalitete mreže NATURA 2000; okolišna svijest te sudjelovanje u drugim aktivnostima čiji je cilj održavanje i jačanje usluga u vezi s bioraznolikošću i ekosustavima (+ čl. 44. st. 6. Fauna i flora u unutarnjim vodama)
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D3, D4, D6, D10, D11
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T2, D2T1, D3T1, D4T1, D4T2 D6T1, D10T2, D11T1, D11T2 Smanjenje utjecaja ribolova na morski okoliš, očuvanje bioraznolikosti i osiguravanje ravnoteže između iskorištavanja i zaštite živih resursa Jadrana.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.4.1.

Trajno obustaviti ribolovne aktivnosti

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.): Članak 34. Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014 Smanjenju ukupnog ribolovnog napora moguće je doprinijeti i smanjenjem ukupnog kapaciteta flote kroz primjenu mjera trajne obustave ribolovnih aktivnosti, uz financijsku naknadu ribarima za uništeni brod (scraping)
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D3, D4, D6, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T2, D2T1, D3T1, D4T1, D4T2, D6T1, D10T2 Smanjenje utjecaja ribolova na morski okoliš, očuvanje bioraznolikosti i osiguravanje ravnoteže između iskorištavanja i zaštite živih resursa Jadrana..
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.4.1.

Privremeno obustaviti ribolovne aktivnosti

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.): Članak 33. Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014 Kada rezultati programa praćenja ukažu da je stanje živih resursa ugroženo, potrebno je pristupiti provođenju dodatnih mjera usmjerenih na smanjenje ribolovnog napora. Smanjenju ukupnog ribolovnog napora moguće je doprinijeti kroz privremenu obustavu ribolovnih aktivnosti.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D3, D4, D6, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T2, D2T1, D3T1, D4T1, D4T2, D6T1, D10T2 Smanjenje utjecaja ribolova na morski okoliš, očuvanje bioraznolikosti i osiguravanje ravnoteže između iskorištavanja i zaštite živih resursa Jadrana.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.4.1.

Osigurati kontrolu i provedbu

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.): Članak 76. Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014

	Kontrolu i provedbu je potrebno učinkovito provoditi i unaprjeđivati poboljšanjem aktivnosti praćenja, kontrole i nadzora nadležnih tijela.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D3, D4, D6, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T2, D2T1, D3T1, D4T1, D4T2 D6T1, D10T2 Smanjenje utjecaja ribolova na morski okoliš, očuvanje bioraznolikosti i osiguravanje ravnoteže između iskorištavanja i zaštite živih resursa Jadrana.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.4.1.

Postojeće mjere za promicanje marikulture koja pruža visoku razinu zaštite morskog okoliša

Produktivno ulagati u marikulturu

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.): Članak 48. stavak 1. Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014 Energetski i resursno učinkovitija marikultura kako bi se minimalizirala potrošnja vode i smanjila upotreba kemikalija. Nadalje poticanje ekološkog uzgoja će doprinijeti zaštiti bioraznolikosti i jedinstvenosti ekosustava u RH.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D4, D5, D6, D8, D9, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D4T1, D5T1, D5T2, D5T3, D6T1, D8T1, D8T2, D8T3, D9T1, D10T1 Smanjenje eutrofikacije, kao i smanjenje rizika od unosa onečišćujućih tvari i učinaka onečišćenja i eutrofikacije
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.5.1., 3.5.2., 3.5.3.

Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.): Članak 53. Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014 Ograničavanje utjecaja akvakulture na okoliš (upravljanje okolišem, programi revizije, usluge zaštite okoliša i poticanje ekološkog uzgoja će doprinijeti zaštiti bioraznolikosti).
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D4, D5, D6, D8, D9, D10, D11

VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D4T1, D5T1, D5T2, D5T3, D6T1, D8T1, D8T2, D8T3, D9T1, D10T1, D11T1 Zaštita i očuvanje bioraznolikosti i poboljšanje ekosustava povezanih s marikulturom, smanjenje eutrofikacije, kao i smanjenje rizika od unosa onečišćujućih tvari i učinaka onečišćenja i eutrofikacije
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.5.1., 3.5.2., 3.5.3.

Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni 2022.): Članak 54. Uredbe (EU) br. 508 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 1232/2014 Ograničavanje utjecaja akvakulture na okoliš (upravljanje okolišem, programi revizije, usluge zaštite okoliša i poticanje ekološki uzgoja) će doprinijeti zaštiti bioraznolikosti.
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D4, D5, D6, D8, D9, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D4T1, D5T1, D5T2, D5T3, D6T1, D8T1, D8T2, D8T3, D9T1, D10T1 Zaštita i očuvanje bioraznolikosti i poboljšanje ekosustava povezanih s marikulturom, smanjenje eutrofikacije, kao i smanjenje rizika od unosa onečišćujućih tvari i učinaka onečišćenja i eutrofikacije
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.5.1., 3.5.2., 3.5.3.

Postojeće mjere za smanjivanje rizika unosa stranih i invazivnih stranih vrsta putem balastnih voda

Razvijati energetske učinkovito eko-brodarstvo

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14) Cilj 2.1.3. Podići razinu kvalitete brodarstva i osigurati dugoročnu konkurentnost istog Mjera 2.1.3.1. Razvijati energetske učinkovito eko-brodarstvo poticanjem nabavke/gradnje novih ekobrodova i prilagodbom postojećih brodova najvišim ekološkim standardima ugrađivanjem tehnologija za pročišćavanje balastnih voda, ispušnih plinova i sl
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D2T1, D6T1

	Mjera će doprinijeti smanjenju rizika unosa stranih/invazivnih stranih vrsta i patogena putem međunarodnog brodskog prijevoza, odnosno putem balastnih voda i brodskog obraštaja (zaštita bioraznolikosti, marikulutre, ribolova)
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.6.1.

Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14) Cilj 3.2.1. Spriječiti onečišćenja okoliša i štetan utjecaj pomorskih objekata na Jadransko more Mjera 3.2.1.1. Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem u suradnji s obalnim državama Jadrana sukladno smjernicama Međunarodne pomorske organizacije (IMO-a)
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D6, D8, D9, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D2T1, D6T1, D8T1, D8T2, D8T3, D9T1, D10T1 Mjera će doprinijeti smanjenju rizika unosa stranih/invazivnih stranih vrsta i patogena, te kemijskog onečišćenja putem međunarodnog brodskog prijevoza, odnosno putem balastnih voda i brodskog obraštaja, te putem ispuštanja zauljenih voda
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.6.1., 3.6.2., 3.6.3.

Uspostaviti sustav „ranog dojavljivanja“ u prevenciji prijenosa štetnih vodenih organizama putem balastnih voda

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14) Cilj 3.2.2. Smanjiti štetni utjecaj prijenosa živih vodenih organizama i patogena putem pomorske plovidbe (balastnih voda i obraštaja) Mjera 3.2.2.1. U suradnji s drugim Jadranskim državama uspostaviti sustav „ranog dojavljivanja“ u prevenciji prijenosa štetnih vodenih organizama putem balastnih voda;
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D4, D5, D6
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D2T1, D4T1, D5T1, D5T2, D5T3, D6T1 Mjera će doprinijeti smanjenju rizika unosa stranih/invazivnih stranih vrsta i patogena putem međunarodnog brodskog prijevoza, odnosno putem balastnih voda i brodskog obraštaja.

VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.6.3.
Ojačati nadzor upravljanja balastnim vodama	
ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine br. 93/14) Cilj 3.2.2. Smanjiti štetni utjecaj prijenosa živih vodenih organizama i patogena putem pomorske plovidbe (balastnih voda i obraštaja) Mjera 3.2.2.2. Ojačati nadzor upravljanja balastnim vodama temeljem procjene rizika i sukladno međunarodno usuglašenim smjernicama
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D1, D2, D4, D5, D6,
VEZA S CILJEVIMA DSO	D1T1, D2T1, D4T1, D5T1, D5T2, D5T3, D6T1 Mjera će doprinijeti smanjenju rizika unosa stranih/invazivnih stranih vrsta i patogena putem međunarodnog brodskog prijevoza, odnosno putem balastnih voda i brodskog obraštaja.
VEZA S MJERAMA PROGRAMA MJERA DO 2027.	3.6.1., 3.6.2., 3.6.3.

Postojeće mjere zaštite voda za kupanje

ELEMENT MJERE	RAZRADA
OPIS MJERE	Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (PUVP) (Narodne novine, br. 84/23) Dodatne mjere: 99 3.DOD.03.01 A Odluka o određivanju vode za kupanje (kupališta/morske plaže) - Prije početka svake sezone kupanja donose se odluke o određivanju voda za kupanje (kupališta/morskih plaža) za sve vode na kojima se očekuje veliki broj kupaca, a za koje nije izdana trajna zabrana kupanja. To su lokacije na kojima trebaju biti osigurani propisani standardi kakvoće vode za kupanje. Ispravit će se postojeće manjkavosti/nedosljednosti u određivanju voda za kupanje, osobito na kopnenim površinskim vodama. (Nastavak provedbe mjere 1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.) 99 3.DOD.03.02 A,T Kao trajna mjera zaštite, predlaže se zadržavanje dosadašnje prakse minimalne duljine podmorskog ispusta od 500 m, čime se osigurava dobra kakvoća voda duž čitave obale i mogućnost sigurnog kupanja i izvan označenih plaža. Mjera se odnosi na priobalne vode te na morskom dijelu prijelaznih voda. (Nastavak provedbe mjere 2 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.) 99 3.DOD.03.03 M Praćenje (monitoring) voda za kupanje - Vode za kupanje označene su kao zaštićena područja - područja posebne zaštite voda i, nakon

proglašenja, uvrštavaju se u Registar zaštićenih područja i na njima se organizira odgovarajući monitoring.

(Nastavak provedbe mjere 3 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

99 3.DOD.03.04 A Ukoliko se odgovarajućim operativnim monitoringom za praćenje učinaka osnovnih mjera utvrdi da negdje nije postignuto zadovoljavajuće stanje voda za kupanje, pripremiti program i propisati obvezu provedbe dopunskih mjera.

(Nastavak provedbe mjere 4 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)"

99 3.DOD.03.05 RI Upravljanje vodama za kupanje. Provoditi obvezne mjere upravljanja vodama za kupanje na uspostavljenim kupalištima i morskim plažama:

- uspostavljanje i održavanje profila vode za kupanje
- uspostavljanje vremenskog rasporeda (kalendara) monitoringa vode za kupanje
- praćenje i ocjenjivanje kakvoće vode za kupanje
- razvrstavanje (klasifikacija) vode za kupanje
- određivanje i procjena uzroka onečišćenja koja bi mogla utjecati na kakvoću vode za kupanje i štetiti zdravlju kupaca
- informiranje javnosti
- poduzimanje radnji radi sprječavanja izloženosti kupaca onečišćenju
- poduzimanje radnji radi smanjenja rizika od onečišćenja.

(Nastavak provedbe mjere 5 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

99 3.DOD.03.06 T Ukoliko budu predložene dopunske mjere za zaštitu voda za kupanje, prilikom izrade tih mjera uključiti odgovarajuće stručnjake u području zaštite prirode (biologija, zaštita prirode) i/ili Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode u ranoj fazi izrade istih (bioraznolikost, ekološka mreža, zaštita prirode).

(SPUO2 nastavak provedbe mjere S1 iz Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.)

1 3.DOD.03.07 PP,RI Prioritetno financirati obnovu i dogradnju sustava za odvodnju otpadnih voda na slivnim područjima koja imaju utjecaja na područja za kupanje i rekreaciju. (SPUO3)

21 3.DOD.03.08 PP,RI Prioritetno financirati adekvatnu odvodnju oborinskih voda, bez miješanja sa sanitarnim otpadnim vodama, i njihovu dispoziciju izvan zona utjecaja na kakvoću mora na plažama. (SPUO3)

14 3.DOD.03.09 M Proširiti popis ispitivanih mikrobioloških parametara u slučaju prijave kožnih oboljenja. (SPUO3)

14 3.DOD.03.10 A Dopunjavanje baze Profila mora za kupanje podacima o povijesnim podacima stanja kvalitete voda; slivovima, vodnim tijelima i bujičnim vodotocima koji utječu na plažu, najbližim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda sa svojim tehničkim i kapacitetnim karakteristikama i performansama, najbližim meteorološkim postajama, te podacima o pokrovu i korištenju tla na gravitirajućem području. (SPUO3)

14 3.DOD.03.11 SI Razviti prediktivni model onečišćenja mora identificiranjem uzročno-posljedičnih odnosa, a temeljem baze podataka sadržane u Profilu mora za kupanje i integracijom s modelom za prognozu pojava ekstremnih oborina na širim slivnim područjima i njihovim lokalnim pojavama (mjera 3.URP.55), što bi u konačnici moglo rezultirati smanjenjem broja uzorkovanja na pojedinačnim

	lokacijama. Prediktivni modeli mogu se koristiti i kao pomoć u identificiranju uzroka onečišćenja, te razvoju sustava ranog upozoravanja. (SPUO3)
VEZA S KVALITATIVNIM DESKRIPTORIMA	D5, D10
VEZA S CILJEVIMA DSO	D5T1, D10T1

Prilog 4: Detalji revizije programa mjera

U prvom ciklusu provedbe ODMS, temeljem obveza iz čl. 13. izrađen je prvi program mjera – Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske. Program je usvojila Vlada Republike Hrvatske 2017. godine donošenjem Odluke o donošenju Programa mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 97/17). O navedenom dokumentu RH je izvijestila Europsku komisiju podnošenjem ispunjenih izvještajnih obrazaca²⁵ i pisanog izvješća²⁶ u listopadu 2017. godine.

Obzirom na integrirajući karakter dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem koji obuhvaćaju obveze tzv. „morske strategije“ (obveza iz ODMS) i strategije integralnog upravljanja obalnim područjem (temeljem obveza iz Protokola IUOP Barcelonske konvencije) u izradi Programa mjera iz 2017. primijenjen je integrirani pristup kroz koji su, primjenom širokog participativnog pristupa, definirana tri strateška prioriteta zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem. Strateški prioriteti postavljeni su dovoljno široko i predstavljali su okvir za razradu tri vrste mjera u okviru definiranih posebnih ciljeva: mjera zaštite morskog okoliša (temeljem obveza iz ODMS), mjera za obalno područje (temeljem Protokola o IUOP) i zajedničkih upravljačkih mjera. Pored novodefiniranih mjera (tzv. 2a i 2b mjere), Programom mjera iz 2017. uzete su u obzir već postojeće mjere donesene slijedom primjene posebnih propisa RH (iz područja vodnog gospodarstva, zaštite prirode, prostornog uređenja, upravljanja pomorskim dobrom, ribarstva i dr.) te međunarodnih sporazuma. Obzirom na integrativni karakter program mjera, isti sadrži mjere iz nadležnosti više različitih tijela te su Odlukom o donošenju Programa mjera iz 2017. godine zadužena tijela iz Priloga VII Uredbe o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem za provedbu Programa mjera svako u području svoje nadležnosti.

Vezano uz obvezu praćenja provedbe Programa mjera iz 2017. godine države članice EU imale su obvezu temeljem čl. 18. ODMS u skladu sa Smjernicama za izvješćivanje o programima mjera (Reporting on Programmes of Measures (Art.13), on exceptions (Art.14) and on interim reports (Art.18) for the Marine Strategy Framework Directive, MSFD Guidance Document 12 July 2018) do kraja 2018. godine izraditi Privremeni izvještaj o napretku u provedbi programa mjera (u daljnjem tekstu: Privremeni izvještaj) te o istom izvijestiti Europsku komisiju. putem Središnje baze podataka Europske okolišne informacijske i promatračke mreže (EIONET - Central Data Repository). Svrha privremenih izvještaja je bila dati pregled napretka u primjeni mjera iz nacionalnih programa mjera kao podloga EK u izradi prvog izvještaja o ocjeni primjene ODMS. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja je u tom smislu 2018. godine pokrenulo izradu Privremenog izvještaja te o istom izvijestilo EK početkom 2019. godine²⁷.

Obzirom na šestogodišnji ciklički karakter revidiranja dokumenata Strategije, 2021. godine pokrenuto je ažuriranje postojećeg Programa mjera iz 2017., odnosno izrada novog Programa mjera za predstojeće programsko razdoblje do 2027. Kroz navedeni postupak ažuriranja od nadležnih tijela zatražene su informacije o relevantnosti postojećih mjera, njihovoj provedbi, potrebi njihovog ažuriranja ili izrade novih mjera iz njihove nadležnosti čija bi provedba doprinijela uspostavi i/ili održavanju dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja.

Temeljem provedene analize vezane uz status provedbe mjera iz Programa mjera iz 2017. g. i potrebe za njihovim ažuriranjem, utvrđeno je da većina mjera iz prethodnog ciklusa nije provedena u cijelosti, neke su mjere provedene potpuno te su izuzete iz dokumenta, a za neke mjere je utvrđena potreba za ažuriranjem.

Detalji revizije programa mjera su u Tablicama I.-III.

²⁵https://cdr.eionet.europa.eu/hr/eu/msfd_pom/madhr/envvqyina/MADHR_Measures_20160125.xml/manage_document

²⁶https://cdr.eionet.europa.eu/hr/eu/msfd_pom/msfd4text/envwovzdw

²⁷https://cdr.eionet.europa.eu/hr/eu/msfd_art18

Tablica I. Pojašnjenje tabličnog prikaza detalja revizije

Mjera	Naziv mjere iz dokumenta
Tip mjere / Deskriptori	
Provedba	Status provedbe mjere
Komentar	Interpretacija komentara dobivenih od strane uključenih institucija, u pisanom obliku ili kao rezultat usmenih konzultacija
Revidirani elementi mjere	Provjereno u revidiranom dokumentu za svaku pojedinu mjeru, navedeno po elementima mjere; Naziv mjere (1), Opis mjere (2), Aktivnosti (3), Očekivani rezultat (4), Opravdanje za mjeru (5), Veza s kvalitativnim deskriptorima ODMS (6), Veza s ciljevima DSO (7), Područje obuhvata (8), Period primjene mjere (9), Veza s drugim strategijama (10), Veza s drugim mjerama Programa mjera do 2027. (11), Pretpostavke i rizici za provedbu (12), Zaduženje za provedbu mjere (13), Zakonodavni okvir (14), Procjena troškova provedbe (15), Izvori financiranja (16), Pokazatelji za praćenje provedbe mjere (17), Tip mjere (18)
Nadležno tijelo/institucija	Institucije / konzultanti koji su proveli reviziju mjere

Tablica II. Pojašnjenje simbola za provedbu mjere

Provedba	Oznaka
Ne provodi se	x
Provedena	✓
Provedena djelomično	x✓
Provodi se kontinuirano	→
NAPOMENE	<u>Nove mjere su označene u boldu i podvučene</u> Povučene mjere su označene sivom bojom

Tablica III. Detalji revizije Programa mjera

<i>Mjera</i>	<i>Tip mjere / Deskriptori</i>	<i>Provedba mjere</i>	<i>Komentar</i>	<i>Revidirani elementi:</i>	<i>Nadležno tijelo/institucija</i>
1. STRATEŠKI PRIORITET: UNAPRJEĐENJE OPERATIVNOG OKVIRA ZA KOORDINIRANO UPRAVLJANJE MORSKIM OKOLIŠEM I OBAJNIM PODRUČJEM					
1.1.1. Uspostaviti stalni Koordinacijski mehanizam za učinkovito provođenje Strategije zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem	Mjera 2b; Svi deskriptori.	Provedena djelomično x✓	Dio pripremnih aktivnosti za provedbu mjere je započeo, ali mjera se ne provodi zbog nedostatnih kapaciteta (vezano na ODMS i ICZM) tijela nadležnih za relevantne sektore na nacionalnom i županijskom nivou. Mjera je revidirana u gotovo svim elementima i dalje je relevantna.	Svi osim :1, 6, 7.	MINGOR
1.1.2. Ojačati koordinaciju u izradi normativnih, strateških i planskih dokumenata za upravljanje i zaštitu morskog okoliša i obalnog područja na nacionalnoj i županijskoj razini	Mjera 2b Svi deskriptori	Provedena djelomično x✓	Mjera je povučena obzirom da se dio aktivnosti kontinuirano provodi kroz postojeće aktivnosti svih nadležnih tijela provedbom postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za strateške i planske dokumente. Također donesen je Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17, 151/22; na snazi od 30.12.2022.) kojim se uređuje sustav strateškog planiranja RH i upravljanje javnim politikama odnosno priprema, izrada, provedba, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela.	Mjera je povučena.	MINGOR
1.1.3. Ojačati koordinacijsku i integrativnu ulogu sustava prostornog uređenja u postupku izrade prostornih planova te u postupku izrade sektorskih i višesektorskih strateških dokumenata	Mjera 2a; Svi deskriptori	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl 18 ODMS-a) prijavljeno da se mjera provodi kontinuirano, analizom je ustanovljeno da se mjera ne provodi sveobuhvatno, ali kroz pojedine aktivnosti se kontinuirano promiču ili prakticiraju ciljevi ove mjere. Ažuriranjem je mjera jasnije fokusirana na korištenje analize slučaja u izradi	Svi osim: 6, 7.	MPGI, MRRFEU, Konzultant

			analitičke podloge odnosno smjernica i u skladu s tim su ažurirani elementi mjere.		
1.1.4. Promovirati kvalitetnije uključivanje i pravovremeno reagiranje zainteresirane javnosti u procesima zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem	Mjera 2a; Svi deskriptori	Provodi se kontinuirano →	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom.	Svi osim: 6, 7.	PUO MINGOR; MINGOR
1.1.5. Formulirati prioritetne potrebe za pograničnu i širu međunarodnu suradnju u zaštiti morskog okoliša i upravljanju obalnim područjem u okviru postojećih regionalnih koordinacijskih tijela te EU programa teritorijalne suradnje	Mjera: 2a; Svi deskriptori	Provedena djelomično x✓	Dio pripremnih aktivnosti za provedbu mjere je započeo, ali mjera se ne provodi zbog nedostatnih kapaciteta (vezano na ODMS i ICZM) tijela nadležnih za relevantne sektore na nacionalnom i županijskom nivou. Revizija elemenata mjere je tehničke naravi u aspektu aktivnosti, pretpostavke rizika za provedbu te pokazatelja za praćenje provedbe.	3, 5, 8, 9, 12, 16,17, 18.	MINGOR
1.2.1. Integrirati principe integralnog upravljanja u normativni okvir o upravljanju pomorskim dobrom	Mjera: 2a; Svi deskriptori, a posebno: D1, D6, D8 D10	Provedena djelomično x✓	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl 18 ODMS-a) prijavljeno da se mjera ne provodi, analizom je ustanovljeno da se mjera provodi djelomično. Provedba je u završnoj fazi usvajanja novog ZPDML. Ažurirani su pojedini elementi mjere bez suštinskih promjena. (donesen je novi ZPDML)	Mjera je povučena	MMPI
1.2.2. Razraditi dodatne normative preduvjete za daljnji razvoj prostornog planiranja mora	Mjera: 2a; Svi deskriptori	Provedena djelomično x✓	Dio aktivnosti proveden djelomično od 2017. Mjera je ažurirana u pojedinim elementima bez suštinskih promjena u strukturi.	9, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18.	MPGI, Konzultant
1.2.3. Pratiti i primijeniti institut prilagodbe (adaptacije) obalnog odmaka u skladu s odredbama Protokola o IUOP-u	Mjera: 2a; Nije primjenjivo na deskriptore	Provedena djelomično x✓	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl 18 ODMS-a) prijavljeno da je mjera provedena, analizom je ustanovljeno da se mjera provodi djelomično u postojećem pravnom okviru, ali se nije provela vanjska evaluacija doprinosa SPUO i mogućnosti unaprjeđenja (i uz isti pravni okvir). Provedba mjere je započeta kroz ID ZPU. Revizijom su naglašeni aspekti mjere koji nisu adekvatno provedeni.	1, 2, 3, 5, 8, 9, 12, 14, 15, 17, 18.	MPGI, Konzultant

1.2.4. Uskladiti postojeće i izraditi nove planske i provedbene podzakonske propise nužne za učinkovito upravljanje zaštićenim područjima	Mjera: 2a; D1	Provodi se kontinuirano →	Mjera je povučena jer je gotovo u cijelosti provedena.	Mjera je povučena.	ZZOP-UZP
1.2.5. Izrada prijedloga Uredbe o standardu kakvoće morskog okoliša	Mjera: 2a; Svi deskriptori	Nova mjera		Nova mjera.	MINGOR
2. STRATEŠKI PRIORITET: JAČANJE KAPACITETA ZA PROVEDBU UPRAVLJANJA I ZAŠTITE MORSKOG OKOLIŠA I OBALNOG PODRUČJA					
2.1.1. Usklađeno provoditi nacionalni Program praćenja u skladu s Okvirnom direktivnom o morskoj strategiji s ostalim nacionalnim programima praćenja koji se provode u jadranskim vodama pod suverenitetom Republike Hrvatske	Mjera: 2a; Svi deskriptori	Provodi se kontinuirano →	Mjera povučena uzimajući u obzir komentar EK u ocjeni programa mjera u provom ciklusu provedbe ODMS da provedba monitoring programa ne može biti definirana kao mjera u okviru programa mjera.	Mjera je povučena.	MINGOR, Konzultant
2.1.2. Uspostaviti transnacionalni (jadranski) program praćenja stanja morskog okoliša	Mjera 2a; Svi deskriptori	Ne provodi se ×	Mjera povučena uzimajući u obzir komentar EK u ocjeni programa mjera u provom ciklusu provedbe ODMS da provedba monitoring programa ne može biti definirana kao mjera u okviru programa mjera.	Mjera je povučena.	MINGOR, Konzultant
2.1.3. Sistematski pratiti, istraživati i ocjenjivati stanja i procese u prostoru obalnog područja	Mjera 2a; Nije primjenjivo na deskriptore	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl 18 ODMS-a) prijavljeno da je mjera provedena, analizom je ustanovljeno da se mjera provodi kontinuirano posebno kroz razvoj ISPU-a. Općenito gledano mjera je djelomično provedena. Revizijom su naglašeni aspekti mjere koji nisu adekvatno provedeni (dodatni pokazatelji održivosti prostornog razvoja, opservatorij potrošnje obalnog zemljišta, jačanje kapaciteta).	Sve osim: 1, 11, 12.	MPGI, Konzultant
2.1.4. Uskladiti pristupe izrade i provedbe dokumenata Strategije na podregionalnoj razini Jadranskog mora	Mjera: 2a; Svi deskriptori	Nova mjera		Nova mjera	MINGOR
2.2.1. Postojeće relacijske i prostorne baze podataka koje sadrže informacije o stanju morskog okoliša povezati i	Mjera 2a; Svi deskriptori	Ne provodi se ×	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Stari naziv mjere:	Sve osim: 6, 7.	MINGOR, Konzultant

proširiti u svrhu integralnog upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem			<i>Dopuniti sadržaje postojećih baza podataka i baza prostornih podataka u funkciji integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem</i>		
2.2.2. Izrada procedura i protokola u svrhu operativne i automatizirane razmjene podataka od strane postojećih prema Informacijskom sustavu More	Mjera 2a; Svi deskriptori	Ne provodi se ✗	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Stari naziv mjere: <i>Unaprijediti interoperabilnost različitih baza podataka</i>	Sve osim: 3, 4, 7.	MINGOR, Konzultant
2.3.1. Zaštititi morska staništa smanjenjem antropogeno uzrokovane eutrofikacije, onečišćenja i drugih aktivnosti	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6	Provodi se kontinuirano →	Mjera povučena obzirom na preširoko područje i više okolišnih politika koje je obuhvaćala, bez preciznih i ciljanih aktivnosti. Očekivani rezultati mjere ostvaruju se provedbom aktivnosti postojećih politika i ostalih mjera iz programa mjera.	Mjera je povučena.	MINGOR, MPGI; MMPI, Konzultanti
2.3.2. Ažurirati postojeću kartu rasprostranjenosti te kartirati naselja morskih cvjetnica, koraligena i maerla, provoditi nacionalne programe praćenja stanja njihove očuvanosti	Mjera 2a; D1, D6	Provodi se kontinuirano →	Mjera je i dalje relevantna s obzirom da je za praćenje stanja očuvanosti neophodno provesti kartiranje morskih staništa te je mjeru potrebno ažurirati. Stari naziv mjere: <i>Kartirati naselja morskih cvjetnica, koraligena i maerla, razraditi metode za praćenje rasprostranjenosti i provoditi nacionalne programe praćenja stanja njihove očuvanosti prema Direktivi o staništima</i>	1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 18.	ZZOP UZP MINGOR
2.3.3. Ograničiti ili regulirati aktivnosti koje mogu utjecati na koraligensku zajednicu, crveni koralj i naselja morskih cvjetnica	Mjera 2a; D1, D2, D5, D6	Provodi se djelomično ✗✓	Mjera je revidirana u većini elemenata, uključujući i Aktivnosti u skladu s novim Programu za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. u vezi s gospodarenjem za iskorištavanje vrste <i>Corallium rubrum</i> . Naziv mjere revidiran je u skladu s Odredbom stavke 2 članka 4 Uredbe vijeća EU 1967/2006. Stari naziv mjere: <i>Zabraniti ribarenje (ribolov povlačnim mrežama kočama, dredžama, obalnim mrežama</i>	1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 18	MP, ZZOP UZP MINGOR

			<i>potegačama ili sličnim mrežama) i druge aktivnosti iznad područja koraligena i u njegovoj blizini</i>		
2.3.4. Izraditi prostornu analizu i kartirati aktivnosti/pritiske na morski okoliš i obalno područje	Mjera 2a; D1, D6	Provodi se djelomično x✓	Mjera je ažurirana i dalje relevantna jer su prostorne informacije o rasprostranjenosti morskih staništa te ljudskim aktivnostima i pritiscima neophodne za kvalitetno prostorno planiranje mora i učinkovito upravljanje, kao i za provedbu procjena utjecaja zahvata na obalu.	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18.	ZZOP-UZP, MINGOR, Konzultant
2.3.5. Identificirati prioritetna područja za zaštitu obnovljivih resursa mora	Mjera 2a; D1, D3, D4	Provodi se kontinuirano →	Mjera je revidirana u većini elemenata, uključujući i naziv jer se odnosi na zaštitu područja svih obnovljivih i neobnovljivih morskih resursa, bez obzira temeljem kojim propisom su definirani. Stari naziv: <i>Identificirati prioritetna područja za zaštitu obnovljivih resursa mora (eng. Marine Managed Area -MMA)</i>	1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18.	MP, ZZOP UZP, MINGOR, Konzultant
2.4.1. Razviti metode i kriterije prostornog i zaštitnog planiranja s naglaskom na polidisciplinarnu pristupe (integralno krajobrazno vrednovanje, analiza ranjivosti i pogodnosti, analiza nosivog kapaciteta obalnih i morskih ekosustava i prostora)	Mjera 2a; Svi deskriptori	Provedena djelomično x✓	Mjera se provodi. Revizijom je mjera nešto jasnije fokusirana u smjeru praktične razrade koncepta predjela manje odnosno veće krajobrazne vrijednosti i u skladu s tim ažurirani pojedini elementi opisa mjere (period provedbe, zakonodavni okvir).	Svi osim: 1, 3, 4, 6, 11.	MPGI, Konzultant
2.4.2. Unaprijediti rezultate postupaka strateških procjena utjecaja na okoliš za prostorno-planske dokumente	Mjera 2a; Svi deskriptori	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl 18 ODMS-a) prijavljeno da je mjera provedena, analizom je ustanovljeno da se mjera provodi u postojećem pravnom okviru, ali se nije provela vanjska evaluacija doprinosa SPUO i mogućnosti unaprjeđenja (i uz isti pravni okvir). Revizijom je mjera jasnije fokusirana u smjeru potrebe evaluacije doprinosa SPUO kvaliteti prostornih planova i posljedično stanju u prostoru i stoga je dalje relevantna. U skladu s time su ažurirani svi elementi opisa mjere.	Svi elementi	MPGI, PUO MINGOR, Konzultant

			Stari naziv: <i>Unaprijediti rezultate postupaka strateških procjena utjecaja na okoliš za prostorno-planske dokumente i sektorske PPS vezano za njihovo korištenje u upravljanju i zaštiti obalnog područja i morskog okoliša</i>		
2.4.3. Unaprijediti studije utjecaja na okoliš s naglaskom na njihovo korištenje u upravljanju i zaštiti morskog okoliša i obalnog područja.	Mjera 2a; Svi deskriptori	Provedena ✓	Mjera je uklonjena jer je provedena u prethodnom ciklusu provedbe ODMS	Mjera je povučena.	MINGOR, PUO MINGOR
2.5.1. Jačati stručne kapacitete Koordinacijskog mehanizma za participativno planiranje, međusektorsku suradnju i održivo upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem	Mjera 2b; Svi deskriptori	Ne provodi se ✗	Obzirom da u prvom ciklusu provedbe Programa mjera nisu ostvareni preduvjeti za provedbu mjere u vidu uspostave i jačanja kapaciteta Administrativne jedinice te osiguravanje financijskih sredstava za njenu provedbu, mjera nije provedena. Nastavno na utvrđenu potrebu jačanja kapaciteta Koordinacijskog mehanizma za primjenu principa dobrog upravljanja uključujući učinkovitu horizontalnu i vertikalnu koordinaciju za unaprjeđenje upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem, mjera je i dalje relevantna.	2, 3, 5, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.	MINGOR
2.5.2. Jačati stručne kapacitete za upravljanje pomorskim dobrom	Mjera 2a; Nije primjenjivo na deskriptore	Ne provodi se ✗	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) navedeno da je provedba mjere započela, ista je uvjetovana provedbom mjere 1.2.1. tj donošenjem novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama. Mjera je i dalje relevantna. Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom.	8, 9, 14, 15, 16, 18.	MMPI
2.5.3. Osnažiti kapacitete za nadzor pomorskog dobra i prostora ograničenja obalnog područja kroz jačanje nadležnih inspeksijskih i čuvarskih službi	Mjera 2a; D1, D2, D6, D8 i D10	Ne provodi se ✗	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno da je mjera provedena analizom je ustanovljeno da se mjera ne provodi, kapaciteti ne samo da se ne osnažuju nego kontinuirano slabe. Identificirani rizici onemogućili	Sve osim: 11.	DIRH, MMPI

			su provedbu mjere dok pretpostavka za njenu provedbu (donesen je novi ZPDML) nije ostvarena. Revizijom mjere prostorni obuhvat mjere se širi i na prostor ograničenja (prema ZPU). Revidiraju se i jasnije fokusiraju provedbeni elementi mjere kao i odgovarajući elementi mjere, stoga je mjera i dalje relevantna.		
3. STRATEŠKI PRIORITET: POBOLJŠANJE PROVEDBE INSTRUMENTATA ZA POSTIZANJE DOBROG STANJA MORSKOG OKOLIŠA I OBALNOG PODRUČJA					
3.1.1. Poboljšati kvalitetu buduće izgradnje i izgrađenog okoliša te stvarati distribucijsku pravednost kroz korištenje instrumenata upravljanja građevinskim zemljištem u naseljima	Mjera 2a; Nije primjenjivo na deskriptore	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno da se započelo s provedbom mjere i da se mjera provodi kontinuirano, analizom je ustanovljeno da se mjera provodi, ali ne kroz definirane aktivnosti mjere već se provedbom prostornih planova kontinuirano promiču ili prakticiraju ciljevi ove mjere. Revizijom mjere uveden je adekvatniji termin preparcelacije umjesto komasacije, ažurirani su odgovarajući elementi opisa mjere (period provedbe, rizici, trošak provedbe, pokazatelji praćenja).	Sve osim: 5.	MPGI, Konzultant
3.1.2. Razraditi metodologiju za izradu planova urbane sanacije i urbane preobrazbe kojima se rješavaju dominantni infrastrukturni, ekološki, oblikovni i socioekonomski problemi obalnih naselja;	Mjera 2a; Nije primjenjivo na deskriptore	Provedena djelomično x✓	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno da mjera ima kontinuirani karakter i da je provedena analizom je ustanovljeno da se mjera provodi djelomično (posebno za kontinentalni dio RH), ali bez primjenjivih modela razrađenih specifično za obalno područje. U skladu s tim mjera je još uvijek relevantna te su ažurirani odgovarajući elementi mjere.	Svi osim: 1, 4, 5.	MPGI, Konzultant
3.2.1. Utvrditi granice pomorskog dobra na cijelom Jadranu i osigurati njihovo evidentiranje u zemljišnim knjigama;	Mjera 2a; D1, D8 i D10	Provodi se kontinuirano →	Privremenim izvješćem (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno je da provedba mjere nije započela, međutim analizom provedbe ustanovljeno je da mjera ima kontinuirani karakter i da se provodi.	Sve osim: 1, 10, 13, 14.	MMPI

			Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom.		
3.2.2. Unaprijediti sustav upravljanja i zaštite pomorskog dobra u općoj upotrebi	Mjera 2a; D1, D6, D8 i D10	Provodi se kontinuirano →	Privremenim izvješćem (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno je da je mjera kontinuiranog karaktera i da je njena provedba započela. Mjera je i dalje relevantna. Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom.	3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.	MMPI
3.3.1. Izraditi nacionalni plan upravljanja otpadom u moru	Mjera 2a; D1, D3, D4, D6, D10	Provedena ✓	Mjera je uklonjena jer je provedena u prethodnom ciklusu provedbe ODMS	Mjera je povučena.	MINGOR, Konzultant
3.3.2. Prikupljati podatke i procijeniti razinu štetnih utjecaja otpada u moru	Mjera 2a; D1, D3, D4, D5, D6, D10	Provodi se kontinuirano →	Mjera je uklonjena obzirom da je bila usmjerena na praćenje otpada u moru. Nastavno na komentar EK u ocjeni programa mjera u prvom ciklusu provedbe ODMS provedba monitoring programa ne može biti definirana kroz mjere u okviru programa mjera.	Mjera je povučena.	MINGOR, Konzultant
3.3.3. Prikupljati otpad u moru putem ronilačkih akcija i putem koćarenja	Mjera 2a; D1, D3, D4, D6, D10	Provedena djelomično x✓	Mjera je uklonjena jer je dijelom provedena u prethodnom ciklusu provedbe ODMS, a dijelom je integrirana u nove mjere 3.3.5., 3.3.6. i 3.3.7. Kroz provedbu mjere izrađen je Protokol za provedbu projekata čišćenja otpada u moru u RH kojim se definirao i način prikupljanja i dojava o podacima o otpadu u moru. Jednako tako kroz Plan gospodarenja morskim otpadom (provedbom mjere 3.3.1.) identificirana potreba za sustavnim prikupljanjem podataka o otpadu u moru i ažuriranja postojećih baza podataka.	Mjera je povučena.	MINGOR, Konzultant
<u>3.3.4. Osnivanje Stručnog radnog tijela za otpad u moru u okviru koordinacijskog mehanizma</u>	Mjera 2a; D10	Nova mjera		Nova mjera	MINGOR
<u>3.3.5. Unaprjeđenje informacijskog sustava gospodarenja otpadom u moru</u>	Mjera 2a; D10	Nova mjera		Nova mjera	MINGOR

<u>3.3.6. Provedba informativno-edukativnih kampanja za zainteresiranu javnost na temu sprječavanja nastanka otpada u moru i upoznavanja s novim tehnologijama za sprječavanje i/ili uklanjanje otpada u moru</u>	Mjera 2a; D10	Nova mjera		Nova mjera	MINGOR
<u>3.3.7. Uspostava sustava za prikupljanje i prihvatanje pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem koćarenja</u>	Mjera 2a; D10	Nova mjera		Nova mjera	MZO
3.4.1. Praćenje obnove živih resursa Jadrana u kritičnim područjima	Mjera 2a; D1, D3, D4, D6, D10	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno da je mjera provedena, analizom je ustanovljeno da se mjera i dalje provodi kontinuirano. Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom.	Svi elementi	MP
3.5.1. Izrada okvira za određivanje standarda kakvoće stanja okoliša na područjima pod utjecajem marikulture	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6, D8	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno da je mjera provedena, analizom je ustanovljeno da se aktivnosti mjere provode kontinuirano te da je potrebno revidirati dio aktivnosti vezanih uz definiranje dodatnih parametara kroz ujednačavanje programa praćenja stanja okoliša na uzgajalištima. Mjera je zadržala istu oznaku (kao u Programu mjera iz 2017.) te je revidirana u gotovo svim elementima.. Stari naziv: <i>Uspostaviti redovitu provedbu programa praćenja na područjima uzgajališta</i>	Svi elementi	MINGOR, Konzultant
3.5.2. Promicati zaštitu bioraznolikosti i izvornosti morskih zajednica pod pritiskom marikulture	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno da se mjera provodi kontinuirano, ustanovljeno da je potrebna revizija u svim elementima.	Svi elementi	MINGOR, MP, Konzultant

			Stari naziv mjere: <i>Promicati istraživanje uzgoja novih autohtonih vrsta</i>		
3.5.3. Izraditi Pravilnik o reguliranju prijenosa vrsta u uzgoju, uzgojnih alata i uzgojnih kaveza iz jednog područja u drugo područje uzgoja	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6, D10	Provedena ✓	Mjera je povučena jer je provedena kroz odredbe Zakona o akvakulturi (Narodne novine, br. 30/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24) i Pravilnika o Registru dozvola za korištenje stranih i lokalno neprisutnih vrsta u akvakulturi, Registru unosa i prijenosa i Popisu zatvorenih objekata akvakulture (Narodne novine, br. 10/18).	Mjera je povučena.	MP
3.6.1. Izraditi i provoditi podregionalni - jadranski protokol o primjeni Međunarodne konvencije o upravljanju i nadzoru brodskih balastnih voda i taloga na Jadranskom moru	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6, D8	Ne provodi se ×	Mjera je revidirana u većini elemenata. S obzirom da se ne provodi i dalje je relevantna.	2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18.	MMPI
3.6.2. Uspostaviti provedbu redovitog pregleda područja luka (Port Control Survey)	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6, D8	Ne provodi se ×	Mjera je revidirana u većini elemenata. S obzirom da se ne provodi i dalje je relevantna.	2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 18.	MMPI
3.6.3. Uspostaviti sustav upozorenja, ranog otkrivanja i brzog uklanjanja unesenih invazivnih stranih vrsta	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6	Provodi se kontinuirano →	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. S obzirom da se mjera provodi kontinuirano i dalje je relevantna.	2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18.	MMPI, ZZOP UZP MINGOR
3.7.1. Uspostaviti registar impulsnih antropogenih izvora buke u frekvencijskom području 10Hz do 10kHz	Mjera 2a; D1, D3, D4, D6, D11	Ne provodi se ×	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	Svi elementi	MINGOR, Konzultant
3.7.2. Analiza stanja razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija) kao podloge za planiranje morskog područja	Mjera 2a; D1, D3, D4, D6, D11	Provodi se kontinuirano →	Revizija pojedinih elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna. Stari naziv: <i>Putem mjernih postaja, i/ili ako je to moguće, akustičkim modeliranjem, nadzirati trendove razina kontinuirane podvodne buke unutar tercnih pojasa 63 i 125 Hz (srednja frekvencija)</i>	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17,18.	MINGOR, Konzultant

3.7.3. Uspostaviti regionalnu suradnju na koordiniranom pristupu Deskriptoru 11 u Jadranskom moru, te jačati znanje i osigurati dijeljenje iskustava o mogućem utjecaju buke na morske organizme u Jadranskom moru	Mjera 2a; D1, D3, D4, D6, D11	Provodi se kontinuirano →	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	1, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18.	MINGOR, Konzultant
3.8.1. Analizirati rizike slučajnog ulova morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže) u različitim ribolovnim alatima	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4	Provodi se kontinuirano →	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna. Stari naziv: <i>Analizirati rizike slučajnog ulova kornjača, morskih sisavaca, morskih pasa, raža i morskih ptica u različitim ribolovnim alatima</i>	1, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 14, 16, 18.	MP, MINGOR, Konzultant
3.8.2. Izraditi plan za smanjenje slučajnog ulova zaštićenih vrsta kralježnjaka (morskih sisavaca, morskih ptica, morskih kornjača i riba hrskavičnjača (morski psi i raže)) ribolovnim alatima	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4	Ne provodi se ✘	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 18.	MP
3.8.3. Donijeti ribolovne odredbe kojima bi se utjecalo na smanjenje slučajnog ulova	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4	Ne provodi se ✘	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	1, 7, 8, 9, 11, 14, 16, 18.	MP
<u>3.8.4. Identificirati najugroženije dijelove morskog ekosustava kojima je potrebna obnova, s posebnim fokusom na obalno more.</u>	Mjera 2a; D1, D4, D6, D8	Nova mjera		Nova mjera	ZZOP UZP MINGOR
3.9.1. Provoditi biološko-ribarstvena istraživanja vezana uz iskorištavanje nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7	Provodi se kontinuirano →	Revizija gotovo svih elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	Svi osim: 11.	MP, ZZOP UZP MINGOR, Konzultant
3.9.2. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije ribolova radi	Mjera 2a;	Ne provodi se ✘	Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 18.	MP, Konzultant

izlova nezavičajnih (alohtonih) gospodarski potencijalno važnih vrsta	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D10				
3.9.3. Provoditi prilagodbe vezane uz uvođenje novih autohtonih toploljubnih vrsta u marikulturu i povećanje proizvodnje (uzgoja) toploljubnih vrsta	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6, D10	Provodi se kontinuirano →	Iako je u Privremenom izvješću (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno da je mjera provedena, analizom je ustanovljeno da se aktivnosti mjere provode kontinuirano. Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18.	MP, Konzultant
3.9.4. Provoditi prilagodbe vezane uz promjenu tehnologije uzgoja	Mjera 2a; D1, D2, D3, D4, D5, D6, D10	Provodi se kontinuirano →	Stanje provedbe mjere moguće je utvrditi uvidom u provedene natječaje u okviru OPPiR 2014-2020 namijenjene akvakulturi (npr. inovacije i sl.). Revizija većine elemenata mjere je tehničke naravi i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom. Mjera je i dalje relevantna.	1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 18.	MP
3.9.5. Jačati otpornosti obale i obalnih naselja na pojavu ekstremnih vremenskih i klimatskih hazarda	Mjera 2a; Nije primjenjivo na deskriptore	Provodi se kontinuirano →	Privremenim izvješćem (iz 2019. čl. 18 ODMS-a) prijavljeno je da je mjera kontinuiranog karaktera i da se započelo s njenom provedbom. Analizom je ustanovljeno da se provodi dio aktivnosti koje predviđa ova složena mjera. Obzirom na povezanost s mjerom 3.9.6., revizijom mjere 3.9.5. obje mjere integrirane su u jednu mjeru. Svi elementi mjere su revidirani i ažurirani uzimajući posebno u obzir promjene zakonodavnog okvira i nove nacionalne strateške i programske dokumente.	Svi elementi mjere.	MPGI, Uprava za klimatske aktivnosti, MINGOR, Konzultant
3.9.6. Razvijati prilagodbu obalnog područja na porast razine mora	Mjera 2a; Svi deskriptori	Provodi se kontinuirano →	Aktivnosti mjere integrirane su u mjeru 3.9.5. te kao samostalna mjera više ne postoji.	Mjera je povučena.	MPGI, Konzultant

Sve 1b mjere iz **Priloga 1** (Postojeće mjere za unaprjeđenje operativnog okvira za koordinirano upravljanje morskim okolišem i obalnim područjem), **Priloga 2** (Postojeće mjere za jačanje kapaciteta za provedbu integralnog upravljanja obalnim područjem i morskim okolišem), **Priloga 3** (Postojeće mjere za poboljšanje provedbe instrumenata za postizanje dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja (1a i 1b Mjere), ažurirane su u skladu s važećim zakonodavnim okvirom Republike Hrvatske

Prilog 5: Mjere koje doprinose ostvarivanju ciljeva ODMS predstavljene po deskriptorima

U Prilogu 5. su u tablicama prikazane 2a mjere (mjere za morski okoliš – ODMS) i 1b mjere (postojeće mjere iz Priloga 1, 2 i 3) iz dokumenta presložene prema deskriptorima (D1 Bioraznolikost; D2 Nezavičajne vrste; D3 Populacije komercijalno iskorištavanih riba i školjkaša; D4 Pelagičke hranidbene mreže; D5 Eutrofikacija; D6 Integritet morskog dna; D7 Hidrografski uvjeti; D8 Koncentracije onečišćujućih tvari; D9 Onečišćujuće tvari u hrani iz mora; D10 Otpad u moru; D11 Unos energije uključujući podvodnu buku). Unutar 2a mjera (mjere za morski okoliš – ODMS) su podebljano naznačene one mjere koje su u izravnoj vezi s pojedinim deskriptorom, dok su ostale u indirektnoj vezi.

D1

BIORAZNOLIKOST

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	· Dodatne mjere zaštite prirode u Planu upravljanja vodnim područjima
2.3.2.	(PUVP) prema Okvirnoj direktivi o vodama (ODV) (kao dopuna mjerama
2.3.3.	iz nadležnosti zaštite prirode)
2.3.4.	· Sustavno ispitivati kakvoću prijelaznih i priobalnih voda RH u skladu s
2.3.5.	ODV
3.4.1.	· Prikupljati podatke u ribarstvu (DCF)
3.5.1.	· Provoditi program praćenja kakvoće mora i školjkaša na proizvodnim
3.5.2.	područjima i područjima za ponovno polaganje živih školjkaša
3.6.1.	· Smanjiti unos onečišćenja iz točkastih i raspršenih izvora (grupa mjera)
3.6.2.	· Eliminirati ili smanjiti onečišćenja prioritetnim tvarima preko točkastih
3.6.3.	i raspršenih izvora (grupa mjera)
3.7.1.	· Smanjiti mogućnost pojave iznenadnog onečišćenja preko točkastih i
3.7.2.	raspršenih izvora (grupa mjera)
3.7.3.	· Smanjiti hidromorfološka opterećenja u svrhu zaštite bioraznolikosti i
3.8.1.	ekološke mreže (grupa mjera)
3.8.2.	· Uskladiti dodatne mjere smanjenja hidromorfoloških opterećenja s
3.8.3.	programom dodatnih mjera za Područja namijenjena zaštititi staništa ili
3.8.4.	vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element
3.9.1.	njihove zaštite (grupa mjera)
3.9.2.	
3.9.3.	

3.9.4.

- Uključivati odgovarajuće stručne kapacitete i provoditi odgovarajuća istraživanja u ranoj fazi projektiranja zahvata u prostoru koji mogu promijeniti vodni režim
- Mjere smanjenja hidromorfološkog opterećenja kroz izdavanje i reviziju vodopravnih akata
- Grupa mjera vezanih uz provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš
- Osigurati uvjete za održivu i dostupnu uslugu prihvata i zbrinjavanja broskog otpada i ostataka tereta
- Ratificirati i primjenjivati pomorske konvencije
- Ograničavati utjecaj ribolova
- Zaštititi i obnoviti morsku bioraznolikost
- Trajno obustaviti ribolovne aktivnosti
- Privremeno obustaviti ribolovne aktivnosti
- Osigurati kontrolu i provedbu
- Produktivno ulagati u marikulturu
- Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje
- Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša
- Razvijati energetske učinkovito eko-brodarstvo
- Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem
- Uspostaviti sustav „ranog dojavljivanja“ u prevenciji prijenosa štetnih vodenih organizama putem balastnih voda
- Ojačati nadzor upravljanja balastnim vodama

D2

NEZAVIČAJNE VRSTE

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> · Ograničavati utjecaj ribolova
2.3.3.	<ul style="list-style-type: none"> · Zaštititi i obnoviti morsku bioraznolikost
3.5.1.	<ul style="list-style-type: none"> · Trajno obustaviti ribolovne aktivnosti
3.5.2.	<ul style="list-style-type: none"> · Privremeno obustaviti ribolovne aktivnosti
3.6.1.	<ul style="list-style-type: none"> · Osigurati kontrolu i provedbu
3.6.2.	<ul style="list-style-type: none"> · Razvijati energetske učinkovite eko-brodarstvo
3.6.3.	<ul style="list-style-type: none"> · Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem
3.8.1.	<ul style="list-style-type: none"> · Uspostaviti sustav „ranog dojavljivanja“ u prevenciji prijenosa
3.8.2.	<ul style="list-style-type: none"> · štetnih vodenih organizama putem balastnih voda
3.8.3.	<ul style="list-style-type: none"> · Ojačati nadzor upravljanja balastnim vodama
3.9.1.	
3.9.2.	
3.9.3.	
3.9.4.	

D3

KOMERCIJALNO ISKORIŠTAVANE VRSTE

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> · Prikupljati podatke u ribarstvu (DCF)
2.3.5.	<ul style="list-style-type: none"> · Provoditi program praćenja kakvoće mora i školjkaša na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje živih školjkaša
3.4.1.	
3.5.1.	<ul style="list-style-type: none"> · Ograničavati utjecaj ribolova
3.5.2.	<ul style="list-style-type: none"> · Zaštititi i obnoviti morsku bioraznolikost
3.6.1.	<ul style="list-style-type: none"> · Trajno obustaviti ribolovne aktivnosti
3.6.2.	<ul style="list-style-type: none"> · Privremeno obustaviti ribolovne aktivnosti
3.6.3.	<ul style="list-style-type: none"> · Osigurati kontrolu i provedbu
3.7.1.	
3.7.2.	
3.7.3.	
3.8.1.	
3.8.2.	
3.8.3.	
3.9.1.	
3.9.2.	
3.9.3.	
3.9.4.	

D4

PELAGIČKE HRANIDBENE MREŽE

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	· Sustavno ispitivati kakvoću prijelaznih i priobalnih voda RH u skladu s ODV
2.3.5.	
3.4.1.	· Prikupljati podatke u ribarstvu (DCF)
3.5.1.	· Smanjiti unos onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)
3.5.2.	
3.6.1.	· Eliminirati ili smanjiti onečišćenja prioritetnim tvarima preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)
3.6.2.	
3.6.3.	· Smanjiti mogućnost pojave iznenadnog onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)
3.7.1.	· Ograničavati utjecaj ribolova
3.7.2.	
3.7.3.	· Zaštititi i obnoviti morsku bioraznolikost
3.8.1.	· Trajno obustaviti ribolovne aktivnosti
3.8.2.	
3.8.3.	· Privremeno obustaviti ribolovne aktivnosti
3.8.4.	· Osigurati kontrolu i provedbu
3.9.1.	· Produktivno ulagati u marikulturu
3.9.2.	· Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje
3.9.3.	· Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša
3.9.4.	· Uspostaviti sustav „ranog dojavljivanja“ u prevenciji prijenosa štetnih vodenih organizama putem balastnih voda
	· Ojačati nadzor upravljanja balastnim vodama

D5

EUTROFIKACIJA

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	· Sustavno ispitivati kakvoću prijelaznih i priobalnih voda RH u skladu s ODV
2.3.3.	
3.5.1.	· Provoditi program praćenja kakvoće mora i školjkaša na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje živih školjkaša
3.5.2.	
3.6.1.	· Smanjiti unos onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>).
3.6.2.	
3.6.3.	· Produktivno ulagati u marikulturu
3.9.1.	· Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje
3.9.2.	· Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša.
3.9.3.	· Uspostaviti sustav „ranog dojavljivanja“ u prevenciji prijenosa štetnih vodenih organizama putem balastnih voda
3.9.4.	
	· Ojačati nadzor upravljanja balastnim vodama
	· Postojeće mjere zaštite voda za kupanje

D6

CJELOVITOST MORSKOG DNA

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	· Sustavno ispitivati kakvoću prijelaznih i priobalnih voda RH u skladu s ODV
2.3.2.	
2.3.3.	· Prikupljati podatke u ribarstvu (DCF)
2.3.4.	· Smanjiti unos onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)
3.3.7.	
3.4.1.	· Eliminirati ili smanjiti onečišćenja prioritetnim tvarima preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)
3.5.1.	
3.5.2.	· Smanjiti mogućnost pojave iznenadnog onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)
3.6.1.	
3.6.2.	· Hidrološki procesi – pregled utjecaja na okoliš, ciljeva zaštite okoliša i mjera za zaštitu okoliša (<i>grupa mjera</i>)
3.6.3.	
3.7.1.	· Detaljnije razraditi stručne podloge u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš (osigurati da promjene hidrografskih osobina nemaju nepovoljan utjecaj na morski ekosustav) (<i>grupa mjera</i>)
3.7.2.	
3.7.3.	
3.8.4.	· Uključivati odgovarajuće stručne kapacitete i provoditi odgovarajuća istraživanja u ranoj fazi projektiranja zahvata u prostoru koji mogu promijeniti vodni režim
3.9.1.	
3.9.2.	· Mjere smanjenja hidromorfolškog opterećenja kroz izdavanje i reviziju vodopravnih akata
3.9.3.	
3.9.4.	
	· Grupa mjera vezanih uz provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš

-
- Osigurati uvjete za održivu i dostupnu uslugu prihvata i zbrinjavanja broskog otpada i ostataka tereta
 - Ratificirati i primjenjivati pomorske konvencije
 - Ograničavati utjecaj ribolova
 - Zaštititi i obnoviti morsku bioraznolikost
 - Trajno obustaviti ribolovne aktivnosti
 - Privremeno obustaviti ribolovne aktivnosti
 - Osigurati kontrolu i provedbu
 - Produktivno ulagati u marikulturu
 - Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje
 - Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša
 - Razvijati energetske učinkovito eko-brodarstvo
 - Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem
 - Uspostaviti sustav „ranog dojavljivanja“ u prevenciji prijenosa štetnih vodenih organizama putem balastnih voda
 - Ojačati nadzor upravljanja balastnim vodama
-

D7

PROMJENE HIDROGRAFSKIH UVJETA

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4. 3.9.1. 3.9.2.	<ul style="list-style-type: none">· Sustavno ispitivati kakvoću prijelaznih i priobalnih voda RH u skladu s ODV· Hidrološki procesi – pregled utjecaja na okoliš, ciljeva zaštite okoliša i mjera za zaštitu okoliša (grupa mjera)· Detaljnije razraditi stručne podloge u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš (osigurati da promjene hidrografskih osobina nemaju nepovoljan utjecaj na morski ekosustav) (grupa mjera)· Smanjiti hidromorfološka opterećenja u svrhu zaštite bioraznolikosti i ekološke mreže (grupa mjera)· Uskladiti dodatne mjere smanjenja hidromorfoloških opterećenja s programom dodatnih mjera za Područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta gdje je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan element njihove zaštite (grupa mjera)· Uključivati odgovarajuće stručne kapacitete i provoditi odgovarajuća istraživanja u ranoj fazi projektiranja zahvata u prostoru koji mogu promijeniti vodni režim· Mjere smanjenja hidromorfološkog opterećenja kroz izdavanje i reviziju vodopravnih akata· Grupa mjera vezanih uz provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš

D8

KONCENTRACIJE ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	<ul style="list-style-type: none">· Sustavno ispitivati kakvoću prijelaznih i priobalnih voda RH u skladu s ODV· Eliminirati ili smanjiti onečišćenja prioritetnim tvarima preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)· Smanjiti mogućnost pojave iznenadnog onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)· Produktivno ulagati u marikulturu· Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje· Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša· Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem
3.5.1.	
3.6.1.	
3.6.2.	
3.8.4.	

D9

ONEČIŠĆUJUĆE TVARI U HRANI IZ MORA

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	<ul style="list-style-type: none">· Provoditi program praćenja kakvoće mora i školjkaša na proizvodnim područjima i područjima za ponovno polaganje živih školjkaša· Eliminirati ili smanjiti onečišćenja prioritetnim tvarima preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)· Smanjiti mogućnost pojave iznenadnog onečišćenja preko točkastih i raspršenih izvora (<i>grupa mjera</i>)· Produktivno ulagati u marikulturu· Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje· Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša· Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem

D10

OTPAD U MORU

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> · Smanjiti unos onečišćenja iz točkastih i raspršenih izvora (grupa mjera)
3.3.4.	
3.3.5.	<ul style="list-style-type: none"> · Osigurati uvjete za održivu i dostupnu uslugu prihvata i zbrinjavanja
3.3.6.	<ul style="list-style-type: none"> · broskog otpada i ostataka tereta
3.3.7.	<ul style="list-style-type: none"> · Ratificirati i primjenjivati pomorske konvencije
3.9.2.	<ul style="list-style-type: none"> · Ograničavati utjecaj ribolova
3.9.3.	<ul style="list-style-type: none"> · Zaštititi i obnoviti morsku bioraznolikost
3.9.4.	<ul style="list-style-type: none"> · Trajno obustaviti ribolovne aktivnosti · Privremeno obustaviti ribolovne aktivnosti · Osigurati kontrolu i provedbu · Produktivno ulagati u marikulturu · Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje · Razvijati akvakulturu koja osigurava usluge zaštite okoliša · Proglasiti Jadransko more Posebno osjetljivim morskim područjem · Postojeće mjere zaštite voda za kupanje

D11

UNOS ENERGIJE UKLJUČUJUĆI PODVODNU BUKU

Mjere 2a	Mjere 1a i 1b
2.1.4.	· Zaštititi i obnoviti morsku bioraznolikost
3.7.1.	· Prelaziti na sustave za okolišno upravljanje
3.7.2.	
3.7.3.	

Prilog 6: Poveznice s postojećim strateškim dokumentima vezanih na adaptaciju na klimatske promjene

U Prilogu 6. Programa mjera do 2027. prikazane su poveznice s postojećim strateškim dokumentima vezanih na adaptaciju na klimatske promjene na razini RH: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu²⁸; Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu²⁹ i Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu³⁰.

U Tablicama 1., 2. i 3. su uz poveznice i kratka obrazloženja kroz koje elemente su 2a i 2b mjere iz dokumenta Program mjera do 2027. povezane s mjerama predloženim u navedenim strategijama.

Tablica 1. Veze s mjerama iz dokumenta Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu

Mjera iz Strategije prilagodbe	Mjera iz Programa mjera do 2027.	Element mjere / Veza
1. Vodni resursi		
HM-03 Jačanje stručnih, istraživačkih i upravljačkih kapaciteta za ocjenu pojavnosti i rizika negativnih utjecaja klimatskih promjena i prilagodbu slatkovodnih i morskih vodnih sustava u postojećim i budućim klimatskim prilikama	1.2.3.	- Aktivnost/Doprinijeti trajnom osiguranju zaštite i očuvanja uskog obalnog pojasa koje uključuje učinak klimatskih promjena posebno podizanja razine mora
	2.2.1.	- Aktivnost/Analizirati i odabrati podatke koji se trebaju uključiti u upravljanje obalnim područjem i morskim okolišem (npr. hidrološki podaci, klimatološki podaci i dr.).
	3.6.1.	- Očekivani rezultat/Spriječiti ili ublažiti posljedice koje strane vrste i patogeni mogu izazvati u novoj sredini
HM-04 Jačanje kapaciteta nadležnih institucija za	3.9.5.	- Očekivani rezultat /Ojačani kapaciteti za procjene utjecaja klimatskih hazarda

²⁸<https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-prilagodbeklimatskim-promjenama-republike-hrvatske/8351>

²⁹<https://mingor.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-klimatske-aktivnosti-1879/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-niskougljicnog-razvoja-hrvatske/1930>

³⁰https://mingor.gov.hr/UserDocImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/hr%20necp/Integrirani%20nacionalni%20energetski%20i%20klimatski%20plan%20Republike%20Hrvatske%20%20_final.pdf

djelovanje pri pojavama ekstremnih hidroloških prilika		
HM-06 Jačanje otpornosti urbanih područja na antropogene pritiske uvjetovane klimatskim promjenama	3.9.5.	- Aktivnost/Analiza ranjivosti obalnih područja na pojavu ekstremnih vremenskih i klimatskih hazarda radi definiranja najugroženijih naselja. U procjenu uključiti nova obilježja koja karakteriziraju elementarne nepogode (razornost, nepredvidljivost, učestalost...)
HM-08 Jačanje otpornosti obalne vodno-komunalne infrastrukture i priobalnih vodnih resursa (strukturne mjere)	3.5.1.	- Aktivnost/Praćenje stanja na uzgajalištima koje uključuje fizikalne, kemijske i biološke parametre na uzgajalištima školjkaša, bijele ribe i tune.
HM-09 Jačanje stručnih, istraživačkih i upravljačkih kapaciteta zaštite posebno vrijednih akvatičkih ekosustava	2.3.2.	- Aktivnost/Održavati bazu podataka o rasprostranjenosti morskih cvjetnica (posebice livada posidonije), koraligena i maërla u hrvatskom dijelu Jadrana
		- Aktivnost/Planirati dugoročna istraživanja vezana uz prikupljanje podataka o rasprostranjenosti morskih cvjetnica, koraligena i maërla
		- Aktivnost/Ažurirati karte rasprostranjenosti morskih cvjetnica, koraligena i maërla temeljene na novoprikupljenim podacima
	2.3.5.	- Aktivnost/Jačati kapacitete za kartiranje podmorja i praćenje stanja
		- Aktivnost /izrada plana uspostave područja specijalne regulacije ribolova s ciljem očuvanja najosjetljivijih i najvrijednijih područja za bioraznolikost (područja za repopulaciju)
2. Ribarstvo i akvakultura		
RR-02 Jačanje kapaciteta za procjenu budućeg stanja sektora zbog utjecaja klimatskih promjena	1.2.3.	- Opis mjere/Doprinos trajnom osiguranju zaštite i očuvanja uskog obalnog pojasa koje uključuje prirodne, krajobrazne, ekološke (između ostalog od učinaka klimatskih promjena posebno podizanja razine mora), socijalne i ekonomske koristi
	3.5.1.	

		- Opis mjere/U skladu s rastućim utjecajem klimatskih promjena na sektore ribarstva i akvakulture, aktivnosti monitoringa bi trebalo proširiti s praćenjem parametara relevantnih za zakiseljavanje mora u cilju procjene utjecaja zakiseljavanja mora na područjima uzgajališta
RR-03 Jačanje otpornosti prirodnih resursa (more) prilagodljivim upravljanjem ribarstvom	2.3.3.	- Aktivnost/Zabraniti ribarenje iznad koraligena i u njegovoj blizini s ciljem smanjenja fizičke štete
RR-05 Jačanje kapaciteta akvakulture većim uzgojem organizama na nižim trofičkim razinama i novih oblika uzgoja	3.9.1.	- Aktivnost/ Kadrovska i tehničko jačanje znanstvenih institucija koje provode istraživanja; uspješna marketinška prezentacija novih vrsta na tržištu
	3.9.3.	- Opis mjere/ Eksperimentalni uzgoj vezan za uvođenje novih vrsta u marikulturu. Nastojat će se osigurati olakšice za uzgajivače
RR-06 Jačanje kapaciteta akvakulture uzgojem u reciklacijskim sustavima		
RR-07 Jačanje kapaciteta akvakulture uzgojem novih vrsta riba		
RR-08 Popularizacija korištenja novih vrsta riba		
RR-09 Jačanje kapaciteta akvakulture selektivnim uzgojem		

3 Bioraznolikost		
B-01 Poboljšanje znanja i izrada baza podataka radi procjene ranjivosti (do)prirodnih ekosustava, staništa, divljih vrsta, zaštićenih područja i područja ekološke mreže u svrhu poboljšanja prediktivnih modela	2.4.2.	- Aktivnost/Izrada analitičke podloge vrednovanja doprinosa postupaka SPUO prostornim planovima u obalnom području RH. Analizirati rezultate prethodnih aktivnosti jačanja kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš, posebno za prostorne planove na regionalnoj i lokalnoj razini
	3.9.5.	- Aktivnost/Dopuniti metodologije i postupke SPUO za prostorne planove elementima vezanim za procjene klimatske ranjivosti i planiranje odgovarajućih mjera prilagodbe i drugih odgovora
B-02 Uspostava sustava praćenja klimatskih čimbenika i ranog upozoravanja za zaštićena područja i područja ekološke mreže te monitoringa ekosustava, staništa i divljih vrsta	3.6.3.	- Aktivnost/Smanjiti ili usporiti širenje stranih i invazivnih stranih vrsta u jadranske vode utjecajem klimatoloških promjena
B-03 Razvoj i provedba mjera za jačanje otpornosti ranjivih ekosustava, staništa i vrsta	2.3.2.	- Aktivnost/Održavati bazu podataka o rasprostranjenosti morskih cvjetnica, koraligena i maërla u hrvatskom dijelu Jadrana temeljenu na postojećim podacima - Aktivnost/Planirati dugoročna istraživanja vezana uz prikupljanje podataka o rasprostranjenosti morskih cvjetnica, koraligena i maërla
B-04 Integrirano upravljanje resursima (slatkovodnim, morskim i kopnenim) u svrhu očuvanja i revitalizacije prirodnih ekosustava i bioraznolikosti		- Aktivnost/Ažurirati karte rasprostranjenosti morskih cvjetnica, koraligena i maërla temeljene na novoprikupljenim podacima - Aktivnost/ Jačati kapacitete za praćenje stanja

Tablica 2: Veze s mjerama iz dokumenta Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu

Mjera iz Strategije niskougličnog razvoja	Mjera iz Programa mjera do 2027.	Element mjere / Veza
Promicanje održivog integriranog putničkog i teretnog prometa.	3.6.2.	- Aktivnost/Educirati korisnike luka za nautički turizam i luka lokalnog značaja otvorenih za javni promet o utjecaju nautičkog turizma pri širenju stranih invazivnih vrsta putem plovidbe i sidrenja – neizravna poveznica

Tablica 3. Veze s mjerama iz dokumenta Integrirani nacionalni energetska i klimatski plan za Republiku Hrvatsku

Mjera iz Integriranog plana	Mjera iz Programa mjera do 2027.	Element mjere/Veza
MS-3, MCC-3 Promicanje korištenja inovativnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT) radi smanjenja emisija stakleničkih plinova	1.1.3.	- Aktivnost/Organizirati radionice i stručne rasprave na temu razvoja i primjene instrumenata međusektorske koordinacije na primjeru analitičke obrade Strategije razvoja održivog turizma RH, posebno instrumentarija koordinirane realizacije strateških ciljeva i provedbe mjera vezanih za smanjenje negativnog utjecaja turizma na prostor, okoliš i prirodu kao i unaprjeđenje strukture smještajnih kapaciteta.
	2.5.3.	- Aktivnost/Značajno povećanje broja građevinskih inspektora u obalnom području uz osiguranje poticajnih uvjeta rada (sustav nagrađivanja i motiviranja, edukacije uključujući i za korištenje naprednih ICT tehnologija, materijalni uvjeti i oprema).
GO-1, MWM-1 Sprječavanje nastajanja i smanjivanje količine krutog otpada	3.3.4.	- Aktivnost/Provedba sustavne komunikacije i koordinacije pripreme, provođenja i praćenja provedbe svih ovim Programom mjera predviđenih mjera i aktivnosti na smanjenju otpada u moru.
	3.3.5.	- Aktivnost/Edukacija ključnih dionika (ronilački centri, ronilački klubovi) i zainteresirane javnosti o potrebi i načinu korištenja aplikacije za dojavu lokacija onečišćenih morskim otpadom.
GO-2, MWM-2 Povećanje količine odvojeno skupljenog i recikliranog krutog otpada	3.3.6.	- Aktivnost/Provedba edukativnih kampanja u cilju povećanje razine znanja i svijesti o prirodnim vrijednostima mora, problemu otpada u moru i njegova utjecaja na život u moru i zdravlje čovjeka.
	3.3.7.	- Aktivnost/Ažuriranje Protokola za prikupljanje i prihvat pasivno ulovljenog otpada prikupljenog putem kočarenja.

TR-5, MTR-5 Zakonodavne prilagodbe za čišći promet	3.6.1.	- Aktivnost/Osigurati institucionalno povezivanje ili kontinuiranu suradnju tijela nadležnih za nadzor brodova s institutima, radi osiguranja učinkovite provedbe nadzora balastnih voda (kada ono uključuje uzorkovanje balastnih voda).
TR-8, MTR-8 Poticanje integriranog teretnog prometa	3.6.2.	- Opis mjere/Mjera za smanjenje ili ublažavanje rizika unosa i širenja stranih i invazivnih stranih vrsta u jadranske vode, odnosno smanjenje negativnih utjecaja pomorstva na ostale aktivnosti u obalnom području (marikultura, ribarstvo, turizam) i zaštita bioraznolikosti ekosustava.
TR-9, MTR-9 Poticanje razvoja održivog integriranog prometa na nacionalnoj razini		
TR-12, MTR-12 Poticanje broskog prometa na alternativna goriva		
IIK-4, MCC-20 Poticanje transfera znanja i tehnologija iz sustava znanosti u sustav gospodarstva s naglaskom na niskougljične tehnologije	3.7.1.	- Aktivnost/Stručna analiza svih dostupnih smjernica na razini EU i Barcelonske konvencije vezanih uz metodologiju definiranja i praćenja utjecaja buke na morske organizme

Prilog 7: Zakonska regulativa i reference

Popis relevantnih strategija i planova

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine, br. 13/21)

Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 30/09)

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17)

Strategija razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. – 2020. (Narodne novine, br. 70/15)

Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Narodne novine, br. 93/14)

Strategija upravljanja vodama (Narodne novine, br. 91/08)

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (Narodne novine, br. 72/17)

Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011. – 2015. (srpanj, 2011.)

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Narodne novine, br. 46/20)

Strategija niskouglijnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (Narodne novine, br. 63/21)

Strategija upravljanja balastnim vodama u Republici Hrvatskoj (nacrt, 2017.)

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23)

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 130/05)

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (Narodne novine, br. 25/20)

Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske, (ožujak, 2008.)

Strategija e-Hrvatska 2020. i Akcijski plan za provedbu Strategije e-Hrvatska 2020. (Narodne novine, br. 50/17)

Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2030. godine (Narodne novine, br. 2/23)

Strategija razvoja nautičkog turizma za razdoblje 2009. - 2019. (prosinac, 2008.)

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, br. 124/14)

Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (Narodne novine, br. 84/23)

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. (Narodne novine, br. 3/17, 1/22)

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (Narodne novine, br. 84/23)

Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. (Narodne novine, br. 133/22)

Državni plan prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 39/18)

Strateški plan Ministarstva gospodarstva za razdoblje 2016 – 2018. (ožujak, 2015.)

Strateški plan Ministarstva poduzetništva i obrta za razdoblje 2020 – 2022. (ožujak, 2019.)

Strateški plan Ministarstva zaštite okoliša i energetike za razdoblje 2020 – 2022. (ožujak, 2019.)

Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Republike Hrvatske (Program mjera iz 2017.)

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 84/13)

Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2021. - 2027. (Narodne novine, br. 29/22)

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (Narodne novine, br. 147/21)

Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. (studeni, 2022.)

Zakoni i provedbeni propisi

Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)

Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23)

Zakon o pravu na pristup informacijama (Narodne novine, br. 25/13, 85/15, 69/22)

Zakon o procjeni učinaka propisa (Narodne novine, br. 44/17)

Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. - 2020. (Narodne novine, br. 92/14)

Zakon o koncesijama (Narodne novine, br. 69/17, 107/20)

Zakon o hidrografskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14)

Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine, br. 112/18, 39/22)

Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)

Zakon o vodama (Narodne novine, br. 66/19, 84/21, 47/23)

Zakon o hrani (Narodne novine, br. 81/2013, 14/2014, 30/2015)

Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11., 56/13, 26/15, 17/19)

Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 83/23)

Zakon o nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (Narodne novine, br. 56/13, 52/18, 50/20)

Zakonu o službenoj statistici (Narodne novine, br. 25/20)

Zakon o morskom ribarstvu (Narodne novine, br. 62/17, 130/17, 14/19, 30/23 i 14/24)

Zakon o sustavu državne uprave (Narodne novine, br. 66/19)

Zakon o državnim službenicima (Narodne novine, br. 155/23)

Zakon o instrumentima politike boljih propisa (Narodne novine, br. 155/23)

Zakon o gradnji (Narodne novine, br. 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)

Zakon o državnom inspektoratu (Narodne novine, br. 115/18, 117/21, 67/23)

Zakon o gospodarenju otpadom (Narodne novine, br. 84/21)

Zakon o fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (Narodne novine, br. 107/03, 144/12)

Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih vrsta i upravljanju njima (Narodne novine, br. 15/18, 14/19);

Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (Narodne novine, br. 127/19)

Zakon o akvakulturi (Narodne novine, br. 130/17, 111/18, 144/20, 30/23 i 14/24)

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 147/14, 123/17, 118/18)

Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine, br. 127/19, 57/22)

Uredba o izradi i provedbi dokumenta Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (Narodne novine, br. 112/14, 39/17 i 112/18)

Uredba o provedbi postupka procjene učinaka propisa (Narodne novine, br. 52/17)

Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, br. 64/08)

Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 61/14, 3/17)

Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (Narodne novine, br. 3/17)

Uredba o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole za provedbu programa kojima se podržava cilj »Europska teritorijalna suradnja« u financijskom razdoblju 2014. – 2020. (Narodne novine, br. 120/14, 2/19)

Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (Narodne novine, br. 37/14, 154/14, 30/21)

Uredba o standardu kakvoće voda (Narodne novine, br. 96/19, 20/2023)

Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja (Narodne novine, br. 115/15)

Uredba o Informacijskom sustavu zaštite okoliša (Narodne novine, br. 68/08)

Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (Narodne novine, br. 146/14)

Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04, 163/04, 9/11)

Pravilnik o državnom planu prostornog razvoja (Narodne novine, br. 122/15)

Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (Narodne novine, br. 48/14, 19/15)

Pravilnik o vrstama i sadržaju dozvola kojima se utvrđuju uvjeti ponovne uporabe informacija (Narodne novine, br. 67/17)

Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (Narodne novine, br. 88/14);

Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa (Narodne novine, br. 27/21)

Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (Narodne novine, br. 144/13, 73/16)

Pravilnik o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 72/21)

Pravilnik o upravljanju i nadzoru balastnih voda (Narodne novine, br. 128/12)

Odluka o donošenju akcijskog programa Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021. – 2026.) (Narodne novine, br. 153/14, 28/21)

Odluka o sustavu upravljanja i praćenju provedbe aktivnosti u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (Narodne novine, br. 78/21)

Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (Narodne novine, br. 140/09)

Smjernice za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (2010.)

Apolitika (2013.) (nacionalne smjernice za vrsnoću i kulturu građenja)

Međunarodni propisi

Direktiva 2008/56/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008.)

Direktiva Komisije (EU) 2017/845 od 17. svibnja 2017. o izmjeni Direktive 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu okvirnog popisa elemenata koje treba uzeti u obzir pri pripremi pomorskih strategija (SL L 125, 18.5.2017.)

Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L206, 22.7.1992.)

Direktiva 2009/147/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L20, 26.1.2010.)

Direktiva 2000/60/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L327, 22.12.2000.)

Direktiva Vijeća od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEZ) (SL L135, 30.5.1991.)

Direktiva 2006/7/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o upravljanju kvalitetom vode za kupanje i stavljanju izvan snage Direktive 76/160/EEZ (SL L64, 4.3.2006.)

Direktiva 2003/4/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 28. siječnja o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L41, 14.2.2003.)

Direktiva 2003/35/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o osiguravanju sudjelovanja javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na okoliš i o izmjeni direktiva Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EZ s obzirom na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu (SL L156, 25.6.2003.)

Direktiva 2001/42/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa koji se odnose na okoliš (SL L197, 21.7.2001.)

Direktiva 2014/89/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (SL L257, 28.8.2014.)

Direktiva (EU) 2019/883 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o lučkim uređajima za prihvat isporuke broskog otpada, izmjeni Direktive 2010/65/EU i stavljanju izvan snage Direktive 2000/59/EZ (SL L151, 7.6.2019.)

Direktiva 2008/98/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L312, 22.11.2008.)

Direktiva 2008/105/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o standardima kakvoće okoliša na području politike voda kojom se mijenjaju i slijedom toga ukidaju Direktive Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ, te mijenja Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L348, 24.12.2008)

Direktiva 2013/39/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o izmjeni Direktiva 2000/60/EZ i 2008/105/EZ u odnosu na prioritetne tvari u području vodne politike (Tekst značajan za EGP) (SL L226, 24.8.2013.)

Direktiva 2011/92/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.0.12012.)

Direktiva Vijeća od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L15, 31.12.1991.)

Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ (SL L354, 28.12.2013.) (Common Fishery Policy – CFP)

Uredba Vijeća (EZ) br. 708/2007 o korištenju stranih i lokalno neprisutnih vrsta u akvakulturi (SL L168, 28.6.2007.)

Uredba (EU) br. 1143/2014 o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta (SL L317, 4.11.2014.)

Uredba Vijeća (EZ) br. 1967/2006 od 21. prosinca 2006. o mjerama upravljanja za održivo iskorištavanje ribolovnih resursa u Sredozemnom moru, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 2847/93 te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1626/94 (SL L409, 30.12.2006.)

Uredba Vijeća (EZ) br. 1185/2003 od 26. lipnja 2003. o uklanjanju peraja morskih pasa na plovilima (SL L167, 4.7.2013.)

Uredba Komisije (EZ) br. 976/2009 od 19. listopada 2009. o provedbi Direktive 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s mrežnim uslugama (SL L274, 20.10.2009.)

Uredba (EU) br. 2124/2023 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. listopada 2023. o određenim odredbama za ribolov na području Sporazuma o Općoj komisiji za ribarstvo Sredozemlja (GFCM) (preinaka)

Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog Parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L304/18, 22.11.2011.)

Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog Parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L396, 30.12.2006.)

Uredba (EU) 2017/852 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 (SL L137, 24.5.2017.)

Provedbena Uredba Komisije (EU) 2016/145 od 4. veljače 2016. o donošenju formata dokumenta koji služi kao dokaz za dopuštenje koje izdaju nadležna tijela država članica omogućujući ustanovama provedbu određenih aktivnosti u vezi s invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Uniji u skladu s Uredbom (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L30, 5.2.2016.)

Odluka Komisije (EU) 2017/848 od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju kriterija i metodoloških standarda za dobro stanje okoliša morskih voda, kao i specifikacija standardiziranih metoda za praćenje i procjenu te o stavljanju izvan snage Odluke 2010/477/EU (SL L125, 18.5.2017.)

Odluka Vijeća od 14. listopada 2004. o sklapanju Stockholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima u ime Europske zajednice (SL L209, 31.7.2006.)

Bijela knjiga o budućnosti Europe Razmatranja i scenariji za EU27 do 2025. (Bruxelles, 1.3.2017. COM(2017) 2025 final)

Odluka Vijeća od 25. listopada 1993. o sklapanju Konvencije o biološkoj raznolikosti (93/626/EEZ) (SL L 309, 13.12.1993.) (Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD) (Odluka o proglašenju zakona o potvrđivanju konvencije o biološkoj raznolikosti (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 6/96))

Odluka o proglašenju zakona o potvrđivanju konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđa u pitanjima pravosuđa u pitanjima okoliša (Aarhuška konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 1/07)

Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93)

Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 01/07)

Konvencija o Europskim krajobrazima (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/02)

Izmjena Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 17/98)

Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Barcelonska konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 12/93)

Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelonska konvencija) (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 11/04)

Zakon o potvrđivanju Protokola Barcelonske konvencije o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 8/12)

Zakon o potvrđivanju međunarodne konvencije o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima iz 2004. godine (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 3/10)

Uredba o ratifikaciji Jugoslavensko-talijanskog sporazuma o suradnji na zaštiti voda Jadranskog mora i obalnih područja od zagađivanja (Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori, br. 2/77)

Preporuka GFCM/41/2017/3 o uspostavi područja s posebnim režimom ribolova na području Jabučke džepu (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 147/20)

Preporuka GFCM/43/2019/4 o planu upravljanja za održivo iskorištavanje crvenog koralja u Sredozemnom moru

Preporuka GFCM/45/2022/2 o planu upravljanja za održivo iskorištavanje crvenog koralja u Sredozemnom moru, kojom se mijenja Preporuka GFCM/43/2019/4

Preporuka GFCM/46/2023/13 o planu upravljanja za održivo iskorištavanje crvenog koralja u Sredozemnom moru kojom se mijenjaju Preporuke GFCM/45/2022/2 i GFCM/43/2019/4

Preporuka GFCM/46/2023/19 o uspostavi sheme za dokumentaciju o ulovu za crveni koralj u Sredozemnom moru

Preporuka GFCM/43/2019/5 o višegodišnjem planu upravljanja pridnenom povlačnom mrežom – kočom u Jadranskom moru (GSA 17 i GSA 18) (Međunarodni ugovori, u izradi)

Strategija Europske Unije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR)

Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (Bruxelles, 20.5.2020. COM(2020))

Strateški akcijski program za očuvanje bioraznolikosti u Mediteranu (SAP BIO);

Strategija upravljanja brodskim balastnim vodama na Sredozemnom moru (2022-2027, UNEP-MAP Odluka IG.25/17 2022.)

UNEP/MAP Roadmap for the Implementation of the Ecosystem Approach to the Management of Human Activities that may affect the Mediterranean Marine and Coastal Environment (Roadmap for EcAp)

UNEP/MAP-ov Plan primjene ekosustavnog pristupa na Mediteranu s pripadajućim odlukama o: 11 ekoloških ciljeva i vezanih operativnih ciljeva s indikatorima za provedbu ekosustavnog pristupa (2012.); utvrđivanju definicija dobrog stanja okoliša i specifičnih ciljeva (targets) (2013.); Integriranom programu praćenja i procjene za Sredozemno more i obalno područje i vezane kriterije za procjenu (IMAP - Integrated Monitoring and Assessment Programme of the Mediterranean Sea and Coast and Related Assessment Criteria; 2016.

Regionalni plan o upravljanju morskim otpadom na Mediteranu (u okviru članka 15. LBS Protokola)

Recommendations for implementation and reporting for the Article 17 updates in the 2nd cycle – MSFD Guidance document 10 – update in June 2020

Poveznice i reference

ACCOBAMS-MOP7/2019/Doc38/Annex15/Res.7.13 – Anthropogenic noise – Annex 2. Guidelines to address the impact of anthropogenic noise on cetaceans in the Accobams area.

Moss, R., Edmonds, J., Hibbard, K. et al. The next generation of scenarios for climate change research and assessment. *Nature* 463, 747–756 (2010). <https://doi.org/10.1038/nature08823>

CMS Family Guidelines on Environmental Impact Assessment for Marine Noise generating Activities prihvaćene Rezolucijom 12.14 na 12. konferenciji stranaka CMS (UNEP/CMS/Resolution 12.14 on Adverse Impacts of Anthropogenic Noise on Cetaceans and Other Migratory Species);

FAO. 2019. Monitoring the incidental catch of vulnerable species in Mediterranean and Black Sea fisheries: Methodology for data collection. FAO Fisheries and Aquaculture Technical Paper No. 640. Rome, FAO.

Monitoring Guidance for Underwater Noise in European Seas, Part II: Monitoring Guidance Specifications, JRC Scientific and Policy Report EUR 26555 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2014, doi: 10.2788/27158“;

MSFD CIS (2014): Programmes of measures under the Marine Strategy Framework Directive, Recommendations for implementation and reporting. https://circabc.europa.eu/sd/d/0ee797dd-d92c-4d7c-a9f9-5dff36d2065/GD10%20-%20MSFD%20recommendations%20on%20measures%20and%20exceptions_25-11-2014.pdf

MSFD CIS (2015): State of play on the preparation of programs of measures in various MS and RSCs, in respect to economic and social analysis, on the basis of a questionnaire, 12. sastanak radne grupe WG ESA. <https://circabc.europa.eu/ui/group/326ae5ac-0419-4167-83ca-e3c210534a69/library/b6a29725-b18c443f-9e95-8caeb5eee74a/details>

MSFD (2020): Recommendations for implementation and reporting for the Article 17 updates in the 2nd cycle. https://circabc.europa.eu/sd/a/6dfa915a-af46-4a21-a545-1c1bda9909a4/200612-Final_updated_GD10_POM_after_Written_Procedure_clean.pdf

MSFD CIS (2020): Reporting on the 2021 update of Articles 13 and 14, and the 2024 update of Article 18, for the Marine Strategy Framework Directive. <https://circabc.europa.eu/rest/download/346ad8cf-6b47-48ab-8d56-78e8f99b3038>

MINGOR (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske) 2012. Početna procjena stanja i opterećenja morskog okoliša hrvatskog dijela Jadrana.

https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/NASLOVNE%20FOTOGRAFIJE%20I%20KORI%20C5%A0TENI%20LO%20GOTIPOVI/doc/pocetna_procjena_stanja_i_opterecenja_morskog_okolisa_hrvatskog_dijela_jadrana.pdf

MINGOR (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske) 2014. Akcijski program Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskog mora (2021.-2026.), Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, Narodne novine, br. 28/21.

https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morema/Akcijski%20program%20Sustav%20pra%20C4%87enja%202021_2026.pdf

MINGOR (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske) 2015. Skup značajki dobrog stanja okoliša za morske vode pod suverenitetom Republike Hrvatske i skup ciljeva u zaštiti morskog okoliša i s njima povezanih pokazatelja (čl.9 ODMS).

https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morem/skup_znacajki_dobrog_stanja_okolisa_i_skup_ciljeva_u_zastiti_morskog_okolisa.pdf

MINGOR (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske) 2019. Ažuriranje dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem temeljem obveza iz čl.8, čl.9. i čl.10. Okvirne direktive o morskoj strategiji ODMS (2008/56/EZ).

https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/Strategija_upravljanja_morem/Izvjesce_Azuriranje_dok_Strategije_2019.pdf

Oinonen, S., Hyytiainen, K., Ahlvik, L., Laamanen, M., Lehtoranta, V., Salojarvi, J. i Virtanen, J. (2016a): Cost-Effective Marine Protection – A Pragmatic Approach, PLOS one, 11(1)

Oinonen, S. Borger, T. Hynes, S. i Buchs, A. K. (2016b): The Role of Economics in Ecosystem Based Management: The Case of the EU Marine Strategy Framework Directive: First Lessons Learnt and Way Forward, Journal of Ocean and Coastal Economics, 2(2)

PAP/RAC (2022) A test of the applicability of the NEAT assessment tool for GES for the Coast and hydrography EOs in the Adriatic, pripremili Baučić, M., Morić Španić, A., and Gilić, F. <https://iczmplatform.org//storage/documents/bEid8oyBdUKMmKy6h03pydKxSRH3L11mZYLcqjBt.pdf>

The effectiveness of setback zones for adapting to sea-level rise in Croatia", <https://link.springer.com/article/10.1007/s10113-020-01628-3>

UNEP/MAP 2015. Methodology on cost and benefit assessment for coordinated measures for the joint implementation of the Marine Strategy Framework Directive (MSFD) by the EU MED MS – Phase 2, UNEP(DEI)/MED WG.414/1

Vlada Republike Hrvatske (2021) Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2013. – 2019. godine, dostupno na https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2021-02-25/154403/IZVJ_STANJE_U_PROSTORU_RH_2013-2019.pdf

Prilog 8: Popis kratica

ACCOBAMS	Agreement on the Conservation of Cetaceans of the Black Sea, Mediterranean and Contiguous Atlantic Area (Sporazum o zaštiti morskih sisavaca Crnog mora, Mediterana i vanjskog područja Atlantika)
ADRION	Adriatic Ionian programme (Jadransko –jonski program)
ASCI	Areas of Special Conservation Interest (Područja od posebnog interesa zaštite)
BWR	Ballast water report (Izvješćivanje o balastnim vodama)
CBD	Convention on Biological Diversity (Konvencija o bioraznolikosti)
CFP	Common Fisheries Policy (Zajednička ribarstvena politika)
CIS	Common Implementation Strategy
DCF	Data Collection Framework (Okvir za prikupljanje podataka)
DGU	Državna geodetska uprava
DHMZ	Državni hidrometeorološki zavod
DSO	Dobro stanje okoliša
DZS	Državni zavod za statistiku
EcAp	Ecosystem Approach (Ekosustavni pristup)
EK	Europska komisija
EM	Ekološka mreža
EMFAF	European Maritime, Fisheries And Aquaculture Fund (Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu)
EU	Europska unija
ERDF	European Regional Development Fund (Europski fond za regionalni razvoj)
EEZ	Europska ekonomska zajednica
EUSAIR	Strategija Europske unije za jadransku i jonsku regiju
FRA	Područja ograničenog ribolova (fisheries restricted areas)
GFCM	General Fishery Council for Mediterranean (Generalni savjet za ribarstvo Mediterana)
HHI	Hrvatski hidrografski institut
HIS	Hidrografski informacijski sustav
HZPR	Hrvatski zavod za prostorni razvoj
IPA	Instrument for Pre-accession Assistance (Instrument predpristupne pomoći)
IMAP	Integrated Monitoring and Assessment Programme
IMO	International Maritime Organisation Međunarodna pomorska organizacija
IUCN	International Union for Conservation of Nature Međunarodna organizacija za zaštitu prirode
IUOP	Integralno upravljanje obalnim područjem
ISZOP	Informacijskog sustava zaštite okoliša i prirode
ISPU	Informacijski sustav prostornog uređenja

IGP RH	Isključivi gospodarski pojas Republike Hrvatsje
JLS	Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
JPT	Javnopravna tijela
KORH	Krajobrazna osnova Republike Hrvatske
KTM	Key type of measures (Ključni tipovi mjera)
MP	Ministarstvo poljoprivrede
MPGI	Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
MMPI	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
MU	Međunarodni ugovori
MEDITS	Mediterranean International Bottom Trawl-Surveys (Međunarodno istraživanje koćarskih lovina na Mediteranu)
MSFD	Marine Strategy Framework Directive (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji)
MINGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
NIPP	Nacionalna infrastruktura prostornih podataka
NO	Nacionalni odbor
ODMS	Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji
ODV	Okvirna direktiva o vodama
OPEM	Ocjena prihvatljivosti zahvata na ekološku mrežu
PI	Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora
PM	Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem
PK	Povjerenstvo za koordinaciju na razini ministara i/ili državnih dužnosnika
PPUO/G	Prostorni plan uređenja općina/gradova
ProDII	Projekt državne informacijske infrastrukture
PPŽ	Prostorni plan županije
SAPZP	Strategija i akcijski plan zaštite prirode
SPUO	Strateška procjena utjecaja na okoliš
SPRRH	Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske
PAP/RAC	Priority Actions Programme/Regional Activity Centre (Centar za regionalne aktivnosti programa prioritetnih akcija)
PPS	Programi, planovi i strategije
PS	Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine (Pomorska strategija)
PUVP	Plan upravljanja vodnim područjima
RAC/SPA	The R egional A ctivity C entre for S pecially P rotected A reas (Centar regionalne aktivnosti za posebno zaštićena područja)
TOR	Terms of Reference (Opis zadatka)
UNEP/MAP	United Nations Environment Programme/Mediterranean Action Plan (Program Ujedinjenih nacija zaštite okoliša/Mediteranski akcijski plan)
UPU	Urbanistički planovi uređenja
ZOP	Zaštićeno obalno područje mora
ZPU	Zakon o prostornom uređenju
ZPDML	Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama
ZPUG	Zakon o prostornom uređenju i gradnji
ZČ EU	Zemlje članice europske unije
ŽO	Županijski odbor